

ንምንታይ ኢና እንሓምም፤

ዶክተር ሆርስት ሙሊር

© 2024 ዶክተር ሆርስት ሙለር

መርበብ ሓበሬታ: www.youtube.com/@GesetzdesLebens

www.youtube.com/@DieBibelschule

ዝብል ጽሑፍ አሎ።

ስእሊ: አንድርያስ ቡሾልዝ

አሰናዳዊት: ኤለና ባልዘር

ሽፋን: ሳስክያ ላሪሽ

አዳላዊ: ዶክተር ስቴፋን ላሪሽ

መጽሐፍ

ክቡር አንባቢ፣ አብ ኢድካ ሒዝካዮ ዘለኻ መጽሓፍ አብ ናይ 20 ዓመት መጽናዕቲ ባህርይ ወዲ-ሰብ ዝተመስረተ እዩ። እዚ መጽሓፍ እዚ ካብቲ ከም ሓኪም መጠን ዘጋጠመኒ ናይ ስራሕ ጸቕጥን፡ መበገሲ ሱር ሕማማት ናይ ምርዳእ ድሌትን ዝመንጨወ እዩ። እዚ ዝረኽብክዎ ኣፍልጦ ድማ ካብ ቀጥታዊ ርክብ ምስ ሕሙማትን ካብ ኣሽሓት ናይ ምኽሪ ኣገልግሎታትን ዝመጸ እምበር፡ ካብ ካልኣት ሰባት ብዝተጻሕፈ መግለጺታት ኣይኮነን። ኣብዚ መስርሕ እዚ፡ ሓፈሻዊ መበገሲ ሕማማት ጥራይ ዘይኮነስ፡ ነቲ ካብ ውሽጢ ሰብ ዝምንጭው ጸብለልትነት ሓይሊ ናይ ምውናን ድሌት፡ ዓመጽ፡ ፍርሒ፡ ወልፊ፡ ከምኡ'ውን ንርእሰኻን ንኻልኣትን ናይ ምጥፋእ ድሌት ዘለዎ ምኽንያታት ኮይኑ ረኺበዮ እዩ።

እቲ ወዲ-ሰብ ብዘይፍላጥ ዝውስኖ ነገር ምርዳእ፡ ነቲ መፍትሒ መገዲ እውን ይሕብረና እዩ፤ ማለት፡ ሕማም፡ ወልፍን ባእስን ደው ንኽብሉ እንታይ ክቕየር ከምዘለዎ የርእየና። ንሕና ደቂ-ሰባት ኩልና ኣብ ትሕተ-ቐልቢ ሓደ ዓይነት መሰረታዊ ግጭት ጥራይ ከምዘለና፡ ካብኡ ድማ ኩሎም እቶም ካልኣት ግሁዳት ጸገማት ከምዝምንጭዉ ኣረጋጊጸ እዩ።

እዚ ማለት ድማ፡ ካብ ኩሎም ጸገማትና ሓራ ንምዃን፡ ሓደ መፍትሒ ጥራይ እዩ ዘድልየና፤ እዚ ድማ ካብ ሕማማትና ነባሪ ዝኾነ ፈውሲ ምርካብ የጠቓልል። ካብቲ ኣሰራርሓ ባህርይ ደቂ-ሰባት ተበጊስና ድማ፡ እቲ መፍትሒ ብኸመይ ኣብ ግብሪ ከምዝውዕል ክንርዳእ ንኽእል።

ኣብ ንባብ እዚ መጽሓፍ ሓጎስ ክህልወኩም - ከምኡ'ውን ካብቲ መበገሲ ቃንዛኹምን ስቓይኩም ሓራ ንምዃን ሓይልን ትብዓትን ክትረኽቡ ኣምነየልኩም።

ዶክተር ሆርስት ሙለር

ንምንታይ ኢና እንጥምዎ፡

1. ንወዲ ሰብ ንምርዳእ ዝገበርኩዎ ጉዕዞ	1
2. እቲ ሓቂ ኣብ ሕግታት ተፈጥሮ እዩ ዝርከብ.....	5
3. መሰረታዊ ድሌታት ወዲ ሰብ	12
4. ሓሳባት ካበይ እዮም ዝመጹ፡.....	20
5. መንፈስ ወዲ ሰብ - ንሕና ካብ ቁስ (matter) ንላዕሊ ኢና	26
6. ነፍሲ (Seele) - ድምር ኣካላትን መንፈስን	37
7. ሕማም ከመይ ኢሉ ይፍጠር፡	43
8. እታ ኩሉ ግዜ እትሰዓበና 'ሓሶት'	49
9. ርእሰ-ምፍላጥ፡- እቲ ዝሸበደን ቀዳማይን ናብ ሓቂ ዝወስድ ስጉምቲ	55
10. ትሕተ-ንቕሓት (Unterbewusstsein)፡- እታ ናይ ረብሓን ክሳራን ሚዛንና	61
11. ፈጣሪ ወይ ፍጡር — እታ ሓቀኛ መንነት ወዲ ሰብ.....	70
12. ነቲ ክሳራ (ጉድኣት) መን እዩ ዝጸረ፡	83
13. ንተፈጥሮ ምጥማት - ኣብ ሓደ ሕማም ባልዕ (Keime) እንታይ ግደ ኣለዎም፡..	91
14. ወዲ ሰብ ኣብ ምንጪ ፍቕሪ ዘለዎ ጽግዕተኛነት (Abhängigkeit).....	95
15. ውርሻን ኣተዓባብያን — ደቅና ኣብ ምንታይ እዮም ዝምርኮሱ፡.....	106
16. ሓድሽ ህይወት – እቲ እንኮ መፍትሒ ሽግር ደቂ ሰባት	113
17. ምፍጣር ሓድሽ ህይወት ምስ ሓድሽ መንነት.....	119
18. ሓርነት ወዲ-ሰብ ካብቲ ምስኡ ዝተወልደ ጸገም (ወይ መከራ).....	126
19. እቲ ሓድሽ ህይወት እንታይ የምጽእ፡	132

1. ንወዲ ሰብ ንምርዳእ ዝገበርክዎ ጉዕዞ

ሕማም ካበይ እዩ ዝመጽእ፤ እዚኣ እታ ኹሉ ብቃንዛ ዝሳቕ ሕሙም ዘልዕላ ሕቶ እያ። ኣብቲ ኣብ ፍራይበርግ ዘካየድክዎ ናይ ሕክምና ትምህርተይን ናይ ስፔሻሊስት ስልጠናይን፡ ካብ መጻሕፍትን ካብቶም ተመክሮ ዘለዎም ሓካይምን ሰፊሕ ፍልጠት ክረክብ ክኢሊ ነይረ እየ፤ ስለዚ ድማ ነታ ሕቶ መልሲ ዘሎኒ ይመስለኒ ነይሩ። ይኹን እምበር፡ ድሕሪ ሓጺር ግዜ ንጸገሙ ዘዕግብ መልሲ ዘይረኽብኩሉ ሕሙም ኣጋጠመኒ።

ቀዳማይ ኩነት፡- ሕሙመይ ንነዊሕ እዋን ዝጸንሐ ጸገም ዘለዎ ዕድመ ዝደፍኡ ሰብኣይ ነይሩ። ጸገሙ ድማ ኩሉ ግዜ ኣእዛኑ ይዕጸዎ (ይድፈኖ) ነይሩ። ካብዚ ጽርዚ ንኽገላገል ድማ ናባይ መጽአ። ነቲ ሕማም ንምፍላጥ ኣይጸገመንን። እቲ ጸገም ኣብ መንጎ ጎሮሮን ማእከላይ እዝንን ዘሎ ናይ ኣየር መተሓላፊ ስራሕ ምቁራጽ እዩ ነይሩ። ከምቲ ኣብ ናይ ትምህርቲ ሕክምና ዝፍለጥ፡ ጠንቁ ዋሕዲ ፈሳሲ ኣብቲ ናይ ሰብነት ምስላጥ ደም እዩ። ስለዚ ብዙሕ ማይ ክሰቲ መኽርክዎ ፤ በዚ ኽኣ ዝሓገዝክዎ መሰለኒ።

ይኹን እምበር፡ እቲ ሕሙም ድሕሪ ሒደት ሰሙናት ተመሊሱ መጽ፡- “ዶክተር፡ ሕጂስ መዓልታዊ 3 ሊትሮ ማይ ይሰቲ ኣለኹ፡ ግና ኣእዛነይ ገና ይዕጸዋኒ ኣለዎ” በለኒ። ከም ሓኪም መጠን ተወሳኺ ማይ ክሰቲ ክእዝዞ እኽእል ነይረ። ወይ ድማ ብሰንኪ እርጋን ዝመጽእ ልሙድ ነገር ምጅኑ ክነግሮ እኽእል ነይረ። ግናኹ በዚ መንገዲ እቲ ናይ ሓቂ ጠንቂ ሕማሙ ክረኽቦ እኽእልዶ ነይረ፤

ብዘለኒ ሞያዊ ፍልጠት፡ ምልክታት ሕማም ክገልጽን ከመዝግብን እኽእል ነይረ፤ ግናኹ እቲ ሕሙም ስለምንታይ ከም ዝሓመመ መልሱ ኣይፈልጠን ነይረ። ከም ሓኪም መጠን፡ ጠንቂ ሕማም ሕሙማተይ ብትኽክል ፈሊጠ ነቲ ጸገም ንሓዋሩ ክፈትሕ እዩ ድሌተይ ነይሩ። ሕሙማተይ ብሕቶታት ተዋሒጦም ክተርፉ ዘይኩነስ፡ ባዕለይ ክርድኦ ዝኽእል መልሲ ክህቦም እዩ ድሌተይ ነይሩ።

ስመይ ዶ/ር ሆርስት ሙለር ይበሃል። ኣብ ከተማ ቫይንሃይም ናይ እዝኒ፡ ኣፍንጫን ጎሮሮን ስፔሻሊስት ኮይነ ካብ ዝሰርሕ ሕጂ 20 ዓመት ኮይኑኒ። ንዓይ ጠንቂ ናይ ሓደ ሕማም ምፍላጥ ኣዝዩ ኣገዳሲ እዩ፤ ምኽንያቱ ምልክታት ጥራይ

ምፍዋስ እኹል አይኮነን። ንኣብነት፡- ኣብ ሓደ ገዛ ሽጋር/ዓሳው እንተ ተራእዩ ጠንቂ ርጥበት እዩ። ሓደ ክኢላ ነቲ ሽጋር ዘጥፍእ መድሃኒት ጥራይ እንተ ሂቡ፡ ነቲ ጠንቂ ርጥበት ግን እንተ ዘይፈቲሖ፡ እቲ ሽጋር መሊሱ ክመጽእ እዩ። ስለዚ ጠንቂ እቲ ርጥበት ተፈሊጡ ክሳብ ዘይተወገደ፡ እቲ ጸገም ኣይተፈትሖን ማለት እዩ።

ኣብ ብዙሕ ሞያታት፡ ሞያውያን ብዛዕባ ስርሖም ጥቡቕ ፍልጠት ኣለዎም። ንኣብነት ሓደ መካኒክ ብዛዕባ መኪና ዝርዝር ፍልጠት ኣለዎ። ሓደ መሃንዲስ ድማ ብዛዕባ እቶም ዝጥቀሙሎም ነገራት ይፈልጥ። ሓኪም ግን መብዛሕትኡ ግዜ ንወዲ ሰብ ብትኽክል ኣይፈልጦን እዩ፤ ስለዚ ድማ ጠንቂ ሕማም ክረከብ ይጽገም። እዚ ኸኣ ወዲ ሰብ ከም ምሉእ ፍጡር ተራእዩ ስለ ዘይጽናዕ ዝመጽእ እዩ።

ኣብ ስርሖይ፡ ምስ ምሉእ ሰብነት ዘለዎ ወዲ ሰብ እየ ዝራኽብ። እቲ ጸገም “ናይ ኣፍንጫ” ወይ “ናይ እዝኒ” ጥራይ ዘይኮነስ፡ ሕቶታት ዘለዎ ሰብ እዩ። ኣብ ስልጠናይ ምልክታት ሕማም ኣብ ምልላይ ዝተረርኩ ስለ ዝነበርኩ፡ ኣብ ውሽጢ 5 ሰዓታት 70 ሕሙማት ክምርምር እኽእል ነይረ። ግናኽ እቲ ቀዳማይ ሕሙም ድሕሪ 69 ሰባት ተመሊሱ እንተ ዝመጽእ፡ ከም ሰብ ኣይምለለኽዎን ነይረ። እዚ ኸኣ የጨንቓኒ ነይሩ፡ ምኽንያቱ ጠንቂ ርጥበት መንደቕ ከይፈለጥኩ፡ ሽጋር ዘጥፍእ መድሃኒት ክሸይጥ ኣይደለኹን።

ጠንቂ ሕማም ንምርዳእ፡ ኣብ መጻሕፍቲ ወይ ኢንተርነት ዘይኮነስ፡ ነቶም ሕሙማት ባዕሎም እየ ክሓትት ጀሚረ። ነፍሲ ወከፍ ሕሙም ግዜ ሂብ ክሰምዖም ጀመርኩ።

ቀዳማይ ስጉምቲ፡ ናይቲ ሕሙም ናይ ሕማም ታሪኽ፡ ናይ ግዜ ሰሌዳ ምድላው ነይሩ። ኩሉ ንእሽቶን ዓብይን ጸገማት ጥዕና፡ መጥባሕትታትን ሕርሳትን መዝገብኩ።

እዚ ብናይ ሕክምና ቋንቋ (ናይ ሕማም ታሪኽ ምእካብ) ይበሃል። ንሓደ ሕሙም ብትኽክል ክትፈልጦ እንተ ደሊኻ ግዜ የድልየካ እዩ። ሕሙማተይ ስለምንታይ

ክንድዚ ብዙሕ ሕቶታት ከም ዝሕተቱ ይግረሙ እዮም። ኣነ ግን ነቲ ሓደ ምልክት ጥራይ ዘይኩነስ፡ ነቲ ምሉእ ሰብነት ክፈልጦ ከም ዝግባእ የረድኡም።

ነቲ ሕማማትን ሕክምናዊ ኢድ ኣታውነትን ከም መመዛዘኒ፡ ታሪኽ ህይወት ናይቶም ሕሙማት ብጐኒ ኣቐሚጠዮ ኣለኹ። ኣብዚ ድማ ልዕሊ ኹሉ እቲ ናይ ቀረባ ርክባትን ዝሓለፍዎ ፍጻሜታትን ወሳኒ እዩ። እዚኦም ኣብቲ ደረጃ ሓሳባት ንወዲ ሰብ እቲ ዝዓበየ ትርጉም ዘለዎም እዮም። ስለዚ ምስ ወለዲ ዘሎ ርክብ፡ ኣብ መንጎ ወለዲ ዘሎ ርክብ፡ ምስ በዓል ሓዳር፡ ምስ ውሉዳት ወዘተ ዘሎ ርክባት ኣስፊረዮ ኣለኹ። ምስኡ ተወሳኺ ከም መርዓ፡ ፍትሕ፡ ሞት ናይ ቀረባ ኣዝማድ፡ ሞያዊ ኩነታት፡ ከምኡ እውን ዓበይቲ ለውጥታት ከም ምቕያር ስራሕን ቦታ ምግዓዝን ዝኣመሰሉ ፍጻሜታት ወሲኹል። ብዘይካዚ ከም ከቢድ ስነ-ኣእምሮኣዊ ማህሰይቲ፡ ንኣብነት ከም ዓመጽን ግልጋሎት ምስኣንን ዝኣመሰሉ ወሰንቲ ፍጻሜታት ህይወት ኣገደስቲ እዮም። ነዞም ኩሎም ነጥብታት ኣብቲ መስመር ግዜ ምስቲ ኣካላዊ ቃንዛታት ኣወዳዲረዮም ኣለኹ።

ኣካላዊ ታሪኽ

ዝርዝር ኣካላዊ ሕማማት

ሕማም ርእሲ (ካብ—ካሳብ)...

ወጥሪ ክሳድ (ካብ—ክሳብ)...

ዚዝ፡ ጭር፡ ወይ ከር ዝብል ድምጺ (ካብ—ክሳብ) ...

ጽርወ-ርወ (ካብ —ክሳብ) ...

መስርሕ መጥባሕቲ

ሓናት፡

በንቲቶተ/ነድሪ ጥብቁ፡

ፈሕኛ ሓሞት...

መዓስ እዩ እዚ ኮይኑ፡

እወላልጃን ቁልፅንትን

ዝኸደ ጥንሲ፡ ምንጻል ጥንሲ

ወዘተ....

ኣእምሮኣዊ ታሪኽ

(ሓሳባት)

ርክባት(ዝምድናታት)

ኣብ መንጎ ወለዲ ዘሎ ርክብ(ዝምድና)

ምስ ኣደ ዘሎ ርክብ

ምስ ኣቦ፡ ምስ መጻምድቲ፡ ኣብ ሞንጎ ቆልዑ ዘሎ

ርክብ

ተርእዮታት፡ ፍጻሜታት

መውሰደ/ሓዳር፡ መርዓ፡ ፍትሕ፡ ሞት ኣዝማድ

እዚታት መዓስ ኮይኑ፡

ሞያን ኩነታት ስራሕን

ሞያ፡ ሽቕለት ኣልዩነት፡ ስለነት ስራሕ ...

ፍሉይ ፍጻሜታት

ስምዒታዊ ማህሰይቲታት/በሰላታት

ነዘም ዳታታት (ሓበሬታታት) ምስ ኣወዳደርክዎም፡ ከምቲ ‘ስነ-ኣእምሮአዊ ታሪኽ’ ናይቶም ሕሙማት ገይሩ ምስቲ ምልክታት ሕማሞም ዝሰማማዕ ካልእ ነገር ከም ዘየለ ክግንዘብ ክኢለ። እቲ ኣእዛኑ ዝተዓጽወ ሕሙም እውን ከምኡ እዩ ነይሩ። እቲ ስቓይን ጸገም ስራሕ ኣካላትን ዘስዓቦ፡ ኣካላዊ ጽልዋታት ኣይነበረን። ኣብ መንጎ እቲ ወዲ ሰብ ዘሕለፎ ተመክሮን ኣካላዊ ሕማማቱን ቀጥታዊ ርክብ ከም ዘሎ ክርዳእ ክኢለ።

እሞ ኣእዛን ክዕጸው ዝገበረ ሓሳብ ድዩ ነይሩ እምበር ሕጽረት ፈሳሲ ኣይነበረን? ነዚ ንምፍላጥ ድማ ምስቲ ኣብ ልሙድ ሕክምና ብዙሕ ዘይተመርመረ ነገር ክተኣሳስር ነይሩኒ፡- ንሱ ድማ ኣተሓሳስባ ወዲ ሰብ ወይ ድማ ሓሳባትን ኣብ ወዲ ሰብ ዘለዎም ተራን እዩ።

ስለዚ ነብሰይ ክሓትት ነይሩኒ፡- ሓሳባት እንታይ እዮም? ካበይክ እዮም ዝመጹ? ልዕሊ ኹሉ ድማ፡- ኣበይ እዮም ዝጅምሩ፤ ከመይሲ ሓሳባት እውን ካብ ገለ ቦታ ክመጹን መጀመርታ ክህልዎምን ኣለዎም።

ድሕሪ ብዙሕ ናይ ሕሙማት ታሪኽ ህይወትን ምርመራን – ሕጂ ቁጽሮም ካብ 10,000 ንላዕሊ በጺሖም ኣለዉ – ጠንቂ ሕማማት ወዲ ሰብ እንታይ ምዃኑ ንዓይ ንጹር ከይኮለይ ኣሎ።

2. እቲ ሓቂ ኣብ ሕግታት ተፈጥሮ እዩ ዝርከብ

ነቲ ሕግም ብኸመይ ከም ዝጅምር ዝገበርክዎ መጽናዕቲ፡ ፍጹም እሙንን ክከሓድ ዘይክእልን መሰረት ክህልዎ ደልየ። ነዚ ድማ ንጹር መለክዒ የድልየኒ ነይሩ። ብሓፈሻ፡ ወዲ ሰብ ከስተውዕሎም ዝኸእል ክልተ ዓይነት ሓበሬታታት ኣለዉ፡-

1. ቀዳማይ፡ ባዕሎም ዝግለጹ (ርእሰ-መግለጺ ዘለዎም) ሓበሬታታት እዮም። እዚኦም ባዕሎም ዝረጋገጹ ስለ ዝኾኑ ትርጉም ኣየድልዮምን እዩ። ከምዚኦም ዝኣመሰሉ ሓበሬታታት፡ ነገራት፡ ቅርጽታት፡ ኣሰራርሓታትን መሳርሒታትን እዮም። ንኣብነት፡ ማይ መዓስ ይረግእ (በረድ ይኸውን) ንጹርን ባዕሉ ዝግለጽን እዩ። ሕግታት ተፈጥሮ ባዕሎም ንባዕሎም የረጋግጹ። እዚኦም ኩሎም ጭቡጣት ሓበሬታታት ሓቂ ስለ ዝኾኑ ንመሃሮም ኢና፤ ብፍሉይ ክምርመሩ እውን ኣየድልዮምን እዩ።

2. በቲ ካልእ ወገን ድማ፡ ክትርጎሙ ዝግበኦም ሓበሬታታት ኣለዉ። እዚ ድማ ንስእልታት፡ ቃላት፡ ምንቅስቓስ ኣካላትን ተግባራትን ዝምልከት እዩ። መጽሓፍ ወይ መጽናዕቲ ክነብብ ከለኹ፡ ወይ ድማ ገለ ትዕዝብቲ ክገብር ከለኹ፡ እቲ ሓበሬታ እተፈላለየ ትርጉም ክወሃቦ ይኸእል እዩ። ስለዚ፡ እቲ ዝተባህለ ነገር ሓቂ ምዃኑን ምስቲ ውልቃዊ ድሌት ሓቂ ዝሰማማዕ ምዃኑን ንምርግጋጽ ትርጉም የድልዮ። ከመይሲ፡ ሓደ ሓበሬታ ብወዲ ሰብ ዝእመንን ዝውሰድን፡ እቲ ሰብ ከም ሓቂ ምስ ዝቐበሎ ጥራይ እዩ። ቅኑዕ ኣይኮነን ተባሂሉ ዝእመነሉ ሓበሬታ ግን ኣይውሰድን እዩ። ከም ፍልጠት ንሕዞ ይኸውን፡ ግን ከም መምርሒ ህይወት ኣይንጥቀመሉን ኢና።

ሓቂ ኣብ መሰረት ህላወ ነፍሲ ወከፍ ወዲ ሰብ እያ ትርከብ። ወዲ ሰብ - እዚ ድማ ጉዳይ ድሌት ኣይኮነን - ንሓቂ እዩ ኢሉ ዘይኣመነሉ ሓበሬታ ክቐበል ኣይኸእልን እዩ። ሓደ ሰብ ሓሶት ክቐበል ዝኸእል፡ ከም ሓቂ ገይሩ ምስ ዝርእዮ

ጥራይ እዩ። ስለዚህ፡ ሓደ ሰብ ርግጽኛ ንምፃኝን፡ ነቲ ዝመጽ ሓበሬታ ንምግምጋም ፍጹም፡ ዘይለዋወጥን ዘይቀያየርን መለክዒ የድልዮ። ልክዕ እዩ፡ ዝለዋወጥን ዝንቀሳቐስን መለክዒ እውን ክጥቀም ይኽእል እዩ፡ እንተኾነ ግን ሽቡ እቲ መደምደምታኡ ዘይተአማመን ስለ ዝኸውን ናብ ዓቢ ጸገም ከእትዎ ይኽእል እዩ። ጸኒሐ ብዛዕባ እቲ ሓበሬታ ናይ ምቕባል መስርሕ ብዝርዝር ክገልጽ እየ።

ቅድም ግን ብዛዕባ እቶም ክልተ ዝተፈላለዩ መለክዒታት፡-

ጭቡጥ መለክዒ፡- ዘይለዋወጥን ንዝኾነ ቅያሬ ዘይግዛእን ነገር እዩ።

- እቲ መሰረታዊ ሕጊ ተፈጥሮ ‘ጠንቅን ሳዕቤንን’፡- እዚ ኣብ ዝኾነ ግዜ ብዝኾነ ይኹን ኩነታት ክሰዓር ዘይክእል ሕጊ እዩ።
- ቅርጺ ሓደ ባእታ፡ ውደባኡን ቅደም-ሰዓብ ክፍልታቱን ኣብ ሓደ መዋቕር።
- ተግባር ሓደ ባእታ ካብ መጀመርታ ዝተወሰነ ኮይኑ ምስ ኣሰራርሓኡ ዝተኣሳሰር እዩ።
- መሰረታዊ ድሌታት ናይ ዝኾነ ባእታን ህያው ፍጥረትን ዘይለዋወጡን ካብ መጀመርታ ዝተወሰኑን እዮም።

ውልቃዊ መለክዒ፡- ዝለዋወጥን ኹሉ ግዜ ርጉእ ዘይኮነን ነገር እዩ።

- ቋንቋን ሰዋስው፡- ኣብ እተፈላለዩ ባህልታት ዝተፈላለዩ እዮም።
- ሰብ-ሞያ፡ ተመራመርቲ ስነ-ፍልጠት፡ ከምኡ’ውን ርእይቶ ሓደ ሰብ ወይ ካልእ ሰብ።
- ድሮ ከም ሓቂ ተአሚኖም ዘለዉ ናይ ቀደም ፍልጠታት።

ብዛዕባ ወዲ ሰብ ክንዛረብ ከለና፡ ጠንቂ ሕማም ብእምንቶ ንምርካብ፡ እቲ ጭቡጥ መለክዒ ጥራይ እዩ ትርጉም ዘለዎ። ህይወትን ጥዕናን ባዕሎም ጭቡጣት ነገራት ስለ ዝኾኑ፡ እቲ መለክዒ ዝለዋወጥ ክኸውን የብሉን። ከመይሲ፡ ሓደ ቤት

ክህነጽ ከሎ እኳ ከም ሜተርን ኪሎግራምን ዝኣመሰሉ ዘይለዋወጡ መለክዒታት ካብ ተጠቐምና፡ ነቲ ካብኡ ብብዙሕ ዝዓቢ ክቡር ነገር፡ ማለት ንህይወትና ደኣ እሞ ክንደይ ዓቢ ጥንቃቄ የድልዮ!

እሞ ነቲ መጽናዕተይ መሰረት ዝገበርክዎ እንታይ እዩ፤ እቲ መሰረታዊ ሕጊ ‘ጠንቅን ሳዕቤንን’፡ ከምኡ እውን እቲ ብዛዕባ ባህሪ ወዲ ሰብ ዘሎ ፍልጠት - ማለት ቅርጺ፡ ተግባር፡ ከምኡ እውን መሰረታዊ ድሌታት እዩ። እቲ ኣብዚ መጽሓፍ እዚ ሰፊሩ ዘሎ መደምደምታታት፡ ኣብዞም ዘይለዋወጡ ጭቡጣት ሓቅታት ዝተመርኩስ እዩ።

“መሰረታዊ ሕጊ” ተፈጥሮ

ዩኒቨርስ (ጠፈር) ኣዝዩ ገፊሕን ንምርዳኡ ዘጸግምን እዩ። ይኹን እምበር፡ ቦቲ ብህዋሳትና እነስተውዕሎ ነገር፡ ሓፈሻዊ መትከላቱ ክንርዳእ ንኽእል ኢና። ኣነ ‘መሰረታዊ ሕጊ ዩኒቨርስ’ ኢሉ ክጽውዖ ዝፈቱ ርክብ ረጂብ ኣለኹ። ኩሎም ባእታታት ኣብ ደቂቕን ዓብይን ዓለም፡ በዚ ሕጊ እዚ ጥራይ እዮም ክሰርሑ ዝኽእሉ። እዚ ሕጊ እዚ ብክልተ ቀለልትን ንምርዳኦም ዘይጸግሙን መትከላት ዝቆመ እዩ። ንሱ ድማ፡- ዝኾነ ነገር ካብ ርእሱ (ብባዕሉ) ዝነብር ወይ ዝሰርሕ የለን፡ ከምኡ እውን ዝኾነ ነገር ንርእሱ ጥራይ (ንብሕታዊ ረብሓኡ ጥራይ ዘገልግል) ዝተፈጥረ የለን።

እቲ ጸጋማይ ወገን ‘ዝኾነ ነገር ካብ ርእሱ (ብባዕሉ) ክነብር ወይ ክሰርሕ ኣይክእልን እዩ’ ዝብል፡- ኣብ ካልኣት ነገራት ወይ ሰባት ዘሎና ዘይተርፍን ኩሉ ግዜ ዘሎን ጽግዕተኝነት (ምርኮሳ) ዝገልጽ እዩ። ከም ሓደ ቀሊል ኣብነት፡ ሓደ ታብሌት ብዘይ ኤሌክትሪክ ክሰርሕ ኣይክእልን እዩ። ስለዚ እቲ ዝረኽቦ ኤሌክትሪክ፡ ነቲ ስራሕ ታብሌት ከም ‘ጠንቂ’ ኮይኑ የገልግል ማለት እዩ። እቲ የማናይ ወገን ድማ ‘ዝኾነ ነገር ንርእሱ ጥራይ ክሰርሕ ኣይክእልን እዩ’ ዝብል ኮይኑ፡ እዚ ድማ ነቲ ‘ሳዕቢን’ ይገልጽ። እቲ ንባዕሉ ምንም ክገብር ዘይክእል የማናይ ወገን፡ ነቲ ብዛዕባቲ ‘መተሓላለፊ’ (ካናል) ዘይኮነስ፡ ነቲ ውጽኢት ዘመልክት እዩ። ኣብዚ ኣብነት እዚ፡ እቲ ታብሌት ዝተወሰነ ኣገልግሎት ይህብ እምበር፡ ንርእሱ ክብል ኣይኮነን ተፈጢሩ፡ ንርእሱ ክጥቀም እውን ኣይክእልን እዩ።

ካብዞም ክልተ መትከላት ተበጊስና፡ ነፍሲ ወከፍ ባእታ ክሳብ እቲ ዝነኣሰ ደረጃ፡ ከም ሓደ መእተውን መውጽእን ዘለዎ ‘መተሓላለፊ’ ኮይኑ ይጻይይ። ኣብቲ መእተዊኡ፡ ከም ሓይሊ ዝኣመሰሉ ነገራት ‘ክወስድ’ ኣለዎ፡ ነዚ ተጠቂሙ ድማ

ብዝተለወጠ መልክዕ ኣብቲ መውጽኢኡ እንደገና ‘ክህብ’ ኣለዎ። ሓደ መተሓላለፊ ክዕጸው (ክሕተም) የብሉን፡ እንተ ዘይኮይኑ ስርሑ ይተግናቀፍ ወይ ይቋረጽ።

ወዲ ሰብ እውን ብሓፈሻ ከም ሓደ ‘መተሓላለፊ’ ክግለጽ ይከኣል እዩ። ንሱ ካብ ብዙሓት ንኣሸቱ ክፍልታት ዝቆመ ኮይኑ፡ እዚኦም ድማ ነፍሲ ወከፎም ከም ንኣሸቱ መተሓላለፊታት ኮይኖም ይዓይዩ። ሕማም ሓደ ‘ሳዕቤን’ እዩ፤ ኣነ ከም ሓኪም ድማ እቲ ‘ጠንቂ’ ኣበይ ከም ዘሎ ክረክብ ኣለኒ። ብመሰረት እቲ መሰረታዊ ሕገ፡ ብዘይ ጠንቂ ዝመጽእ ሳዕቤን የለን። እዚ ቀሊል፡ ግን ከኣ ክዝንጋዕ ዘይግበኦ ኣዝዩ ኣገዳሲ መትከል እዩ።

ካልእ ወሳኒ ሸነኽ ናይቲ መሰረታዊ ሕገ፡ ጠንቅን ሳዕቤንን መዓስ እውን እንተኾነ ሓደ ክኾኑ ከም ዘይክእሉ እዩ። ጠንቅን ሳዕቤንን ኣይተሓዋወሱን እዮም። እቲ ሓይሊ ዝውሰደሉ ቦታን፡ እቲ ባእታ ነቲ ሓይሊ ዘመሓላልፈሉ ቦታን ሓደ ክኾኑ ኣይክእሉን። እቲ ኣብ መንጎ ጠንቅን ሳዕቤንን ዘሎ ፍልልይ፡ ኣብቲ መእተውን መውጽእን ሓደ መተሓላለፊ ኩሉ ግዜ ኣብ ተጻረርቲ ወገናት ወይ ጫፋት ብምርካቦም ይረጋገጽ። ስለዚ፡ ሓደ ጠንቂ ባዕሉ ሳዕቤን ክኸውን ኣይክእልን እዩ። እቲ ሕማም ዘስዕብ ነገር ባዕሉ እቲ ሕማም ክኸውን ኣይክእልን። ጠንቅን ሳዕቤንን ሓደ እንተ ዝኾኑ ነይሮም፡ እቲ ሕማም ዘስዕብ ነገር ባዕሉ እቲ ሕማም ምኾነ ነይሩ። እዚ ግን ዝከኣል ኣይኮነን።

ሓደ ሓደ ግዜ ‘ጠንቂ ባዕሉ ሳዕቤን ክኸውን ይክእል እዩ’ ናብ ዝብል ጌጋ መደምደምታ ዘብጽኣና ግን፡ እቶም መተሓላለፊታት ተኸታቲሎም ዝተሰርዑ ምዃኖምን፡ ኣብ ሓደ ሓባራዊ ስርዓት ድማ ሓደ መተሓላለፊ ኣብቲ ቅድሚኡ ዘሎ መተሓላለፊ ዝምርኮስ ምዃኑ ብምዝንጋዕና እዩ። ሓደ መተሓላለፊ እንተ ተግጽዩ፡ ኣብቲ ምሉእ ስርዓት ጽልዋ ይህልዎ። ንኣብነት፡ ከብዲ (ጨንሬ) ንምግብ ብክፋል ጥራይ ክቕበል እንተ ጀሚሩ፡ እዚ ንኹሎም እቶም ስዒቦም ዘለዉ መተሓላለፊታት ኣካላት ይጸልዎም። ከብዲ ኣብቲ መእተዊኡ ሒደት ጥራይ እንተ ተቐቢሉ፡ ኣብቲ መውጽኢኡ እውን ሒደት ጥራይ እዩ ዘመሓላልፍ። ሽዑ፡ ‘እቲ ብሰንኪ ከብዲ ዝመጸ ሕጽረት፡ ጠንቂ ናይቲ ኣብ

አካላት ዘሎ ካልእ ጉድለታት እዩ፣ ክንብል ንኸእል ንኸውን። ግን ሽዑ እታ ሕቶ ‘ስለምንታይ እዩ ከብዲ ተጸልዩ፤’ እትብል ክፍቲ እያ ትተርፍ። እቲ ንምሉእ አካላት ዝጸሉ መስርሕ መጀመርታኡ አበይ እዩ፤

ካልእ አብ ሓደ መተሓላለፊ ጠንቅን ሳዕቤንን ኩሉ ግዜ ዝተፈላለዩ ምዃኖም ዘርኢ አብነት፡ እቲ ተኸታቲሉ ዝተሰርዐ እምኒ ዶሚኖ እዩ። እዞም አእማን እዚኦም ተኸታቲሎም ዝተሰርዑ ኮይኖም፡ እቲ ቀዳማይ እምኒ ምስ ዝድፋእ፡ ኩሎም በብተራ ይወድቁ። እቲ ቀዳማይ እምኒ ነቲ ሓይሊ ይቐበሎ - እዚ ‘ጠንቂ’ እዩ - ክወድቅ ከሎ ድማ ነቲ ሓይሊ የመሓላልፎ - እዚ ድማ ‘ሳዕቤን’ እዩ። አብ ጥቓ ካልእ እምኒ እንተ ቆይሙ፡ እቲ ካልኣይ እምኒ ነቲ ሓይሊ ይቐበሎ እም የመሓላልፎ። ነፍሲ ወከፍ መተሓላለፊ ሓደ ዓይነት ተግባር እዩ ዝፍጽም፡- ካብቲ ቅድሚኡ ዘሎ ይወስድ፡ ነቲ ስዒቡ ዘሎ ድማ ይህብ - እዚ ድማ ደረት ዘይብሎም አእማን ተኸታቲሎም እንተ ተሰሪዖም ንዘለኣለም ክቐጽል ይኸእል እዩ። ሓይሊ ኣይጠፍእን እዩ፡ መልክዑ ጥራይ እዩ ዝልውጥ። ከም ሓደ በይኑ መተሓላለፊ እንተ ርኢናዮ፡ ነፍሲ ወከፍ እምኒ ዶሚኖ ሓደ ዓይነት ነገር እዩ ዝገብር፡- ይወስድን ይህብን። ካብቲ ዝወሰደሉ ወገን ግን ምንም ነገር ኣይምልስን እዩ፡ ብኣንጻሩ አብ ካልእ ወገን (ነቲ ዝስዕብ እምኒ) እዩ ዝህብ፤ እዚ ድማ ዘይለዋወጥ ሕጊ እዩ።

ስለዚ፡ እቲ ጠንቂ አብቲ ቀዳማይ እምኒ ናይቲ ተኸታታሊ መስርሕ ሓይሊ ዝረኸበሉ ቦታ እዩ ዝርከብ። በዚ ምክንያት እዚ፡ አብቲ ወዲ ሰብ እውን እቲ ሓይሊ ዝውሰደሉን እቲ ቀዳማይ መተሓላለፊ ዝንቀሳቐሰሉን ቦታ ምልላይ ንዓይ ኣዝዩ ኣገዳሲ ነይሩ።

ኩሉ ነገር ብመልክዕ መተሓላለፊ ዝተሰርሐ ስለ ዝኾነ፡ አብ ሓደ ስርዓት ዘሎ ኩሉ ነገር ብመትከል ዑደት ጥራይ ክዓይይ ከም ዝኸእል ስነ-መግባታዊ እዩ። ነቲ ናይ ጸሓይ ስርዓት እንተ ርኢናዮ፡ አብ ሓደ ዑደት ኩሎም ባእታታት አብ ነንሕድሕዶም ዝተመርኮሱ ምዃኖም ንጹር ይኸውን። ጸሓይ፡ ወርሒ፡ መሬትን ፕላነታትን አብ ናይ ጽግዕተኝነት (ምርኮሳ) ርክብ እዮም ዘለዉ። አብ መሬት እውን አብ መንጎ ኩሎም ህያው ፍጥረታትን ባእታታትን ዘሎ ናይ ነንሕድሕድ

ምርኮሳ ብመልክዕ ስነ-ህይወታዊ ስርዓት ክንዕዘብ ንኽእል ኢና። እቲ ናይ ዑደት መትከል ኣብ ኹሉ ቦታ ዝርከብ እዩ፤ ንኣብነት ኣብ ኣየር ብመልክዕ ንፋስ፡ ወይ ድማ ኣብ ዋሕዚ ባሕርታት።

ብዛዕባ እዞም ዑደታት ኣዝዩ ዘገርም ነገር እንተ ሃሊዩ፡ ካብቲ ዝጀመሩሉ ቦታ ክውድኡ ዘለዎም ምዃኑ እዩ። ሓደ ንጹር ኣብነት፡ እቲ ኣብ ባሕሪ ዝጅምርን ኣብኡ ተመሊሱ ዝዕጸውን ዑደት ማይ እዩ። ማይ ኣብቲ ኣብዚ ዑደት እዚ ዝገብሮ ነዊሕ ጉዕዞ፡ መሰረት ህይወት ደቂ ሰብ፡ ኣትክልትን እንስሳታትን እዩ። ብተመሳሳሊ፡ ኣብ ኣካላትና እውን ብዙሓት ዑደታት ኣለዉና፤ ንኣብነት እቲ ኣብ ልቢ ዝጅምርን ኣብኡ ተመሊሱ ዝውዳእን ዑደት ደም።

ነፍሲ ወከፍ መተሓላለፊ፡ ነቲ ዝወሰዶ ኩሉ ነገር ንከመሓላልፎ (ንክህቦ) ተባሂሉ እዩ ብኣሰራርሓኡ ተሃኒጹ። ከብዲ (ጨጓራ) ካብቲ ዝወሰዶ ምግቢ ንእሽቶ ኽፋል ንርእሱ ጥራይ እንተ ዝሕዞ ነይሩ እንታይ ምኾነ፤ ድሕሪ ዝተወሰነ ጊዜ ብርግጽ ምመተና ነይርና። ሳንቡእ ኣብቲ ናይ ምስትንፋስ መስርሕ ክንደይ ዝኣክል ኣክስጅን እዩ ንርእሱ ዝሕዝ፤ ሓንቲ እኳ ኣይሕዝን እዩ፤ ከመይሲ ኣብ ጥዑይ ሳንቡእ፡ እቲ ኣክስጅን ምሉእ ብምልእ ናብ ደም እዩ ዝመሓላለፍ። እቲ ሕግን እቲ ኣሰራርሓን ካብዚ ወጻኢ ካልእ ነገር ኣይፈቐድን እዩ። እዚ ድማ ብሓፈሻ ንኹሉ፡ ማለት ንሓንቲ ዋህዮ እውን ዝሰርሕ እዩ። ተፈጥሮ በዞም ቀለልቲ፡ ጽቡቓትን ንምርዳኦም ዘይጸግሙን መትከላት እያ ትዓይይ፤ እዚኦም ድማ ብጥንቃቄ እንተ ተዓዚብናዮም ክንፈልጦም ንኽእል ኢና።

3. መስረታዊ ድሌታት ወዲ ሰብ

አብ ተፈጥሮ፡ ሓደ ነገር ስራሕ ንክጅምር እንተወሓደ ክልተ ባእታታት ከም ዘድልይዎ ክንዕዘብ ንክእል ኢና። ሓደ ፍረ (ዘርኢ) ንክበቁል፡ ቅድም ቀዳድም ነቲ መስርሕ ብቐለት ዘበግስ ናይ ‘ሓይሊ ድፍኢት’ የድልዮ። ነዚ ድፍኢት እዚ ድማ ካብቲ አብ መንጎ ፕሮቴናት ዝፍጠር ግብረ-መልሲ እዩ ዝረኽቦ፤ እዚ ድማ ትክክለኛ ሙቐት፡ እኹል ርጥበትን እኹል ኦክስጅንን ምስ ዝህልው፡ ከምኡ እውን እቲ ብርሃን ምስቲ ናይቲ ፍረ ፍሉይ ጠለባት (ብብርሃን ወይ ብጸልማት ዝበቁሉ) ምስ ዝሰማማዕ እዩ። እዚኦም ረጅሒታት (ኩነታት) ምስ ዝማልኡ፡ ነቶም ተዓቂቦም ዘለዉ መካሃታት ዘበራብሩ ኢንዛይማት ይፍጠሩ፤ ንሳቶም ድማ ነቲ ናይ ጸዓት ምልውዋጥን መስርሕ ዕቤትን የበጋግስዎ።

ተመሳሳሊ ኩነታት ድማ አብታ ከም ንእሽቶ ናይ ኬሚካል ፋብሪካ ዝኾነት ዋህዮ ወዲ ሰብ ይርአ። ሓንቲ ዋህዮ ከም ‘መተሓላለፊ’ ኮይና እያ ትዓይይ - ልክዕ ከም ኩሉ አብ ተፈጥሮ ዘሎ ነገር። ንሳ ሓደ ፍርያት ንምፍራይ እያ ተሃኒጸ። ልክዕ እዩ፡ ካብ ርእሳ (ብባዕላ) ምንም ነገር ክተፍሪ አይትክእልን እያ። ዋህዮ ወዲ ሰብ ምቕው ዝኾነ ከባቢ የድልያ፤ ማለት አስታት 1 ባር ዝኸውን ጸቕጥን፡ ከምኡ እውን አስታት 37 ዲግሪ ሴንቲግሬድ ዝኾነ ሙቐትን። እቲ ጸቕጢ ኣዝዩ ልዑል እንተኾይኑ እታ ዋህዮ ትጉዳእ እያ፡ እቲ ሙቐት እውን ክለዋወጥ የብሉን። እታ ዋህዮ ነቲ ፍርያት ንምስራሕ ጥረ-ነገራት ከምኡ እውን አብ ውሽጣ ዘሎ ሓበሬታ የድልያ። ግናኺ እቶም ጥረ-ነገራት፡ ማለት ምስትንፋስ፡ ምስታይን ምብላዕን ጥራይ ነቲ ፍርያት ንምርካብ እኹላት ድዮም? አይፋልን! ነዞም ጥረ-ነገራት ንምስራሕ፡ ብመልክዕ ኤሌክትሪካዊ ዋሕዚ ዝመጽእ ‘ሓይሊ’ እውን የድልዮ እዩ።

ወዲ ሰብ ብሓፈሻ፡ ነቲ ስርሑ ንክጅምር ዘኸለሎ ኤሌክትሪካዊ ዋሕዚ የድልዮ እዩ። ነዚ ድማ እቲ ናይ ሓንጎል ዋሕዚ ኣዝዩ ዓቢ ትርጉም ኣለዎ። ብተወሳኺን ብሓንጎብን ድማ፡ ነቲ ስርሑ ንምቕጻል ብመልክዕ ኬሚካል ዝመጽእ ሓይሊ የድልዮ።

እሞ እዚ ኤሌክትሪካዊ ዋሕዚ ኣብ ወዲ ሰብ ካበይ እዩ ዝመጽእ፤ እቲ ልሙድ ሕክምና ኣብዚ ቦታ እዚ ‘ፕሮፕትዩም ሞቢለ’ (ባዕሉ ሓይሊ ፈጢሩ ዘይቋረጽ ምንቅስቃስ) ዝመስል ነገር እዩ ዝገልጽ። ብመሰረት ስነ-ፍልጠት ሕክምና፡ እቲ ቅርፊት ሓንጎል /ሴረብራል ኮርቴክስ ነቲ ዘድልዮ ኤሌክትሪክ ባዕሉ እዩ ዘፍርዮ። ግናኽ ‘ፕሮፕትዩም ሞቢለ’ (ባዕሉ ሓይሊ ፈጢሩ ዝንቀሳቐስ ነገር) ክህሉ ይኸእል ድዩ፤ ሓንጎል ወዲ ሰብ ከምኡ ክኸውን ይኸእል ድዩ፤ ሓንጎል ደኣ እሞ ሓሳባት እውን ባዕሉ ክፈጥር ይኸእል ድዩ፤

ኣነ ታሪኽ ኣካላት ሕሙማተይ ምስ ታሪኽ ህይወቶም ከወዳድሮ ከለኹ፡ ሓሳባት ኣብ ህይወት ወዲ ሰብ ወሰንቲ ምዃኖም ንጹር ኮይኑለይ። ኣብቲ ግዜ እቲ ድማ፡ ሓሳባት ወዲ ሰብ ኩሉ ግዜ ኣብ ምንታይ ከም ዝዘውሩን እንታይ ዓይነት ሓበሬታ ከም ዝልውጡን ተገንዚበ። እዚ ንጹር ንክኾነልና ገለ ኣብነታት ንርእ።

2^ይ ኩነት፡- ሓንቲ ጓል 70 ዓመት ዝኾነት ሕምምቲ፡ ‘ኢንሱሊን ፑምፕ’ ምስ ኣብ 20 ደቂቕ ሓንጎብ መጠን ሽኮር እትልክዕ ሰንሰር ነበራ። ‘ኣብቲ ናይ መዓልታዊ ፍጻሜታትኪ መሰረት ገይርኪ ኣብቲ መጠን ሽኮርኪ ፍልልይ ትዕዘቢ ዲኺ፤’ ኢለ ምስ ሓተትክዋ፡ ከምዚ ኢላ መሊሳትለይ፡- ‘ደቂ ደቀይ ክበጽሑኒ ይመጹ ከም ዘለዉ ክሰምዕ ከለኹ፡ ኣዝዩ እየ ዝሕጉስ፤ ሽዑ ድማ እቲ ሽኮረይ ብኡንብኡ ክወርድ ይጅምር እሞ ናብቲ ንቡር መጠን ይበጽሕ።’

እቶም ደቂ ደቃ ነየናይ ድሌት እዮም ዘርውዩላ ዘለዉ፤ ናይ መግቢ ድሌታ ድዩ? ብርግጽ እዚ ብዛዕባ መንፈሳዊ ድሌት፡ ማለት ብዛዕባ ፍቕሪ እምበር ብዛዕባ ኣካላዊ ድሌት ኣይኮነን። እቲ ኣገዳሲ ነገር፡ እዚ ነታ ሕምምቲ ብንጹር ኣወንታዊ

ዝነበረ ሓበሬታ፡ ብኸመይ ናብ ምውራድ መጠን ሽኮር ከም ዘምርሖ ምርዳእ እዩ።

3^ይ ኩነት፡- ካልእ መንእሰይ ዝኾነት ናይ ሽኮር ሕምምቲ እውን፡ ተመሳሳሊ ተመክሮ ነይርዋ፤ ግን ቦቲ ኣሉታዊ ወገን። ኣብ ቤት ፍርዲ ኣብ ዝነበረትሉ ናይ ጭንቀት ግዜ፡ እቲ መጠን ሽኮር ንላዕሊ ደይቡ፡ እቲ መሳርሒኡ ድማ ምልክት ሂቡ። ድሕሪ ሒደት መጠን ኢንሱሊን ምውሳዳ እውን እቲ ሽኮር እናወሰኸ እዩ ከይዱ። ደጊማ ኢንሱሊን እንተ ወሰደት እውን እቲ ዝድለ ምውራድ ሽኮር ኣይመጽአን። እቲ ናይ ቤት ፍርዲ ቆጸራ ምስ ተወድኦ ጥራይ እዩ እቲ ሽኮር ክወርድ ዝጀመረ - ሽዑ ድማ ብሰንኪ እቲ ደጋጊማ ዝወሰደቶ ኢንሱሊን ካብቲ ንቡር መጠን ንታሕቲ ኣዝዩ ወሪዱ።

ወዲ ሰብ ቁስ ጥራይ እንተ ዝኸውን ነይሩ፡ ማለት ሓሳባቱ ነቲ ትኽክለኛ ስራሕ ኣካላቱ ትርጉም እንተ ዘይህልዎም ነይሩ፡ ከምዚ ዝኣመሰለ ነገር ኣይምተራእየን። እንተኾነ ግን፡ ወዲ ሰብ ዝሓስቦ ነገር ኣብ ኣካላቱ ብንጹር ይንጸባረቕ እዩ።¹

4^ይ ኩነት፡- ኣብ መጀመርታ ናይ ሞያዊ ስርሓይ፡ ሓደ ዕድሚኡ ኣብ መጀመሪያ 50ታት ዝኾነ ሰብኣይ ናባይ መጽ። ንሱ ኣዝዩ ተቐጢዑ ነበረ፤ ሓደ ፌስታል ምሉእ መድሃኒት ድማ ኣርኣየኒ። ‘ዶክተር፡ ካብ ዝሓለፉ ኣርባዕተ ኣዋርሕ ጀሚሩ ናይ ጽርውርው (ማለላ) ጸገም ኣሎኒ፤ እዞም ኩሎም መድሃኒታት እውን ተዋሂቦምኒ እዮም፡ ግን ኣይሓገዡንን። ስለምንታይ እየ ከምዚ ዝኸውን ዘለኹ፤’ ኢሉ ሓተተኒ። እቲ ናይ ጽርውርው ጸገሙ ኣዝዩ መሳጢ ነበረ፡- እቲ ሰብኣይ ምሉእ መዓልቲ ብመጋዝ ከቢድ ኣካላዊ ስራሕ ይሰርሕ ነበረ - ያኢ ሓንቲ እኳ ጸገም ኣይነበሮን። እንተኾነ ግን፡ ኩሉ ግዜ ናብ ቤቱ ተመሊሱ ምስ ተቐመጠ፡ እቲ ጽርውርው ይጅምሮ ነበረ።

¹ ንጥረ ነገር ከሓሰብ ይኸእል ደዩ ዝብል ሕቶ ድሒሩ ክረክእ እዩ።

እቲ ጽርወርወ ቅድሚ ምጅማሩ ኣርባዕተ ሰሙን ኣቐዲሙ፡ ጐረቤቱ ሓደ ምስጢራዊ ሓበሬታ ናይ ሓማቱ ነጊርዎ ነይሩ። እቲ ጉዳይ ብዛዕባ እቲ ሕሙም ብብዙሕ ወጻኢታትን ድካምን ዘሓደሶ ገዛ እዩ ነይሩ፤ ምኽንያቱ ሰበይቱ ሓደ መዓልቲ ክትወርሶ እያ ኢሉ ይኣምን ነበረ። እንተኾነ ግን፡ እቲ ሓሙ ቅድሚኡ እንተ ሞይቱ፡ እቲ ካብ ቀዳማይ መርዓኣ ዝተወልደ ወዲ እታ ሓማት ነታ ቤት ክወርሳ እዩ። እዚ ዘይፍትሓዊ ነገር ነቲ ሕሙም ኣዝዩ ኣቕጥዖ። እዚ ግጭት እዚ ኣይተፈትሐን ነበረ፤ እዚ ድማ ኣብ ኣካላዊ ግብረ-መልሱ ይርኣ ነበረ - ኩሉ መዓልቲ ናብ ቤቱ ምስ ተመልሰ።

ኣብዚ ሰብኣይ እዚ፡ ብዘይ ዝኾነ ኣካላዊ ናይ ስራሕ ጉድለት ሕማም ተራእዩ። ብምኽሪ ሓኪም ድማ ባዞም መድሃኒታት (ኬሚካል) ነቲ ቃንዛ ክፈትሖ ፈቲኑ። እንተኾነ ግን እቲ ጠንቂ ኣብ ካልእ ቦታ ስለ ዝነበረ፡ እቶም መድሃኒታት ነባሪ ዝኾነ ፈውሲ ከምጽኡ ኣይከኣሉን።

ሕጂ ድማ ነቲ መሰረታዊ ድሌታት ወዲ ሰብ ብዝርዝር ንመርምሮ። ወዲ ሰብ ብትኽክል ንኽሰርሕ፡ ማለት ጥዑይ ንክኸውን፡ እንታይ የድልዮ፤

ህይወት — ብቐሊሉ ክርዳእ ከም ዝከኣል — ኣብቲ መሰረታዊ ድሌታትና ብምምላእ ዝተመርኩስ እዩ። እቲ ‘ሕጊ ህይወት’፡ ንሕና ከም ደቂ ሰብ መጠን እንታይ ከም ዘድልየና ይመርሓና። ኩሎም እቶም ዘድልዩና ድሌታት ኣብቲ ዝበለጸ ደረጃ ምስ ዝማልኡ፡ እቲ ኩነታትና ኣብ መንጎ እታ ‘ዝወሓደ’ እትብል ደረት መስመርን እታ ‘ዝበዝሐ’ እትብል ደረት መስመርን ይንቀሳቐስ። ሽዑ ኩሉ ነገር ብቡሩህ መገዲ ይዓይይ፤ ምሉእ ጥዕና ድማ ይርከብ። ኣብ ከምዚ ዝበለ ኩነታት፡ ዝኾነ ዓይነት ሕማም ክፍጠር ኣይክእልን እዩ።

ኩሉ ግዜ ሕማም ወይ ናይ ስራሕ ጉድለት ምስ ዝመጽእ፡ ኣብቲ ድሌታትና ዘይተመልኣሉ ወይ ካብ መጠን ንላዕሊ ዝተመልኣሉ ኩነታት ኢና ዘሎና፤ ብእኡ መጠን ድማ ካብቲ ዝበለጸ ደረጃ ወጻኢ ንርከብ። ስለዚ ሓደ ምልክት ሕማም ምስ ዝርኣ፡ እታ ሕቶ ‘ነቲ ሕሙም እንታይ ጎዲልዎ?’ ወይ ድማ ‘እንታይ እዩ

ሕገ ህይወት

ልክዕ ናብቲ ወሰን ናይቲ ‘ዝበለጸ ደረጃ’ ምስ ዝበጸሕና፡ ኣካላትና ግብረ-መልሲ ይህብ።

ነዚ ነገር እዚ ኣብ ‘ሙቐት’ ጌርካ ምርኣዩ ዝቐለለ እዩ፡- ሙቐት ምስ ዝጎድለና ንቐርር (ቁሪ ይስምዓና)፡ ሙቐት ምስ ዝበዝሕ ድማ ንርህጽ (ረሃጽ የውጽኣና)። ከምኡ እውን ጠሚና፡ ጸሚእና ወይ ደኪምና ክንከውን ከለና፡ ‘ኣሃ! ሰብነተይ እዚ ወይ እቲ የድልዮ ኣሎ’ ኢልና ነለሊ። እቲ ኣካላት ብባህሪኡ ክሕሱ ኣይክእልን እዩ፤ ምልክታቱ ኩሉ ግዜ ሓቂ እዩ። ኣካላትና ነቲ ዘለዎ ናይ ‘ሕጂ ኩነታት’ ብቐሊል መገዲ ይገልጻልና። ሽዑ ክንበልዕ፡ ክንሰቲ ወይ ክንድቅስ ከም ዘለና፡ ናብ መጽሓፍ ክንጥምት ከየድለየና ብንጹር ንፈልጥ ኢና።

ሕጂ ግን ከም ‘ቲኒተስ’ (ኣብ እዝኒ ዝስማዕ ጭጭታ) ወይ ድማ እዝኒ ምዕጻው ዝኣመሰሉ ሕማማት ኣለዉ። ጽርወርወታ፡ መንሸሮን ካልኣት ብዙሓት ሕማማትን ዘለዎም ሕሙማት እውን ኣለዉ። ነዞም ሰባት እዚኦም እንታይ እዩ ጎዲልዎም፤ መግቢ ወይ መስተ ድዩ? ብኸምዚኦም ዝኣመሰሉ ሕማማት ካብቲ ‘ሕጊ ህይወት’ ዝወሰኖ ‘ዝበለጸ ደረጃ’ ወጻኢ ዲና ዘለና፤ እንተ ኹንናኹ፡ እቲ ዝጎደለ ድሌት ኣየናይ እዩ፤

መጀመርታ፡ ዘይተማልኡ መንፈሳዊ ድሌታት ከመይ ገይሮም ናብ ኣካላዊ ሕማማት ከም ዝመርሑ ንዓይ ምሉእ ብምሉእ ሓድሽ ነገር እዩ ነይሩ። ስለዚ ድማ፡ እቲ ‘ኣተሓሳስባ’ ናይ ህይወት ወዲ ሰብ ‘መሰረት’ ምዃኑ ንፈለማ ግዜ ተረዲኦ ክሳብ ዝኣምን፡ ገለ ግዜ ወሲዱለይ እዩ። ወዲ ሰብ ኣካላቱ ብግቡእ ክሰርሕ እንተ ኾይኑ፡ ፍትሓውነት፡ ናጽነት፡ ድሕነት ከምኡ እውን ብዙሕ ካልእ ነገራት የድልዮ እዩ። እዚ ነገር እዚ ኣብቲ ናይ ሕክምና ትምህርተይ ዝተማሃርክዎ ስለ ዘይነበረ፡ መጀመርታ ክርድኦ ቀሊል ኣይነበረን።

እቶም ኣብ ሓሳባትና እነስተውዕሎም ነገራት፡ ከምቲ ዝበሃል ‘ናይ ኣእምሮ ስእሊ’ ጥራይ እዮም። እሞ ደኣ ከመይ ገይሮም እዮም ከምዚ ዓይነት ወሳኒ ግደ ዝጻወቱን ከሕምሙና ዝኽእሉን፤ ኣነ ወዲ 19 ዓመት ከለኹ፡ ካብቲ ሽዑ

ኮሙኒስታዊ ዝነበረ ሮማንያ ናብ ጀርመን ሃዲመ። ንምንታይ እየኸ ናይ ምእሳር ሓደጋ ወሲደ፤ እቲ ምኽንያት መህደምየይ ስለ መግቢ ወይ መስተ ድዩ ነይሩ፤ ኣብ ሮማንያ እኹል መግቢ ነይሩ እዩ፤ ዋላ እኳ ከምቲ ናይ ምዕራባውያን ዝተፈላለየ እንተ ዘይነበረ፡ ሓደ ሓደ ግዜ ድማ ናይ ምርካብ ስክፍታ እንተ ነበረ። ግናኸ እቲ ቁሳዊ ነገር ኣይነበረን እቲ ወሳኒ ነጥቢ። ኣነ ዝሃደምኩ፡ ‘ናጽነት’ ስለ ዘገደስትኒን ዓቢ መንፈሳዊ ድሌት ስለ ዝነበረንን እዩ። ኣብ ጀርመን ድማ ናብ ፍራይቡርግ መጸአ፤ ትርጉሙ ድማ ነጻ ዕርዲ ወይ ነጻ ከተማ ኮይኑ፡ እዚ ስም እዚ ድማ ንሓንቲ ከተማ ኣዝዩ ጽቡቕ ስም ኮይኑ እዩ ዝስምዓኒ።

እቶም ከም ሓርነትን ፍትሕን ዝኣመሰሉ መንፈሳዊ ድሌታት፡ ‘ካብ መጠን ንላዕሊ’ ክኾኑ ኣይኽእሉን እዮም፤ እዚ ድማ ካብቲ ኣካላዊ ደረጃ ዘለዎም ዓቢ ፍልልይ እዩ። መንፈሳዊ ድሌታት ወይ 100% ዝተመልኡ እዮም፡ ወይ ድማ ብቑዕ ዘይኮነ ወይ ፈጺሙ ዘይተመልኡ እዮም። ስለዚ ኣብዚኦም ንላዕሊ ዝኸይድ ‘ናይ ተጻዋርነት ወሰን’ የለን። ማለት ‘ካብ መጠን ንላዕሊ’ ፍትሒ፡ ሓርነት ወይ ድሕንነት ዝበሃል ነገር የለን።

እቶም ዘይተመልኡ መንፈሳዊ ድሌታት ናብ ምንታይ ዓይነት ኣካላዊ ግብረ-መልሲ እዮም ዘምርሑ፤ ብካልእ ኣበሃህላ፡ ሓሳባትና ኣብ ኣካላትና እንታይ ክገብሩ ይኽእሉ? ድሕሪ ብዙሕ ዓሰርተታት ኣሽሓት (10,000) ዘካየድክዎም ምኽርታት፡ ኣብቶም ኣካላዊ ምልክታትን ሕማማትን፡ ኣብ ኣካላት ተገሊጹ ዝርእ ናይ ሰብ መንፈሳዊ ጭንቀትን ስቓይን ክርኢ እኽእል እዩ።

ሓደ ኣካላዊ ዘይኮነ ባእታ ብኸመይ ናብ ኣካላዊ ግብረ-መልሲ ከም ዘምርሕ ነበሰይ ሓተትኩ። ፍቕሪ፡ ፍትሒ፡ ሓርነት፡ ድሕንነት እንታይ እዮም? ንሓቶም ኬሚካላዊ ነገራት ድዮም? ከምኡ እንተ ዝኾኑ ነይሮም፡ ብኬሚካላዊ መልክዕ ቀሚምና ክነፍርዮም ምኽኣልና ነይርና። ሽዑ ሓደ ሰብ መጸኡ ‘ፍትሒ ስኢን’ ወይ ‘ፍቕሪ ስኢን’ ኢሉ እንተ ዝጠርዕ፡ ንእሽቶ ‘ዓቕን ፍትሒ’ ወይ ‘ፍቕሪ’

ወይ ‘ሐርነት’ ምሃብናዮ እሞ ኩሉ ነገር ምተዓረየ ነይሩ። ከምዚ ዝኣመሰለ ነገር ግን የለን። ንሕና ‘ፍቕሪ’ ከም መድሃኒት ኣዚዝና ክንህብ ኣይንኽእልን ኢና።

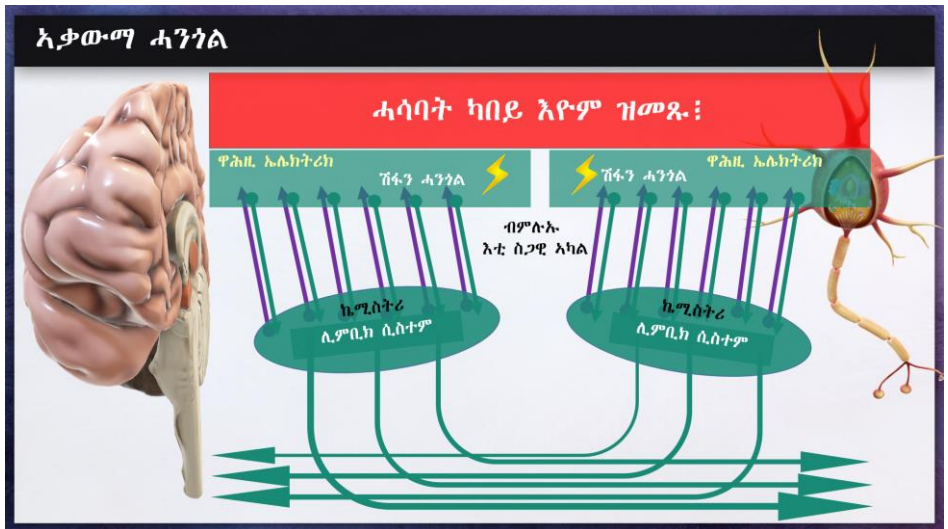
ፍቕሪ መንፈሳዊ ባእታ እዩ፤ ብኡ መጠን ድማ ኬሚካላዊ ቀመር ዘይብሉ መንፈሳዊ ሓበሬታ እዩ። ንሱ ኣብ ሓሳብ ጥራይ እዩ ክስራሕ ዝኽእል። ወዲ ሰብ ንፍቕሪ ዘለዎ ድሌት ፍጹም ምዃኑ ድማ ክከሓድ ኣይኽእልን። እንተኾነ ግን፡ ፍቕሪ ምስ እትጎድል ንኣካላትና ከም እተሕምሞ መብዛሕትኡ ግዜ ኣይንፈልጥን ኢና። ልክዕ ከምቲ ኦክስጅን፡ ማይን መግብን በቲ ዝተወሰነ ዓቕን ክውሃቡ ዘለዎም፡ ፍቕሪ እውን ከም ሓደ ድሌት 100% ክትምላእ ኣለዋ።

ስለዚ፡ ጠንቂ ሕማም ክንፈልጥ እንተ ደሊና፡ ሓሳባት ማእከላይ ቦታ ኣለዎም። ነዚ ንምርዳእ ድማ ሓሳባት ብሓቂ እንታይ ምዃኖም ክንፈልጥ ኣለና። ሓሳባት ሓበሬታ ከም ዘመሓላልፉ ንጹር እዩ። ግናኹ ‘ሓሳባት ካበይ እዮም ዝመጹ!’ እትብል እያ እታ ዝቐጸለት ሕቶይ።

4. ሓሳባት ካበይ እየም ዝመጹ፤

እቲ ሕቶ፡- ሓሳብ ኣበይ እዩ ዝፍጠር፤ ወይ ድማ መን እዩ ‘ዝሰርሖ’፤ ዝብል እዩ። ኣነ ድማ ነዚ ሕቶ እዚ ኣብቲ ፍጹምን ዘይለዋወጥን ሓበሬታ ተመርኩሰ እየ መርሚረዮ፤ ምኽንያቱ ኣብ ናተይ ውልቃዊ ርእይቶ ጥራይ ክምርኩስ ኣይደለኹን።

ናይ ወዲ ሰብ ኣካላዊ ውቅር፡ ብዙሕ ነገራት ክንምሃረሉ ንክእል ፍጹም ቅርጺ እዩ። ንኣብነት፡ ልክዕ ከም ሓደ ታብሌት ካብ ብዙሓት ክፍልታት ዝቆመ፡ ኣካላትና እውን ካብ ብዙሓት ዝተኣሳሰሩ ክፍልታት ዝቆመ እዩ። ንሳቶም ድማ ብሓባር ብዝተሓላለኹ መገዲ ይፃይዩ። ኩሎም ክፍልታት ኣካላትና ኣብ ሓደ ቦታ ክቆጸጸሩን ክእዘዙን ኣለዎም። ስለዚ፡ ንኹሎም ዘተሓሕዝ ሓደ ‘ማእከል’ ክህሉ ኣለዎ። እቲ ‘ቅርፊት ሓንጎል’ ነዚ ማእከል እዚ ከም ዝሰርሖ፡ ማለት ንምሉእ ኣካላትና ዘተሓሕዝ ቦታ ምዃኑ ንፊልጥ ኢና። ኣብቲ ቅርፊት ሓንጎልና፡ እቲ ምሉእ ወዲ ሰብ ተጠቓሊሉ ይርከብ። ኣብኡ ኩሎም ‘መስመራት’ ብመልክዕ ሰርወ-ሕዋሳት ይራኽቡ፤ በዚ ኣቢሉ ድማ እቲ ኣካላት ወዲ ሰብ ይእዘዝ (ይመሓደር)።

ስለዚ፡ ኣብቲ ዝቐጽል ስጉምቲ፡ ነቲ ቅርጺ ሓንጎል ብሓፈሻዊ መገዲ ክንርእዮ ኢና። እቲ ዓቢ ሓንጎል ካብ ክልተ ክፋላት ወይ ክልተ ሸነኽ ሓንጎል ዝቆመ

እዩ። እቲ ላዕለዋይ ቅርፊት ናይዞም ክልተ ሸነኽ ሓንጎል እዚአቶም ንሓድሕዶም ዝተአሳሰሩ ኣይኮኑን። ስለዚ፡ ኣብ ሞንጎኦም ጥብሓ እንተ ገበርካ፡ ነቲ ላዕለዋይ ቅርፊት ሓንጎል ከይቆረሰካ ክትሓልፍ ምክኣልካ። ዋላ እኳ ነቶም ትሕቲኡ ዘለዉ ቅርጽታት ሓንጎል እንተ ኣዕነኻዮም፡ እቲ ላዕለዋይ ቅርፊት ግን ምሉእ ኮይኑ ምተረፈ። እዚ ነጥቢ እዚ፡ ስለምንታይ ኢና ኣብ ሓደ ሸነኽ ኣካልና ጥራይ ዝመጽእ ሕማማት ዝህልወና፤ ንዝብል ሕቶ ንምምላስ ኣዝዩ ኣገዳሲ እዩ።²²

እቲ ናይ ወጻኢ ሽፋን ሓንጎል ፡ ካብ 4 ክሳብ 5 ሚሊሜተር ጥራይ ዝሩጉዱ፡ ዝተዓጸጸፈ ገጽ ዘለዎ ዝርገሐ እዩ። እዚ ድማ ካብ ቢልዮናት ዝቐጸሩ ዋህዮታት መርበብ-ሓንጎል (ነርቭ ዋህዮ) ወይ ‘ኒውሮን’ ዝቆመ እዩ። እዚአቶም ድማ ከም መመላለሲ ‘ኬብል’ ኮይኖም እዮም ዝዓይዩ ፤ ካብቲ ቅርፊት ሓንጎል ተበረሶም ድማ ናብ ውሽጢ ምሉእ ኣካል ይዝርግሑ። በዚ መገዲ እዚ፡ ምሉእ ኣካልና ኣብቲ ቅርፊት ሓንጎል ተጠቐሊሉ ይርከብ። ኣብ ኣካልና ዝፍጸም ዝኾነ ነገር ካብቲ ቅርፊት ሓንጎል/ሴረብራል ኮርቴክስ እዩ ዝጅምር። ካብኡ ተበረሶም ድማ እቶም ነርቭታት / መርበብ ሓንጎል ናብ ማእከል ሓንጎል፡ ማለት ናብቲ ‘ሊምቢክ ሲስተም’ ተባሂሉ ዝጽዋዕ ክፋል ይሓልፉ። ድሕሪኡ ድማ ይምቀሉ እሞ፡ ካብ የማን ናብ ጸጋም፡ ካብ ጸጋም ድማ ናብ የማን ሸነኽ ተሰጋጊሮም ናብ ምሉእ ኣካል ይዝርግሑ።

ነፍሲ ወከፍ ኣካላዊ ተግባር፡ ካብቲ ኣብ ቅርፊት ሓንጎል ዝፍጠር ኤፌክትሪካዊ ድፍኢት እዩ ዝጅምር፤ ንሱ ድማ ንኹሉም እቶም ዝስዕቡ ስጉምታት ኣብ ኣካላትና የበግሶም። ነፍሲ ወከፍ መተሓላለፊ መስመራት መትንታት እተነጸለ እዩ። በዚ መገዲ እዚ ጥራይ እዩ እቲ ኤፌክትሪክ ናብቲ ትኽክለኛ ቦታ ኣካላትና ክበጽሕ ዝኽእል፤ ንኣብነት ንንእሽቶ ናይ ኣጻብዕትና ብትኽክል ከነንቀሳቕስ እንኽእል።

²² ክልቲኦም ክፋላት ናይቲ ላዕለዋይ ቅርፊት ሓንጎል (Cerebral Cortex)፡ ብመሰረት ሕጊ ውርሻ፡ ነፍሲ ወከፍም በቲ ሓደ ካብቶም ወለዲ (እቦ ወይ ኣደ) ብፍሉይ ዝተቐረጹ እዮም።

እዚ ኤሌክትሪካዊ ድፍኢት እዚ ናብቲ ‘ሊምቢክ ሲስተም’ ይኣቱ። ኣብኡ ድማ እቲ ድፍኢት ናብ ቀዳማይ ኬሚካላዊ ግብረ-መልሲ ይልወጥ፤ እዚ ድማ ብኡንብኡ ናብቲ ቅርፊት ሓንጎል ሓበሬታ ይልእኽ - እዚ ድማ ‘ስምዒት’ ይበሃል። እዚ ምልክት እዚ፡ እቲ ኤሌክትሪካዊ ድፍኢት ወይ ዋሕዚ ኣብ ኣካላትና እንታይ ይገብር ከም ዘሎ ዘርኢ ቀዳማይ ግብረ-መልሲ እዩ፤ ማለት እቲ ዝፍጠር ዘሎ ነገር ምስ ኣካላትና ዝስማማዕ ድዩ (ንኣብነት ብሓደ ነገር ክንሕጎስ ከለና) ወይስ ኣይኮነን።

እሞ ሓሳባት ኣበይ እዮም ዝፍጠሩ፤ ካብ ሓንጎል ድዮም ዝመጹ፤ ካብቲ ቅርፊት ሓንጎል ወይስ ካብቲ ሊምቢክ ሲስተም፤ ወይስ ካብ ወጻኢ ሓንጎል ወይ ካብ ወጻኢ ቅርፊት ሓንጎል እዮም ዝመጹ፤ ነዚ መልሲ ንምርካብ እንደገና እቲ ‘ሕጊ ተፈጥሮ’ ይሕግዘና እዩ።

ኣብቲ ልሙድ ሕክምና (ብቐሊል ኣገላልጻ)፡ ሓሳብ ካብቲ ኣብ መንጎ ሰርወ-ሕዋሳት ቅርፊት ሓንጎል ዘሎ መራኽቢታት እዩ ዝፍጠር ይበሃል።³ ናይ ሓንጎል ዋሕዝን ኬሚካልን ብሓባር ይዓይዩ እሞ፡ ኣብቲ መስርሕ ድማ ንኣብነት ሓደ ‘ሓሳብ’ ይፍጠር ይብሉ። ግናኽ ቢልዮናት ሰርወ-ሕዋሳት ኣለዉና፤ ካብኣቶም ኣየናይ እዩ ነቲ ናይ ምእዛዝ ስራሕ ሓሳባት ዝዓይይ፤ እቲ ናይ መወዳእታ ውሳኔ ዝህቦ ቦታ ኣየናይ እዩ፤ ልክዕ ከም ሓደ ተክሂካዊ መሳርሒ፡ ኣብ ገለ ቦታ ሓደ ልዕል ዝበለ ነጥቢ፡ እንተወሓደ ሓደ መበገሲ ነጥቢ ክህሉ ኣለዎ።

ስለዚ እታ ሕቶ፡- ሓንጎል ባዕሉ በይኑ ክሓስብ ይኽእል ድዩ፤ ነዛ ሕቶ እዚ ኣብርግጽ ንምምላስ፡ ሓንጎል ካብ ምንታይ ከም ዝተሰርሐ ክንርእይ ኣለና። ልክዕ ከም ኩሉ ንፈልጦ ቁስ፡ ሓንጎል እውን ካብ ኣቶማት ዝቐመ እዩ። እቶም ኣብቲ ‘ባእታታት’ ብባህርዮም ዚስሩዑሉ ሰሌዳ’ ዝርከቡ ዝተፈላለዩ ባእታታት ኣቶማት፡

³ ኤክለስ፡ ጄ. ሲ. (2000)፡- ‘ባዕሉ’ ከመይ ገይሩ ንኣንጎሉ ከም ዝመርሑ፡ (3ይ ሕታም) ፓይፐር (Piper)፡ ሓደ ንጹር ጽማቕ ኣብኡ ይርከብ። እቲ ንሱ ብዛዕባ ‘ደረታዊነት ናይቶም ቁሳዊ ጥራይ ዝኾኑ መፍትሒታት’ ዝሃበ መግለጺ ኣዝዩ ኣገዳሲ እዩ፤ ገጽ 261ን ስዒቡ ዘሎን ርከ።

አብ ነንሕድሕዶም ክላገቡ ይኽእሉ እዮም፤ ብዛዕባ እቲ ሽው ዝፍጠር ኬሚካላዊ መስርሕ ድማ ብዙሕ ንፈልጦ ነገር ኣለና።

እዞም ኬሚካላዊ ግብረ-መልስታት እዚኦም፡-

- አብ ግዳማዊ ረጅሒታት ተመርኩሶም ጥራይ እዮም ክኽሰቱ ዝኽእሉ፤
- ብሃንደበት (ብኣጋጣሚ) ክኾኑ ኣይኽእሉን እዮም፤ ምኽንያቱ እቲ ቅድመ-ኩነታትን እቲ ክመጽእ ዝኽእል ውጽኢትን ኩሉ ግዜ ዝተወሰነ ስለ ዝኾነ፤
- ከምኡ እውን ስነ-ቅመም ንኣይልን ሓበሬታን ክቐበል፡ ከቐምጥ ከምኡ እውን ከመሓላልፍ ይኽእል እዩ።

ቅመማዊ ግብረ-መልስታት ኣብቲ ናይ ኣቶም ደረጃ ብሕግታት ተፈጥሮ ዝተወሰኑ እዮም፤ ኩሉ ግዜ ድማ ብተመሳሳሊ መገዲ እዮም ዝኸዱ። ንኣብነት፡ ዝተወሰነ ደረጃ ዘለዎ ሲሚንቶ ክስራሕ ዝኽእል በዚ ምኽንያት እዚ ጥራይ እዩ። ብኣገዝ ኬሚካል ሓበሬታ ስለ ዝቐበሉን ከም ዝርከብ ገይሮም ስለ ዘቐምጡን፡ ምስ ኤሌክትሮኒካዊ መሳርሒታት ክንሰርሕ ንኽእል ኢና። ኬሚካል ሙቕት እውን ክቐበልን ከመሓላልፍን ይኽእል እዩ።

ብተመሳሳሊ ድማ፡ ብመሰረት ሕጊ ተፈጥሮ ምስ ኬሚካላዊ ባእታታት ክግበር ዘይከኣል ነገር እንታይ ምዃኑ ንፈልጥ ኢና። ኮምፒዩተራት ሓሳባት የብሎምን፤ ባዕሎም ክሓስቡ ኣይኽእሉን እዮም - ዋላ እኳ ገጽ ናይ ምልላይ ክእለት ወይ ‘ሰብ-ሰርሖ-ብልሂ’ እንተ ሃለዎምን ግብረ-መልሲ እንተ ሃቡን። ‘ግብረ-መልሲ ምሃብ’ ማለት ግን ‘ምሕሳብ’ ማለት ኣይኮነን።

ኬሚካላዊ ባእታታት፡-

- ምንም ክስምዖም ኣይኽእልን እዩ (ሞባይል ስልኪ ቃንዛ ወይ ሓጐስ ኣይስምዓን እዩ)፤
- ክመርጹ ኣይኽእሉን እዮም፤ ማለት ባዕሎም ውሳኔ ክህቡ ኣይኽእሉን፤

- ንርእሶም ከመርሑ (ክቆጻጸሩ) ወይ ከጥፍኡ አይኸለሉን፤
- ውኆ ክህልዎም አይኸለልን (ሓደ ታብሌት ክንደይ ዝኣክል ውኆ ኣለዎ፤)፤
- ባዕሉም ከስተንትኑ አይክለሉን እዮም፤
- ስነ-ምግባር ክህልዎም አይኸለልን እዩ።

ስለዚ፡ ኬሚካላዊ ባእታታት ብርግጽ ‘ምንጪ ሓሳባት’ ክኾኑ አይኸለሉን እዮም። እሞ ሓሳባት ካበይ እዮም ዝመጹ፤ ስለምንታይ እዩ ወዲ ሰብ ክሓስብ ዝኸለል፤ ሓንጎል ብሙሉእ ብኬሚስትሪ ጥራይ ዝተሃንጸ እንተኾይኑ፡ ብመሰረት ሕጊ ተፈጥሮ ባዕሉ ብናጻ ክሓስብ ብባህሪኡ ዘይከኣል እዩ።

ደቂ ሰብ ክስምዖምን ክሓስቡን ይኸለሉ እዮም። ኬሚካላዊ ባእታታት ግን ስምዒት የብሎምን። ኣብቲ ዝተጎድኦ ኣጻብዕ ዘሎ ሰርወ-ሕዋስ ሓደ ድፍኢት ናብ ሓንጎል የመሓላልፍ። ድሕሪኡ ጥራይ እዩ ኣብ ርእስና ስምዒት ዝፍጠር። እሞ ነቲ ቃንዛ ዝስምዖ መን እዩ፤ እቲ መንበር (ቦታ) ስምዒታት ኣበይ እዩ፤ ህላወ ስምዒታት ንባዕሉ፡ ወዲ ሰብ ካብ ኬሚካል ጥራይ ዝተሰርሐ ከም ዘይኮነ ዓቢ መረጋገጺ እዩ።

ብተወሳኺ ድማ፡ ደቂ ሰብ ካብቶም ኣብ ተፈጥሮ ዘለዉ ህይወት ዘይብሎም ባእታታት ብዝተፈለየ መገዲ፡ ንርእሶም ከጥፍኡ ይኸለሉ እዮም። ሕግታት ተፈጥሮ ንባዕላዊ ምጥፋእ ቁስ አይፈቅድን እዩ። ደቂ ሰብ ግን ምስቲ ድሌቶም ዘይሰማማዕ ሓበሬታ ምስ ዝረኽቡ፡ ከም ግብረ-መልሲ ካብ መበል 11 ደርቢ ብመስኮት ተደፊኦም ናብ ሞት ክሰግሩ ይኸለሉ እዮም። እቲ ናይ ሓንቲ ሕምምተይ ዓርኪ ከምኡ እዩ ገይሩ። ንሳ ብተሌፎን ተዛሪባ ‘ተፈላሊና ኢና’ ምስ በለቶ፡ ገና እታ ተሌፎን ከይተፃጽወት ንርእሱ ናብ ሞት ደርብይዋ።

ሓደ ኬሚካላዊ ባእታ፡ ንኣብነት ሓደ ታብሌት፡ ባዕሉ መወዳእታኡ ከምጽእ አይኸለልን እዩ። እንተኾነ ግን፡ ኣብ እንስሳታት እውን ንርእሶም ናይ ምጥፋእ ተርእዮታት ይርከብ እዩ። ንኣብነት እቲ ኣዝዮም ዝፈትውዎ ዋናኦም ምስ ዝመውት፡ ኣኸላባት ወይ ድሙታት ብዙሕ ግዜ ናብ ሞት ዘብጽሕ ከቢድ ሕማም

ይሕዞም እዩ። ገለ እንስሳታት ድማ ክሳብ ዝሞቱ መግቢ ምብላዕ ይኣብዩ። ስለምንታይ እዮም ከምኡ ዝገብሩ፤

ስለዚ፡ ኣብ ወዲ ሰብ ይኹን ኣብ እንስሳ፡ ቅድሚ ከምዚ ዝኣመሰለ ውሳኔ ምውሳዱ፡ ነቲ ናይ ርእሰ-ቅትለት ሓሳብ ዘምጽእ ገለ ነገር ክህሉ ኣለዎ።

ደቂ ሰብ ናይ ምስትውዓል ክእለታት ኣለዎም፤ ብሰባት ክሕጉሱ ወይ ክሓርቑ ይኽእሉ እዮም። እዚ ማለት ድማ ሓበሬታ ብገብሩ ክርዱኡን ግብረ-መልሲ ክህቡን ይኽእሉ ማለት እዩ። ብተወሳኺ ደቂ ሰብ ክመርጹ ይኽእሉ እዮም። ናይ ህይወት ብጻዮም፡ ስርሐም ወይ ድማ ማኪናኦም ባዕሎም ይመርጹ። እዚ ኩሉ ግን ቁስ ክገብሮ ኣይኽእልን እዩ።

ደቂ ሰብ ነዚ ኩሉ ክእለታት ካበይ ረኺቦም፤ እቲ ምንጪ ኣበይ እዩ፤ ኣብ ሓንጎል ድዩ ዘሉ፤ ብመሰረት ሕጊ ተፈጥሮ፡ ኬሚካል ጥራይ ወይ ድማ ካብ ኬሚካል ጥራይ ዝቐመ ኣካል ባዕሉ ክሓስብ ከም ዘይኽእል ምርግጋጽ ይከኣል እዩ። ስለዚ፡ እቲ ኣብ ወዲ ሰብ ኮይኑ ክሓስብ ዝኽእል እንታይ ምዃኑ ክንፈልጥ የድልየና። በዚ መገዲ እዚ ጥራይ ኢና ድማ ሓሳባት ካበይ ከም ዝመጹ ክንምልስ ንኽእል።

5. መንፈስ ወዲ ሰብ - ንሕና ካብ ቁስ ንላዕሊ ኢና

ወዲ ሰብ ብ ‘ኬሚካል’ ጥራይ ክግለጹ ዘይክእሉ ብዙሓት ክእለታት ኣለውዎ። ኣብ ወዲ ሰብ ካብ ቁስ ወጻኢ ዝኾነ ገለ ነገር ኣሎ። ነዚ ባእታ እዚ ምስ እንረኽቦ ጥራይ ኢና ድማ ነታ ‘ሕማም ካበይ እዩ ዝመጽእ!’ እትብል መበገሲት ሕቶና ክንምልሳ እንኽእል። ሓንጎል ከምቲ ዝርኣናዮ፡ ከም ሓደ ቁሳዊ ባእታ ጥራይ ኮይኑ ባዕሉ ክሓስብ ኣይኽእልን እዩ። ሓንጎል ‘ምንጪ ሓሳባት’ ክኸውን ኣይኽእልን እዩ። ንምሕሳብ ሓንጎል ኣዝዩ ኣገዳሲ እኳ እንተኾነ፡ ባዕሉ ተበጊሱ ግን ክሓስብ ኣይኽእልን።

እሞ እቲ ምንጪ ሓሳባት እንታይ እዩ፤ ኣነ ክረኽቦ ዝኽኣልኩ ኩሉ ነገር፡ ወዲ ሰብን እንስሳን ‘መንፈስ’ ክህልዎም ከም ዘለዎ እዩ። መንፈስ ኣይርእን እዩ፡ ብኣካላዊ መገዲ ድማ ብቐጥታ ክረጋገጽ ኣይኽእልን፤ እንተኾነ ግን ህላወኡ ዘረጋግጹ ብንጹር ክንርድኦም ዘኽእሉና መርትዖታት ኣለዉ።

ህላወ (ዘይቁሳዊ) መንፈስ ዘርእዩ መርትዖታት፡-

1. ኣብ ደቂ ሰብን እንስሳታትን ዘለዉ መንፈሳዊ ድሌታት

ኣብ ደቂ ሰብ ይኹን ኣብ እንስሳታት ክንዕዘቦም እንኽእል ብዙሓት መንፈሳዊ ድሌታት ኣለዉ፤ ንሳቶም ድማ፡- ሓርነት፡ ድሕንነት፡ ህንጥይና ወይ ምፍላጥን ካልኣት ብዙሓትን እዮም። እቶም ናይ ወዲ ሰብ መንፈሳዊ ድሌታት ግን ካብቶም ናይ እንስሳታት ኣዝዮም ዝሰገሩ ምዃኖም ኣየጠራጥርን እዩ፤ ንኣብነት ከም ፍትሒ፡ ሓቂ፡ ሓላፍነት፡ ስነ-ምግባር፡ ምስጋና ወዘተ። ነዞም ናይ ወዲ ሰብ መንፈሳዊ ድሌታት ዘርዚርካ ክውድኡ ኣይክኣልን እዩ። ኩሎም ዘራኽቦም ነገር ድማ፡ ኬሚካላዊ ባህሪ ዘይብሎም ምዃኖም እዩ፤ ንኣብነት ‘ሓርነት’ ብመልክዕ ከኒና ተቀሚሙ ክውሃብ ኣይክኣልን እዩ።

ድሌታት ከምኡ ኢሎም ብሓደ ኣካል ክሕተቱ ኣለዎም። እዚ ኣካል እዚ ኣብ ዘይብሉ ግን፡ እቲ ድሌት እውን ኣገዳሲ ስለ ዘይኮነ ትርጉም ኣልቦ እዩ። ኣብ

ወዲ ሰብ ነዞም መንፈሳዊ ድሌታት ዝሓትት ሓደ ‘አካል’ ኣሎ፤ ግናኸ ኣየናይ እዩ፤ ኣብ ውሽጢ ወዲ ሰብ ኮይኑ ሓርነት ዝደሊ እንታይ እዩ ወይ መን እዩ፤ እተን ዋህዮታት ሓንጎልና ድየን ነዞም መንፈሳዊ ድሌታት ዝደልያ፤ ወይስ ልቢ፡ ከብዲ ወይ ጨጓራ እዩ፤ ዋህዮታት ሓንጎል ንኸሰርሓ፡ ካብ ካልኣት ሰባት ‘ምርዳእ’ የድልየን ድዩ፤ ንርእስኻ ወይ ንካልእ ሰብ ዘይፍትሓዊ ነገር ምስ ዝገጥም፡ ሓንቲ ዋህዮ ትቃወምን ትቐጣዕን ድያ፤

እዚ ከምዚ ዓይነት ኩነታት (ዋህዮታት ሓርነት ዝደልያሉ) ከም ዘየለ፡ ኣእምሮና ብንጹር ይርዳእ እዩ። ስለዚ፡ ኣብ ውሽጢ ወዲ ሰብ ይኹን እንስሳ፡ መንፈሳዊ ነገራት ዝደሊ ገለ ነገር ክህሉ ኣለዎ። ኣብ መንጎ ሓቕን ሓሶትን፡ ፍትሕን ግፍዕን (ዘይፍትሓዊ ነገር)፡ ድሕንነትን ስግኣትን ክፈሊ ዝኸእል ገለ ነገር ክህሉ ኣለዎ። ኣብ መንጎ ተግባር ፍቕርን ጭካኔን ክፈሊ ዝኸእል ገለ ነገር ኣሎ። ደቂ ሰብ ነዚ ክገብሩ ከም ዝኸእሉ ፍሉጥ እዩ።

እሞ እዚ ክእለት እዚ ካበይ እዩ ዝመጽእ፤ ንዓይ ካብቲ ‘ወዲ ሰብ ካብ ቁስ ንላዕሊ ክኸውን ኣለዎ’ ዝብል ሓሳብ ወጻኢ ካልእ መብርሂ ኣይተረኽበንን። ህላወ ሓደ ‘መንፈሳዊ አካል’ ክከሓድ ኣይክእልን እዩ። ነዚ ድማ ኩላትና ስሙ ስለ ንፈልጦ፡ መንፈስ ኣሎና ንብል።

2. ኣካላትና ኣብ መንፈስ ዘለዎ ጽግዕተኝነት (ምርኩሳ)

እቲ ካብ ኬሚካል ዝቐመ ኣካላትና፡ ልክዕ ከም ኦም (ተኽሊ) ባዕሉ ከማልኦም ዘይክእል ኣካላዊ ድሌታት ኣለውዎ። ሓደ ተኽሊ፡ ማይ ክረክብን ክሰትን ኣብ ተፈጥሮ ወይ ኣብ ሰብ ከም ዝምርኩስ፡ ኣካላትና እውን ነቶም ኣካላዊ ድሌታቱ ንኸማልኡሉ ኣብ መንፈስ ዝተመርኩስ እዩ። ስለዚ ድማ ኣካላትና ብጥሜት፡ ጽምኢ፡ ቁርን ረሃጽን ገይሩ እንታይ ድሌታት ከም ዘለዎ ምልክት ይህብ። በዚ መገዲ እዚ ኣካላትና እንታይ ከም ዝገደሎ ወይ እንታይ ካብ መጠን ንላዕሊ ከም ዝኾነ ነቲ መንፈስ ይነግሮ። ኣካላትና መግብን ማይን ባዕሉ ከምጽእ ኣይኸእልን እዩ።

መንፈስ ጥራይ እዩ ንኣካላትና መግቢ፡ ማይ፡ ኦክስጅን ወዘተ ከቕርበሉ ዝኽእል። ድሕሪኡ ኣካላትና ነዞም ነገራት እዚኦም ተቐቢሉ የሰላስሎም፤ ግናኽ ‘ከዳልዎም’ (ከምጽኦም) ባዕሉ ኣይክእልን። እቲ ንኣካላትና ዝመርሕ (ዝእዝዝ) መንፈስ እዩ። ሰብ ክንቀሳቐስ ዝኽእል፡ ዋላ እኳ ናብ ፍሪጅ ወይ ናብ ሻምብቆ ማይ ንኪኸይድ፡ በዚ ምኽንያት እዚ እዩ።

ብዘይ መንፈስ፡ ኣካላትና ንርእሱ ክከናኸን ኣይምኽኣለን። ስለዚ እቲ ካብ ኣካላት ዝመጽእ ምልክት፡ ነቲ መንፈስ ‘ነዚ ዝነደለ ነገር ኣማልኣለይ’ ንምባል እዩ። ጥሜት ካብ ዋህዮታት እዩ ዝብገስ፤ ግናኽ ሓንቲ ዋህዮ ንጥሜት ባዕላ ክትስምዖ ኣይትኽእልን። ስለዚ ጥሜት ካብ ዋህዮ ናብ ዋህዮ ዝመሓላለፍ ምልክት ዘይኮነስ፡ ካብ ዋህዮታት (ቁስ) ናብ መንፈስ ዝለኣኽ ምልክት እዩ። እቲ መንፈስ ድማ ነቲ ናይ ኣካላት ድሌት ከማልኣሉ ይኽእል - ወይ ድማ ‘ኣይህበካን’ ኢሉ ክኣብዮ ይኽእል። እዚ ድማ ናብቲ ‘መንፈስ ክህልወና ከም ዘለዎ’ ዘርኢ ሳልሳይ መርትዖ የብጽሓና።

3. መንፈስን መንፈሳዊ ድሌታትን ካብ ኣካላዊ ድሌታት ቀዳምነት ከም ዘለዎም

ኣብ ህይወት ወዲ ሰብ፡ ኣብ መንጎ ‘ፍቕሪ’ (ከም መጻውዒ መንፈሳዊ ድሌታት) ከምኡ እውን ‘ህይወት’ (ኣካላዊ ህላወ) ምርጫ ምስ ዝመጽእ፡ ፍቕሪ ካብ ህይወት ንላዕሊ ኣገዳሲት ኮይና ትርከብ። ነዚ ናይ ቀዳምነት መስርዕ እዚ ደጋጊመ ክዕዘቦ ክኢለ እዩ። ንበይኖም ክነብሩ ስለ ዘይደልዩ፡ ‘ቅድሚ ብጻየይ ክመውት ይመርጽ’ ዝብሉ ብዙሓት ሰብ ሓዳር ኣለዉ። ሓደ ዓቢ ዝዕድሚኡ ሕሙም፡ ሰበይቱ እንተ ሞይታ ንሱ እውን ብኡንብኡ ድሕሪኣ ክመውት ተዳልዩ ከም ዘሎ ነጊሩኒ። ኣብ ሓደ መንእሰይ ዝገጠመ ኩነታት ድማ ኣዝዩ ዘሕዝን ነበረ፤ ዓርኩ (ፍቕርቲ) ነቲ ዝነበሮም ርክብ ምስ ኣቋረጸቶ፡ ነቲ ኩነታት ክጻወሮ ኣይከኣለን። ናይ ኣቦኡ ሽጉጥ ወሲዱ፡ ነታ ንል ንዛወር ኢሉ ዓዲምዋ፡ ድሕሪኡ መጀመርታ ንዓኣ ቀቲሉ፡ ቀጺሉ ድማ ንርእሱ ቀተለ።

እቲ መንፈሳዊ ድሌታት ካብ ኣካላዊ ድሌታት ዘለዎም ላዕለዋይነት ኣብ ሕሙማተይ ብንጹር ክርእዮ ክኢለ እዩ። ኣብ ናይ መዓልታዊ ህይወትና እውን፡

መንፈሳዊ ሃረርታና ንምምላእ ጥራይ ኢልና ካብ መግቢ፡ ድቃስን ዕረፍትን ክንቁጠብ ንርእይ ኢና። ኣብ ግዜ ንእስነትና፡ ኣብ ሓደ ዳንኬራ መንፈሳዊ ድሌትና ምምላእ ካብ ህይወትና ንላዕሊ ኣገዳሲ ኮይኑ ምስ ዝስምዓና፡ ነቲ ኣካላዊ ድሌታትና ብዙሕ ግዲ ኣይንህቦን ኢና።

ብዘይ ምንም ፍልልይ፡ ዝኾነ ሰብ ብህይወት ጥራይ ምንባር ፍጹም ኣይዓግብን እዩ። ንሕሙማተይ ብዙሕ ግዜ ከምዚ ኢለ እሓትቶም ነይረ፡- ‘ብቃ ብህይወት ጥራይ እንተ ትነብሩስ ምዓገብኩም ዶ፤’ ዝኾነ ሰብ (እወ፡ ህይወት ጥራይ እኹል እዩ’ ኢሉ ዝመለስ የለን። ኣብ ነፍሲ ወከፍ ሰብ፡ ንህይወቱ ትርጉም ዝህብን ዘንቀሳቕሶን ገለ ነገር ኣሎ፤ ብዘይካኡ ድማ ሰላምን ዕግበትን ኣይረክብን እዩ።

ኣነ ክዕዘብ ዝኸኣልኩ፡- እቲ (ያኢ) ዝጠፍኦ ‘ትርጉም ህይወት’ እዩ ናብ መንፈሳዊ ጽቕጢ ዘምርሕ፤ ድሕሪኡ ድማ ኣብ ኣካላት ከም ሕማም ኮይኑ ይግለጽ። ሕማም፡ ሓደ ሰብ ስለ ‘ህይወቱ’ (ንኸይመውት) ስለ ዝተቐለሰ ዝመጽእ ውጽኢት ኣይኮነን። የግዳስ፡ ሕማም፡ ሓደ ሰብ ነቲ ‘ትርጉም ህይወቱ’ ክረኽቦ ምስ ዘይክእል ወይ ምስ ዘጥፍኦ ዝመጽእ ሳዕቤን እዩ።

ኣብ ወልፊ እውን እንተኾነ፡ እቲ ጉዳይ ብዛዕባ ምርካብ ትርጉም እምበር ብዛዕባ ህይወት ጥራይ ኣይኮነን። እቲ መንፈሳዊ ጭንቀት እናወሰኸ ስለ ዝኸይድ ድማ እዩ እዚ ኩሉ ብወልፊ ዝተጠቐሰ ሰብ እንርእይ ዘሎና። ትርጉም ህይወት ኩሉ ግዜ ቅድሚ ህይወት እዩ ዝስራዕ፤ እዚ ድማ መንፈስ ካብ ኣካላት ንላዕሊ ምዃኑ ዘርእይ መርትዖ እዩ። ወዲ ሰብ ካብቲ ትርጉም ህይወቱ ዝስእኖስ፡ ህይወቱ ክስእኖ ይመርጽ።

ስለዚ፡ እታ ፍልጥቲ ‘ናይ ማስሎው ፒራሚድ’ ተገምጢላ እያ ተሃኒጸ ዘላ። ንሳ መብዛሕትኡ ኣካላዊ ድሌታት ከም መሰረት ትወስድ፡ ኣብቲ ጫፍ ድማ መንፈሳዊ ነገራት ትውስኽ። ናይ ሓቂ ህይወት ወዲ ሰብ ግን ተገላቢጦኽ እዩ ዘርእየና፡- እታ ናይ ድሌታት ፒራሚድ ብመንፈሳዊ ድሌታት ዝመልኦት እያ፤ እቲ ኣካላዊ ድሌታት ድማ ኣብ ካልኣይ ደረጃ እዩ ዝስራዕ። እወ፡ ክልቲኡ

የድልየና እዩ - አካላውን መንፈሳውን ድሌታት አሎና። እንተኾነ ግን መንፈሳዊ ድሌታት ካብ አካላዊ ድሌታት አዝዮም ዝበለጹን ዝቐደሙን እዮም።⁴

እሞ፡ ወዲ ሰብ ካብ ህይወቱ ንላዕሊ ነቲ ‘ትርጉም ህይወት’ ክብ ኣቢሉ ክርእይ ዘኽእሎ ብልክዕ እንታይ እዩ፤ ኣብ ውሽጢ ወዲ ሰብ ዘሎ መሪሕ ሓይሊኹ መን እዩ? ሓንጎል ድዩ - ማለት አካላት - ወይስ መንፈስ፤

4. ናይ መንፈስ ክእለታት ካብ ናይ አካላት ይበልጽ

አካላት ምስ መንፈስ ይረዳዳእ እዩ፤ እዚ ድማ ብሰርወ-ሕዋሳት ኣቢሉ ስምዒታትን ድሌታትን ብምልኣኽ እዩ። እዚኦም ድማ ነቲ አካላዊ ሃረርታ ይገልጹ። ሕጂ እታ ሕቶ፡- መንፈስ ግድን ነቲ አካላዊ ሃረርታ ክምልስ ኣለዎ ድዩ፡ ወይስ ‘ኣይፋለይን’ ክብል ይኽእል፤

ተመክሮና ከም ዘርእየና፡- መንፈስ ሓደ ነገር ክገብር እንተዘይደልዩ፡ አካላት ክንደይ ዝኣክል ብርቱዕን ህጹጽን ምልክታት እንተለኣኹ እኳ፡ እቲ ድሌቱ ኣይምላእን እዩ። መንፈስ፡ ንዝኾነ ተግባር ብሓይሊ ክግደድ ዘይክእል ‘ኣካል’ እዩ።

ኣነ ድማ ብመሰረት ስርሒ (ተግባሩ)፡ ብዛዕባ መንፈስ ሰለስተ ነገራት ክረክብ ክኢለ እየ።

1. ሓደ መንፈስ ዕጹው ስርዓት እዩ፤ ካብ ወጻኢ ክእዘዝ (ክመሓደር) ድማ ኣይክእልን። ሓደ መንፈስ ካብ ወጻኢ ብዝመጹ ነገራት ጽልዋ ክገብረሉ ይኽእል እዩ፤ እንተኾነ ግን ነቲ ጽልዋ ክቕበሎ ድዩ ኣይፋሉን ባዕሉ ጥራይ እዩ ዝውስን።
2. ሓደ መንፈስ ንርእሱ ባዕሉ ጥራይ እዩ ክመርሕ ዝኽእል፤ ነዚ ድማ ካብ ውሽጢ ናብ ደገ እዩ ዝገብሮ።

⁴ Maslow, A. H. (1943): A theory of human motivation. Psychological Review. 50 (4), S. 370-396.

3. ሓደ መንፈስ ኩሉ ግዜ ንጡፍ እዩ፤ ማለት ኣብ መንፈስ ‘ትህኪት/ምዝሓል’ ዝበሃል ነገር የለን።

እቲ ናይ ውሳኔ ምሃብ ክእለት፡ ምናልባት ኣብ መንጎ ኣካላዊ ባእታን መንፈሳዊ ባእታን ዘሎ እቲ ዝዓበየ ፍልልይ እዩ። ሓደ ኣካላዊ ባእታ ‘ኣይፋለይን’ (ኣይፋል) ክብል ኣይክእልን እዩ፤ ንሱ ካብ ወጻኢ ንዝመጹ ትእዛዛት ጥራይ እዩ ዝእዘዝ። ንኣብነት፡ ሓደ ዕንጨይቲ ሰብ ክጸርቦ ከሎ ክከላኸል ኣይክእልን እዩ። ኣካላትና እውን ግብረ-መልሲ ጥራይ እዩ ዝህብ፤ ኬሚካል ድማ የሰላስል። ኣካላትና ቦቲ ዝረኽቦ ትእዛዛት መሰረት ጥራይ እዩ ዝዓይይ። ሓደ መንፈስ ግን ካብ ወጻኢ ትእዛዝ ኣይቅበልን እዩ፤ የግዳስ ባዕሉ ተበጊሱ ብናጻ እዩ ዝሰርሕ።

ስለዚ፡ እዞም ዝስዕቡ ናይ መንፈስ ክእለታት፡-

- ባዕሉ ተበጊሱ ስጉምቲ ናይ ምውሳድ (ንኣብነት ሓድሽ ሓሳብ ምምጻእ)፤
- ካብ ወጻኢ ንዝመጽእ ጽልዋ ‘ኣይፋል’ ናይ ምባል (ግብረ-መልሲ ንኸይህብ ምእባይ)፤
- ኣብ ውሽጢ ቁስ ፍጹም ክርከቡ ዘይክእሉ ባህርያት እዮም።

ሓደ መንፈስ እውን እንተኾነ፡ ገለ ነገር ንምግባር መጀመርታ ሓበሬታታት ከሰላስል ኣለዎ። እንተኾነ ግን፡ ባዕሉ ተበጊሱ እዩ ዝዓይይ፤ ክዓይይ እንተ ደልዩ ድማ ግብረ-መልሲ ይህብ፡ ወይ ድማ ግብረ-መልሲ ካብ ምሃብ ተቐጢቡ ነቲ ካብ ወጻኢ ዝመጽእ ድፍኢት ‘ኣይፋል’ ይብሎ። ስለዚ ድማ፡ መንፈስ ምስ ቁስ ማዕረ ክኸውን ኣይክእልን እዩ። መንፈስ ካብ ቁስ ንላዕሊ ስለ ዝኾነ፡ ካብ ቁስ ክፍጠር (ክመጽእ) ኣይክእልን።

ኣካላት መግቢ ምስ ዝደሊ፡ መንፈስ ነቲ ድሌት ክስዕቦ ይኽእል እዩ። እንተኾነ ግን፡ መንፈስ ካብ ኣካላት ዝመጽእ ኣዝዩ ህጹጽ ምልክት እናሃለወ እኳ፡ ካብ መግቢ ክቁጠብ ብናጽነት ክውስን ይኽእል እዩ። በዚ ምክንያት እዚ ድማ፡ ሓደ

ሰብ ዝለዓለ መንፈሳዊ ድሌቱ ንምምላእ ኢሉ፡ ህይወቱ ኣብ ሓደጋ ዘውድቕ ናይ ጥሜት ኣድማ ክገብር ይኽእል።

እዚ ኩሉ ድማ፡ ቁስ ንመንፈስ ጽልዋ ክገብረሉ እምበር፡ ክእዝዞ (ክመርሖ) ከም ዘይክእል ዘርእይ እዩ። ቁስ ንመንፈስ ዕንቅፋት ክኾኖ ይኽእል እዩ፤ ማለት ከም ግብረ-መልሲ ንመንፈስ ዘይጥዑም ስምዒትን ቃንዛን ብምሃብ። እንተኾነ ግን፡ እቶም ኣካላዊ ግብረ-መልስታት ንመንፈስ ነቲ ኣካላት (ቁስ) ክእዝዝ ክገድድዎ ኣይክእሉን እዮም።

ስለዚ፡ መንፈስ ከምቲ ንቁስ ዝግበር፡ ዝእዝዝ (ትእዛዝ ዝወሃቦ) ባእታ ከም ዘይኮነ ንጹር እዩ። መንፈስ ንርእሱ ካብ ውሽጢ ናብ ደገ ስለ ዝመርሖ፡ ነቲ ዝቐርበሉ ሓበሬታ ምስቲ መንፈሳዊ ድሌቱ ዝሰማማዕ ምዃኑን ዘይምዃኑን ብትኽክል ክምርምሮ ኣለዎ። ምስቲ ድሌቱ ዝሰማማዕ ነገር ምስ ዝቐርበሉ፡ ተቐቢሉ ይትግብሮ። ምስቲ ድሌቱ ዘይሰማማዕ እንተኾይኑ ግን፡ በቲ ሰባት ዘቐርቡሉ ነገር ኣይዓይን እዩ። ስለዚ፡ መንፈስ ንጹር ‘ኣይፋል’ ናይ ምባል ናይ ተግባር ምርጫ ኣለዎ፤ እዚ ድማ ኣብ ውሽጢ ቁስ ፍጹም ክርከብ ዘይክእል ባህሪ እዩ።

ኣብ ስቅያት እውን እንተኾነ፡ እቲ ዕላማ ብመገዲ ኣካላት ገይርካ ነቲ መንፈስ ንምቁጽጻር እዩ። ኣካላት ይጉዳእ ወይ ይዓኑ፡ እቲ መንፈስ ድማ ነቲ ስቃይ ክስምዖን ክጻወሮን ይግደድ። እንተኾነ ግን፡ እዚ መስርሕ እዚ እውን ነቲ መንፈስ ክዓይይ (ክእዝዝ) ክገድዶ ኣይክእልን እዩ። ብዙሓት ሰባት ከቢድ ስቅያት እናወረዱም፡ ዋላ እኳ እቲ ስቃይ ክንደይ ዝኣክል ብርቱዕ እንተነበረ፡ ፈጺሞም ኢዶም ኣይሃቡን። እዚ ድማ ኣብ ውሽጢ ወዲ ሰብ ክልተ ዝተፈላለዩ ‘ኣካላት’ ክህልዉ ከም ዘለዎም ዘርእይ ተወሳኺ መርትዖ እዩ።

ቅደም-ሰዓብ አብ መንጎ መንፈስን ስጋን

- አብ ውሽጢ ሰብ ክልተ አካላት እንተሃልዮም፡ ንሳቶም ንሓድሕዶም ክረዳድኡ ይግባእ።
- መንፈስን ስጋን አብ ውሽጢ ሰብ (ከምኡውን አብ እንስሳ) ብኸመይ ይረዳድኡ፤

5. አካላት ብሓሳባት መንፈስ ዝእዘዘሉ መገዲ

ዝተወሰኑ ውሳኔታት ንሓንጎል ‘ትእዛዛት’ እምበር፡ ምልክታት ወይ ልማኖታት ኣይኮኑን። አካላት ከም ሓደ ቁሳዊ ባእታ መጠን፡ ነቲ ግዳማዊ ዓለሙ ግብረ-መልሲ ክህብ ኣለዎ፤ ምርጫ የብሉን። ምንቅስቃስ ኣእዳውና፡ ካብቲ መንፈስ ዝመጹ ድፍኢታት (ትእዛዛት) ጥራይ እዮም፤ አካላት ድማ ይፍጽሞም። አካላት ነዚ ‘ኣይፋል’ ክብል ኣይክእልን እዩ።

ብኣብነት ‘ድንገታዊ ራዕዲ’ ገይርና ነቲ ናይዞም ክልተ አካላት ምትእስሳር ክንርእዮ ንኽእል ኢና። መንፈስ ወዲ ሰብ ንሓደ ኩነት ከም ‘ንህይወት ዘስግእ ሓደጋ’ ገይሩ ምስ ዝትርጉሞ፡ አብ ውሽጢ ካልኢታት፡ እቲ አካላት ብርክት ዝበሉ ሆርሞናት ይፍኹ፤ እዚ ድማ ንምሉእ መስርሕ መታቦሊዝም አካላት ይልውጦ። ኣብዚ እቲ አካላት ምርጫ ኣለዎዶ፤ ኣይፋልን፤ ልክዕ ከምቲ ተዳልዩሉ ዘሎ ግብረ-መልሲ ክህብ ኣለዎ።

እቲ ራዕዲ ኣብ ጌጋ (ምትላል) ዝተመርኩሰ እንተኾነ እኳ፡ እቲ አካላዊ ግብረ-መልሲ ተመሳሳሊ እዩ። ሓድሓደ ግዜ ዘስካሕክሕ ሕልሚ ሓሊምና ምስ ነቓሕና፡ ‘ሕልሚ እዩ ነይሩ!’ ኢልና ንተነፍስ። እንተኾነ ግን፡ እቲ አካላዊ ግብረ-መልሲ

(ረሃጽ ፡ ህርመት ልቢ) ምስኡ አሎ። እዚ ድማ አብቲ ብፍቓድና ፊልምታት ብምርኣይ እነምጽኦ ራዕዲ እውን ይሰርሕ እዩ።

መንፈስ ንኣካላት ብሓሳባት ገይሩ ክእዝዞ እንተኾይኑ፡ ብመሰረት ሕጊ ተፈጥሮ ነቲ ኣካላት ፊዚካዊ ድፍኢታት ከቕርበሉ አለዎ። ብዘይዚኦቶም ንኣካላት ከንቀሳቕሶ ኣይምኽኣለን። ሓንጎልና ብኤሌክትሪካዊ ዋሕዚ ከም ዝዓይይ ርኢና ኢና። እዞም ድፍኢታት እዚኦም ድማ ካብ ገለ ቦታ ክመጹ አለዎም። ሓንጎል ባዕሉ ንርእሱ ክህበም ኣይክእልን እዩ። እዚ ድማ አብ መንጎ ህያው ሰብን ምዑት ሰብን ዘሎ ፍልልይ የርእየና።⁵

አብ ሓንጎል ምዑት ሰብ እንታይ እዩ ዝጎድል፤ እቲ ኤሌክትሪካዊ ዋሕዚ እዩ! ስለምንታይ ደኣ ሕጂ ጠፊኡ፤ እቲ ኤሌክትሪክክ ብመሰረቱ ከመይ ኢሉ ናብቲ ቅርፊት ሓንጎል ይኣቱ፤ አብ ሓንጎል ነቲ ኤሌክትሪካዊ ድፍኢት ዝቕስቅሶ (ዝጽውዖ) መን እዩ፤

ሓንጎል ከም ቁስ መጠን፡ ነቲ ንዕኡ ዘንቀሳቕሶ ኤሌክትሪካዊ ድፍኢት ባዕሉ ክፈጥሮ ኣይክእልን እዩ። ሓንጎል ነቲ ንዕኡ ዘንቀሳቕሶ ባእታ ባዕሉ ክፈጥሮ ዝኽእል እንተ ዝኸውን ነይሩ፡ ‘ፕሮፕትዩም ሞቢለ’ (ንባዕሉ ዝንቀሳቕስ መሳርሒ) ምኹን ነይሩ። እዚ ግን ነቲ መሰረታዊ ሕጊ ‘ጽግዕተኝነት’ ከምኡ እውን ነቲ ስነ-ሓሳብ ‘መስመር/ቦታ መመሓላፊ’ ዝጠሓስ ምኹን። ከምኡ እንተ ዝኸውን፡

⁵ ተግባር ምስትንፋስ እውን እንተኾነ፡ ብህላወ መንፈስ (Geist) ኣቢሉ ብኬሚካላዊ መስርሕ እዩ ዝመሓደር። እዚ ኬሚካላዊ መስርሕ እዚ፡ መንፈስ ከሳብ ዘመሓደሮ ጥራይ እዩ ዝዓይይ፤ እንተኾነ ግን ከመይ ኢሉ ከዓይይ ከም ዘለዎ (እቲ ኣገባብ) ብውሳኔ መንፈስ ዝውሰን ኣይኮነን። ካብቲ መግቢ ንምምላእ ዝውሰድ ውሳኔ ብዝተፈለየ መገዲ፡ ንምስትንፋስና ብዝገርም መገዲ ከንለማመዱ (ከትፊን ከንጉበር) ንኽእል ኢና፤ ንነዊሕ እዋን ግን ብፍላጥና ደው ክነብሎ ኣይንኽእልን። ስለዚ፡ ‘ምምሕዳር’ (Steuerung) ማለት ንኣካላት ትእዛዝ ጥራይ ምሃብ ማለት ዘይኮነስ፡ ነቶም አብ ውሽጢ ኣካላት ተሰሪዖም ዘለዉ መስርሓት፡ ኣብቲ ተወሰነሎም ደረት ኮይኖም ንክቕጽሉ ምግባር ማለት እውን እዩ። እቲ ጉዳይ ብዛዕባ እቶም ካብ ቅርፊት ሓንጎል (cerebral cortex) ተበጊሶም ንብምሉኡ ኣካላትና ዘሕልፉ ዝተሓላለኹ ናይ ምምሕዳር ድፍኢታት (complex steering impulses) እዩ እምበር፡ ብዛዕባ እቲ ኣካላት ንኣንጎል ዝህቦ ናይ ጸዓት ቀረብ (energy supply) ጥራይ ኣይኮነን።

ሓንጎል ካብ ኩሎም ካልኦት ክፍልታት ኣካላት ወዲ ሰብ ጥራይ ዘይኮነስ፡ ኣብ ምሉእ ህዋ ካብ ዘለዉ ዝኾኑ ባእታታት ብዝተፈለየ መገዲ ምዓየየ ነይሩ።⁶

እቲ ብሓሳባትን ውሳኔታትን ገይሩ ኤሌክትሪካዊ ድፍኢት ዘበግስ መንፈስ እዩ። መንፈስ ንሓንጎል ‘ኣንቀሳቃሲኡ’ እዩ ክበሃል ይከኣል እዩ። እዞም ኤሌክትሪካዊ ዋሕዝታት እዚኦም ድማ ክዕቀኑ ይኽእሉ እዮም። ንሳቶም ድማ ካልእ ዘይኮነስ፡ እቲ መንፈስ ኣብ ልዕሊ ሓንጎል ዘርእዮ ንጥፈታት እዮም። ከምቲ ኣብ ምዑት ሰብ ዝርአ፡ ሓንጎል ንባዕሉ ኤሌክትሪካዊ ድፍኢታት ክፈጥር ኣይኽእልን እዩ። ብመሰረት ሕጊ ተፈጥሮ፡ ሓደ ምዑት ሰብ፡ እቲ ህያው ሰብ መንፈስ ክህልዎ ከም ዘለዎ መረጋገጺ እዩ።

ህላወ መንፈስ ዘርእዩ መርትዖታት ከምዚ ዝስዕብ ክጠቓለሉ ይኽእሉ፡- ብዘይ መንፈስ፡ ንሕና ደቂ ሰብ፡-

- መንፈሳዊ ንጥፈታት ኣይምሃለወናን፤
- መንፈሳዊ ድሌታት ኣይምሃለወናን፤
- ናይ ህዋሳት ምርዳእ (ምስማዕ፡ ምርኣይ፡ ምሽታት፡ ምጥዓም፡ ምትንካፍ) ኣይምሃለወናን፤
- ሓሳባት ኣይምሃለወናን፤
- ገምጋም (ኣብ መንጎ ‘ኣው’ ወይ ‘ኣይፋል’ ናይ ምምራጽ ክእለት) ኣይምሃለወናን፤
- ሓላፍነት ኣይምሃለወናን፤
- ስነ-ምግባር ኣይምሃለወናን፤
- መንፈሳውነት ኣይምሃለወናን፤
- ንኣካላትና ናይ ምንቅስቓስ ዕድል ኣይምሃለወናን።

⁶ ብዛዕባ ካብ ሴረብራል ኮርቲክስ ዝተገሰጹ ኣብ መላእ ኣካላት ዝጓዓዙን ዝተሓላለኹ ናይ ምቁጽጻር ድርጅታት እምበር ብዛዕባ ሓንጎል ብባዕሉ ኣካላት ጸዓት ከም ዝቐርብ ኣይኮነን።

ሰለዚ፡ ብዘይ መንፈስ ዝተረፈ ኣካላት ‘ምዑት’ እዩ። በዚ ምክንያት እዚ ድማ እታ ዘይትተርፍ ሕቶ ትመጽእ፡- ቁስ ንመንፈስ ክፈጥሮ ካብ ዘይክእል፡ እሞ ደኣ መንፈስ ካበይ እዩ ዝመጽእ፤

6. ነፍሲ - ድምር አካላትን መንፈስን

ብመሰረት አብ ፍልቀት ዝተመርኩስ ስነ-ፍልጠት፡ መንፈስ ካብ ቁስ እዩ ዝመጽእ። ንሱ ድማ ‘መንፈስ’ ዘይኮነስ ‘ሳይኪ’ ተባሂሉ ይጽዋዕ። ሳይኪ ከም ውጽኢት ንጥፊታት ቅርፊት ሓንጎል እዩ ዝርእ። እዚ ሓቂ እንተ ዝኸውን ነይሩ፡ አካላዊ ድሌታትን ጸገማትን ካብ መንፈሳዊ ድሌታት ንላዕሊ ኣገዳሲ ምኹነ ነይሩ። አካላት ንመንፈስ ምመርሕዎ (ምኣዘዝዎ) ነይሮም። እዚ ግን ከም ዘይሰርሕ ድሮ ርኢናዮ ኢና።

ካብ ኬሚካል ወይ ድማ ካብ ዋህዮታት ቁስ፡ ብመሰረት ሕጊ ተፈጥሮ፡ ዘይቁሳዊ መንፈስ ክፍጠር ከቶ ኣይኽእልን እዩ። ንኣብነት፡ አካላት ባዕሉ ‘ሳይኪ’ ይፈጥር፡ እቲ ሳይኪ ድማ ንኣካላት መግቢ ክህቦ ድዩ ወይድማ ኣይፋሉን ኢሉ ይውስን ቢልካ ምሕሳብ፡ ዘይመስል እዩ። ወይ ድማ እቲ ሳይኪ ንኣካላት ካብ መበል 11 ደርቢ ንኽዘልል ይገብሮ ቢልካ ምሕሳብ ምስቲ ‘ሕጊ ጠንቅን ሳዕቤንን’ ዝጋጮ እዩ።

እቲ ብሓሳባት ገይሩ ናብ አካላት ኤሌክትሪካዊ ዋሕዚ ዝሰድድ መንፈስ እዩ። ከከም ኣንፊት (ኣንቃዕዶ) ናይዞም ሓሳባት እዚኦም፡ እቲ ኤሌክትሪክ ኣብ አካላትና ናይ ስራሕ ምዝባዕ፡ ርእሰ-ጉድኣት ወይ ድማ ሕማም ከስዕብ ይኽእል እዩ።

እዚ ድማ፡ እቲ ብመንፈስ ዝመጽእ ኤሌክትሪካዊ ድፍኢት፡ ኣብቲ ቅርፊት ሓንጎል ዘለዎ ውጽኢት ንጹር ምዃኑ የርእየና፤ ማለት ‘ቅኑዓት’ ሓሳባት ምስ አካላት ዝሰማማዕ ድፍኢት ይፈጥሩ፡ ‘ጌጋታት’ ሓሳባት ግን ጎዳኢ ጽልዋ የምጽኡ። እቲ ቅርፊት ሓንጎል ቁስ ስለ ዝኾነ፡ ነቲ ካብ መንፈስ ወይ ካብ ሓሳብ ዝመጽ ትእዛዝ ከመይ ገይሩ ግብረ-መልሲ ከም ዝህብ ባዕሉ ናይ ምውሳን ምርጫ የብሉን። ስለዚ፡ እቲ ንኣካላት ቅኑዕ ኤሌክትሪካዊ ድፍኢት ዝህብ ‘ቅኑዕ ኣተሓሳስባ መንፈስ’፡ ኣብ አካላትና ብንጹር ክንነብቦ (ክንዕዘቦ) ንኽእል ኢና። ብተመሳሳሊ ድማ፡ እቲ ምስ አካላት ዘይሰማማዕ ‘ጌጋ ኤሌክትሪካዊ ድፍኢት’ እውን ኣብ አካላት ብንጹር ክርእ ይኽእል እዩ። ንናይ ውሽጢ ውልቃዊ

አተሓሳስባና ዝዕቅን ግዳማዊ መሳርሒ መዐቀኒ ምርካብ፡ ብፍላይ ብዛዕባ ህይወትናን ጥዕናናን ክንዛረብ ከለና ኣዝዩ ጠቓሚ ነገር እዩ።

ግናኽ ናብዞም ዝርዝራት እዚኦም ቅድሚ ምእታውና፡ ብዛዕባ ‘ኣንትሮፖሎጂ’ ማለት ብዛዕባ ባህሪ ወዲ ሰብ ዘለዉ ክልሰ-ሓሳባት ሓፈሻዊ ኣረኣእያ ክህልወና ኣለዎ። ብዛዕባ ኣቃውማ ወዲ ሰብ ብዙሓት ዝተፈላለዩ ክልሰ-ሓሳባት ኣለዉ፤ ንሕና ግን ኣብዚ ኣብቶም ሰለስተ ዝበለጹ ፍሉጣት ኣገባባት ጥራይ ክንመያየጥ ኢና።

1. ቀዳማይ ኣረኣእያ፡- ወዲ ሰብ ከም ውጽኢት ሰለስተ ነጻ ዝኾኑ ኣካላት ጌርካ ይርከብ፤ ንሳቶም ድማ ኣካላት፡ መንፈስ ከምኡ እውን ነፍሲ እዮም። ኣብዚ ነፍስን መንፈስን ከም መንፈሳዊ ኣካላት እዮም ዝሕሰቡ። እዚ ናይ ወዲ ሰብ ምስሊ እዚ ገና ብጥንታውያን ግሪኻውያን ዝተቐረጸ ኮይኑ፡ ‘ናይ ፕላቶን ኣሪስቶተልን ኣረኣእያ’ ተባሂሉ ይጽዋዕ። ፕላቶ ንወዲ ሰብ ብዘገርም መገዲ ‘ኣብ ውሽጢ ኣካል እንስሳ ተሓይሩ ዘሎ ኣምላኽ’ ከምዝኾነ ገይሩ ይገልጽ። ስለዚ ድማ ሞት ንወዲ ሰብ ከም ሓደ ዓይነት ናጽነት (ምውጻእ ካብ ቤት ማእሰርቲ) እዩ፤ ድሕሪኡ ድማ ተመሊሱ ኣምላኽ ይኸውን።⁷

እዚ ንወዲ ሰብ የመልክት ዝነበረ ምርዳእ ክሳብ ሎሚ ጽልዋኡ ዘለዎ ኮይኑ፡ ኣብ ብዙሓት ሃይማኖታት፡ ብፍላይ ድማ ኣብ ክርስትና ይርከብ።

2. ካልኣይ ኣረኣእያ፡- ካብ ጥንታውያን ግሪኻውያን ጀሚሩ ዝነበረ ተጻራሪ ሓሳብ እዩ፤ ንሱ ድማ ‘ናይ ስቶይክን ኤፒኩራስን ኣረኣእያ’ እዩ። ብመሰረት እዚ ምርዳእ እዚ፡ ምሉእ ወዲ ሰብ ካብ ኬሚካል ጥራይ ዝተሰርሐ እዩ፤ እቶም መንፈሳዊ ክእለታት እውን ካብዚ ኬሚካል እዚ እዮም ዝምንጭዉ። መብዛሕትኡ ኣብ ፍልቀት ዝተመርከቡ ሕክምናን ስነ-ፍልጠትን ክሳብ ሎሚ ነዚ ተራ (ቀሊል)

⁷ ሮይተር፡ ኤች. (2014)፡- ታሪኽ ስነ-ኣእምሮ (Psychology)። ሆግረፈ፡ ገጽ 31-45

ዝቸነ ናይ ሰብ ምስሊ እዩ ዝስዕብ። ብመሰረት እዚ ኣረኣእያ እዚ፡ ፍቕሪ ይኹን ውዕውዕ ስምዒት ኣብ ዋህዮታት ብዝካየድ ‘ምንዳድ’ (ቃጸሎ) እዩ ዝፍጠር።

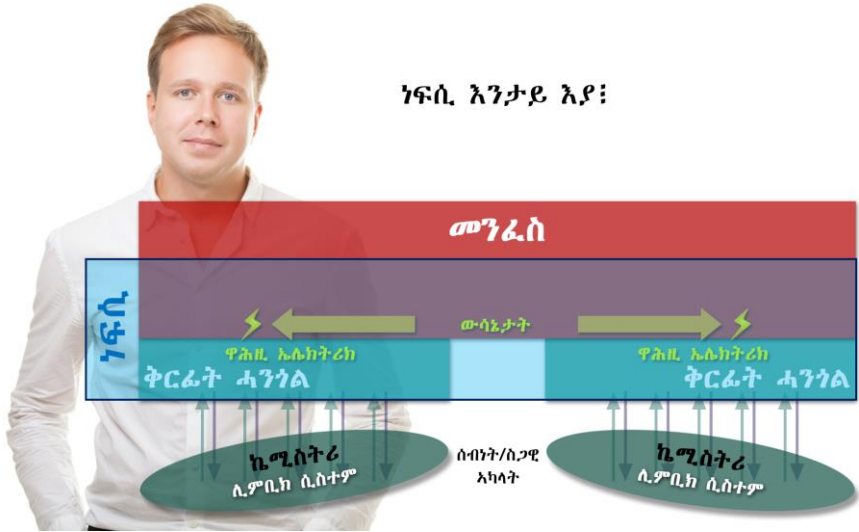
3. ብመሰረት እቶም ክሳብ ሕጂ ዝቐረቡ መብርሂታት፡ ንወዲ ሰብ ብቁስ ጥራይ ክትገልጽ ከም ዘይትኽእል ዘይከሓዱ መርተዖታት ኣለዉ። ብመሰረት ሕጊ ተፈጥሮ፡ ኣካላትና ባዕሉ ክፈጥሮ ብዘይኽእል ሓይሊ ክእዘዝ (ክመሓደር) ኣለዎ። ስለዚ፡ ንወዲ ሰብ ካብ ክልተ ኣካላት ዝቐመ ጌርካ ምርኣይ ሚዛኑ ዝሓለወ እዩ፤ ንሳቶም ድማ ኣካላትን መንፈስን እዮም። ሳልሳይ ኣካል ክረክብ ኣይከኣልኩን፤ እንተኾነ ግን ብምኽንያት እቲ ኣብ መንጎ ኣካላትን መንፈስን ዘሎ ናይ ሓድሕድ ጽግዕተኝነት (ምርኮሳ) — ማለት እቲ ሓደ ብዘይቲ ሓደ ምንም ክገብር ስለ ዘይኽእል — ‘ነፍሲ’ ዝብል ቃል ነዚ ሓቂ እዚ ዝገልጽ ብሉጽ መጽውዒ እዩ። ስለዚ ወዲ ሰብ ካብ መንፈስን ኣካላትን ዝቐመ ‘ህያዉ ነፍሲ’ እዩ።

ነዚ ነገር እዚ ንምርዳእ ዝሕግዝ ሓደ ንጽጽር ‘ማይ’ እዩ። ሃይድሮጅንን ኦክስጅንን ብሓባር ምስ ዝራኽቡ ‘ማይ’ ይፍጠር። ልክዕ ከምቲ ማይ ካብ ክልተ ባእታታት ዝቐመ፡ ‘ነፍሲ’ እውን ካብ ክልተ ክፈላለዩ ዘይከእሉ ባእታታት

ዝቐመት እያ። እዞም ባእታታት እዚኦም እንተ ተፈላልዮም ግን፡ ማይ ኣይህልወናን እዩ፤ የግዳስ ኣክስጅንን ሃይድሮጅንን ጥራይ እዮም ዝኾኑ። መንፈስን ኣካላትን እንተ ተፈላልዮም ድማ ወዲ ሰብ ምዉት እዩ። ሽዑ እታ ነፍሲ ኣይትህሉን እያ፤ ዘለዉና እቶም ዝተፈላለዩ ባእታታት — ማለት መንፈስን ኣካላትን — ጥራይ እዮም። ናይ ወዲ ሰብ ተግባር ክህሉ ዝኽእል፡ እዞም ክልተ ኣካላት ብሓባር ምስ ዝዓዩ ጥራይ እዩ።

ካልእ ንምትእስሳር መንፈስን ኣካላትን ዝገልጽ ምስሊ ድማ፡ እቲ ኣብ መንጎ ተጻዋታይ ፒያኖን እቲ ፒያኖን ዘሎ ርክብ እዩ። እቲ ፒያኖ ባዕሉ ድምጺ (ዜማ) ከውጽእ ኣይክእልን እዩ። እቲ ተጻዋታይ እውን ብዘይ ፒያኖ ናይ ፒያኖ ሙዚቃ ከስምዕ ኣይክእልን። እቲ ሙዚቃ ዝፍጠር፡ እቲ ተጻዋታይን እቲ ፒያኖን ብሓባር ምስ ዝሰርሑ ጥራይ እዩ። እዚ ሙዚቃ እዚ ውጽኢት ናይቲ ተጻዋታይን ናይቲ መሳርሒ ሙዚቃን እዩ። ልክዕ ከምኡ ድማ፡ ነፍሲ ውጽኢት ናይቲ ኣብ መንጎ መንፈስናን ኣካላትናን ዘሎ ምትእስሳር እያ። ኣብዚ ኣካላትና ከምቲ ‘ፒያኖ’ እዩ፤ መንፈስና ድማ እቲ ‘ተጻዋታይ’ እዩ። ክልተ ዝተፈላለዩ ባእታታት ሓደ ሓድሽ ‘ኣካል’ ይፈጥሩ፡ ንሱ ድማ እታ ‘ህያው ነፍሲ’ እያ። ብመሰረት ሕጊ ተፈጥሮ፡ ኣብ መንጎኦም ናይ ሓድሕድ ጽግዕተኝነት (ምርኮሳ) ኣሎ፤ እንተኾነ ግን እቲ ንኣካላት ዝመርሕ (ዝእዝዝ) መንፈስ እዩ። ፍልልይ ምስ ዝመጽእ ግን ሙዚቃ ኣይህሉን። መንፈስ ካብ ኣካላት ምስ ዝወጽእ፡ ህይወት የብቅዕ።

ነፍሱ እንታይ እያ፤

ስለዚህ፡ መንፈስን አካላትን ሓደ ናይ ስራሕ አካል እዮም ዘቐሙ። ክልቲኦም ብሓባር ምስ ዝዓዩ ጥራይ እዩ ስርሖም ክሰላሰል ዝኽእል። ይኹን እምበር፡ መንፈስ ቅድሚኡ አካላት ዝስራዕን ንአካላት ዝመርሕን (ዝእዝዝን) እዩ። አካላት ብወገኑ፡ መንፈስ ባዕሉ ክሰግሮም ዘይክእል ዝተወሰኑ ናይ አሰራርሓ መሰናድኦታት አለውዎ። እዚ ማለት፡ መንፈስ ንአካላት ይምርሓዮ እምበር፡ ካብቲ አካላት ክጻወሮ ወይ ከዳልዎ ዝኽእል ዓቕሚ ንላዕሊ ግን ሓሊፉ ክጥቀመሉ አይክእልን እዩ። ስለዚ፡ ናይ ወዲ ሰብ መንፈስ ብአካላቱ ዝተሓጽረን ደረት ዘለዎን እዩ።

ናይ መንፈስን ስጋን ተደጋጊፍካ ምስራሕ

መንፈስ:

- ኩሉ ግዜ ባዕሉ ጥራይ እዩ ክዓዩ ዝኽእል
- ገለ ነገር ክገብር ፈጸሙ ክግደድ ኣይክእልን
- ክሓስብ፡ ክስምዖ፡ ክርእ፡ ክሸትት፡ ክጥዕም፡ ክሰምዕን ክውስንን ይኽእል
- ንኣካል/ስጋ ኣብ ምንቅስቃስ የውዕሎ
- ምስ እንስሳታትን ምስ ሰባትን ምስ ኣምላኽን ዘሉ ኩሉ ዝምድናታት ይመርሕ

ኩሉ ተግባራት ክካየድ ዝኽእል፡ መንፈስን ስጋን ምስ ነፍሲ ምስ ዝተኣሳሰሩ ጥራይ እዩ።

ኣካል / ስጋ:

- ትእዛዛት ይእዘዝ
- ክግደድ ይኽእል እዩ
- መንፈሳዊ ዓቕሚ የብሉን (ምሕሳብ፡ ምስማዕ፡ ምውሳኔ)
- ባዕሉ ናይ ምንቅስቃስ ዓቕሚ የብሉን
- ሓበሬታ ክቐበል፡ ክቐምጥን ከመኣላልፍን ይኽእል

ስለዚ፡ እቶም ሓሙሽተ ህዋሳት ወዲ ሰብ — ማለት ምድህሳስ ፡ ምርኣይ፡ ምሽታት፡ ምጥዓምን ምስማዕን — ኣብ መንጎ ኣካላትን መንፈስን ብዘሉ ምትእስሳር ጥራይ ክህልዉ ከም ዝኽእሉ ንጹር ይኸውን። ኣብዚ ኣካላት ነቲ ኣካላዊ ሓበሬታ ብሰርወ-ሕዋሳት ኣቢሉ ናብቲ ቅርፊት ሓንጎል የብጽሑ፤ ድሕሪኡ ድማ ነቲ መንፈስ የቕርበሉ፤ እቲ መንፈስ ድማ ካብኡ ተበጊሱ ይስምዖ፡ ይሸቶ፡ ይርእዮ፡ ይሰምዖ ወይ ይጥዕሞ።

እቲ ናይ ምሕሳብ ክእለት መንፈስ እውን ኣብ ቅርፊት ሓንጎል ዝተመርኩሰ እዩ። መንፈስ ባዕሉ ይሓስብ እዩ፡ ግናኹ ብዘይ ቅርፊት ሓንጎል ክሓስብ ኣይክእልን። ልክዕ ከምቲ ኣእጋር ባዕሎም ክስጉሙ ዘይክእሉ እኳ እንተኾነ፡ ንሕና ግን ንምኻድ ንጥቀመሎም፤ መንፈስ እውን ብዘይ ስራሕ ሓንጎል ክሓስብ ኣይክእልን። ወዲ ሰብ ኣብ ዝገብሮ ኩሉ ነገር፡ እዞም ክልተ ኣካላት ኩሉ ግዜ ብሓባር እዮም ዝሳተፉ።

7. ሕግም ከመይ ኢሉ ይፍጠር፤

ሕግም ከመይ ኢሉ ከም ዝፍጠር ዝተማሃርኩሉ ሓደ ኩነታት ከካፍለኩም እፈቱ። ኣብ ኩሎም ድሕሪኡ ዝመጹ ሕሙማተይ እውን ደጋጊመ ተመሳሳሊ ነገር እየ ተዓዘበ፤ ካብዚ ዝተፈለየ ካልእ መገዲ ድማ ኣይረኽብኩን።

5^ይ ኩነት፡- ሓንቲ ንል 30 ዓመት ዝዕድሚኦ ሕመምተኛ፡ ንልዕሊ 14 መዓልታት ዘየቋርጽ ብርቱዕ ርእሲ ቃንዛ ነበራ። ዋላ እኳ መድሃኒት ቃንዛ እንተወሰደት፡ እቲ ቃንዛ ክመሓየሽ ኣይከኣለን። እቲ ናይ ስድራቤት ሓኪም ንነዊሕ ጊዜ እኳ እንተሓከማ፡ ውጽኢት ስለ ዘይነበር፡ ምናልባት ናይ ኣፍንጫ ውሽጣዊ ረኽሲ እንተሃልዩዋ ንምምርማር ናባይ ሰደዳ። ኣነ እውን ነታ ሕመምተኛ ተጠንቂቐ መርመርክዋ፡ ግናኽ ዝኾነ ፍሉይ ነገር ኣይረኽብኩን። እታ ሰበይቲ ኣዝያ ትሳቕ ስለ ዝነበረት፡ ምናልባት ኣብ ሓንጎላ ጥረ ወይ ምፍሳስ ደም ከይህሉ ሰጋእኩ። በታ መዓልቲ እቲኦ ዝተገብረ ናይ ርእሲ ሲቲ-ስካን ግን ዝኾነ ጸገም ኣየርኣየን።

እቲ ናይዛ ሰበይቲ ቃንዛ መጀመርታ ክግለጽ ዘይከኣል እየ ነይሩ። ኣብ ርእሳ ዝወረዳ መጉዳእቲ ወይ ካልእ ኣካላዊ ጽልዋ ኣይነበረን። እሞ እቲ ቃንዛ ናይ ‘ፈጠራ’ ጥራይ ድዩ ነይሩ፤ ቃንዛ ብዓይኒ ክርኣ ኣይከኣልን እየ፡ ግናኽ ብናይ ኤም-ኣር-ኣይ ምርመራ ገይርካ ኣብ ሓንጎል ዝንቀሳቕሱ ክፍልታት ብምዕዛብ ቃንዛ ምህላወ ምርግጋጽ ይከኣል እየ። ገለ ዓይነት ናይ ንጥፈታት ምልክታት ኣብ ሓንጎል ምስ ዝረኣዩ፡ ሰብ ቃንዛ ይስምዖ ከም ዘሎ ይፍለጥ እየ።⁸ ቃንዛ ካብቲ ‘ሊምቢክ ሲስተም’ ዝምንጭዉ ኬሚካላዊ ግብረ-መልስታት ኮይኖም፡ ብመገዲ ቀለቤት ሓንጎል ኣቢሎም ነቲ መንፈስ ቃንዛ ከም ዘሎ ምልክት ይህብዎ።

ሕጂ ምስዛ ሰበይቲ ከመይ ኢላ ክቕጽል ነበረኒ፤ ንሳ ብሓቂ ቃንዛ ከም ዘለዋ ዘጠራጥር ኣይነበረን። ቃንዛ ‘ብሃንደበት’ ክትፈጥር ኣይትኽእልን ኢኻ፤ እንተኾነ ግን ብናይ ኣእምሮ ‘ፈጠራ’ ቃንዛ ክትቅስቅስ ትኽእል ኢኻ። ቃንዛ ሓንጎል ምስ መጸ ግን ብኣካላዊ መገዲ ክርዳእ ዝከኣል እየ። ነዚ ድማ ካብ ናይ ባዕለይ ተመክሮ ከረጋግጾ እኽእል እየ። ኣብ ጊዜ ትምህርቲ ሕክምና፡ ንግሆ ብዛዕባ ሓደገኛነት ናይ ንህይወት ዜስግእ ወይ ሕቡጥ ትርፌ-መዓንጣ ትምህርቲ ተኸታተልኩ። በታ መዓልቲ እቲኦ ፍርቂ ለይቲ ምስ ኮነ፡

⁸ ክሮነር-ሄርቪግ፡ ቢ. ወዘተ (2011)፡- ናይ ቃንዛ ስነ-ኣእምሮኣዊ ሕክምና። (7ይ ሕታም) ስፕሪንግር፡ ገጽ 6

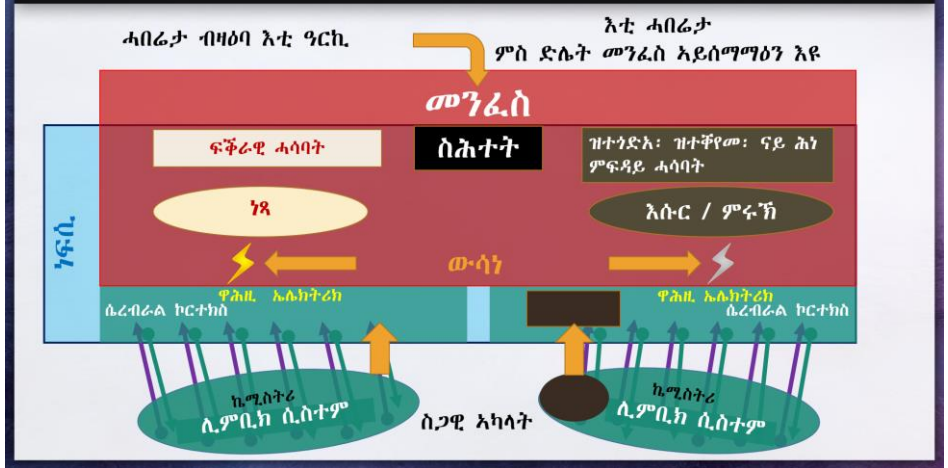
አብቲ ትርፌ-መዓንጣ ዘለዎ ቦታ ቃንዛ ተሰምዓኒ። ከይመውት ብምስጋእ ብኡንብኡ ናብ ህጹጽ ረድኤት ከድኩ፤ አብኡ ድማ ተቐበሉኒ። ንክልተ መዓልታት ዝተፈላለየ ምርመራታት ምስ ተገብረለይ፡ ንርግጸኛነት ተባሂሉ እቲ ትርፌ-መዓንጣ ተቐሪጹ ወጸ። አብ መወዳእታ ግን እቲ ትርፌ-መዓንጣ ዝኾነ ረኽሲ ወይ ሕበጥ ከም ዘይነበሮ ተረጋገጸ።

5^ይ ኩነት (መቐጸልታ)፡- ነቲ ቃንዛ ዝኸውን ዝኾነ አካላዊ ምክንያት ስለ ዘይተረኽበ፡ እቲ እንኮ ዝተረፈ ምርጫ እቲ መንፈሳዊ ሸንኽ ጥራይ እዩ ነይሩ። ቅድሚ 14 መዓልታት ንዓኣ አዝዩ ዝጸለዎ (ዘላቕያ) ነገር እንተጋጢፎም ሓተትክዎ። ሽዑ እታ ሰበይቲ ከምዚ ኢላ ተዛረበት፡- ‘ቅድሚ 14 መዓልታት፡ እቲ ዓርከይ ከም ዝጠለመኒ ፈሊጠ።’ እቲ ርክብ ካብ ዝጅምር ሓደ ዓመት ገይሩ ነይሩ፤ ንሳ ድማ ምስኡ ንምንባር ካብ ርሑቕ ቦታ ተበጊሳ ብዙሕ ነገራት መስዋእቲ ገይራ እያ ናብኡ መጺኣ። ምስኡ ሓቢራ ንምንባር ስድራቤታ ሓዲጋቶም እያ መጺኣ። ሕጂ ድማ ንሱ እሙን ከም ዘይነበረ ፈሊጣ።

አብ መንፈስና፡ እቲ ናይ ‘ተአማንነት’ ድሌት ተሰሪቱ እዩ ዘሎ፤ ‘ጠላምነት’ ድማ ተጻራሪኡ እዩ። ብድሌታትና እንምራሕ ስለ ዝኾንና፡ ነቲ ምስ ድሌትና ዘይሰማማዕ ነገር ብኡንብኡ ብምንጻግ ኢና ግብረ-መልሲ ንህብ። እዛ ሰበይቲ እውን ከምኡ እያ ገይራ። ንዓይ ግን ዘገድሰኒ ዝነበረ፡ እቲ ናብ ርእሲ ቃንዛ ዝመርሖ ‘መስርሕ ሓሳባታ’ እንታይ ከም ዝነበረ እዩ። ስለዚ ድማ፡ ነቲ ወረ ቅድሚ ምስማዓ ብዛዕባ ዓርካ እንታይ ትሓስብ ከም ዝነበረት፡ ድሕሪኡ ድማ ሓሳባታ ከመይ ከም ዝተለወጠ ሓተትክዎ።

ቅድሚኡ ብዛዕባኡ ‘ናይ ፍቕሪ ሓሳባት’ ጥራይ እዩ ነይርዎ። ናይ ፍቕሪ ሓሳባት ብመሰረቶም ‘ናጻ’ ዝኾኑ ሓሳባት እዮም፤ እዚ ማለት ድማ ምስቲ መንፈሳዊ ድሌትና ዝሰማምዑ እዮም። ዝኾነ ናጻ ሓሳብ፡ ምስ አካላት ዝሰማማዕ ኤሌክትሪካዊ ድፍኢት ዝፈጥሩ ውሳኔታት የቃልሕ፤ አብቲ ‘ሊምቢክ ሲስተም’ ድማ ጽቡቕ ስምዒት ይፈጥር። እዚ ድማ እቲ ኤሌክትሪካዊ ድፍኢት ምስ አካላት ዝሰማማዕ ከም ዝነበረ ዘረጋግጽ ‘አካላዊ ምስክርነት’ እዩ፤ ነቲ መንፈስ ድማ ‘ከምዚ ኢልካ ቀጽል!’ ዝብል ሓበሬታ ይህቦ። ብፍቕሪ ዝመልኦ አተሓሳስባ አብ አካላትና ዝኾነ ምዝባዕ የብሉን፡ ስለዚ ድማ ዝኾነ ሕማም ክፈጥር ኣይክእልን እዩ።

መርሐያ አብነት፡- ናጻን እሱራትን (ዝተታሕዙ) ሓሳባት

ሕጂ ግን እታ ሰበይቲ ብዛዕባቲ ዓርካ ዝፈጸሞ ጥልመት ሕማቕ ወረ ሰሚዓ። እዚ ሓበሬታ እዚ ነቲ መንፈስ ዘለዎ ድሌት ‘ተኣማንነት’፡ ‘ሓቅነት’ ከምኡ እውን ‘ፍትሓውነት’ ዝሃሲ እዩ። ምክንያቱ ሓደ ሰብ ምስ ካልእ ምስ ዝዝመ፡ ነቲ ተኣማንነት ጥራይ ኣይኮነን ዝሰብር ወይ ዘይቅኑዕ ዝኸውን፡ የግዳስ ‘ዓመጽ’ (ኢ-ፍትሓውነት) እውን እዩ ዝፍጽም ዘሎ። እታ ሰበይቲ ደኣ ነዚ ጥልመት እዚ ብምንታይ ዓይነት ሓሳባት ተቐቢላቶ፤ ተስፋ ዝቐረጸት ኮይኑ ይስምዓ፡ ትጉዳእ፡ ከምኡ እውን ናይ ሕገ ምፍዳይ ሓሳባት ይመጻ።

እዞም ኣሉታዊ ሓሳባት እዚኦም ንኣካላት ብግልጺ ዝሃሲ ኤፌክትሪክዊ ድፍኢት ይፈጥሩ። እዚኦም እቶም መንፈስ ዝሓስቦም ‘ዘይናጻ’ ሓሳባት ኮይኖም፡ እቲ መንፈስ ንርእሱ ባዕሉ ዝዓግተሉ (ዝዓጽወሉ) መገዲ እዩ። መንፈስ ንርእሱ ባዕሉ ኣብ ቤት ማእሰርቲ ሓሳባት ምስ ዘእቱ፡ ምስ ኣካላት ዘይሰማማዕ ውሳኔታት ይውስን፤ እዚ ድማ ኣብ ሓንጎል ምስ ኣካላት ዘይሰማማዕ ኤፌክትሪክዊ ዋሕዚ ይፈጥር። እዚ ‘ጌጋ ድፍኢት’ እዚ ናብ ምጉዳእ ሓንጎልን ምስኡ ተኣሳሲሮም ዘለዉ ኩሎም ክፍልታት ኣካላትን ይመርሑ። ብሓጺሩ፡- ኣሉታውያንን ዘይናጻን

ሐሳባት ኩሉ ግዜ ናብቲ ምስ ኣካላት ዘይሰማማዕ ኤሌክትሪክ ይመርሖ፤ እዚ ድማ ኣብ ኣካላትና ውሑድ ወይ ዓቢ ጉድኣት የስዕብ።⁹

ብሓፈሻዊ ኣዘራርባ፡ ናይ ወዲ ሰብ ስቓይ ዝፍጠር፡ ሓደ ሰብ ምስቲ መንፈሳዊ ድሌትና ዘይሰማማዕ ነገር ምስ ዝገብር እዩ። እዚ ምስ ድሌትና ዘይሰማማዕ ነገር ከም ምኽንያት ብምውሳድ ድማ፡ ንዕኡ ንምቅዋም ንጽዕር። እንተኾነ ግን፡ ነቲ ካልእ ሰብ (መብዛሕትኡ ግዜ) ክንቅይሮ ስለ ዘይንኽእል፡ እዚ ንዕኡ ንምቅያር ዝግበር ጻዕሪ ንርእስና ኣብ 'ቤት ማእሰርቲ' ምእታው ማለት እዩ። ነዞም 'ዘይናጻ' ሐሳባት ኣጥቢቑና ክንሕዞም ከለና፡ እናገደዱ ይኸዱ፤ ኣብ መንፈስና ድማ ካልኣት ክፍትሖ ዘይኽእሉ ጸገማት ይውለዱ።

እዛ ሕመምተኛ እውን ንልዕሊ 14 መዓልታት ንርእሳ ብኻልእ ተወሳኺ ሐሳብ ተሳቓያ ነይራ፡- 'እቲ ዓርከይ መሊሱ ከም ዘይጠልመኒ ውሕስነት እንተ ዝህልወኒ ነይሩ፡ ምስኡ ክቕጽል ምደለኹ' ትብል ነበረት። በዚ ድማ ንርእሳ ኣብ ዘይፍታሕ ኩነታት ኣእትዖታ፤ ምኽንያቱ እቲ ዓርካ ኣብ መጻኢ እሙን ከም ዝኸውን ውሕስነት ካብ ኣበይ ይርከብ? ንሳ ባዕላ እውን እዚ ውሕስነት እዚ ከም ዘየለ ትፈልጥ እያ፤ እንተኾነ ግን ምስቲ ዓርካ ክትቕጽል ትደሊ፡ እንተ ተኻኢሉ ድማ እሙን ንኽኸውን 'ከተገድዶ' ትጽዕር። እዚ ኣብ ውሽጣ ዝፈጠረቶ 'ግዳጅ' እዩ ድማ ናብቲ ርእሲ ቃንዛ ዝመርሖ።

ከም ኣየር፡ ማይ፡ ከምኡ እውን መግቢ ዝኣመሰሉ ቁሳዊ ባእታታት፡ ብሳንቡእ፡ ብኸብዲ ወዘተ ኣቢሎም ናብቲ ናይ ሰብነትና ናይ ስራሕ ዑደት ዝኣትዉ፡ 'ድሕሪ' እቶም ሐሳባት ጥራይ እዩ። ኣብ መጀመርታ ወዲ ሰብ ዘሎ 'ፍቕሪ' ዝተባህለ መንፈሳዊ ባእታ እዩ እምበር፡ ኬሚካል

⁹ እቶም ሐሳባት ከም ኤሌክትሪካዊ ድፍኢት ጌርም፡ ብመገዲ 'ሊምቢክ ሲስተም' ኣቢሎም ናብቲ ዝቕጽል ናይ ኣካላትና ዑደት ዝኾነ 'ላሕሚ-ዓጽሚ/ኣንጉዕ ኣዕጽምቲ ይበጽሑ። እቲ ጥበበኛ ንጉስ ሰሎሞን እኳ፡ 'ዝተሰበረ መንፈስ ንዓጽሚ የንቅጽ' (ምዕሌ 17፡22) ክብል ጽሑፉ ነይሩ። ንሱ ኩሉ ኣካላዊ ሕማማት ካብቲ ላሕሚ-ዓጽሚ ከም ዝምንጭው ይፈልጥ ነበረ። ኣብኡ እዩ ደም ዝፍጠር፤ ማለት ኩሎም ጸረ-ኣካላትን ናይ ምክልኻል ባህሪታትን ካብኡ እዮም ዝመጹ። ኣብ ላሕሚ-ዓጽሚ ዝካየድ ኩሉ ነገር ብትእዛዝ ናይቲ 'መንፈስ' እዩ ዝፍጸም። እቲ ናይ ላሕሚ-ዓጽሚ ንጥፈታት ድማ ንኹሎም ካልኣት ክፍልታት ኣካላትና ይጸልዎም። ከም ኣየር፡ ማይ፡ ከምኡ እውን መግቢ ዝኣመሰሉ ቁሳዊ ባእታታት፡ ብሳንቡእ፡ ብኸብዲ ወዘተ ኣቢሎም ናብቲ ናይ ሰብነትና ናይ ስራሕ ዑደት ዝኣትዉ፡ 'ድሕሪ' እቶም ሐሳባት ጥራይ እዩ። ኣብ መጀመርታ ወዲ ሰብ ዘሎ 'ፍቕሪ' ዝተባህለ መንፈሳዊ ባእታ እዩ እምበር፡ ኬሚካል ኣይኮነን። ካብቶም ክፍልታት ኣካላትና ድማ እቲ ኣበሬታ ተመሊሱ ናብ 'ሊምቢክ ሲስተም' ይፈስስ፤ ድሕሪኡ ናብቲ 'ቅርፊት ሓንጎል' ይበጽሕ፤ ካብኡ ድማ ናብቲ 'መንፈስ' ይምለስ። በዚ ድማ ኣቲ ናይ ወዲ ሰብ ናይ ስራሕ ዑደት ይዛዘም።

አይኮነን። ካብቶም ክፍልታት አካላትና ድማ እቲ ሓበሬታ ተመሊሱ ናብ ‘ሊምቢክ ሲስተም’ ይፈስስ፤ ድሕሪኡ ናብቲ ‘ቅርፊት ሓንጎል’ ይበጽሕ፤ ካብኡ ድማ ናብቲ ‘መንፈስ’ ይምለስ። በዚ ድማ እቲ ናይ ወዲ ሰብ ናይ ስራሕ ዑደት ይዛዘም።

ሕጂ እታ ሕቶ ብዛዕባ መሰረት ርክባትና እያ እትለዓል፡- ንምንታይ ኢና ምስ ሰባት ርክብ ንፈጥር፤ እቲ ልሙድ እምነት፡ ካልኣት ሰባት ነቲ መንፈሳዊ ድሌታትና ከማልኡልና ስለ ዘድልዩና እዩ ዝብል እዩ። እዛ ሕመምተኛ እውን ከምኡ እያ እትኣምን፤ እቲ ዓርካ ነቲ መንፈሳዊ ድሌታታ ንኸማልኣላ ከም ዘድልያ ትኣምን። ንሳ፡ ንሱ ነቲ ናይ ፍቕሪ፡ ተኣማንነትን ድሕነትን ድሌታታ ከርውየላ ከም ዝኽእል ትኣምን። በዚ ምኽንያት እዩ ድማ ምስኡ ንምንባር ዝወሰነት።

ግን እቲ ዓርካ ብሓቂ ድሌታታ ከርውየላ ይኽእል ድዩ፤ እዚ ትምኒታኽ ክውንነታዊ ድዩ፤ ሕጊ ተፈጥሮ ደኣ ሓደ ሰብ ኣብ ክንዲ ካልእ ሰብ ክሰቲ፡ ክበልዕ ወይ ክሓስብ ዕድል ይህብ ድዩ፤

ዝኾነ ሰብ — እዚ ድማ ደጋጊመ ዝረኣኸዎ እዩ — ካልእ ሰብ ምስቲ ናቱ መንፈሳዊ ድሌት ዝጸረር ነገር ምስ ዝገብር፡ ንርእሱ ባዕሉ ይሃሲ። ከይፈለጠን ከይደለየን ንርእሱ ይጎድእ። እዛ ሕመምተኛ እውን ከምኡ እያ ገይራ፤ እቲ ዓርካ ናይ ተኣማንነት ‘ዕዳ’ ከም ዘለዎ ስለ ዝኣመነት፡ ንርእሳ ኣብ መንፈሳዊ ቤት ማእሰርቲ ብምእታው ነቲ ሕመም-ርእሲ ባዕላ ፈጢራቶ። ኣነ እውን፡ እቲ መንፈሳዊ ትምኒታ ንኣካላ ይሃስዮ ከም ዘሎን ሕጊ ተፈጥሮ ድማ ነቲ ንሳ እትደልዮ ነገር ከም ዘይፈቅድን ክሳብ ዝርዳእ፡ ሓቃ እያ ኢላ እኣምን ነይረ። ነቲ ኩነታት ብጥንቃቄ ‘ብመርኣዪ መነጽር’ ምስ መርመርክዎ ጥራይ እየ ነቲ ‘ናይ ኣተሓሳስባ ጌጋ’ ተረዲአዮ።

ከም ሓኪም መጠን፡ ዝኾነ ንኣካላት ዝሃሲ ነገር ኣብ ኣካላት ክግበር ከም ዘይብሉ ካብ ዝብል መበገሲ እየ ዝዓይይ። ንኣካላተይ ጌጋ መግቢ እንተ ሂበዮም፡ ኣሉታዊ ግብረ-መልሲ ክህቡ እዮም። ኣካላተይ ንሓሳባተይ ብኣሉታ ይቕበሉ እንተ ኮይኑ ድማ፡ እቶም ሓሳባት ቅኑዓት ክኾኑ ኣይኽእሉን እዮም። ስለዚ፡ ልክዕ ከምቲ

ንኣካላት ጎዳኢ ዝኾነ መግቢ ዝቕይር፡ ነቶም ሓሳባተይ እውን ክቕይርም ይግበኣኒ።

እቲ ኣብ ኩሎም ሕመማተይ ደጋጊመ ዝረኣኸዎ ‘ናይ ኣተሓሳስባ ጌጋ’ ደኣ እንታይ እዩ? ንሱ፡ ከም ሓሶት ዘይርእ ‘ዘይፍለጥ ርእሰ-ምጥባር’ እዩ። እዚ ነገር እዚ ኣብ ኩላትና ስለ ዘሎ ድማ፡ እቶም ናትና እንብሎም ሰባት ክገብርዎ ዝግብኦም ምስ ዘይገብሩ ወይ ምስ ዝሞቱ፡ ነፍሲ ወከፍና ናይ ገዛእ ርእሱ ጸላኢ ይኸውን እሞ ንርእሱ የጥፍእ። ሕማምን ሕጊ ተፈጥሮን ከም መዐቀኒ እንተ ዘይወስድ ነይረ፡ እዚ ዘይፍለጥ ርእሰ-ምጥባር እዚ ፈጺሙ ኣይምተገልጸለይን ነይሩ።

8. እታ ኩሉ ግዜ እትሰዓበና ‘ሓሶት’

ምስ ሕሙማተይ ከዛረብ ምስ ጀመርኩ፡ ኩሎም ሓደ ዓይነት ውሽጣዊ እምነት ከም ዘለዎም ተዓዚበኒ፤ ንሱ ድማ ‘ክፍቀር ኣለኒ’ ዝብል እዩ። ወዲ ሰብ ‘ብምፍቃር’ ድሌታቱ ዝረጋገጽ (ዝግባበ) ይመስሉ። ኩሉ ናይ ሕሙማተይ ዛንታታት ብገለ መገዲ ብዛዕባ ፍቕሪ እዩ ዝዘውር፤ ኩሉ ግዜ ድማ በታ ሓንቲ ሓሳብ እያ ትጀምር፡- ‘ኣነ ተፈቃሪ ኣይኮንኩን’።

ኣብዚ ዝስዕብ፡ ነቲ ‘ክፍቀር ኣለኒ’ ዝብል ትጽቢት ዘርእዩ ገለ ናይ ስራሕ ተመክሮታተይ ከካፍለኩም እፈቱ።

6^ይ ኩነት ፡- ሓንቲ ንእሽቶ ሕመምተኛ ንሰለስተ መዓልታት ዝኾነ ነገር ክትውሕጥን ክትበልዕን ኣይከኣለትን። ኣነ ግን ዝኾነ ኣካላዊ ጸገም ኣይረኽብኩላን። እዛ ሰበይቲ ካብ እትምርሶ ክልተ ዓመት ገይራ ነይራ። እቲ ዓቢ ስቓይ ድማ እቲ ሰብኣያ ዘለዎ ‘ቁጥባዊ’ (ጥንቁቕ) ኣተሓሳስባ እዩ ነይሩ። ንሱ መጀመርታ ናይ መርዓ መገሻ ክገብሩ ፈጺሙ ኣይደለየን ነይሩ፤ ንሳ ግን ለሚና ኣእመናቶ። እታ ሰበይቲ ኣብቲ ሆቴል ምሸት ተኳሒላን ተሰሊማን ሰብኣያ ንድራር ክዕድማ ክትጽብ ከላ፡ ንሱ ግን ‘ናብ ሱፐርማርኬት ከድና ዝብላዕ ንዓድግ’ በላ። እዚ ብሓቂ ፍቕራዊ ‘ሮማንቲካዊ’ ከምዘይኮነ ርዱእ እዩ።

ስለዚ እዛ ሰበይቲ ምስ ሓደ በቃቕ (ስሱዕ) ሰብኣይ እያ ተመርዕያ። ገና ኣብቲ ናይ መርዓ መገሻኦም ከላ፡ ኣብቲ ናይቲ ሆቴል መሐንበሲ ናይ ነፍሰ-ቅትለት ፈተነ ገይራ ነይራ። ናባይ ቅድሚ ምምጽኣ ድማ፡ እቲ ሰብኣያ ኣብዘን ዝሓለፋ ክልተ ዓመታት ከም ዘይተቐየረ ዘርኢ ተመሳሳሊ ነገር እንደገና ኣጋጢሙዋ ነበረ።

ኩሉ ናይ ወዲ ሰብ ጸገማት ካብቲ ‘ካልኣት ሰባት ኣየፍቅሩንን እዮም’ ዝብል ኣተሓሳስባ እዩ ዝምንጭው። ንኣብነት፡ ሓንቲ ኣደ ፡ ወዳ ዝተጠቐመሉ ኣቓሑ መግቢ (ሸሓኒ) እንተዘይኣልይዎ ንምንታይ ትሓርቕ፤ እታ ኣደ እትሓርቕ ዘላ ኣቓሑ ክትሓጽብ ስለ ዘይትኽእል ድያ፤ ንሳ እኮ ነዚ ስራሕ እዚ ንነዊሕ ዓመታት ክትሰርሖ ጸኒሓ እያ። ንሳ እትሓርቕ ዘላ፡ ‘ወደይ እንተ ዘፍቅረንን እንተ ዘኽብረንን ነይሩ፡ እዚ ኣቓሑ እዚ ገዲፋለይ ኣይምኽደን’ ኢላ ብዘይፍላጥ ስለ እትሓስብ እዩ።

ዳርጋ አብ ኩሎም ብዛዕባ ርክባት ዝጸሓፉ መጻሕፍቲ፡ ‘ክትፍቀሩ ኣለኩም፤ እዚ ነገር እዚ ምሃብን ምቕባልን እዩ’ ይብሉ። እዚ ‘ካልእ ሰብ ንዓይን ንድሌታተይን ክብል ክህሉ ኣለዎ’ ዝብል ‘ሓሶት’፡ ንምልእቲ ህይወትና ይስዕበናን ንህይወትና ከቢድ ይገብሮን።

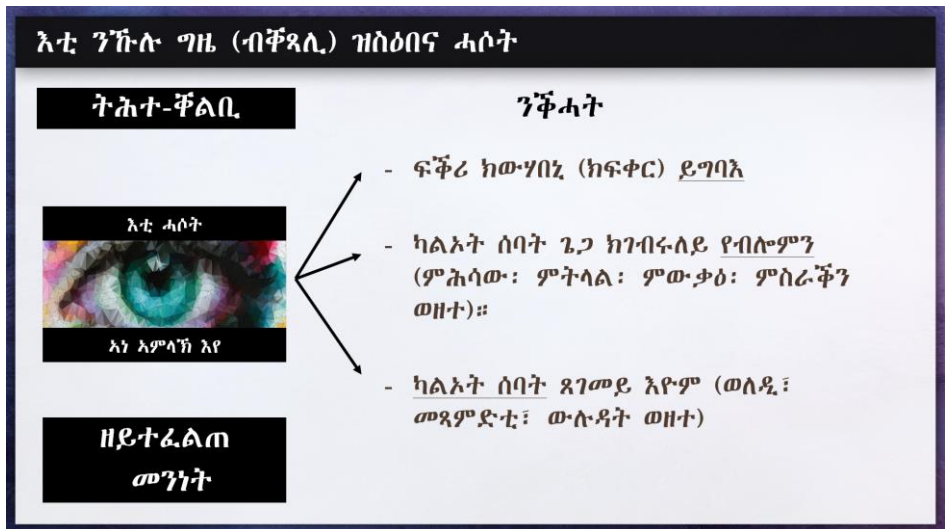
ካብዚ ስሕተት እዚ ድማ፡ ካልእ ተወሳኺ ሓሶት ይውለድ፤ ንሱ ድማ ‘ካልኣት ሰባት ኣብ ልዕለይ ዝኾነ ጌጋ ክገብሩ የብሎምን’ ዝብል እዩ። እዚ ማለት ድማ፡ ካልኣት ክሕስዉኒ፡ ክጠልሙኒ፡ ክሃርሙኒ ወይ ክሰርቁኒ የብሎምን ማለት እዩ። ብዛዕባ እዚ ጉዳይ እዚ ዘገርም ሓደ ተመክሮ ኣብ ስርሐይ ኣጋጢሙኒ ነይሩ።

7^ይ ኩነት፡- ሓንቲ ሕመምተኛ ቦቲ ሰብኣያ ኣዝያ ተበሳጭያ ነበረት፤ ምኽንያቱ ንሱ ምስ ካልእ ሰበይቲ ዝሙት ከም ዝነበሮ ትፈልጥ ነበረት። ንሳ ደጋጊማ ትኸሶ ነበረት፤ ንሱ ግን ክሳብ እታ ሓደ መዓልቲ ሓቂ ተኣሚኑ ክፈላለዩ ዝወሰነሉ ግዜ ይኸሕዳ ነበረ። እታ ሕመምተኛ ዘሕረቓ እቲ ንሱ ንኸልእ ምምራጹ ዘይኮነስ፡ የግዳስ ንነዊሕ ግዜ ክሕሰዋ ምጽንሑ እዩ። ኣነ ድማ፡ ‘ንዓኺ ሰብኣይኪ ሓቂ (እሙንነት) ክነግረኪ ዕዳ ክህልዎስ፡ ንስኺ መን ኢኺ፤’ ኢለ ሓተትክዎ።

ወይ ብሓፈሻዊ ኣዘራርባ፡- ዝኾነ ሰብ ገለ ነገር ክረክብ ዕዳ ክህልዎስ፡ ኣነ መን እየ፤ ካልኣት ሰባት ክሕስዉኒ ወይ ክጠልሙኒ ይፍቀደሎም ድዩ፤ ክሃርሙኒ ወይ ክሰርቁኒኽ፤ እወ፡ ክገብርዎ ይኸእሉ እዮም፤ ዋላ እኳ በዚ ተግባሮም ነቲ ናይ ሃገር ሕጊ ዝጥሕሱ እንተኾኑ። እቲ ካልእ ሰብ ዝገብሮ ነገር ክጻወሮ ኣብ ዘይክእለሉ ግዜ፡ ማለት እቲ ካልእ ሰብ ዝደለዮ ክገብር ዘለዎ ‘መሰል’ ክኸልኦ ከለኹ፡ ንርእሰይ ባዕለይ እየ ኣብ ቤት ማእሰርቲ ዘእትዋ፤ ሽዑ ድማ ሰላም ይርሕቕኒ።

ብኸልተ ቀለልቲ ሕቶታት ገይርካ፡ እቲ ሰባት ንፍቕሪ ካልኣት ዝህብዎ ገምጋም ክሳብ ክንደይ ዘይርትዓዊ ምዃኑ ንጹር ይኸውን። ንሕሙማተይ ‘ሓደ ሰብ ኣብ ክንዳኹም ኮይኑ ክሓስብ ይኸእል ድዩ፤’ ኢለ እንተ ሓቲተዮም፡ ኩሎም ብልክዕ ‘ኣይኸእልን’ ኢሎም ይምልሱ።

ነታ ሕቶ ቁሩብ ቀይረ ‘ካብ ሓደ ሰብ ፍቕሪ ክትረኽቡ (ክትፍቀሩ) ግድን ድዩ!’ ኢሉ እንተ ሓቲተዮም ግን፡ ነፍሲ ወከፍ ‘እወ!’ ኢሉ ይምልስ። እዚ ግን ርትዓዊ ኣይኮነን። ብሓቂ ካብ ካልእ ሰብ ፍቕሪ ክረክብ ግድን እንተ ኮይኑ፡ እቲ ካልእ ሰብ ኣብ ክንዳይ ኮይኑ ‘ናይ ፍቕሪ ሓሳባት’ ክሓስብ ኣለዎ ማለት እዩ። ስለዚ ናይቶም ሕመማተይ መልሲ ንኽልተ ብመሰረቱ ተመሳሳሊ ዝኾነ ሕቶታት፡ ዝተጻረረ እዩ። ሰባት ብዛዕባ ኣተሓሳስባ ካልኣት ዘለዎም ርድኢት ክሳብ ክንደይ ዝተጋጨወ ምዃኑ መብዛሕትኡ ግዜ ኣየስተውዕሉሉን እዮም።

ንምንታይ እዩ ነፍሲ ወከፍ ሰብ ‘ክትፍቀር ኣለካ’ ኢሉ ዝኣምን፤ ንምንታይከ እዩ ሓደ ሰብ ዓቢ ምስ ኮነ እውን፡ ‘ንእሽቶ ከለኹ ኣደይ ስለዘየፍቀረትኒ እየ ሕጂ ተጸልየ ዘለኹ’ ኢሉ ዝኣምን፤

ሓደ ወዲ 40 ዓመት ሕመምተኛ፡ ኣእዛኑ ክምርምር ክቐርቦ ከለኹ ንድሕሪት ሰሓበ። ንምንታይ ከም ዝፈርሐ ምስ ሓተትክዎ ድማ፡- ‘ወለደይ ስለ ዘየፍቀሩኒ እዩ!’ ኢሉ መለሰለይ። ሓደ ወዲ 40 ዓመት ሰብ፡ ብሓቂዶ ወለዱ ስለ ዘየፍቀሩዎ ክፈርህ ይግባእ፤ ካልኣት ሰባት ዝገብርዎ ወይ ዘይገብርዎ ነገር ንዓና

ንድሌታትና ንምርዋይ ዋጋ ከም ዘይብሉ ኣይንርእዮን ኢና። ብዛዕባ ድሌታትናን ህይወትናን ወሳኒ ዝኸውን፡ እቲ ‘ንሕና ባዕልና’ እንገብሮ ጥራይ እዩ።

እቲ ‘መንፈሳዊ ድሌታተይ ንኸረጋገጽ’ (ንኸግግብ) ክፍቀር ኣለኒ’ ዝብል ሓሳብ፡ ፈጺሙ ሓሶት እዩ፤ ምኽንያቱ እዚ ነገር እዚ ክውንነታዊ ስለ ዘይኮነ። ዝኾነ ሰብ ንኸልእ ሰብ ኣካላዊ ይኹን መንፈሳዊ ድሌታቱ ከርውየሉ ኣይክእልን እዩ። ኣካላትና ድማ ነዚ ‘ርእሰ-ምጥባር’ እዚ ብኣሉታዊ ስምዒታትን ብሕማምን ገይሩ የቃልዖ።

ሓደ ሓሳብ ካብ ‘ሓቂ’ ድዩ ወይስ ካብ ‘ሓሶት’ ዝመንጨወ ምዃኑ ብኣካላትና ጌርና ክንፈልጥ ንኸእል ኢና። ንኣካላት ክትሕስወሉ ኣይትክእልን ኢኻ፤ ኣካላትና ገለ ተጻዋርነት ይህልዎ ይኸውን፡ ግናኽ ካብ ግብረ-መልሲ ኣየምልጥን እዩ። ኣካላትና ንኸሰርሕ ‘ኤሌክትሪካዊ ድፍኢት’ የድልዮ። እዚ ኤሌክትሪክ እዚ ድማ ብመንፈስ ወዲ ሰብ እዩ ዝቕሰቀስ። እቲ መንፈስ ግን ሓበሬታ ቅድሚ ምቕባሉ ባዶ እዩ፤ ስለዚ ድማ መጀመርታ ክረጋገጹ (ክግብዮ) ዝግብኦም ናይ ባዕሉ ድሌታት ኣለውዎ። ነዞም ድሌታትና ንምምላእ ድማ ሰለስተ ሕቶታት ክንምልስ ይግበኣና፡- ‘መን?’፣ ‘ከመይ?’ ከምኡ እውን ‘ካበይ?’

ከብደይ ንኸጸግብ (ንኸመልእ) ሓላፍነት ዘለዎ ‘መን’ እዩ፤ ኣነ ባዕለይ ጥራይ እየ 100% ሓላፍነት ዘለኒ፤ ምኽንያቱ ኣብ ክንዳይ ኮይኑ ክበልዕ ዝኸእል ካልእ ሰብ የለን። ምብላዕ ማለት፡ ነቲ ካብ ተፈጥሮ ዝወሰድካዮ ነገር ጌርካ ነቲ ናይ ኣካላት መግቢ ድሌት ምምላእ ማለት እዩ። ብሕጊ ህይወት መሰረት ኢና እንበልዕ፤ ንምሃብ መጀመርታ ‘ምውሳድ’ (ምቕባል) የድልየና እዩ።

ሕጂ ናብቲ መንፈሳዊ ሸነኽ ንሕለፍ። መንፈሳዊ እኹል ፍቕሪ ንኸረክብ ሓላፍነት ዘለዎ መን እዩ፤ ንሱ ‘ንኸማላእ’ ተሓታቲ መን እዩ፤ ልክዕ ከምቲ ኣካላዊ ድሌታት፡ ኣነ ባዕለይ 100% ሓላፍነት ኣለኒ። ከመይ ገይረኽ ክሰርሕ ኣለኒ? ኣቃውማ ወዲ ሰብ ከም ዘርእየና፡ እቲ ምስ ኣካላት ዝሰማማዕ ኤሌክትሪካዊ ዋሕዚ ንኸፍጠር፡ ናብቲ ብጻይና ዝቐንዐ ‘ናይ ፍቕሪ ሓሳባት’ የድልየና እዩ።

እዚ ሓበሬታ እዚ ግን ንሰባት ቅድሚ ምሃብና፡ መጀመርታ ‘ክውሰድ’ (ክትቐበሎ) ኣሎኻ።

ወዲ ሰብ ግን ብሰንኪ እቲ ኣብ መንፈሱ ዘሎ ስሕተት፡ ኣብ ምፍቃር እውን ክልተ ንጥፈታት ከም ዘለዉ ኣየስተውዕልን እዩ። ፍቕሪ ማለት ‘ምሃብ’ ጥራይ ይመስሎ። ግናኽ ኣብ ክውንነት ዘሎ ነገር ንጹር እዩ፡- እቲ ብጻየይ ንድሌተይ ስለ ዘየማልአ፡ ናይ ፍቕሪ ሓሳባት ክህቦ እንተ ዘይክኢለ፡ ኣብ መወዳእታ ካብኡ ሓበሬታ ወሲደ ነቲ ዝተቐበልክዎ ነገር እየ ዝመልሰሉ ዘለኹ። እቲ ብጻየይ ዘይሰማማዕ ወይ ዘሕርቕ እንተ ኮይኑ፡ ኣነ እውን ከምኡ እኸውን። እቲ ብጻየይ ፈቃር እንተ ኮይኑ ድማ፡ መብዛሕትኡ ግዜ ብፍቕሪ እየ ዝምልሰሉ፤ ሽዑ ድማ ደስ ይበለኒ። ምኽንያቱ ናይ ፍቕሪ ሓሳባት ክሳብ ዝሓሰብኩ፡ እቲ ዝፍጠር ኤሌክትሪካዊ ዋሕዚ ምስ ኣካላዊ ድሌታተይ ዝሰማማዕ ስለ ዝኾነ ኣይሃስየንን እዩ።

ኣብ ሓሳብ እውን ብመሰረታዊ ሕጊ ‘ምሃብን ምቕባልን’ እዩ ዝስራሕ። እቲ ናይ ፍቕሪ ሓሳብ ‘ምሃብ’ እዩ። ግናኽ ቅድሚኡ ካበይ ክወስዶ እኽእል፤ ንምንታይከ ብዛዕባ እቶም ዘየፍቅሩኒ ሰባት ጥራይ ከምኡ ዓይነት ሓሳባት ክሓስብ ዘይክእል፤ ምኽንያቱ እቲ መንፈስ ኣብቲ ‘ድሌተይ ዘረጋግጽ’ ካልእ ሰብ ገለ ነገር ምስ ዝህበኒ ጥራይ እዩ’ ዝብል ስሕተት ተዓጽዩ ስለ ዘሎ እዩ። በዚ ድማ ኩላትና ኣብ ተግባራት ካልኣት ጥራይ ኣተኩሮ ንገብር።

ኣብዚ ግን ቃላት ኩሉ ግዜ ወሰንቲ ኣይኮኑን። ሓደ ትማሊ ዝሃረመኒ ሰብ ‘የፍቅረካ እየ’ እንተ በለኒ፡ እዚ ቃል እዚ ናብ ሕርቃንን ወጥርን ክመርሕ ይኽእል እዩ። ሽዑ ከመይ ይስምዓካ፤ ኣዝዮም ጥዑማት ቃላት እኮ እዮም ተነጊሮም። እቶም ቃላት እሙናት እንተ ዘይኮይኖም ግን፡ ሰብ ብጽልኢ ዝመልአ ሓሳባት እዩ ዝምልስ። እዚ ድማ ኣሉታዊ ስምዒት ዝፈጥር ኤሌክትሪካዊ ድፍኢት ይወልድ። እዚ ነገር እዚ፡ ስምዒታት ካብቲ ካልእ ሰብ ዝገብሮ ነገር ዘይኮነስ፡ ካብቲ ባዕልና ንህቦ ‘ግብረ-መልሲ’ ጥራይ ዝፍጠር ምዃኑ የነጽር።

እሞ ንምንታይ ኢና ነቲ ናይ ካልኣት ኣሉታዊ ባህሪ ብኣወንታ ክንቅበሎ ዘይንኽእል፤ ንምንታይከ ብዘይ ስምዒታዊ ምዝባዕ ብወድዓዊ ኣገባብ ክንርእዮ ዘይንኽእል፤ ምኽንያቱ፡ እቲ ኣብ ልብና (ኣብ ትሕተ-ነቕሓትና) ዘሎ ስሕተት፡ ካልእ ሰብ — ፍቕሪ እንተዘይሃበና እኳ — እንተ ወሓደ ‘ሕያውነታዊ’ ክኸውን ‘ዕዳ’ ከም ዘለዎ ስለ ዘእምነና እዩ።

እቲ ‘ክትፍቀር ኣለካ’ ዝብል ሓሳብ ግን ምስ ስራሕ ሰብነትና ኣይከይድን እዩ፤ ሕጊ ተፈጥሮ ይነጽጎ እዩ። ንዓይ ዝምልከት ተግባር ካብ ኣካላተይ ወጻኢ ክፍጸም ኣይክእልን። ሓደ ሰብ ካልእ ሰብ እንተ ዘይተቐቢሉዎ፡ ገለ ነገር ክህቦ ኣይክእልን እዩ። ኩላትና ኣብ ልዕሊ ካልኣት ጽልዋ ኣሎና፤ ካልኣት እውን ኣብ ልዕሌና ጽልዋ ኣለዎም። ሓደ ሰብ ግን ነቲ ካልእ ሰብ ዘንጸባርቕ ‘ውሽጣዊ ጸዳል’ ብኸመይ ይቐበሎ፡ ኣብቲ ሰብ ባዕሉ ዝተመርኩሰ እዩ። ዝኾነ ነገር ይቐርበልካ — ጽቡቕ ይኹን ሕማቕ — ንስኻ እንተ ዘይተቐቢልካዮ ግን ምንም ዝፍጠር ነገር የለን።

ብመሰረት ሕጊ ‘ምሃብን ምቕባልን’፡ ፍቕሪ ቅድሚ ምሃበይ ካብ ገለ ቦታ ክወስዳ ኣለኒ። ነቲ ዘየፍቅረኒ ሰብ ከፍቅሮ እንተ ዘይክኢለ ግን ሓደ ነገር ንጹር ይኸውን፡- እቲ ሰብ እቲ፡ ኣነ ፍቕሪ ክወስደሉ ወይ ክረክብ ዝደልየሉ ‘ምንጪ’ እዩ ማለት እዩ። ስለዚ ኣነ ንዕኡ ከም ናይ ፍቕሪ ምንጪ ክጥቀመሉ እፍትን ኣለኹ።

ኣቃውማ ወዲ ሰብ እንተ ተረዲእና፡ እቲ ሕጊ ብዛዕባ ጠንቅን ሳዕቤንን ፍጹምን እሙንን መዐቀኒ ይህበና። ቦቲ ኣብ ህዋ ዘሎ መሰረታዊ ሕጊ ስራሕን ቦቲ ናይ ወዲ ሰብ ኣቃውማን፡ ዳርጋ ኩሉ ኣብ ህይወትና ዘጋጥም ነገራት ክንገልጽን ንምንታይ ከም ዝፍጠር ክንርድኦን ንኽእል ኢና። ወዲ ሰብ ባዕሉ ነቲ ነገራት ‘ክምርምርን’ ኣብ ርእሱ ከስተንትንን ምኽኣሉ ዓቢ ዕድል እዩ።

9. ርእሰ-ምፍላጥ፡- እቲ ዝኸበደን ቀዳማይን ናብ ሓቂ ዝወሰድ ስጉምቲ

ሓደ ሰብ ክረኽቦ ዝግበእ ኣዝዩ ወሳኒ ፍልጠት እንታይ እዩ፤ ‘ርእሰ-ምፍላጥ’ ኣይኮነን ድዩ፤ ብዛዕባ መንነትና ዘሎና ዓሚቕ ዘይፍልጠት፡ ንደቂ ሰብ ዘጋጠመ ዝዓበየ መዓት ምዃኑ እኣምን። ከመይ ገይረ እየ ዝሓሰብ፤ ስምዒታተይን ውሽጣዊ ቃንዛታተይን ከመይ ኢሎም ይፍጠሩ? ንምንታይከ ከምዚ ገይረ ግብረ-መልሲ ይህብ፤

ደቂ ሰብ ንርእሶም እንተ ዝፈልጡ ነይሮም፡ ብኻልኣት ሰባት እውን ኣይምተጠበሩን (ኣይምተታለሉን) ነይሮም። ብርእሰ-ምፍላጥ ገይርና፡ ንሕና መን ምዃንና፡ እንታይ ክንገብርን ክነፍርን ከም እንኽእል፡ ከምኡ እውን እንታይ ከም ዘይከኣለና ምፈለጥና ነይርና። ግናኸ፡ ወዲ ሰብ ንርእሱ ኣይፈልጥን እዩ። ዝኾነ ቤት ትምህርቲ ይኹን ዩኒቨርሲቲ ድማ ብዛዕባ መንነትና ዘሎ ሓቂ ኣይምህሩናን እዮም።

ምስ ሕሙማተይ ብዛዕባ ናይ ህይወት ዛንታታቶም ክዛረብ ምስ ጀመርኩ፡ ሰባት ንርእሶም ብጌጋ ከም ዝግምግሙ ተዓዚበ። ካብቲ ዝነገሩኒ ዛንታታት ተበጊሰ፡ ብዛዕባ ርእሶም ዘለዎም ስእሊ ‘ጌጋ’ ምዃኑ ምርኣዩ ቀሊል ነይሩ። ሽዑ ንርእሰይ ከምዚ ኢለ ክሓትት ነይሩኒ፡- ‘ኣነኸ ንርእሰይ ከምዚ ገይረ ብጌጋ ድየ ዝርእያ ዘለኹ፤’ ንርእሰና ብዘይምፍላጥና ዓቢ ስቓይ ኣሎና። ርእሰ-ምፍላጥ ጸዕርን ድኻምን ዝሓትት ይኹን እምበር፡ ሕማም ንምግላጽ (ንመርመራ) ግን እቲ ኣብ ውሽጥና ዝካየድ መስርሕ ምርዳእ ኣዝዩ ኣገዳሲ እዩ።

ናብ ርእሰ-ምፍላጥ ንምብጻሕ ‘መስቲያት’ ክንጥቀም ንኽእል ኢና። ንኣካላትና ኩላትና እንፈልጦ ናይ መነጽር መስቲያት ኣሎና። መስቲያትዶ ነቲ ክውንነት የንጸባርቕ እዩ፤ ጽቡቕ መስቲያት ነቲ ዘለኻዮ ቅርጺ ብልክዕ የርእየካ። ግናኸ ነቲ መንፈስና ዝኸውን መስቲያት እንታይ እዩ፤ ከመይ ገይረ እየኸ ኣነ ከም ሰብ መን ምዃነይ ዘስተውዕል፤

እቲ ኣገዳሲ ነገር፡ ብሓደ ‘ዘይሻራዊ’ ዝኾነ መዐቀኒ ገይረ ንርእሰይ ክፈልጥ ምኽኣለይ እዩ። እሞ ነዚ ዝኸውን እንታይ መሳርሒ ኣሎና፤

መንገዲ ርእሰ-ምፍላጥ፡-

ሀ. አካላት፡- ብዛዕባ አቃውማ ሓንጎል ወዲ ሰብ፡ ብፍላይ ድማ ብዛዕባ እታ ቅርፊት ሓንጎል ተመልኪትና ኢና። በቶም ንኹሎም ናይ አካላትና ንአሽቱ ክፍልታት ዘራኽቡ ነርብታት ጌርካ፡ ኩሎም ናይ አካላት ንጥፈታት ብመገዲ ቀለቤት ሓንጎል ይዝወሩ። እዚ ክኸውን ዝኽእለ ድማ ‘መንፈስ’ ስለ ዘሎና ጥራይ እዩ። መንፈስን አካላትን ልክዕ ከም ሓደ ተጻዋታይን ፒያኖኡን ኮይኖም እዮም ብሓባር ዝዓዩ። መንፈስ ብሓሳባትን ውሳኔታትን ገይሩ ኤሌክትሪካዊ ዋሕዚ ናብ አካላት ይሰድድን ይቆጻጸርን። ሓደ ክፍሊ አካላት ኣብ ምቕባል ምርጫ ስለ ዘይብሉ፡ ሓንጎል ከም መሰጋገሪ ወይ ‘ካናል’ ኮይኑ ነቲ ዋሕዚ ኤሌክትሪክ ይቕበሎ እሞ ብኡ መሰረት ግብረ-መልሲ ይህብ፤ ማለት ልክዕ በቲ መንፈስ ዝእዘዞ መገዲ ነቲ ኤሌክትሪካዊ ድፍኢት ናብቲ ዝግብኦ ክፍሊ አካላት የመላልሶ።

እቲ ቀዳማይ አካላዊ ግብረ-መልሲ ኣብቲ ‘ሊምቢክ ሲስተም’ እዩ ዝፍጸም። ብመገዲ ስምዒታት ኣቢሎም፡ ሆርሞናት (ኬሚካል) ኣብቲ ቀዳማይ ዑደት ኮይኖም፡ እቲ ነቲ ኤሌክትሪካዊ ድፍኢት ዝፈጠረ ሓሳብ ምስ አካላት ዝሰማማዕ ድዩ ነይሩ ወይስ ኣይኮነን ዝብል ሓበሬታ ይምልሱ። ስምዒታት ኩሉ ግዜ ‘ውጽኢት’ ናይ ሓሳባት እዮም። ስለዚ ስምዒታትን ሓሳባትን ጎኒ ንጎኒ ዝኸዱ ኣይኮኑን። ንኣብነት፡ ናይ ፍርሒ ሓሳብ ብዘይፍላጥ ይሕሰብ፡ ድሕሪኡ ብኤሌክትሪካዊ ድፍኢት ተሰንዩ ሆርሞናት ምስ ወጹ፡ ንአካላት ዘጨንቕ ‘ስምዒት’ ኮይኑ ይግለጽ። በዚ ድማ ወዲ ሰብ ባዕሉ ነቲ ከም ስምዒት ዝቕበሎ ነገር ሓላፍነት ይወስድ። ስምዒታትና ኣብ መወዳእታ መስቲያት ናይቲ ዘይፍላጥ ኣተሓሳስባና እዮም።

ነታ ብርቱዕ ሕማም ርእሲ ዝነበራ ሕመምተኛ (5^ይ ኩነት) ከም ኣብነት እንተ ወሲድና፡- እቲ ኣሉታዊ ስምዒታት ክመጽእ ዝጀመረ፡ ንሳ ነቲ ብዛዕባ ዓርካ ዝነበራ ናይ ፍቕሪ ሓሳባት ምስ ቀየረቶ እዩ። ጠንቂ ናይቲ ጸገም ድማ፡ እቲ ዓርካ እሙን ከም ዘይኮነ ዝገልጽ ኣሉታዊ ሓበሬታ እዩ ነይሩ፤ እዚ ሓበሬታ እዚ ድማ ምስቲ መንፈሳዊ ድሌታ ዝሰማማዕ ኣይነበረን። በዚ ምክንያት እዩ ድማ እታ ሰበይቲ ናይ ተስፋ ምቁራጽ፡ ናይ መጉዳእቲ ከምኡ እውን ናይ ሕጎ ምፍዳይ ሓሳባት ክትሓስብ ዝጀመረት። እቲ ሓበሬታ ካብ ዝበጽሓ ንነጀው፡

ሐሳባታ ‘ናጻ’ ምዃኑ ተራፉ ‘እሱር’ ኮነ። ካብታ ንሳ ብግዴታ ክትሓስብ ዝጀመረትሉን ተኣሲራ ዝነበረትሉን ግዜ ጀሚራ፡ ምስ ኣካላት ዘይሰማማዕ ኤሌክትሪካዊ ድፍኢት ዝፈጥር ውሳኔታት ክትወስድ ጀመረት፤ እዚ ድማ መጀመርታ ኣብቲ ‘ሊምቢክ ሲስተም’ ኣሉታዊ ስምዒት ፈጠረ። ከም ቀጻሊ ግብረ-መልሲ ድማ ድሕሪ ሓጺር ግዜ እቲ ሕማም ርእሲ ሰዓበ።

ኣካላት ብመንፈስ ስለ ዝዝወር (ዝመሓደር)፡ ንመንፈስና ፍጹም ‘መስቲያት’ እዩ። ኣካላት ‘ዘይሻራዊ’ እዩ፤ ክሕሱ እውን ኣይክእልን እዩ፤ ምኽንያቱ ንሱ ኩሉ ግዜ ነቲ ዝተኣዘዞ ወይ ኣብ ልዕሊኡ ዝተገብረ ነገር ጥራይ እዩ ዘመላልስ። ኣካላት — ከም መስቲያት መጠን — ነቲ መንፈስ ብዛዕባ ገዛእ ርእሱ ዘሎ ሓቂ ክገልጽሉ ይኽእል እዩ። መንፈስ ድማ ብመሰረቱ ብኽልተ ዓይነት ሓበሬታ ጥራይ — ማለት ብ ‘ሓቂ’ ወይ ብ ‘ሓሶት’ — ክጽሎ ስለ ዝኽእል፡ ኣካላት ነቲ መንፈስ፡ ብሓቂ ድዩ ወይስ ንሓሶት ስዒቡ ይሓስብ ከም ዘሎ የረጋግጽሉ (የመስክረሉ)። እዚ መስርሕ እዚ፡ እቲ መንፈስ ነቲ ‘ዘይፍላጥ ርእሱ-ምጥባር’ ኣለልዩ ብሓቂ ንኽትክኦ ዝሕግዝ ዓቢ ‘ዘይሻራዊ መዐቀኒ’ እዩ።

ለ. ዝተኣስረ መንፈስ፡- ወዲ ሰብ ምስ መንፈሳዊ ድሌታቱ ዝሰማማዕ ሓበሬታ ክሳብ ዝረኽበ፡ ‘ናጻ’ ኮይኑ ይነበር። ሽዑ ብኣሉታዊ መገዲ ግብረ-መልሲ ክህብ ኣየድልዮን እዩ። ትጽቢቱ ስለ ዝተማልአ፡ ምንም ጸገም የለን። ግናኸ፡ እቲ ካልእ ሰብ ነቲ ንሕና ካብኡ እንጽበዮ ነገር — ወይ ድማ ብኣረኣእያና ቅኑዕ ዝበልናዮ ነገር — ምግባር ኣብ ዘቋርጽሉ ግዜ፡ እቲ ጸገም ይጅምር።

ቆልዓ ከለኹ፡ ኣቦሓጎይ ሓደ ከልቢ ነበሮም። ሰብ እንተ ኣቆጥዒዎ፡ ጭራኡ ይነክስ እም ብኽቢ ይጎይይ ነበረ። ካልኣት ሰባት ጌጋ ስለ ዝገበሩ ጥራይ ንርእስኻ ምዕናው (ምጥፋእ)፡ ብርግጽ ብልሒ ዝመልኦ ተግባር ኣይኮነን። ግናኸ፡ እቲ ኣነ ዝመርመርኩዎም ኩሎም ሕሙማት ዘጋጥምም ዘሎ መስርሕ ብልክዕ እዚ እዩ። ዋላ እኳ ኣብ ምልእቲ ዓለም ዘለዉ ደቂ ሰብ እንተ ዝፈልጥ፡ ካብዚ ሕጊ እዚ ፍሉይ ዝኸውን ሰብ ዝርከብ ኣይመስለንን።

ሕጂ ገለ ሕሙማት፡ ‘ካልእ አማራጺ አተሓሳስባ አሎና’ ወይ ድማ ‘ከይንሓርቕ ከንከላኸል ንኸእል ኢና’ ይብሉ ይኾኑ። ግናኸ ብሓቂዶ ከከላኸሉ ይኸእሉ እዮም፤

8^ይ ኩነት ፡- ሓንቲ ሕመምተኛ ድሕሪ 35 ዓመት መርዓ፡ ሰብኣያ ካብ መጀመርታ መርዓኦም አትሒዙ ምስ ዝተፈላለያ ኣንስትን ኣብ ዝተፈላለየ ቦታታትን ክጠልማ ከም ዝጸንሐ ተረድኦት። እዛ ሰበይቲ ነዚ ነገር እዚ ካብ ዝፈለጠት ድሕሪ ሰለስተ ዓመት ኣቢሉ፡ ምስ ብዙሕ ናይ ጥዕና ጸገማት ናብ ስርሐይ መጸት። ሓደ ካብኡ ድማ ናይ ድቃስ ምስኣን ጸገም ነበረ። ንሳ ከምዚ ኢላ ተዘንትወለይ ነበረት፡- ‘ለይቲ ክድቅስ ኣይክእልን እየ። ሽዑ ብመኪናይ እናዘወርኩ ነቶም ከዋኽብቲ እናተዓዘብኩ፡ ከመይ ገይረ ካብዚ ኩነታት እዚ ክወጽእ ከም ዝኸእል እሓስብ።

እዛ ሰበይቲ እዚኣ ብመንፈሳ ‘ናጸ’ ድያ ወይስ ‘እስርቲ’፤ መን እዩኸ ኣሲርዋ፤ እዛ ሰበይቲ ን35 ዓመታት ምስ ሰብኣያ ሕጉስን ዜዕግብን ናብራ እያ ኣሕሊፋ። እቲ ናይ ‘ርእስ-ዕንወት’ መስርሕ ኣብ ውሽግ ክጅምር ዝኸኣለ፡ ነቲ ጥልመት ምስ ፈለጠት ጥራይ እዩ። ንሳ ንርእሳ እናዕነወት ምዃና ክሳብ ዘይተረድኦት ግን መን ክሕግዛ ይኸእል፤ ዝኾነ ሰብ ክሕግዛ ኣይክእልን። ንሳ ‘እቲ ሰብኣያ ዝገበሮ ተግባር የዕንወኒ ኣሎ’ ኢላ እያ እትሓስብ። ግናኸ፡ እቲ ሰብኣያ ዝገበሮ ተግባር ንሳ ክሳብ እትፈልጦ ዝኾነ ጉድኣት ኣየውረደላን። በዚ ድማ፡ እቲ ንሕና ነገራት እንርእየሉን እንግምግመሉን መገዲ ጥራይ እዩ ክጎድኣና ዝኸእል ዝብል ሓቂ ንጹር ይኸውን።

ኩሎም ሕሙማተይ ‘ንርእሶም ዘዕንወኒ’ ምዃኖም ምስ ተረዳእኩ፡ ‘ንምንታይ እዮም ከምዚ ኣብ ርእሶም ዝገብሩ፤’ ኢለ ንርእሰይ ሓቲተ። ብርግጽ፡ እዚ ጸገም እዚ ኣብ ርእሰይ እውን ረኺብዮ እየ። ኩሎም ደቂ ሰብ ብስርሖም ተመሳሰልቲ ስለ ዝኾኑ፡ እዚ ነገር እዚ ንኹሉ ሰብ ዝምልከት እዩ። እሞ እቲ ስሕተት ኣብ ምንታይ እዩ ዘሎ? ሰባት ኣበይ እዮም ዝታለሉ፤

እቲ ምትላል ኣብቲ ዝተቐበልካዮ ሓበሬታ ከም ‘ሓቂ’ ጌርካ ምርኣይ እዩ። እቲ ሓበሬታ ከም ‘ሓሶት’ ተፈሊጡ ክሳብ ዘይተረጋገጸ፡ ነቲ ዝተታለለ ሰብ ከም ሓቂ ኮይኑ እዩ ዝቐጽል። እቲ ስቓይ ዝፍጠር ድማ፡ እቲ ‘ሓሶት’ ከም ‘ሓቂ’ ተቐቢልካዮ ስለ ዘለኻ ጥራይ እዩ።

ሐ. እቲ መሰረታዊ ናይ ተፈጥሮ ሕጊ ‘ጠንቅን ሳዕቤንን’፡- ነቲ ናይ ርክባትና መርኣያ ንመልከት። ምስ ኣደ፡ ኣቦ፡ መጻምድቲ፡ ደቅና፡ እንስሳታት ወዘተ ርክብ ኣሎና። ስለምንታይ ኢናኸ ነዚ ርክባት እዚ እንገብር፤ ነዞም ሰባት እዚኦም ስለ እነፍቅሮምን ገለ ነገር ክንህበም ስለ ዝደለናን ድዩ፤ ወይስ ካብኦም ገለ ነገር ክንረክብ — ማለት ‘ክትፍቀሩ’ — ስለ ዝደለኹም፤ ንኣብነት፡ እታ ሕማም ርእሲ ዝነበራ ሰበይቲ ንምንታይ እያ ናብቲ ዓርካ ተጸጊዓ፤ ሰብ ንምንታይ እዩ ዝምርዖ፤ ክህብ ድዩ ወይስ ክረክብ? እቲ ልሙድ መልሲ ‘ንኸልቲኡ!’ ዝብል እዩ። እዚ ግን ሓቂ ድዩ፤ ቦቲ ሕጊ መሰረት፡ ‘ምቕባልን’ ‘ምሃብን’ ኣብ ሓደ ግዜን ኣብ ሓደ ቦታን ክኸውን ከም ዘይክእል ርኢና ኢና። እዚ ፈጹሙ ዝከኣል ኣይኮነን። ሓደ ሰብ ብሓደ ግዜ ናብ ቅድሚትን ናብ ድሕሪትን ክስጉም ኣይክእልን እዩ።

እቲ ኣብ ውሽጢ ወዲ ሰብ ዘሎ ስሕተት ንሓደ ሓሳብ ከምዚ ኢሉ የገድዶ፡- ‘ኣነ ኣብ ፍቕሪ፡ ተግባርን ህልውናን ካልኣት ሰባት እምርኮስ እየ’። ግናኸ እዚ ብሓቂዶ ከምኡ እዩ፤ በዚ ምክንያት ድማ ክልተ ሱር ዘለዎም ጸገማት ይፍጠሩ፡- ወይ እቶም ሰባት ንሕና ቅኑዕ እዩ ኢልና ዝገመትናዮን ካብኦም ዝተጸበናዮን ነገር ኣይገብሩን — ወይ ድማ ይገብርዎ እዮም፡ ግናኸ ብሞት ይፍለዩና እሞ ንሰኣኣን።

ቦቲ መብዛሕትኡ ግዜ ዘይፍላጥ ‘ናይ ጽግዕተኛነት’ ሓሳብ ገይርና፡ ምስ ኩሎም ርክብ እንፈጥረሎም ሰባት ከም ‘ከም ሰብ ዕዳ’ ንርእዮም። ርክብና ብምሃብ ኢና እንጅምር (እንተወሓደ ከምኡ ኢና ንኣምን) እምበር ብምቕባል ኣይኮነን። እዚ ግን ምስ ሕጊ ተፈጥሮ ዝጻረር እዩ። ኣብ ተፈጥሮ ኩሎ ነገር ቦቲ ‘ንኸትህብ መጀመርታ ውሰድ’ ዝብል መምርሒ እዩ ዝዓይይ። ወዲ ሰብ ግን መጀመርታ ይህብ እሞ ድሕሪኡ ይወስድ ወይ ይረክብ ይመስሎ። መንፈስ ወዲ ሰብ

ብመሰረቱ ይጋገ አሉ፤ ምክንያቱ መጀመርታ ካብ ርእሱ ዝሃበ ስለ ዝመስሎ፡ ካልኣት ሰባት ገለ ነገር ክመልሱሉ ዕዳ ከም ዘለዎም ገይሩ ይሓስቡ።

በዚ ስሕተት እዚ ምክንያት፡ ነፍሲ ወከፍ ሰብ ‘መጀመርታ’ ይህብ እሞ ገለ ነገር ክምለሰሉ ይጽበ — ዋላ እኳ ‘ኣይጽበን እየ’ ኢሉ እንተ ሓሰበ። ካብቲ ካልእ ሰብ ዝምለስ ነገር ምስ ዘይርከብ ግን፡ በቶም እትሓስቦም አሉታዊ ሓሳባት ገይርካ ገለ ነገር ከም ዘይተስተኻኸለ ንጹር ይኸውን።

ብሓፈሻ፡ ንርእስ-ምፍላጥ ዝሕግዙና ሰለስተ ነገራት ኣለዉና፡-

1. አካላት፡- ብመገዲ ስምዒታት፡ ናይ ስራሕ ምዝባዕ፡ ፍርሒን ኩሉ ዓይነት ሕማማትን ገይሩ ይዛረበና።
2. ዝተኣስረ መንፈስ፡- መዋጽኦ ዘይብሉ ኣረኣእያን ደጋጊሞም እናተመልሱ ዕረፍቲ ዘይህቡኻ ሓሳባትን።
3. እቲ መሰረታዊ ሕጊ ‘ጠንቅን ሳዕቤንን’፡- እዚ ሕጊ እዚ ‘ምውሳድ (ምቕባል) ቅድሚ ምሃብ’ ከም ዝስራዕ ብግዴታ ይውስን። እቲ ውልቀ-ሰብ ጥራይ እዩ ንኹሉ ዝጠልቦ ብኣካልን ብኣእምሮን ካብ ደገ ወሲዱ፡ ማለት ኣብ ግብሪ ብምውፋር፡ ናይ ገዛእ ርእሱ ድሌታት ከዕግብ ዝኽእል። ዝኾነ ሰብ ክሰቲ፡ ክበልዕ፡ ንኻልእ ክሓስብ ኣይክእልን እዩ።

10. ትሕተ-ንቕሓት፡- እታ ናይ ረብሓን ክሳራን ሚዛንና

ናይቶም ሕሙማተይ ታሪኽ ክእክብ ከለኹ፡ መጀመርታ ቦቲ ዘለዎም ናይ ሕማም ምልክታት መሰረት ገይረ ኣብ ጉጅለታት ከፋፈልኩዎም። ነቶም ተመሳሳሊ ጸገም ዘለዎም — ንኣብነት ድምጺ እዝኒ፡ ጽርወርወ ምዛር-ርእሲ ወዘተ — ከተሓሕዞም ደለኹ፤ ምኽንያቱ እቶም ዝተፈላለዩ ምልክታት ካብ ዝተፈላለዩ ጠንቂታት ዝመጹ ይመስሉኒ ስለ ዝነበሩ። ኣብ ነፍሲ ወከፍ ጉጅለ ሓባራዊ ዝኾነ ነጥቢ ክረክብ ደለኹ። እቶም ድምጺ እዝኒ ዘለዎም ሕሙማት እንታይ ሓባራዊ ነገር ኣለዎም፤ እቶም ጽርወርወ ምዛር-ርእሲ ዝሳቀዩኹ፤ ዝሰማማዕ ነጥቢ ኣሎ ድዩ፤ እንተ ሃልዩኽ እንታይ እዩ፤ ብፍላይ ድማ እቶም ብዙሕ ዓይነት ሕማማትን ምልክታትን ዘለዎም ሕሙማት ኣዝዮም የገድሱኒ ነበሩ። ኣብ ህይወቶም እንታይ ስለ ዘጋጠመ እዩ ክንድዚ ዝኣክል ሕማማት ዝደለቡ፤

ንነዊሕ ዓመታት ኣብ ህይወት እቶም ተመሳሳሊ ምልክታት ዘለዎም ሕሙማት ሓባራዊ ነገር ክረክብ ጽዒረ። ኣብ 2007 ድማ ነቲ ብዛዕባ ወዲ ሰብ ዘለኒ ፍልጠት ዘስፍሖ ነገር ረኽብኩ፡- ሓደ ሰብ ዝኾነ ይኹን ታሪኽ ይንገረኒ፡ እቲ ታሪኽ ኣሉታዊ ክሳብ ዝኾነ (ኩሉ ታሪኽ ሕማም ድማ ኣሉታዊ እዩ)፡ ኩሉ ነገር ኣብቲ ‘ብሕታዊ ክሳራ’ ዝብል ሓሳብ እዩ ዝጥምዘዝ። ሽዑ ንርእሲይ ከምዚ ኢለ ሓተትኩ፡- ‘ኣንቲ ሓሳብ ጥራይ ንኹሉ ጸገማትን ሕማማትን ወዲ ሰብ መበገሲ ክትከውን ትኽእል ድያ!’

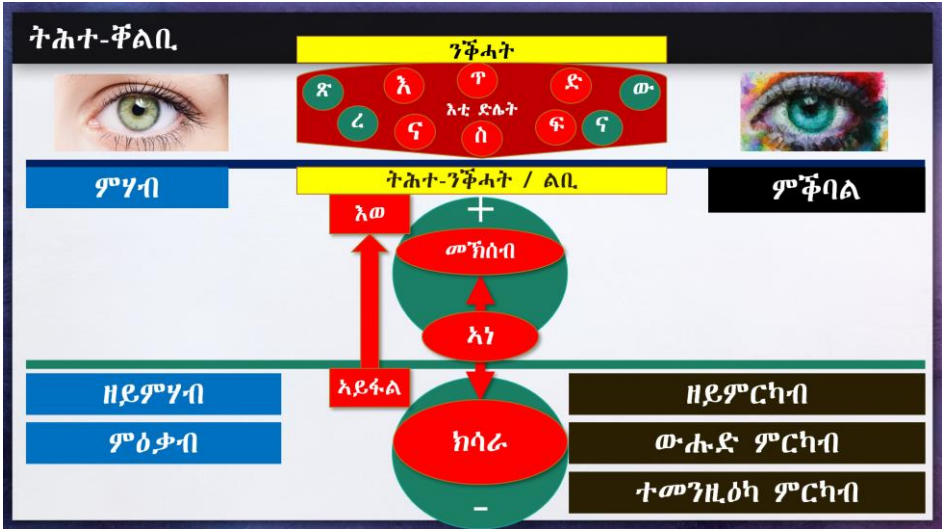
ነቲ ንሕማማትና ዝቕስቅስ ነገር ምሉእ ብምሉእ ተረዲኦ ክሳብ ዝኣምን ቁሩብ ግዜ ወሲዱለይ እዩ። ኣብ መወዳእታ ግን፡ ህይወትና ከቢድ ዝገብሮ እቲ ‘ብሕታዊ ክሳራ’ ጥራይ ምዃኑ ንዓይ ንጹር ኮነለይ። ዝኾነ ሰብ ዝኾነ ታሪኽ ይንገረኒ፡ እቲ ታሪኽ ኣሉታዊ እንተ ኮይኑ፡ ሱሩ እቲ ናይ ክሳራ ሓሳብ እዩ። ክሳብ ሎሚ ካልእ መምርሒ ክረክብ ኣይከኣልኩን። ኣብቲ ፍተሻይ ድማ ነቲ ብዛዕባ ጠንቂ ሕማማትን ጸገማትን ወዲ ሰብ መልሲ ዝሃበኒ ‘ትሕተ ቐልቢ’ ረኽብክዎ።

ነቲ ናይ ክሳራ ሓሳብ ብግቡእ ክንርድኦ እንተ ኻኑንና፡ ነቲ ናይ መንፈስና ‘ናይ ስራሕ ማእከል’ ዝኾነ ትሕተ-ቐልቢ ምርዳእ ኣገዳሲ እዩ። ሰባት ብሓንቲ ማእከላይ ሓሳብ ተደራሽም ከመይ ከም ዝዓዩ ንምርኣይ ድማ ሓደ ቅጥዒ ኣዳልየ ኣለኹ። ኣብ ላዕሊ እቲ ናይ ‘ንቕሓት’ ደረጃ ኣሎ፤ ኣብ ትሕቲኡ ድማ እቲ ‘ልቢ’ ኢለ ክጽውዖ ዝፈቱ

‘ትሕተ-ቐልቢ’ ይርከብ። አብቲ ንቕሓት ‘ድሌት’ “ዝመደብካዮ ናይ ምትግባር ቆራጽነት” አሎ። ገለ ምልክታትን ሓበሬታታትን ድማ ነስተውዕል። አብቲ ስእላዊ መግለጺ፡ እቶም አካላዊ ድሌታት ብቐጠልያ ሕብሪ ተመልኪቶም አለዉ። ‘ጠ’ ንጥሜት፡ ‘ጸ’ ንጽምኢ፡ ‘ረ’ ንረሃጽ (ረስኒ) ከምኡ ድማ ‘ቁ’ ንቁሪ (ከትከት) ይውክሉ። እዞም አካላዊ ድሌታት እዚኦም መጀመርታ አብ አእምሮ ወዲ ሰብ ‘ንቕሕ’ ክኾኑ አለዎም። ድሕሪኡ ድማ ነቶም ድሌታት ንምርዋይ ስጉምቲ ይውሰድ። እቲ ድሌት ልክዕ ከም ሓደ ‘ስራሕ የድሊ አሎ!’ ዝብል ምልክት ዘርኢ መስቲያት እዩ። ሽዑ ሰብ ‘አሃ! ገለ ነገር ክሰርሕ አለኒ’ ኢሉ ይፈልጥ።

እቶም ብቀይሕ ሕብሪ ተመልኪቶም ዘለዉ መንፈሳዊ ድሌታት እውን ብተመሳሳሊ ይስምዑና እዮም። እዚኦም አብ ነፍሲ ወከፍ ወዲ ሰብ ዘለዉ እዮም፤ ግናኹ እቲ ቅደም-ሰዓብ አገዳስነቶም ካብ ሰብ ናብ ሰብ ይፈላለ እዩ። ነፍሲ ወከፍ ሰብ አብ መንፈሳዊ ደረጃ ሓደ ‘ቀንዲ ድሌት’ አለዎ። አብቲ ስእላዊ መግለጺ፡ ኣነ ‘ስኒት’ አብ ማእከል ገይረዮ አለኹ፤ ምኽንያቱ ኣነ ባዕለይ ስኒት ዝናፍቕ ሰብ ስለ ዝኾንኩ። ‘ፍ’ ንፍትሓውነት፡ ‘ና’ ንናጽነት፡ ‘እ’ ንእሙንነት፡ ‘ጥ’ ንጥበብ ከምኡ ድማ ‘ድ’ ንድሕነት ይውክሉ። ነዞም መንፈሳዊ ድሌታት እዚኦም ንምርዋይ፡ ልክዕ ከምቶም አካላዊ ድሌታት ብዛዕባኦም ‘ንቕሕ’ ክንከውን የድልየና። ነፍሲ ወከፍ ሓደ ድሌት ንምምላእ ዝወስዶ ውሳኔ ድማ አብቲ ‘ትሕተ-ዝኽሪ’ እዩ ዝፍጸም። ስለዚ፡ ዋላ እኳ ብዛዕባ እቶም ድሌታት ንቕሕ እንተ ኾንኩ፡ እቲ ውሳኔ ግን ብዘይፍላጥ እዩ ዝውሰድ።

አብቲ ትሕተ-ዝኽሪ፡ እቲ አብ መንጎ መንፈስን አካላትን ዘሎ ‘መተሓላለፊ ነጥቢ’ ይርከብ። መንፈስ ንአካላት ንምእላይን ንምምራሕን ኩሉ ግዜ ንጡፍ ስለ ዝኾነ፡ አብ ነፍሲ ወከፍ ውሳኔ አብታ ቀለቤት ሓንጎል ኤሌክትሪካዊ ድፍኢት ይፈጥር። ንሱ አብ ውሽጢ ሓንቲ ሰከንድ ብአማኢት ዝቐጸሩ ውሳኔታት ይውስን። ስለዚ ድማ እዩ መብዛሕትኦም ውሳኔታት ብዘይፍላጥ ጥራይ ክካየዱ ዝኽእሉ። አብቲ ስእላዊ መግለጺ፡ እቲ ‘ኣነ’ ዝብል ቃል ንመንፈስ ንምውካል ብቐሊሉ ዝሰፈረ እዩ።

ኩሎም ናብ መንፈስና ዝኣትዉ ሓበሬታታት፡ መንፈስ ክግምግሞም ኣለዎ፤ ኣብ ክልተ ክፍልታት ድማ ጥራይ እዩ ክመድቦም ዝክእል። እዚኦም ድማ ‘ረብሓ’ ከምኡ እውን ‘ክሳራ’ ተባሂሎም ይጽውዑ። ረብሓ ማለት፡ ነቶም ናይ መንፈስን ኣካላትን ድሌታት ዘማልእ ነገር እዩ። ክሳራ ድማ ተቃራኒኡ እዩ፤ ማለት ‘ጸረ-ድሌት’ እዩ።

ብተወሳኺ ‘ዜሮ መስመር’ ትበሃል ኣላ፤ ንሳ ድማ ነቲ ናይ መንፈስ ድሌት ብኣወንታ ይኹን ብኣሉታ ዘይትትንክፍ፡ ስለዚ ድማ ዝኾነ ግብረ-መልሲ ዘይተለዓዕል ሓበሬታ እያ። እዛ ‘ዜሮ መስመር’ እዚኣ ኣገዳሲት እያ፤ ምክንያቱ ንመጠንን ስፍሓትን እቲ ረብሓ ወይ ክሳራ ንሳ ስለ እተረጋግጽ። ብመሰረት እዚ ቀሊል ምምዳብ፡ ኩሉ እቲ ‘እወ’ ወይ ‘ኣይፋል’ ዝሓዘ ውሳኔታትና ንውስን። ውሳኔታትና ድማ ንረብሓ ‘እወ’ ንክሳራ ድማ ‘ኣይፋል’ ብዝብል ቅድመ-ውሳኔ ዝተሰነዩ እዮም። ንሓደ ክሳራ ‘እወ’ ዝብል ውሳኔ የለን። ንርእሽኹም መርምሩ፡- ንኣብነት ንምንታይ ኢኹም ንሓደ ሰናይ ዕላማ እትልግሱ ወይ ዘይትልግሱ፤ ኩሉ

ናይ ወዲ ሰብ ውሳኔታት ናብቲ ቀሊል ‘እው’ ወይ ‘ኣይፋል’ ዝብል ነጥቢ ጥራይ እዩ ዝምለስ።

ንኣብነት ሓደ ሰብ ምስ ዝጠሚ፡ ብዘይፍላጥ እንታይ ክሓስብ ኣለዎ፤ ንመግቢ ከም ሓደ ‘ረብሓ’ ገይሩ ክርእዮ ኣለዎ። እዚ መስርሕ እዚ ‘ንቐሕ’ ኮይንካ ድዩ ዝካየድ፤ ኣይፋልን፡ ብርግጽ ከምኡ ኣይኮነን። ሓደ ሰብ ዝተፈላለዩ ፍራምረታት ኣብ ቅድሚኡ እንተ ኣልዮም፡ ንነፍሲ ወከፍ ፍረ ‘ረብሓን ክሳራን’ ብዘይፍላጥ ይሕሰበሉ (ይመዘን)። ድሕሪኡ ጥራይ እዩ እቲ ፍረ ተመሪጹ ዝብላዕ።

ኣብ ውሽጢ ወዲ ሰብ ካብ ‘እው’ ወይ ‘ኣይፋል’ ወጻኢ ካልእ ደረጃ ናይ ውሳኔ የለን። ዝኾነ ይኹን መላለዪ ወይ ረብሓ ወይ ድማ ካብ ክሳራ ምድሓን እዩ ዘተስፉ። ዝኾነ ሰብ ‘ካብዚ ዓድጉ፡ ኣነ ትሑት ጽፊት ዘለዎ ኣቕሓ እዩ ዘለኒ፡ ዋጋኡ ድማ ኣዝዩ ክቡር እዩ’ ንዝብል መላለዪ ኣይቅበሎን እዩ። ኣብዚ ነጥቢ እዚ ኣማራጺ የለን። ወዲ ሰብ ከም ‘ክሳራ’ ዝገመቶ ዝኾነ ነገር፡ ክከላኸሎን ‘ኣይፋል’ ክብሎን ኣለዎ። እዚ መስርሕ እዚ ክቋረጽ ወይ ክዝለል ኣይክእልን እዩ።

ኣብቲ ናይ መንፈስ ናይ ውሳኔ መስርሕ፡ ክሳራ ክውገድ ኣለዎ። እዚ ክሳብ ዝኸኣለ ድማ ፍርሒ ኣይፍጠርን። ሓደ ሰብ ቀይሕ መብራህቲ ትራፊክ ክርኢ ከሎ ፍሬኖ ክሕዝ ይኽእል እዩ፤ ሽዑ ድማ ምንም ኣሉታዊ ስምዒት ኣይስምዖን። ግናኸ፡ ነቲ ኩነታት፡ ንኻልኣት ሰባትን ግዜን ገንዘብን ወዘተ ክቆጻጸር ምስ ዝፍትን፡ እቲ ነገር ምስ ዘይሰልጦ ድማ ‘ፍርሒ’ ይፍጠር። በዚ ድማ ፍርሒ እንታይ ምዃኑ ክንርዳእ ንኽእል። ፍርሒ ኩሉ ግዜ ዝመጽእ፡ ሓደ ክሳራ ክከላኸል ከም ዘለኒ ክሓስብ ከለኹ፡ ግናኸ እቲ ነገር ኣብ ትሕቲ ቁጽጽረይ ምስ ዘይከውን እዩ። ኣብዚ ድማ ‘ናይ ክሳራ ፍርሒ’ ጥራይ እዩ ዘሎ እምበር፡ ‘ናይ ረብሓ ፍርሒ’ ዝበሃል የለን።

ሕማምን ኩሉ ጸገማት ወዲ ሰብን ዝፍጠር፡ ነቲ ‘ኣይፋል’ ዝብል ምርጫኡ ከም ዝሰኣኖ ስለ ዝኣምን እዩ። ወዲ ሰብ ብባህሪኡ ኩሉ ግዜ ንክሳራ ‘ኣይፋል’፡ ንረብሓ ድማ ‘እው’ ንኸብል ዝተሃንጸ እዩ። እዚ ክፍሊ ናይቲ ስርሓቱ እዩ።

ዝኾነ ይኹን ክሳራ፡ ወይ ድማ ክሳራ ክመጽእ እዩ ዝብል ትጽቢት ወይ እምነት፡ ፈጺሙ ተቐባልነት የብሉን። ብሕታዊ ክሳራ ክውሓጥ ኣይከኣልን እዩ፤ ነዚ ነገር እዚ ዝእምንን ብኡ ዝሓልፍን ሰብ ድማ ምስ ግዜ የዕንዎን የሕምምን። እዚ ድማ ነፍሲ ወከፍ ሰብ ነቲ ክሳራ ክሳዕ ክንደይ ዓቢ ገይሩ ከም ዝገመቶ ይምርኩስ።

ዓቢ ብሕታዊ ክሳራ ናብ ከበድቲ ስምዒታትን ምስ ግዜ ድማ ናብ ከበድቲ ሕማማትን ይመርሕ። ንእሽቶ ብሕታዊ ክሳራ ድማ ትሕት ዝበለ ስምዒታትን ሕማማትን የስዕብ። እቲ መጠን ብሕታዊ ክሳራ ካብ ሰብ ናብ ሰብ ይፈላለ እዩ። ሓንቲ ተመሳሳሊት ናይ ክሳራ ዛንታ ብዝተፈላለየ ክብደትን ስምዒትን ክትውሰድ ትኽእል እያ። እቲ ጽልዋኡ ‘ውልቃዊ’ ይኹን እምበር፡ እቲ ውሳኔታት ዝውሰድሉ ‘መስርሕ’ ግን ኣብ ኩሉ ወዲ ሰብ ተመሳሳሊ እዩ።

ንሕና ነቶም ዝበጽሑና ስምዒታትን ሓበሬታታትን ብዛዕባ ረብሓን ክሳራን ኣብ ውሽጢ ውሑዳት ‘ሽሕ-ናይ-ሰክንድ’ ኢና እንሓስቦም። እዚ ንኣብነት ኣብቶም ውሳኔ ክወስዱ ዝነበሮም ተጻወትቲ፡ ብናይ ሓንጎል ኤሌክትሪካዊ ዋሕዚ ተለኪዑ ተረጋጊጹ እዩ።¹⁰ ኩሉ ሓበሬታታትን ግንዛባታትን ኣብ ‘ረብሓ’ ወይ ‘ክሳራ’ ተመዲቡ ይቐመጥ። ወዲ ሰብ ‘ብሕታዊ ክሳራ ክከላኸል ኣይከእልን እየ’ ኢሉ ምእማኑ ጥራይ እዩ ንኹሉ ጸገማቱ ጠንቂ ዝኸውን።

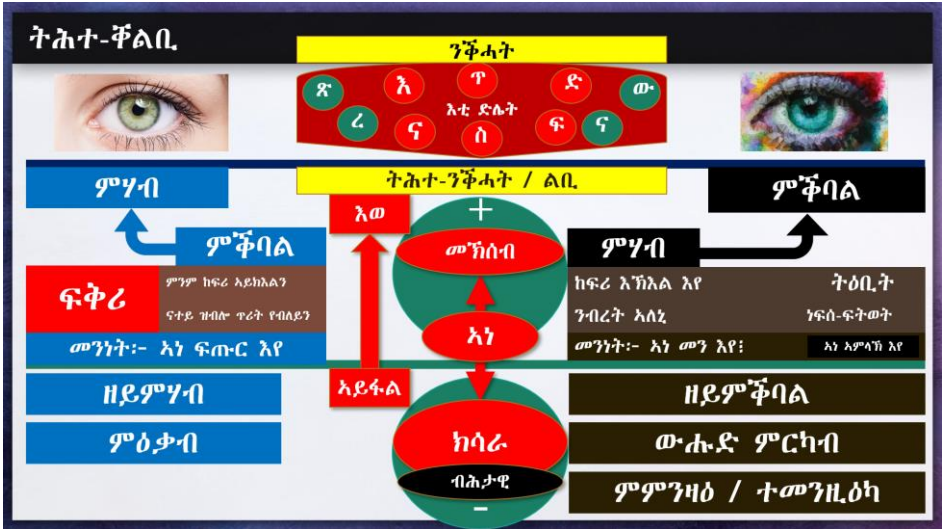
ኩሉ ጸገማት ወዲ ሰብ ካብቲ ‘ካልኣት ሰባት ብሕታዊ ክሳራ ከውርዱለይ ይኽእሉ እዮም’ ዝብል እምነት ከም ዝምንጭው ምስ ተረዳእኩ፡ መበገሲ ናይዚ ሓሳብ እዚ ክደሊ ጀመርኩ። ነዚ ድማ ኣብቲ ‘ናይ መንፈስ ኣረኣእያ’ ረኽብክዎ፤ ነዚ ኣረኣእያ እዚ ድማ ብኽልተ ኣዕይንቲ ብምምሳል እገልጽ። ሓደ ነገር ከም ረብሓ ወይ ክሳራ ተባሂሉ ቅድሚ ምምዳቡ፡ ‘መርገጽ’ ወይ ‘ኣረኣእያ’ ዝበሃል መጽረሪ ኣሎ። እቶም ኣብቲ ስእላዊ መግለጺ ኣብ ላዕለዋይ ኩርናዕ ዘለዉ ክልተ ኣዕይንቲ ነዚ እዮም ዝውክሉ። መንፈስ ኩሉ ነገር ዝዕዘበሉ ሓደ (መንፈሳዊ) ዓይኒ ኣለዎ።

¹⁰ ፌር፤ ቲ፤ ሄርማን፤ ኤም፤ ሜየር፤ ጂ፤ ሚድል፤ ኤስ፤ (2010)። ብመገዲ ኤም.ኤር.ኣይ (MRI) ዝተረጋገጸ፡ ኣብ ዳርጋ-ከውንነታዊ ዝኾነ ናይ ብላክጃክ ጸወታ ዚጋጥም ‘ናይ ቁማር ወልፊ’ ምስ ስነ-ህይወታዊ መሳርሒታት ነርቭ ዘለዎ ምትእስሳር። ምርምር ስነ-ኣለምዮ፡- ምስሊ ነርቭ። 181፡ 165-173።

ነገራት ዝረአዩሉን ብኡ መሰረት ድማ ገምጋም ዝወሃበሉን ክልተ ኣማራጺታት ጥራይ ኣለዉ።

በቲ ኣብ የማናይ ወገን ዘሎ ዓይኒ (ኣብቲ ስእሊ)፡ መንፈስ ነቲ ረብሓኡ ኣብ ‘ምቕባል’ ድሌታቱ ገይሩ ይርእዮ። ‘ምቕባል’ ከም ረብሓ ተባሂሉ ምስ ዝውሰድ፡ ‘ክሳራ’ ድማ ተቃራኒ ናይ ምቕባል ክኸውን ኣለዎ፤ ማለት ‘ዘይምቕባል’፡ ‘ውሑድ ምቕባል’ ወይ ድማ ‘ዝነበረካ ተመንዚዕኻ ምትራፍ’ ማለት እዩ። በቲ ኣብ ጸጋማይ ወገን ዘሎ ዓይኒ ድማ፡ መንፈስ ብተቃራኒኡ ኣብ ‘ምሃብ’ እዩ ረብሓኡ ዝርእይ። ሽዑ እቲ ተቃራኒኡ፡ ማለት ‘ዘይምሃብ’ ወይ ‘ሒዝካዮ ምትራፍ’፡ ከም ክሳራ ይቐጽር።

ኣብዚ ነጥቢ እዚ፡ ነቲ መሰረታዊ ሕጊ ናይዚ ዘሎ ዓለም ክንዝክሮ የድልየና። ኣብኡ ነቲ ልዕሊ ኩሉ ዝኾነ ‘ንኽትህብ ውሰድ’ ዝብል መምርሒ መርሚርናዮ ነይርና፤ እዚ ድማ ንኹሉ ባእታታት ዝምልከት እዩ፡ ምኽንያቱ ኩሉ ነገር ልክዕ ከም ‘መትረብ’ ኮይኑ ስለ ዝዓይይ። ‘ሒዝካዮ ምትራፍ’ ምስዚ ኩሉ-ጠቓላሊ ዝኾነ መምርሒ ኣይሰማማዕን እዩ (ንኣብነት ሳምቡእ ካብቲ ኦክስጅን ዝኾነ ነገር ሒዛ ኣይትተርፍን እያ ወዘተ)። እቲ ሕጊ፡ ዝኾነ ዝተቐበልካዮ ነገር ሒዝካዮ ክትተርፍ ኣይፈቐድን እዩ።

በየናይ ዓይኒ ኢና ንነገራት ከምቲ ዘለዎም ጌርና ክንርእዮም እንኽእል ብኣንጻሩኽ በየናይ ዓይኒ ኢና ንርእስና ነታልል፤ እቲ ‘ኣይፋል’ ዝብል ምርጫና፡ ዝኾነ ሰብ ክመንዝዓና ኣብ ዘይክእለሉ ቦታ ዘቐምጠልናኽ ኣየናይ ዓይኒ እዩ፤ እቲ ኣብ ጸጋማይ ወገን ዘሎ ዓይኒ፡ ወዲ ሰብ ኣብ ዝኾነ ይኹን ኩነታት ነቲ ‘ኣይፋል’ ዝብል ውሳኔ ኩሉ ግዜ ተግባራዊ ንኽገብሮ ዓቕሚ ይህቦ። ኣብዚ ደረጃ እዚ፡ ረብሓን ክሳራን ዝውሰኑ ባዕለይ ብዝገብሮም ወይ ብዘይገብሮም ‘ተግባራት’ ጥራይ እዩ። ምውሳድ (ምቕባል)፡ ምሃብን ሒዝኻዮ ምትራፍን ኩሉ ግዜ ናይ ገዛእ ርእሰይ ተግባራት እዮም።

ግናኽ ብቲ ልክዕ ከም ‘ከም ነፋሒቶ ዝዓይነቱ’ ተመሲሉ ዘሎ ናይ የማን ዓይኒ ገይርካ፡ ጠባሪ ዝኾነ ኣረኣኢያ ይፍጠር። እዚ ዓይኒ እዚ፡ ‘ረብሓ’ ዝመጽእ ካብ ‘ምቕባል’ ምዃኑ፡ ‘ክሳራ’ ድማ ካብ ‘ዘይምቕባል’ ከም ዝፍጠር ገይሩ የእምነካ። በዚ ዓይኒ እዚ ጌርካ ድማ ኩሉ ግዜ ነቲ ካልኣት ሰባት ቅኑዕ ወይ ጌጋ እዩ ኢሎም ዝገብርዎ — ከምኡ እውን ነቲ ዘይገበርዎ ነገር ኢኻ እተተኩር። ኣተኩሮኻ ኣብ ናይ ገዛእ ርእሰኻ ተግባር ዘይኮነስ፡ ኣብ ተግባር ካልኣት ሰባት

እዩ ዝኸውን። በዚ ኣረኣእያ እዚ ድማ፡ ነቲ መንፈሳዊ ድሌታትካ ንምርዋይ ምሉእ ብምሉእ ኣብ ካልኣት ሰባት ጽግዕተኛ ትኸውን።

ነፍሲ ወከፍ ሰብ፡ እቲ ካልእ ሰብ መንፈሳዊ ድሌታቱ ንኸማልኣሉ ኢሉ ኩሉ ግዜ ብዛዕባ ካልኣት ሰባት ጥራይ ክጭነቕ ምርኣይ፡ ብሓደ ወገን ዘደንጹ ብኻልእ ወገን ድማ ዘሰምብድ እዩ። ንኣብነት፡ መጻምድቲ ንምኽሪ ክመጹ ከለዉ ዳርጋ ኩሉ ግዜ ብዛዕባ መን እዮም ዝዛረቡ፤ ኣተኩሮኦም ምሉእ ብምሉእ ኣብቲ ካልእ መጻምድቶም እዩ ዘሎ። ኩሉ ግዜ ብዛዕባ እቲ መጻምድቶም ዝፈጸሞ ‘ጌጋ ተግባር’ ጥራይ እዮም ዝዛረቡ።

ሓደ ሰብ ንኻልእ ሰብ ክቆጻጸር ዝፍትንሉ ኩነታት፡ እቲ ካልእ ሰብ ‘ክሳራ ከየ ውርደሉ’ ንምርግጋጽ ካብ ዘለዎ ድሌት ጥራይ እዩ ዝምንጭው። በዚ ምኽንያት ድማ ኩሎም ናይ ቁጽጽርን ምክትታልን መሳርሒታት ይፍጠሩ።

ነገራት ዝረኣዩሉ ክልተ መገድታት ጥራይ ኣለዉ፡- ወይ ወዲ ሰብ ነቲ ‘እው’ ከምኡ እውን ‘ኣይፋል’ ዝብል ውሳኔታቱ ባዕሉ ኣብ ኢዱ ይሕዞ። ዝኾነ ካልእ ሰብ ኣብ ክንድኡ ክሓስብ ስለ ዘይክእል፡ እቲ ‘እውን’ ‘ኣይፋል’ን ናቱ ምዃኑ ንጹር እዩ።

ወይ ድማ እቲ ተቃራኒ ኣተሓሳስባ ኣሎ፤ ንሱ ድማ ‘ካልኣት ሰባት ክሳራ ከውርዱለይ ይኽእሉ እዮም’፡ ኣነ ድማ ካብኡ ከምልጥ ኣይክእልን እየ’ ዝብል እዩ። ወዲ ሰብ ኣብቲ ናይ ‘ረብሓ’ ደረጃ ክሳብ ዘሎን ምስ ድሌታቱ ዝሰማማዕ ነገር ክሳብ ዝረኽበን፡ ጽቡቕ ይስምዖን ምንም ጸገም የብሉን። ግናኹ ድሕሪ 35 ዓመት፡ እቲ ናይ መጻምድቲ ጥልመት ምስ ተጋህደ፡ እቲ ‘ረብሓ’ ዝነበረ ድማ ሃንደበት ናብ ‘ዘይምርካብ’ ወይ ‘ተመንዚኻ ምትራፍ’ ምስ ተቐየረ፡ እዚ ነገር እዚ ንምሉእ ዝተረፈ ህይወት ጽር ይኸውን። ምኽንያቱ እቲ ‘እቲ ካልእ ሰብ ክሳራ ኣውራዳለይ’ ዝብል ኣተሓሳስባ ስለ ዝነግስ።

ኣብዚ ኣስራርሓ እዚ፡ ሓንቲ ወሳኒት ነጥቢ ኣላ። ንሳ ድማ ወዲ ሰብ ነቲ ነገር ከም ‘ብሕታዊ ክሳራ’ ገይሩ ይሓስቦ ድዩ ኣይሓስቦን ዝብል እዩ። ሓደ ኣሉታዊ

ፍጻሜ አብ ወጻኢ ካብ ርእሰና ምስ ዘጋጥም — ንኣብነት ሓደ ቆልዓ ክመውት ከሎ ወይ ዓመጽ ምስ ዝፍጸም — እዚ ብርግጽ ክሳራ፡ ግፍዒ፡ ከምኡ እውን ሕማቕ ነገር እዩ። ግናኹ እዚ ነገር እዚ ነቲ ዝተጎድኦ ሰብ ንነዊሕ ግዜ ኣብ ሓሳባቱ ተኣሲሩ ክተርፍ ዝገብሮ፡ እቲ ነገር ከም ‘ብሕታዊ’ ወይ ‘ዘይብሕታዊ’ ክሳራ ገይሩ ምግምጋሙ እዩ። ንኣብነት፡ ኣብታ ሓምሻይ ታሪኽ (5^ይ ኩነት) ዘላ መንእሰይ ዓል ኣንስተይቲ፡ በቲ ዓርካ ዝገበሮ ጥልመት ትሓርቕ እንተ ኹንና፡ ተግባሩ ‘ብሕታዊ’ ጌራ ከም ዝወሰደቶ ምንም ጥርጥር የለን። ንሳ ‘ንዓይ እዩ ከምዚ ገይሩኒ’ ኢላ እያ እትሓስብ። ግናኹ፡ እቲ ዓርካ ነቲ ነገር ‘ብሕታዊ’ ገይሩ ንዓኣ ንምጉዳእ ከም ዘይገበሮ እንተ ትሓስብ ነይራ፡ እቲ ጸገማ ምተፈትሐ ነይሩ።

እወ፡ ብርግጽ እቲ ዓርካ ጌጋ ነገር እዩ ዝገበረ። ግናኹ ብሓቂዶ ንዓኣ ‘ብሕታዊ’ ዝኾነ ጉድኣት ኣውራዱላ እዩ፤ እዛ ሰበይቲ እዚኣኽ ብሓቂዶ ካብኡ ‘እሙንነት’ ናይ ምሕታት ግዴታዊ መሰል ነይርዋ፤ እዚ ካብ ካልኦት ሰባት ‘መሰል ናይ ምርካብ’ ትጽቢት ካበይ እዩ ዝመጽእ፤

ነዚ ሕቶ እዚ መልሲ ክደሊ ከለኹ ድማ፡ ናብቲ ዝዓምቕ ክፍሊ ናይ ወዲ ሰብ መንፈስ በጻሕኩ — ንሱ ድማ ‘መንነቱ’ እዩ። ወዲ ሰብ ብዛዕባ ‘ኣነ መን እየ፤’ ዝብል ሓሳብ እንታይ ዓይነት ግንዛብ ኣለዎ፤

11. ፈጣሪ ወይ ፍጡር — እታ ሓቀኛ መንነት ወዲ ሰብ

ኩሉ እቲ ሕሙማተይ ካብ ወለድም፡ መጻምድቶም፡ ደቆም፡ ኣሕዋቶም ወይ ኣዕሩኽቶም ዝጽበይዎ ‘መሰል ናይ ምርካብ’፡ እቲ ውልቀሰብ ካብቲ ካልእ ንላዕሊ ርእሱ ልዕል ከምዘበለ ዘርኢ እዩ። እዚ ማለት ድማ፡ ኩሉ እቲ ‘መሰልይ እዩ’ ዝብል ትጽቢት ካብቲ ‘እቲ ካልእ ሰብ ድሌተይ ናይ ምርዋይ ዕዳ ኣለዎ’ ዝብል ግምት እዩ ዝምንጭው። በዚ ድማ እቲ ካልእ ሰብ ንዓይ ከም ‘ግዙእ’ ኮይኑ ድሌተይ ከማልኣለይ ጥራይ ዝተዳለወ ይኸውን። በቲ ፍሉጥ ዝኾነ ናይ ደቂ ሰብ ድራኽ — ማለት ‘ስስዐን’ ‘ትዕቢትን’ — እዚ ‘ካብ ካልኣት ንላዕሊ ምዃን’ ዝብል ስምዒት ካበይ ከም ዝመጸ ርእየዮ እዩ።

ኣብ ድሕሪ ስስዐ ዘላ እምነት ‘ኣነ ንብረት ኣለኒ’ እትብል እያ። እዚ ማለት ሓደ ነገር ብብሕቲ ናተይ እዩ ማለት እዩ። ትዕቢት ድማ ካብቲ ‘ኣነ ክፈጥር (ክሰርሕ) እኽእል እየ’ ዝብል ኣረኣእያ እዩ ዝመጽእ። እዚ ማለት ድማ ካብ ገዛእ ርእሰይ ገለ ነገር ኣፍርየ ክህብ እኽእል እየ ማለት እዩ። በዚ ኣተሓሳስባ እዚ፡ ወዲ ሰብ ኩሉ ግዜ መጀመርታ ይህብ እሞ፡ ምላሽ ድማ ይጽበ። ዋላ እኳ ኣብ ንቕሓቱ ‘ተመሊሱ ክወሃበኒ ኣይደልን’ ኢሉ እንተ ሓሰበ፡ ሓደ ሰብ ‘የቐንየለይ’ እኳ እንተ ዘይኢሉዎ ክሓርቕ ከሎ፡ እቲ ‘ርእሰ-ምጥባር’ ንጹር ይኸውን።

ኩሉ ነገር ኣብቲ ‘ብሕታዊ ክሳራ’ ዝጥምዘዝ ስለ ዝኾነ፡ እዚ ሓሳብ እዚ ድማ ንኣካላት ወዲ ሰብ ስለ ዘዕንዎ፡ ‘ወዲ ሰብ ብሓቂዶ ብሕታዊ ንብረት ክህልዎ ይኽእል እዩ፤’ ኢለ ንርእሰይ ሓቲተ። ምስ ብዙሓት ሰባት ብዛዕባ እቲ ዝኸፍሉ ተመክሮኦም ተዛሪበ እዩ። ገሊኦም ውላዶም ዝሰኣኑ፡ ገሊኦም ድማ ደቆም ዝተዓመጹ እዮም። ዋላ እኳ ካብቲ ፍጻመ ብዙሕ ዓመታት እንተ ሓለፈ፡ እቶም ወለዲ ገና ስምዒቶም ዝተጎድኡን ዝተወግኡን እዮም — እቲ ኣካላዊ ሕማማቶም ድማ ክብደቱ እናወሰኸ እዩ ዝኸይድ።

ኣብ ላዕሊ፡ ኣካላትና ንርእሰ-ምፍላጥ ከም ዝሕግዘና ‘መስቲያት’ ጌርና ገሊጽናዮ ነይርና። ዝኾነ ንኣካላትና ዘዕኑ ወይ ዘሕምም ነገር፡ ‘ቅኑዕ’ ክኸውን ኣይከእልን

እዩ። እዚ ድማ ኣብ መንፈሳዊ ደረጃ እውን ይሰርሕ እዩ፤ ዋላ እኳ መንፈስና ነቲ ነገር ቅኑዕ እዩ ኢሉ እንተ ኣመነሉ። ስለዚ፡ እቲ ‘ብሕታዊ ክሳራ’ ዝብል መምርሒ ከም ‘ጌጋ’ ክርእ ኣለዎ፤ ምኽንያቱ ንሱ ንኣካላት ስለ ዘዕኑን ንመንፈስ ድማ ስለ ዝኣስር። እሞ እዚ ኩሉ ዘባላሹ ከቢድ ናይ ሓሳብ ስሕተት ካበይ እዩ ዝመጽእ፤

መንፈስ ንነፍሲ ወከፍ ፍጻመ ክመዝኖ ኣለዎ። ሕጂ መንፈስ ንሓደ ውላድ ከም ‘ብሕታዊ ንብረቱ’ ገይሩ እንተ ወሲድዎ፡ እቲ ውላድ ድማ እንተ ሞይቱ፡ መንፈስ በቲ ብዛዕባ ‘ዘይምለስን ዓብን ብሕታዊ ክሳራ’ ዝሓስቦ ሓሳብ ገይሩ ንኣካላቱ የዕንዎ፤ ምኽንያቱ መንፈስ ንሓደ ‘ብሕታዊ ክሳራ’ ናይ ምቕባል ብቕዓት የብሉን። ንሱ ክኸስር ኣይክእልን እዩ። ወዲ ሰብ ንሓደ ‘ብሕታዊ ክሳራ’ ‘እው’ ናይ ምባል ዓቕሚ ፈጺሙ የብሉን።

ስለዚ እቲ ሕቶ፡- ‘ገለ ነገር ናተይ እዩ’ ኢልካ ምሕሳብ ብሓቂዶ ትኽክለኛ እዩ፤ ወዲ ሰብ ዋላ እኳ ከምኡ እንተ ሓሰበ፡ ንምንታይ እዩ ‘ንብረት’ ክህልዎ ዘይክእል፤ መልሱ ቀሊል እዩ፡- ምኽንያቱ ንሱ ዝኾነ ነገር ‘ክፈጥር’ ስለ ዘይክእል። ሓደ ነገር ባዕሉ ክፈጥር እንተ ዝኽእል ነይሩ ጥራይ እዩ እቲ ነገር ብሓቂ ‘ናቱ’ ክኸውን ዝኽእል። ግናኸ ኩሉ ነገር — ወዲ ሰብ ሓዊሱ — ከም ‘መትረብ’ ኮይኑ ስለ ዝዓይይ፡ ንሱ ዝኾነ ነገር ክፈጥር ኣይክእልን እዩ። ወዲ ሰብ ነገራት ‘ከተግብር’ ይኽእል እዩ፤ ነገራት ናይ ምእካብ፡ ናይ ምፍታሕ፡ ብናይ ምሕሳብ ዓቕሙ ተጠቂሙ ድማ ጽቡቕ ነገር ናይ ምስራሕ ወይ ናይ ምስኣል ክእለት ኣለዎ። እዚ ግን ምስ ‘ምፍጣር’ ሓደ ኣይኮነን፤ ምኽንያቱ ኩሉ ውጽኢት ጳዕሪ ወዲ ሰብ ካብቲ ድሮ ‘ዘሎ’ ነገር ዝተሰርሐ እዩ፤ እቲ ዘሎ ነገር ድማ ኣብ ግብሪ ምውዓሉ ጥራይ እዩ። ዋላ እኳ ሓደ ቆልዓ ‘ብመገዲ’ ወለዱ እንተ መጸ፡ ‘ካብ’ ወለዱ ግን ኣይኮነን ዝመጽእ። ወዲ ሰብ ግን ኣብቲ ስሕተቱ ኮይኑ፡ ነገራት ዋላ እውን ‘ህይወት’ ክፈጥር ከም ዝኽእልን እቲ ቆልዓ ድማ ‘ካብኡ’ ከም ዝመጸን ገይሩ ይሓስብ።

በዚ ምኽንያት፡ እቲ ናይ ኣካላት ሕማምን እቲ ዝተኣሰረ መንፈስን፡ ወዲ ሰብ ‘ገለ ነገር ናተይ እዩ’ ኢሉ ክሓስብ ከሎ ይጋገ ከም ዘሎ የረጋግጹ። እቲ መሰረታዊ ሕጊ ተፈጥሮ እውን፡ ዝኾነ ነገር ‘ናይ ገዛእ ርእሱ’ ከም ዘይኮነ የርእየና። ወዲ ሰብ ‘ናይ ገዛእ ርእሱይ እየ’፡ ‘ኣካላተይን ህይወተይን ድማ ብሕታዊ ንብረተይ እዮም’ ኢሉ ዝሓስቦ ሓሳብ፡ ካብቲ ክንገልጽ (ክንቀልጥ) ዘሎና ‘ርእሱ-ምጥባር’ ዝመጸ እዩ።

እታ ካብቲ ጌጋ ድራኽ መንፈስ እትምንጭው ካልኣይቲ ሓሳብ ድማ፡ ‘ካብ ርእሱይ ገለ ነገር ክሰርሕ (ክፍርይ) እኽእል እየ’ እትብል እያ። ወዲ ሰብ ካብቶም ድሌታቱ ኣየናይ እዩ ብሓቂ ‘ባዕሉ’ ክፈጥሮ ዝኽእል፤ ነቶም መሰረታዊ ድሌታት ወዲ ሰብ እንደገና ንመልከቶም። ኣብ ጉዳይ ኦክስጅን (ኣየር)፡ እቲ ኣብ ከባቢኡ ዘለዎ ጽግዕተኛነት ንጹር እዩ። ቦቲ ‘ንኽትህብ ውሰድ’ ዝብል መምርሒ መሰረት፡ ወዲ ሰብ ነቲ ዘድልዮ ኦክስጅን ካብ ኣየር ክወስዶ ኣለዎ። ንማይ እውን ልክዕ ከምኡ እዩ። ብዘይ ምንጪ ማይ፡ ወዲ ሰብ ብቕልጡፍ ይመውት። መግቢ እውን ወዲ ሰብ ‘ክፈጥሮ’ ኣይክእልን እዩ፤ ካብ ተፈጥሮ ወሲዱ ጥራይ እዩ ‘ከዳልዎ’ ዝኽእል።

እቲ መሰረታዊ ናይ ፍቕሪ ድሌት፡ ከምቲ ዘለዎ ክከሓድ ዘይክእል ሓቂ እዩ። ኩሉ ነገር ኣብ ህይወት ወዲ ሰብ ኣብ ዙርያ ፍቕሪ እዩ ዝሸክርከር። ስለዚ ድማ፡ ፍቕሪ ካበይ እያ እትመጽእ፤ ዝብል ሕቶ ኣገዳሲ እዩ። ኣብዚ ድማ ሓደ ነገር ንጹር ክኾነልና ኣለዎ፡- ፍቕሪ ናይ መንፈስ ድሌት ካብ ኮነት፡ ንሳ ‘ሓበሬታ’ ጥራይ እያ ክትከውን ትኽእል። እቶም መንፈሳዊ ድሌታት ከም ፍቕሪ፡ ፍትሓውነት፡ ናጽነት፡ ከምኡ እውን ድሕነት፡ መንፈሳዊ ሓበሬታ እዮም። እዚኦም ብቻላት ወይ ብምስልታት ዝግለጹ ንጹህ መንፈሳዊ ሓበሬታ እምበር፡ ከም ‘ኤሌክትሮ-ማግኔታዊ ማዕበል’ ዝኣመሰለ ሓይሊ ኣይኮኑን። ክልክዑ ወይ ብኣካላዊ ህዋሳት ክስምዑ ዝኽእሉ ዋሕዚ ኤሌክትሪክ ኣይኮኑን። እዚ ሓበሬታ እዚ ብመንፈስ ምስ ተሰርሐ ጥራይ እዩ፡ ቦቲ መንፈስ ዝህቦ ውሳኔታት ኣቢሉ ኣብታ ቅርፊት ሓንጎል ናብ ዝተሰላሰለ ናይ ኤሌክትሪክ ዋሕዚ (ጸዓት) ዝትርጎም፤ እዚ ድማ ኣብ ኣካላት ብጭቡጥ ክልካዕ ይኽእል።

ወዲ ሰብ ነታ አዝያ እተድልዮ ፍቕሪ፡ ማለት ነታ መንፈሳዊት ሓበሬታ፡ ንገዛእ ርእሱ ክፈጥራ (ክሰርሓ) ይኸእል ድዩ፤ ንሱ ‘ሰራሒ’ ድዩ ወይስ ‘ተጠቃሚ’ ናይቲ ሓበሬታ፤ ኣብቲ ኣካላዊ ደረጃ፡ ወዲ ሰብ ነገራት ‘ይቕይር’ እምበር፡ ዝኾነ ነገር ‘ኣይፈጥርን’ እዩ ዝብል ምንም ጥርጥር የብልናን። ኣብ መንፈሳዊ ደረጃ እውን ከምኡ ምዃኑ ክርዳእ ኣለዎ፡- ኣካላትና ‘ኬሚስትሪ’ ከም ዘተግብር፡ መንፈስና ድማ ‘ሓበሬታ’ እዩ ዘተግብር። ማዕከናት ዜና ክንድዚ ክግብዩ ዝኸኣሉ ምክንያት፡ መንፈስ ወዲ ሰብ ብዘይዕግበት ንሓበሬታ ስለ ዝጭድር እዩ። ሓደ ቆልዓ ገና ካብ ንእስነቱ ኣብ ቅድሚ ዓለባ ምርኢት ተሳሒቡ ይቕመጥ እሞ ነቲ ሓበሬታ ምጥጥ የብሎ። ሎሚ ወለዲ ንደቆም ጸጥ ከብልዎም እንተ ደልዮም፡ ሞባይል ወይ ምስሊ ብምሃብ ብቐሊሉ ይዕወትሉ እዮም። እቶም እቶም ቆልዑ ድማ ኣብቲ ግዜ እቲ ዋላ መግቢ ከይበልዑ ንነዊሕ ግዜ ክጸንሑ ይኸእሉ እዮም።

በቲ ኣብ መንፈሱ ሰፊሩ ዘሎ ስሕተት ምክንያት፡ ወዲ ሰብ ብሓቂ ሓበሬታ — ማለት ፍቕሪ እውን ሓዊሱ — ክፈጥር ከም ዝኸእል ገይሩ ይሓስብ። ዳርጋ ኩሎም ሕሙማተይ ‘ፍቕሪ ባዕልኻ ክትፈጥራ ትኸእልዶ፤’ ንዝብል ሕቶ ‘እው’ ኢሎም እዮም ዝምልሱ። እዚ ሓቂ እንተ ዝኸውን ነይሩ ግን፡ ፍቕሪ ‘መሰረታዊ ድሌት’ ኣይምኾነትን። ሽዑ ነፍሲ ወከፍ ሰብ ኣብ ውሽጡ ናቱ ናይ ፍቕሪ ምንጪ ምሃለዎ እሞ ካብኡ እናፈጠረ ምነበረ። ግናኸ፡ ነፍሲ ወከፍ ሰብ ፍቕሪ ዝደልይን ካብ ካልእ ሰብ ክፍቀር ዝፍቐቕን ምዃኑ ጥራይ፡ ፍቕሪ ኣብ ውሽጡ ከም ዘየላ መረጋገጺ እዩ። ብመሰረት ሕጊ ተፈጥሮ፡ ፍቕሪ መጀመርታ ክትውሰድ (ክትቅበል)፡ ክትስራሕ፡ ድሕሪኡ ድማ ክትመሓላለፍ ኣለዋ። ኣብ ሓደ ‘መትረብ’ ምትግባር እምበር መሰረታዊ ባእታታት ‘ምፍጣር’ የለን። ሓደ መትረብ ኩሉ ግዜ ነቲ ቅድሚኡ ዝተቐበሎን ዝተሰርሐን ነገር ጥራይ እዩ ዘመላልስ።

ወዲ ሰብ ሓድሽ ነገር ክፈጥር ኣይክእልን እዩ። ኣባይቲ ይኹን ነፈርቲ ክንሰርሕ ከለና እውን ከይተረፈ፡ ሓድሽ ነገር ኣይፈጠርናን፤ ብዘለዉ ባእታታት ተጠቂምና ነገራት ጥራይ ኢና ነወሃህድ። መንፈስና ብብዙሕ ዘደንጹ ክእለታት ዝተዓደለ

እዩ፤ ግናኸ ሓንቲ ንእሽቶ መሰረታዊት ባእታ እኳ ካብ ‘ባዶ’ ክንፈጥር ኣይከኣለናን።

እቲ ወዲ ሰብ ‘ገለ ነገር ክውንን ወይ ክፈጥር እኽእል እየ’ ዝብል (ጌጋ) እምነቱ ካብ ሓደ ምንጪ ክመጽእ ኣለዎ። እዚ መበገሲ እዚ ድማ ‘መንነቱ’ እዩ። ‘ኣነ መን እየ፤’ ዝብል ሕቶ፡ እቲ መንፈስ ንኹሉ ሓበሬታታት ዝመዝነሉ መሳርሒ እዩ።

ኣብዛ ዓለምና ክልተ ዓይነት መንነታት ጥራይ እዮም ክህልዉ ዝኽእሉ። ወዲ ሰብ ወይ ‘ፍጡር’ እዩ — ማለት ‘መትረብ’፤ ወይ ድማ ‘ፈጣሪ’ እዩ — ማለት ‘ምንጪ’ ወይ ድማ ‘ኣምላኽ’። እሞ መንፈስ ወዲ ሰብ ‘መን እየ’ ኢሉ እዩ ዝኣምን፤ ወይ ‘ኣነ ፍጡር እየ’ ኢሉ ይኣምን፡ ወይ ድማ ‘ኣነ ፈጣሪ (ኣምላኽ) እየ’ ኢሉ ይኣምን።

ፈጣሪ ክብሃል ከሎ፡ ኣብ ገዛእ ርእሱ ዝተመርኩሰ ስርዓት እዩ። ንሱ ባዕሉ ‘መበገሲ’ ስለ ዝኾነ፡ ዝኾነ ይኹን ድሌታት የብሉን። ንሱ ናይ ኩሉ ነገር ‘መንቀሊ/ጠንቂ’ እዩ፤ ስለዚ ድማ መበገሲ እዩ። ሓደ መበገሲ ድማ ባዕሉ መንቀሊ ክህልዎ ኣይከእልን እዩ፤ እንተ ዘይኮይኑ ግን ንሱ ባዕሉ እውን ‘ሳዕቤን’ ምኾነ ነይሩ። እዚ መበገሲ እዚ ኣብ ውሽጡ ዝተዓጽወ ስለ ዝኾነ፡ ካብ ወጻኢ ገለ ነገር ‘ምውሳድ’ ኣየድልዮን እዩ — ፈጣሪ ድሌታት የብሉን። ንሱ ካብ ገዛእ ርእሱ ተበጊሱ ንኹሉ እቲ ኣብ ፍጥረቱ ዘሎ ነገር ይምግብን የዳልውን።

ክልተ መንነታት ጥራይ እዮም ዘለዉ፡- ፈጣርን ፍጡርን

ባዕላዊ / ብርእሱ ዝተመሓደረ

ፈጣሪ

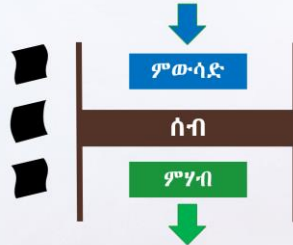

ብባዕሉ ዝቐውም ስርዓት

ዕጹው ስርዓት፡ ምንጪ

ጽግዕተኛ

ፍጡር

ክፉት ስርዓት፡ መትረብ

ብኣንጻሩ ግን፡ ሓደ ፍጡር ብትርጉሙ ኩሉ ግዜ ከም ‘መትረብ’ ኮይኑ ዝተሃንጸ እዩ። ንሱ ኩሉ ግዜ ‘ንኽትህብ መጀመርታ ክትወስድ’ ኣለካ። ስለዚ ድማ፡ ነፍሲ ወከፍ ፍጡር ብዘይ ዝኾነ ፍልይ ዝበለ ኩነታት፡ ከም ሓደ ‘ክፉት ስርዓት’ ከህነጽን ምሉእ ብምሉእ ድማ ‘ጽግዕተኛ’ ክኸውንን ኣለዎ። ሕጂኸ ወዲ ሰብ ኣብ ኣየናይ ወገን እዩ ዝምደብ፤ ወዲ ሰብ ከም ‘መትረብ’ ኮይኑ ከም ዝጻይይን ‘ፍጡር’ ምዃኑን ምንም ጥርጥር የብሉን። ኣብቲ ኣካላዊ ደረጃ፡ እዚ ነገር እዚ ንኹሉ ሰብ ብቐሊሉ ተቐባልነት ኣለዎ፤ ኣብ መንፈሳዊ ደረጃ ግን ወዲ ሰብ ነቲ ስሕተቱ ኣይርእዮን እዩ።

መንፈስ ወዲ ሰብ ኣብቲ ስሕተቱ ኮይኑ፡ ንርእሱ ከም ‘ኣምላኽ’ ገይሩ እዩ ዝሓሰብ። ምስ ዝኾነ ሕመምተኛ ብዛዕባ እዚ ነገር እዚ ክሃረብ ከለኹ፡ ብኡንብኡ ‘ዶክተር፡ ኣነ ከምኡ ሓሲበ ኣይፈልጥን!’ እዩ ዝብለኒ። ንሓደ ‘ንቑሕ’ ኣተሓሳስባ እዚ ምናልባት ሓቂ ክኸውን ይኽእል እዩ። ግናኸ፡ ኣነ ኣብ ስርሐይ ‘ኣማልኽቲ’ ጥራይ እዮም ሕመማተይ ኮይኖም ዝመጹኒ። እቲ ሓደ ሕመምተኛ ካብ ብጽቱ (ሰባት) ዝጽበዮ ‘መሰል’ እዩ ናብ ጭንቀትን ከም ሳዕቤኑ ድማ ናብ

ሕማም ዘውድቆ። እዚ ‘ናይ መሰል’ ትጽቢታት እንተ ዘይህሉ ነይሩ፡ መንፈስ ናጻ ምኹን ነይሩ፤ አካላት እውን ብዘይ ሕማም ምሃለው።

ከም ሓኪም መጠን፡ እቲ ሕመምተኛ አብ ውሽጡ ንርእሱ ከም ‘አምላኽ’ ገይሩ ይሓስብ ከም ዘሎ ከረጋግጾሉ (ከመስክረሉ) ዓቢ ብድሆ እዩ። እዚ ነገር እዚ ብዘይፍላጥ ይፈጸም ወይ ድማ አይስተውዓል እምበር፡- ኩሉ ጸገማት ወዲ ሰብ ዝፍጠር፡ ንርእሱ ካብቲ ካልእ ሰብ ንላዕሊ ልዕል ምስ ዘብል እዩ።

ወዲ ሰብ ‘ኣነ አምላኽ እየ’ ኢሉ ከም ዝሓስብ ንጹር መርትዖታት ኣሎ። አብ አካይዳ ወዲ ሰብ ነቲ ውሽጣዊ አረአእያኡ ክትዕዘቦ ትኽእል ኢኻ። ንኣብነት፡ አብ ልዕሊ ካልኣት ‘ስልጣን’ ምጥቃም ሓደ ካብኡ እዩ። ወዲ ሰብ ገና አብ ከርሲ ኣዲኡ ከሎ እዩ አብ ልዕሊ ካልኣት ስልጣን ክጥቀም ዝጅምር። ምስ ተወልደ ድማ እቲ ዝቐጽል ናይ ስልጣን ቃልሲ ይጅምር። መን እዩ ዝሕይል፡ ኣደዶ ወይስ እቲ ቆልዓ፤ ስልጣን ምጥቃም ካብቲ ‘ኣነ ካብቲ ካልእ ሰብ ዝበለጽኩ (ዝለዓልኩ) ፍጡር እየ’ ዝብል ሓሳብ እዩ ዝምንጭው። ምስቲ ካልእ ሰብ አብ ማዕረ ደረጃ እንተ ዝስለፍ ነይረ፡ ስልጣን ናይ ምርካብ ሓሳብ ኣይምመጽአንን። እቲ ካልእ ወገን ተወሳኺ መኽሰብ ዘየምጽእ ወይ ክሳራይ ከጉድል እንተዘይክኢሉ ሽዑ አብ ልዕሊኡ ዝኾነ ስልጣን ምግባር ኣየድልየንን እዩ። ።

ምናልባት ብዛዕባ እቲ ፍሉጥ ‘ፈተነ’ ሰሚዕኩም ትኹኑ ኢኹም፤ አብኡ ገሊኡም ተመሃሮ ከም እሱራት ክኹኑ ተገይሮም፡ ገሊኡም ድማ ከም ሓለውቲ ቤት ማእሰርቲ ኮይኖም አብ ልዕሊ እቶም እሱራት ምሉእ ስልጣን ተዋሂብዎም። አብ ውሑድ ግዜ፡ እቶም ንቡራት ሰባት ናብ ‘ኣራዊት’ ተቐይሮም። እቶም ሓለውቲ ቤት ማእሰርቲ ንእሱራት ብዘይ ዝኾነ ምኽንያት ከሳቕይዎምን ከቐንዘውዎምን ስለ ዝጀመሩ፡ እቲ ፈተነ ድሕሪ ሒደት መዓልታት ተቋሪጹ።¹¹ ዝኾነ ስልጣን ዝረኽበ ሰብ ባህሪኡ ይቐይር፡ ውዲሉ ሓዲሩ ድማ ነቲ ስልጣን ብኣሉታ

¹¹ ባንክስ፣ ሲ. ደብሊው.፣ ሃነይ፣ ሲ.፣ ጃፈ፣ ዲ.፣ ዚምባርዶ፣ ፒ. (1971)፡- ኦቲ ናይ ስታንፎርድ ቤት ማእሰርቲ ፈተነ፡- ስነ-ኣእምሮአዊ ጽልዋ ቤት ማእሰርቲ ብምምሳል ዝተገብረ መጽናዕቲ። ነሐሰ 1971 ኣብ ዩኒቨርሲቲ ስታንፎርድ ዝተኻየደ።

ይጥቀሙሉ፡ መሊሱ ድማ ክህቦ ኣይደልይን እዩ። ሓደ ሰብ ካብቲ ናይ ‘ጌጋ መንነት’ ስሕተት ናጻ ክኸውን እንተ ክኢሉ ጥራይ እዩ፡ ስልጣን ምስ ዝወሃቦ ብትኽክል ክጥቀሙሉ ዝኽእል።

ኣብ ልዕሊ ካልኣት ቁጽጽር ምግባር ነቲ ውሽጣዊ ኣረኣእያኻ የቃልዕ እዩ። ዝኾነ ሰብ ባዕሉ ክቆጻጸር ኣይፈቱን እዩ። ይኹን እምበር፡ ብዙሓት ሰባት ብዝተፈላለየ መገድታት ኣብ ልዕሊ ካልኣት ንምቁጻጽር ይጽዕሩ። ሓደ ሰብ፡ ሰበይቱ ንኸይትጠልሞ ንምርግጽ ኣብ መኪናኣ ካሜራ ይተክል፤ ካልእ ድማ ናይ መጻምድቱ ወይ ናይ ውላዱ ሞባይል ይቆጻጸር። ብርግጽ ኩሉ ሰብ ‘ጽቡቕ’ ነገር እዩ ዝደሊ፡ ግናኹ እቲ ጽቡቕ ‘ንገዛእ ርእሱ’ ጥራይ እዩ።

ደቂ ሰብ ንርእሶም ከም ‘ዳኛ’ ገይሮም እውን የቕምጡ እዮም፤ ኣብ ልዕሊ ተግባራት ካልኣት ሰባት ምፍራድ ድማ ይፈትዉ። ኣብቲ ግዜ እቲኽ ነቲ ፍርዶም ከም መዐቀኒ ዝጥቀሙሉ መን እዩ፤ ብርግጽ፡ ንገዛእ ርእሶም ጥራይ እዩ።

ወዲ ሰብ ዝተፈላለየ መልክዕ ዘለዎ ‘ኣምልኹ’ ይደሊ እዩ። ንኣብነት፡- ውዳሰ፡ ምስጋና፡ ኣኽብሮት ወይ ኣፍልጦ ክረኽቡ መሰል ከም ዘለዎም ይኣምኑ። ስለዚ ድማ ይጽበይዎን ይጠልብዎን እዮም።

ሓደ እዋን ሓደ ሕመምተኛ ነይሩኒ፤ ንሱ ኣብ ሓደ ቤት መግቢ ዓቢ ድግስ ኣዳልዩ ነይሩ። ናብ ገዝኡ ተመሊሱ ነቲ ዝኸፈሎ ሒሳብ ምስ መረመረ፡ እቲ ዋና ቤት መግቢ 200 ማርክ ኣጉዲሉ ከም ዝጸባጸበ ኣስተውዓለ። እቲ ሕመምተኛይ ‘ቅኑዕ’ ተግባር ክገብር ስለ ዝደለየ፡ ንጽባሒቱ ነቲ ዝተረፈ ገንዘብ ሒዙ ናብቲ ዋና ቤት መግቢ ከደ። ንሱ ነቲ ገንዘብ ክመልሰሉ ከሎ፡ ንሱን በዓልቲ ቤቱን ሓደ ጽሟቕ ሰተዩ። ንሱ ድማ፡ ‘ድሮ 200 ማርክ ብፍቃደይ መሊሰሉ ስለ ዘለኹ፡ ነቲ ጽማቕ ክኸፍሎ የብለይን’ ኢሉ ይሓስብ ነይሩ። ግናኽ እቲ ዋና ቤት መግቢ 5.80 ማርክ ክኸፍል ምስ ሓተቶ፡ እቲ ሕመምተኛይ ብሓርቓት ተመልሰ፤ ንዝቕጽሉ 15 ዓመታት ድማ ናብቲ ቤት መግቢ ኣይረገጸን።

እሞ ንምንታይ እዩ እቲ ሕመምተኛይ ክንድዚ ዝኣክል ገንዘብ መሊሱ፤ ብሓቂዶ ‘ብላሽ’ እዩ ገይርዎ፤ ንምንታይከ እዩ ነቲ ሰናይ ተግባሩ ‘ዓስቢ’ ዝደለየ፤ ንሱ ንርእሱ ከም ‘ኣምላኽ’ ገይሩ እንተ ዘይርእያ ነይሩ፡ እቲ ዋና ቤት መግቢ ብሰንኪ ቅንዕናኡ ‘ዕዳ’ ኣይምሃለዎን ነይሩ፡ ከምኡዶ ኣይኮነን፤

መረጋገጺ:- ሰብ "ኣነ ኣምላኽ እየ" ኢሉ ከም ዝሓሰብ

1. ባህሪ/ኣካይዳ ሰብ

2. ርእዮተ-ዓለም

- ሃይማኖታት:- ዳርጋ ኩለን ይምህራ
- ኣትየስቲ፡ ሁማኒስቲ፡ ኮሙኒስቲ
- ሳይንስ፡ ቲዮሪ ፍልቀት

- ኣብ ልዕሊ ካልኣት ስልጣን ምስላጥ
 - እቲ ቀዳሲ ቃልሲ ጸታታት
- ኣብ ልዕሊ ካልኣት ቁጽጽር ምስላጥ
- ኣብ ልዕሊ ካልኣት ፈራዲ ምዃን
 - ኣነ እየ እቲ መዐቀኒ
- ኣምልኽ ይሓትት
 - ውዳሴ ፡ ምስጋና ፡ ክብሪ ፡ ተፈላጥነት
- ቅድሚ ምቕባሉ ይህብ

እምነት	ንሳቶም ኣማልኹቲ እዮም፡ ስልጣን ድማ ይስልጡ
እምነት	ንሳቶም መንፈሳዊ ነጻነት ኣለዎም
እምነት	ለዑል ፍጡር ምዃን

ወዲ ሰብ ‘ኣነ ኣምላኽ እየ’ ኢሉ ከም ዝሓሰብ ዘርኢ ዝበለጸ መርትዖ፡ ቅድሚ ምውሳዱ (ምቕባሉ) ‘እህብ ኣለኹ’ ኢሉ ብምሕሳብ እዩ። ኣምላኽ (ፈጣሪ) ድሌታት የብሉን፡ ንሱ ዝህብ ጥራይ እዩ። ወዲ ሰብ ግን ‘መትረብ’ እዩ፤ ንሱ ኩሉ ግዜ ቅድሚ ምሃቡ መጀመርታ ክወስድ ኣለዎ። እቲ መስርሕ ተገላቢጦሽ ምስ ዝኸውን (ማለት ከይተቐበለ ክህብ ምስ ዝፍትን)፡ ንሱ ‘ኣምላኽ’ ክኸውን ኣለዎ፤ እንተ ዘይኮይኑ ግን ከምኡ ገይሩ ኣይምተንቀሳቕሰን።

ነቲ ሓደገኛ ዝኾነ መሰረታዊ ስሕተትና ዘቃልዕ ካልእ መገዲ እውን ኣሎ። ንሱ ድማ ኣብቶም ኣብ ብዙሓት መጻሕፍቲ ተጻሒፎም ዘለዉ ዝተፈላለዩ ስነ-ሓሳባት ይርከቡ። ንኣብነት ሃይማኖታት ክንወስድ ንኽእል። ኩለን እተን ልሙዳት

ሃይማኖታት፡ ሰባት ኣብ ልዕሊ ካልኣት ስልጣን ወይ ጸቕጢ ዝጥቀሙሉ እምነት እየን ዝምህራ፤ በዚ ድማ ንርእሶም ከም ኣማልኽቲ ይገብሩ። ዝኾነ ኣብ ልዕሊ ሰባት ጸቕጢ ዝጥቀምን¹² ‘እዚ ግበሩ፡ እቲ ድማ ኣይትግበሩ’ ኢሉ ትእዛዝ ዝህብን ስርዓት፡ ኣብዚ ስሕተት እዚ ዝተመስረተ እዩ።¹³

ብተወሳኺ ድማ እቶም ‘ኣምላኽ የለን’ ዝብሉ፡ ‘ሰብኣውነታውያን’ ወይ ‘ኮሙኒስት’ ዝበሃሉ ኣረኣእያታት ዓለም ኣለዉ። ኩሎም እዞም ፍልስፍናታት እዚኦም ሓደ ዓቢ ሓባራዊ ነገር ኣለዎም፡- ንሱ ድማ ‘ወዲ ሰብ ብመንፈሳዊ ደረጃ ናጻ እዩ’ ዝብል እምነት እዩ። እዚ ማለት ድማ፡ ወዲ ሰብ ንፍቕሩን ንመንፈሳዊ ድሌታቱን ባዕሉ የፍርዮ ማለት እዩ። ግናኽ፡ እዚ ስሕተቶም እዚ ኣብ ግዜ ጸበባ እዩ ዝቃላዕ፤ ንኣብነት በዓልቲ ቤቶም ወይ ውላዶም ክመውት ከሎ እም እቶም ሰባት ብመንፈስ ክሰባበሩ ከለዉ። እዚ ድማ ካብቲ ‘መንፈሳዊ ናጽነት’ ዝበሃል ነገር ኣዝዮም ርሑቃት ምዃናም የርእየና። ስነ-ሓሳብም ካብቲ ‘ናይ ኣምላኽ ኣረኣእያ’ ዝመንጨወ እዩ — ግናኽ ብሓቂ ኣማልኽቲ እንተ ዝኾነ ነይሮም፡ ብመንፈስ ናጻ ምኾኑ ነይሮም።

ዓቢ ክፋል ስነ-ፍልጠት እውን በተሓሳስባ ‘ፍልቀት’ ኣብ ዝተባህለ ዝዓምቐ ስሕተት ዝተመስረተ እዩ። እዚ ድማ ነቲ ስነ-ፍልጠታዊ እምነት መሰረት ይኸኖ፤ ንሱ ድማ ‘እኹል ግዜን ባእታታትን እንተ ረኺቡ፡ ካብ ትሑት ፍጡር ናብ ዝለዓለ ፍጡር ክመጽእ ይኽእል እዩ’ ዝብል እዩ። በዚ ኣተሓሳስባ እዚ መሰረት ድማ፡ ወዲ ሰብ ከምቲ ዝለዓለ ፍጡር መጠን፡ ብግድነት ‘ኣምላኽ’ ይኸውን።

ካብ ኩሉ ዝርዝራት ወዲእና ክንርእዮ ከለና፡ ኩሎም ስነ-ሓሳባት፡ ሃይማኖታትን ኣረኣእያታት ዓለምን፡ ናይ ሓባር ናይ ሓሶት ሱር ኣለዎም። ኩሎም ኣብ ሓደ

¹² ብኣንጻሩ ግን፡ ሓደ ሳዕቤን ኣቐዲምካ ምግላጽ፡ ምስ ‘ምግዳድ’ ሓደ ኣይኮነን፤ ምኽንያቱ ንሱ ነቲ ሰብ ንክጥወ (ንክቐየር) ኣየገድዶን እዩ። የግዳስ (ጥራይ) ነቲ ዘለዎ ደረት ከምኡ እውን ነቲ ናይ ኣካይዳኡ ሳዕቤናት እዩ ዘርእየ።

¹³ ቱርክ፡ ኢ... ቩሮመን፡ ጄ...፤ ፎንከን፡ ዋይ...፤ ሌቪ... ጄ... ቫን ደን ሂውቨል፡ ኤም. (2022)፡- ምስ ውሉድካ ምጥጣም (In sync)፡- ኣብ ምርምር ዕብዮት ሕጻናት፡ ናይ ወላድን-ውሉድን ኤሌክትሮ-ኤንሰፋሎግራፊ (EEG) ዘለዎ ዓቕሚ። ዋይሊ (Wiley)። ዲቪሎፕመንታል ሳይኮሎጂ (Developmental Psychobiology)፡ ፍሉይ ሕታም፡ 1-16።

አም ዝቦቓሉ ጨናፍርን አቕጽልትን ጥራይ እዮም። እቲ ሱር ድማ እታ ‘ኣነ ኣምላኽ እየ’ እትብል ውሽጣዊት እምነት ወዲ ሰብ እያ። ደቂ ሰብ ድማ ልክዕ ከምኡ እዮም ዝመላለሱ፤ ነፍሲ ወከፍ ሰብ ካብቲ ካልእ ንላዕሊ ዝሓሸ፡ ዝበልሐ ወይ ዝለዓለ ገይሩ እዩ ንርእሱ ዝርእያ። ነፍሲ ወከፍ ድማ ምስቲ ካልእ ኣብ ውድድር እዩ ዘሎ። ሰባት ኣብ ልዕሊ ካልኣት ይፈርዱ፡ ክቆጸርዎምን ክጸቅጥዎምን ይደልዩ፤ እዚ ድማ ክሳብ ዓመጽ፡ ውግእን ቅትለትን ይበጽሖ።

ኣብ ውሽጢ ሃይማኖታት ክርስትና እውን እንተ ኾነ፡ እቲ ኩነታት ዝሓሸ ኣይኮነን። ነፍሲ ወከፍ ንርእሱ ከም ኣምላኽ ገይሩ እዩ ዝሓሰባ፡ ልክዕ ከምኡ ድማ ይመላለስ። ሰብ ንርእሱ ካብ ብጻዩ (ጎረቤቱ) ንላዕሊ ልዕል ዮብላ። ሳዕቤኑ ድማ ልክዕ ከምቶም ሃይማኖት ዘይብሎም ሰባት ሕማቕ እዩ። ብዙሓት ውግኣት ብሰንኪ ሃይማኖታዊ ሕቶታት ጥራይ ተኻይዶም እዮም።

እቶም ኣብ ላዕሊ ዝተጠቐሱ ኣካይዳታትን ስነ-ሓሳባትን ወዲ ሰብ፡ ንሱ ንርእሱ ካብ ሓደ ‘ፍጡር’ ንላዕሊ ገይሩ ከም ዝርእያ መረጋገጺ እዮም። ወዲ ሰብ ብዛዕባ መንነቱ ኣብቲ ‘ሓቂ’ እንተ ዝህሉ ነይሩ — ነዚ ሓቂ እዚ ድማ ኣእምሮን እቶም ዝርኣዩ ጭቡጥ ነገራትን ክኸሕድዎ ኣይክእሉን እዮም — እምበኣር እዚ ኩሉ ትዕቢት (ርእሰኻ ልዕል ምባል)፡ ናይ ስልጣን ህርፋን፡ ውድድር፡ ሓይሊ ምውድዳር፡ ጸቕጢ (ምግዳድ) ከምኡ እውን ዓመጽ ኣይምሃለወን።

ነቲ መሰረታዊ ጸገም ወዲ ሰብ ዘሎ እንኮ መፍትሒ፡ ነታ ሓቀኛ መንነትካ ምፍላጥ እዩ። እዚ ድማ ኩሉ ግዜ ናብ ሓድነትን ሰላምን እዩ ዝመርሖ። ወዲ ሰብ ‘ኣነ ፍጡር እየ’ ኢሉ ምስ ዝሓሰብ፡ ንኹሉ ሰብ ዝኸውን ቦታን ዕድልን ኣሎ። ሽዑ ዜግነት፡ እተፈላለዩ ክእለታት፡ ሕብሪ ቆርበት፡ ዝተፈላለዩ ቁመት፡ ኣልባሳት፡ ምርጫታት ከምኡ እውን ዝተፈላለዩ ዕማማት፡ ዝኾነ ይኹን ወጥሪ፡ ውድድር ወይ ባእሲ ኣይምፈጠሩን። ነፍሲ ወከፍ ሰብ ምስ ብጻዩ (ጎረቤቱ) ማዕረ ከም ዝኾነ ምረኣየ። ዝኾነ ሰብ ‘ካብ ካልኣት ንላዕሊ እፈልጥ ወይ እኽእል እየ’ ዝብል ትምክሕቲ ኣይምሃለዎን። ኣብ መንጎና ቀጻሊ ዝኾነ ውድድር ኣይምሃለወን። ‘ኣማልኽቲ’ ጥራይ እዮም ንርእሶም ምስ ካልኣት ክወዳደሩን

ከመዛዘኑን ዘለዎም። አብ መንጎ ፍጡራት ግን ናይ ስልጣን ቃልሲ ኣይምሃለወን፤ ዝኾነ ሰብ እውን ኣብ ልዕሊ ካልእ ክፈርድ ኣይምተገደደነ። ቁጽጽር ምግባር እውን ኣይመድለየን። ዓመጽ፡ ቅትለት ወይ ውግእ እውን ኣይምሃለወን። ስለዚ፡ መፍትሒ ናይ ኩሉ ጸገማት ኣብዚ ዝሰዕብ እዩ፡- ‘ብሓቂ ኣነ መን እየ?’ ኢልካ ብትኽክል ምርዳእ።

ኣብታ ‘ኣነ ፍጡር እየ’ እትብል መንነት ምስ ዝነበር፡ ምስቲ ተፈጥሮአዊ ሕጊ እስማማዕ ኣለኹ ማለት እዩ። ከም ፍጡር መጠን፡ ዝኾነ ነገር ክፈጥር ከም ዘይክእልን ‘ብሕታዊ ንብረት’ ከም ዘይብለይን እፈልጥ እየ። ቅድሚ ምሃበይ መጀመርታ ክቕበል (ክወስድ) ኣለኒ። እዚ ድማ ልክዕ ከምቲ ንኣካላዊ ድሌታትና ዝሰርሕ፡ ንፍቕሪ እውን (ከም ድምር ኩሎም መንፈሳዊ ድሌታት) ይሰርሕ እዩ። ንገዛእ ርእሶይ ገለ ነገር ከይሓዝኩ ናብ ካልኣት ምስ ዘመላልሶ (ምስ ዝህበ)፡ ኩሉ ግዜ ‘ረብሓ’ ኣለኒ፤ ምኽንያቱ ረብሓይ ኣብቲ ‘ምሃብ’ እዩ ዘሎ። ኩሉ ግዜ ንብጻትና (ሰባት) ዝኸውን ናይ ፍቕሪ ሓሳባት ምስ ዝህልወና፡ ንርእስና ዕግበት ይህበናን ጽቡቕ ድማ ይስምዓና!

በዚ ምኽንያት ድማ እዩ ‘ርእሰ-ምፍላጥ’ ኣዝዩ ኣገዳሲ ዝኸውን። ኩላህና በታ ብተፈጥሮ ዝመጸትና ብዛዕባ ርእስና እትነግረና ‘ሓሶት’ ተታሊልና ኢና ዘለና። እዛ ሓሶት እዚኣ ድማ እታ ‘ጌጋ መንነት’ እያ። ንሕና ዘይኮንናዮን ፈጺምና እውን ክንኮኖ ዘይንኽእልን ‘መንነት’ ከም ዘሎና ጌርና ንኣምን። እዚ ድማ ካብ መጀመርታ ጥንሲ ጀሚሩ ክሳብ ሞት ዝቕጽል እዩ። መበገሲ ናይ ኩሉ ኣሉታዊ ነገራት፡ እቲ ‘ርእሰ-ምጥባር’ ከምኡ እውን ርእሰኻ ካብ ካልእ ልዕል ምባል እዩ። ምስዚ ሓሶት እዚ ብምውላድና ዝኾነ ክንገብሮ እንኽእል ነገር ባዕልና እኳ እንተ ዘየለ፡ ነቲ ስሕተት ምስ ረኣናዮን ምስ ኣለለናዮን ግን፡ ካብኡ ንምግልጋል መፍትሒ ክንደሊ ይግባእ። ምኽንያቱ ነዚ ስሕተት እዚ ሒዝናዮ እንተ ቐጺልና፡ ንሱ ብርግጽ ከዕንወና (ከጥፍኣና) እዩ።

ስለዚ፡ ጸገም ወዲ ሰብ ኣብ ውሽጡ እዩ ዘሎ እምበር ኣብ ወጻኢ (ካብ ርእሱ ወጻኢ) ኣይኮነን። በዚ ምኽንያት ድማ ካብ ርእስና ወጻኢ ዝኾነ መፍትሒ

ክንረክብ አይንኸእልን ኢና። ሕግታት ይኹኑ መንግስታዊ ወይ ሃይማኖታዊ ደንብታት ነዚ ጸገም እዚ ክፈትሕዎ አይክእሉን እዮም። ነፍሲ ወከፍ ሰብ ናይ ገዛእ ርእሱ ፍሉይ መንነት ስለ ዘለዎ፡ ጸገሙ ክፈትሕ ዝኸእል እውን ኣብ ውሽጢ ገዛእ ርእሱ ጥራይ እዩ። እቲ ዘጸግም ነገር ግን፡ ሓደ ሰብ ኣብ ውሽጡ ‘ጸገም’ ከም ዘለዎ ኣሚኑ ምቕባሉ እዩ። ሓደ ሰብ ኣብቲ ስሕተቱ ጸኒሑ፡ ኩሉ ግዜ ጸገማቱ ካብ ርእሱ ወጻኢ ጥራይ ክርእን ክደልይን ክሳብ ዝፈተነ፡ ናብ ሓቀኛ መፍትሒ ፈጸሙ ክበጽሕ አይክእልን እዩ።

12. ነቲ ክሳራ (ጉድኣት) መን እዩ ዝጸር፤

ነቲ ‘ብሕታዊ ክሳራ በጺሑኒ’ ዝብል ሓሳብ፡ ንምሉእ ዝተረፈ ህይወት ሰብ ክቐርጽ ይኽእል እዩ። ነዚ ድማ ብገሊኡም ኣዝዮም ከበድቲ ዝኾኑ ኣብነታት ክገልጽ እፈቱ።

9^ይ ኩነት፡- ኣብ ወጻኢ ሃገር ሓንቲ ዕድሚኣ ኣብ መጀመርታ 20ታት ዝኾነ ጓል ኣጋጢማትኒ። ንሳ ንሓሙሽተ ዓመታት ዝኣክል ብጽኑዕ ጭንቀት ትሳቕ ነይራ። ደጋጊማ ድማ ነፍሰ-ቅትለት ናይ ምፍጻም ሓሳባት ይመጻ ነይሩ። ብሓፈሻዊ ኣዘራርባ፡ ናይ ነፍሰ-ቅትለት ሓሳባት ካብቲ ‘ኣነ ኣምላኽ እየ’ ዝብል ጌጋ መንነት እዩ ዝምንጭው። እንታይ እዩ ደኣ ተፈጺሙ፤ ቅድሚ ሓሙሽተ ዓመት፡ ሓደ ናይ ንእስነት መሓዛኣ ዝነበረ ወዲ (ሽዑ ገና ጓል ዝነበረት) ደዊሉ ናብ ከተማ ሻሂ ክስትዩ ዓደማ። ነቶም ወለዳ ‘ምሳይ ክወስዳዶ፤’ኢሉ ፍቓድ ሓቲቱ ነይሩ እዩ። እቲ ሰብኣይ ብመኪና መጺኡ ወሰዳ፤ ግናኽ ኣብታ መኪና ካልኣት ሰለስተ ሰብኣት እውን ነበሩ። ኣብ መገዲ ደው ኣቢሎም ድማ ነታ ጓል ዓመጽዋ፡ ዳርጋ ክሳብ ሞት እውን ቀጥቀጥዋ። ካብቲ ናይ ሞት ፍርሒ ተላዒላ ብመከራ ኣምሊጣ ናብታ ዝቐረበት ዓዲ ሓገዝ ሓተተት። እቲ ‘ክሕግዘኪ እየ’ ኢሉ ዝወሰዳ ሰብኣይ ግን እንደገና ንኽዓምጸ ጥራይ እዩ ናብ መኪናኡ ኣእትይዋ፤ ንሳልሳይ ግዜ ድማ ቀጥቂጡ ዳርጋ ክትመውት ገደፋ።

እዛ ጓል እዚኣ ክልተ ዘስካሕክሕ ፍጻሜታት ብተኸታታሊ ኣሕሊፋ። እቶም ሰብኣት ዝገበርዎ ግፍዒ ‘በደል’ ድዩ፤ 100% በደል እዩ። ግናኽ፡ ድሕሪ ሓሙሽተ ዓመት መንፈሳዊ ስቓይ ክንድዚ ክብርትዕ ዝገበረ ጠንቂ እንታይ እዩ፤ እቲ ፍጻሜ ባዕሉ ድዩ ወይስ እቲ ንሳ ነቲ ፍጻሜ ዝተረድኣትሉ መገዲ፤

እቲ ንሕና ክንቆጻጸር ዘይንኽእል በሰላ ድዩ ህይወትና ዘኽብደልና፤ ወይስ እቲ ብዛዕባ እቲ በሰላ እንሓስሶ ሓሳብ፤ ዘገርም እዩ፡ ኣብ ብዙሓት ግዳያት ዓመጽ፡ ካብ ወጻኢ ንዝጥምት ሰብ ክርዳእ ዘይክእል ኣተሓሳስባ ይርከ እዩ። እታ መንእሰይ ጓል፡ እዚ ኩሉ ሕማቕ ነገር ስለ ዝበጽሓ ‘ናይ ሕልና ወቕሳ’ ይስምዓ

ነይሩ። አነ ድማ ‘ንስኺ እኮ ንኸትዕመጺ ኣይኮንክን ናብታ መኪና ደይብኪ’ ኢሉ ተቓወምክዎ። ንሳ ግን ‘ኣይፋልን፡ ክከላኸሎ (ከቋርጾ) እኸእል ነይረ!’ ኢላ መለሰትለይ። እቲ ‘ክከላኸሎ ምኸአልኩ ነይረ’ ዝብል ናይ ሕልና ወቕሳኣ፡ ካብቲ ‘ኣነ ኣምላኽ እየ’ ወይ ድማ ‘ኣነ ንዝመጽእ ነገር ኣቐዲመ እፈልጥ እየ’ ካብ ዝብል ሓሳብ ዝመጸ እዩ። ግናኸ ኣብ መጻኢ እንታይ ክኸውን ከም ዝኸእል ዝፈልጥ ሰብ የለን። ንሳ ግን ‘ጌጋ ነገር ስለ ዝገበርኩ እየ ተዓሚጾ’ ኢላ ብጽኑዕ ትኣምን ነይራ።

እዚ ኣብነት እዚ ነቲ ዘስካሕክሕ ናይ ደቂ ሰብ ናይ ስሕተት ኣተሓሳስባ መስርሕ የርእየና። ሕሙማት ‘ኣነ እየ ሓቂ’ ኢሎም ብጽኑዕ ምስ ዝኣምኑ፡ እቲ ስሕተቶም ከተርእዮም ኣዝዩ ከቢድ እዩ። ይኹን እምበር፡ ዕድል ኮይኑ ነቲ ስሕተቶም ዘቃልዑ ጽቡቕ መርትዖታት ኣለዉ። ስለዚ ነታ ንል ከምዚ ኢሉ ኣተትክዎ፡- ‘እዚ ንርእስኺ በደለኛ እትገብርሉ ሓሳብ፡ ኣብ ውሽጥኺ እንታይ ይፈጥር ኣሎ!’ መልሳ ድማ ‘እዚ ሓሳብ እዚ ጽቡቕ ስምዒት ኣይህበንን እዩ’ ዝብል ነበረ።

ኣብዚ ነጥቢ እዚ እታ ንል ብርግጽ ሓቂ ነበራ። እስኪ ንስኹም እውን ኣብ ርእስኹም መርምርዎ፡ ‘ናይ ገበን ስምዒት’ ክህልወኩም ከሎ እንታይ ይስምዓኩም! ኣካላትኩም ብኡንብኡ ምላሽ ብምሃብ፡ እዚ ሓሳብ እዚ ‘ናጻ ዘይኮነን ሓሶትን’ ምዃኑ ይሕብረኩም። እዚ እቲ ቀዳማይ መረጋገጺ እዩ ነይሩ፤ እታ ንል ነቲ ፍጻሜ ብጌጋ መገዲ ትትርጉሞ ከም ዘላ። እቲ ካልኣይ መረጋገጺ ድማ እቲ ዘለዎ ጽኑዕ ጭንቀት እዩ። ስቓይ፡ እቲ ንሳ እትህቦ ዘላ መገምገሚ (ትርጉም) ጌጋ ምዃኑ የረጋግጽ።

እቲ ግዳይ ብዛዕባ እቲ ዝተፈጸመ ገበን ምንም ተሓትነት የብሉን። ይኹን እምበር፡ ነቲ ዝተፈጸመሉ ግፍዒ ንርእሱ ንምጥፋእ (ንኸዕንወሉ) ክጥቀመሉ የብሉን። ነዚ ንምግባር ድማ ነቲ ጸገሙ መፍትሒ ክረክብ ኣለዎ።

10^ይ ኩነት፡- ሓንቲ ብዕድመ ዝደፍኣ ሕመምተኛ ንዳርጋ ክልተ ዓመት ዝኣክል ብርቱዕ ምስዓል ነበረን። እቲ ምስዓል ብዝኸነ ዓይነት መድሃኒት ይኹን ብትንፋስ ክጠፍእ ኣይከኣለን። ገና ኣብቲ መጸበዪ ክፍሊ ከላ እኳ እቲ ምስዓል ንዓይ

ብንጹር ይስምዓኒ ነበረ። ብተወሳኺ ድማ፡ ን20 ዓመት ዝኣክል ናይ መዓንጣ መንሸሮ ሕማም ነበራ፤ እዚ ድማ ካብ ዝሓለፈ 10 ዓመት ጀሚሩ ናብ ምቁጽጻር ሽንቲ ምስኣን መሪሕዋ ነበረ። እታ ሕመምተኛ ቡብ-30 ደቂቕ ሽንታ ከተፍስስ ነበራ። እቲ ምስዓልን ምቁጽጻር ሽንቲ ምስኣንን ተደሚሩ ኣዝዩ የጨንቆ ነበረ፤ ብተሽታታሊ ዝተገብረ መጥባሕቲ እውን መፍትሒ ክርከበሉ ኣይከኣለን።

ታሪኽ እዛ ሕመምተኛ ከምዚ ነበረ፡- ኣዲኣ ፈጺማ ኣመስጊናታ ወይ ንኢዳታ ኣይትፈልጥን። ኣዲኣ ኣብ ግዜ ንእስነታ ንጥቕማ ጥራይ ትጥቀመላ ነበረት፡ ካብኣ ድማ ንኣሕዋታ ተቐድሞ ነበረት። ኣዲኣ ቅድሚ 20 ዓመት እያ ዓረፋ። ስለዚ ነቲ ዝጐደላ ፍቕርን ምስጋናን ንምትካእ ዝኾነ ዕድል ኣይነበራን። ሕጂ ዕድሚኣ ናብ 80 ይጽጋዕ እኳ እንተሃለወ፡ ኣዲኣ ብዘይምምስጋና ገና ትሳቕ ነበረት። ንኣዲኣ ከም ሓንቲ ‘ባዓልቲ ዕዳ’ ገይራ ኣብ ዝርዝር ስም ኣስፊራታ ነበረት።

ጥዕና ክትረክብ እንታይ የድልያ፤ ኣዲኣ ምስጋና ‘ዕዳ’ ከም ዘይብላ፡ እቲ ሓሳብ ስሕተት ምዃኑ ከተለልዮ ነበራ። እዚ ንፈለማ እዋን ክስማዕ ከሎ ኣዝዩ ተሪር ክመስል ይኽእል እዩ፤ ግናኸ ኣዲኣ ብግድን ክተመስግና ኣለዋ እንተ ኢላ፡ ንሓ ካብ ፍጡር ንላዕሊ — ማለት ‘ኣምላኽ’ — ክትከውን ነበራ። ብዛዕባ ኣስራርሓ ወዲ ሰብን ሕጊ ተፈጥሮን ኣብ ዝሃብክዋ ምኽሪ ከምዚ ኢላ ገለጽኩላ፡- ‘ክትሓውዩ እንተ ደሊኺ፡ ንኣዴኺ ክተፍቅርያን ካብቲ ዕዳ (ቂምታ) ናጻ ክትለቅያን የድልየኪ። እቲ ኣዴኺ ንጥቕማ ጥራይ ተጠቂማትኪ ዝብል ሓሳብ ከቢድ ጸር እዩ፤ ኣካላትኪ ድማ ነዚ ብንጹር የረጋግጾ ኣሎ።

እታ ሕመምተኛ እምነት ዘለዋ ሰብ ስለ ዝነበረት፡ ነቲ ብዛዕባ ኣዲኣ ዘለዋ ኣረኣእያ ንክትቅይሮን ንክተፍቅራን ሓገዝ ኣምላኽ ክትልምን መኽርክዋ። ድሕሪ ሰለስተ ሰሙን እታ ሕመምተኛ እንደገና ናብ ስራሕ ቦታይ መጸት። ኣብ መጸበዩ ክፍሊ ንነዊሕ እዋን እኳ እንተተቐመጠት፡ ዝኾነ ድምጺ ምስዓል ኣይሰማዕኩን። ናብ ክፍሊ ሕክምና ምስ ኣተወት፡ ብሓጐስ ገጸ በሪሁ ከምዚ በለት፡- ‘ካብቲ ዝሓለፈ ዝመጸእኩሉ ግዜ ጀሚሩ ምስዓል ኣቋሪጸ ኣለኹ፡ ሽንታይ እውን

ብትኸክል እቆጻጸሮ አለኹ።’ ንሳ አብ ናይ ምሸት ጸሎታ ነቲ ንኣዲኣ ፍቕሪ ንምሃብ ዘለዋ ድሌት ንኣምላኽ ገሊጻቶ፤ ብኡንብኡ ድማ ሓወየት።

አብ ኣካላትና ንዝፍጠር ዝኾነ ነገር ተሓታቲ መንፈስና እዩ። መንፈስና፡ ካልኣት ሰባት ንዘድልየኒ ነገር ‘ዕዳ’ ኣለዎም ኢሎ ክሓስብ ከሎ፡ አብ ኣካላትና ጸገም ይፈጥር።

11^ይ ኩነት ፦ ሓንቲ ዕድሚኣ ኣስታት 60 ዓመት ዝኾነ ሕመምተኛ፡ ኣዝዩ ዝማዕበለ ናይ መንሸሮ ሕማም ነበራ። ታሪኽ ህይወታ ብጣዕሚ ዘሕዝን እዩ ነይሩ። ጓል ሰለስተ ዓመት ከላ፡ ኣዲኣ ‘ውላደይ ኣይኮነትን’ ኢላ ክሒዳታን ንኻልእ ሂባታን። ጓል 13 ዓመት ከላ ድማ፡ ብሓው መሓዛኣ ተዓሚጸ። ጸኒሓ ድማ፡ ከይፈለጠት ንሓደ ንህጻናት ጾታዊ ዓመጽ ዝፍጽም ሰብኣይ ተመርዓወት፤ ንሱ ድማ ነቶም ናይ ሓባር ደቆም ዓሚጽዎም። ነዚ ነገር እዚ ምስ ፈለጠት ተፋትሐት፤ ግናኽ እቲ ዝበጽሐ ጉድኣት ከም ‘ብሕታዊ ክሳራ’ ኮይኑ አብ ኣተሓሳስባኣ ተቐሪጹ ተረፈ። ድሕሪቲ ፍትሕ፡ ሾሞንተ ዓመት ጸኒሓ እያ ብሕማም ተታሒዛ።

እስኪ አብ ቦታ እዛ ሰበይቲ ንኹን። ብተኸታታሊ ዓቢ ግፍዒ ተፈጺምዋ እዩ። ገና ካብ ንእስነታ እዩ ጀሚሩ። እሞ እቶም ግፍዒ ዝፈጸሙላ ሰባት፡ ነቲ በደሎም (ዕዳኦም) ክኸፍልዎ (ከመዓራርይዎ) ይኸእሉ ድዮም፤ ኣይፋልን፡ እቲ ዝበጽሐ ግፍዒ ከም ብሓድሽ ክዕረ ወይ ክመዓራረ ኣይክእልን እዩ። እቲ ናታ ናይ ፍትሒ ስምዒት ግን ‘ፍትሒ’ ይሓትት ኣሎ። ነዚ ናይ ፍትሒ ባህጊ እዚ ድማ ደው ከተብሎ ኣይክኣለትን። ስለዚ፡ ነቲ ናይ ፍትሒ ባህጊ ከተርውዮ ብዘይምኽኣላ፡ ንርእሳ ተጥፍእ (ተዕኑ) ኣላ።

ሕርቃን ይኹን ቃንዛ፡ ትሕዝቶ እቲ ሓሳብ ዝኾነ ይኹን፡ ኩሎም ሓሳባት ወይ ካብ ‘ሓቂ’ ወይ ድማ ብዛዕባ ገዛእ ርእሰኻ ካብ ዘሎ ‘ሓሶት’ እዮም ዝምንጭዉ። አብ መንጎ እዚኦም ዝኾነ ካልእ መገዲ ወይ ማእከላይ ቦታ የለን። እታ ጸገም ኮይና ዘላ እታ ሓንቲ ብዛዕባ ርእሰና ዘላትና ‘ሓሶት’ ጥራይ እያ። እዚ ኩሎ

አብቲ ‘ትሕተ-ቐልቢና’ ብቐልጡፍ ስለ ዝካየድ፡ ነቲ ብዛዕባ ‘ክሳራ’ ዘሎና አተሓሳስባ ብንቐሓት ክንሓቶን ክንምርምርን ይግበእና።

ስለዚ፡ ነቶም መሰረታዊ ፍልልያት ናይተን ክልተ መንነታት፡ ማለት ‘ኣነ ኣምላኽ እየ’ ከምኡ እውን ‘ኣነ ፍጡር እየ’ ዝብሉ ንመልከቶም።

መለለዪ	ኣነ ኣምላኽ እየ (ፈጣሪ)	ኣነ ፍጡር እየ (መትረብ)
ጽግዕተኛነት	ኣነ ባዕለይ ሰራሒ ናይቲ ዘድልየኒ ሓበሬታ ስለ ዝኾንኩ፡ ብመንፈስ ናጻ እየ።	መንፈስይ ከም ‘መትረብ’ ስለ ዝዓይይ፡ ብመንፈስ ጽግዕተኛ እየ፤ እዚ ድማ ኣብ ፈጣርየይ ።
ንብረት	ኣነ ኣምላኽ እንተ ኾይነ፡ ኩሉ ነገር ናተይ እዩ።	ከም ፍጡር መጠን ግን፡ ዝኾነ ነገር ናተይ ክኸውን ኣይክእልን እዩ።
ርእሰ-ምንጪ	ኣነ ኣምላኽ እንተ ኾይነ፡ ኩሉ ነገር ካብ ርእሰይ ተበጊሰ እየ ዝገብሮ።	ከም ፍጡር መጠን፡ ካብ ርእሰይ ተበጊሰ ዝገብሮ ነገር የለን። ነቲ ኣቐዲመ ዝተ

		ቐበልክዎ ነገር ጥራይ እየ ናብ ካልኦት ዘመላልስ።
ማእከል	ኣነ ኣምላኽ እንተ ኹይነ፡ ኩሉ ነገር ኣብ ዙርያይ እዩ ዝሸክርከር።	ኣነ ፍጡር እንተ ኹይነ ግን፡ ዝኾነ ነገር ኣብ ዙርያይ ኣይሸክርከርን እዩ።

ኣብ መወዳእታ ናይቲ ኣተሓሳስባ መስርሕ፡ ኩሉ ነገር ወይ ከም ‘ረብሓ’ ወይ ድማ ከም ‘ክሳራ’ ተባሂሉ እዩ ዝምደብ። ይኹን እምበር፡ ‘ብሕታዊ ክሳራ’ ንመንፈስ ወዲ ሰብ ተቐባልነት የብሉን። ስለዚ፡ እቲ ክምለስ ዘለዎ ሕቶ፡- ‘ብሕታዊ ክሳራ ብሓቂዶ ኣሎ ወይስ ምትላል (ምጥባር) እዩ፤’ ዝብል እዩ። ነቲ ኣብ ኣካላት እቲ ‘ኸሲረ እየ’ ኢሉ ዝሓስብ ሰብ ዝፈጥሮ ኣዕናዊ ጽልዋ፡ ነቲ መንፈሳዊ መዋጽኦ ምስኣንን ከምኡ እውን ነቲ ሕጊ ተፈጥሮን መሰረት ብምግባር፡- ብሕታዊ ክሳራ ከም ሓደ ‘ምትላል’ ተገሊጹ ክርኣን ክርዳእን ኣለዎ።

ንመን እዩ በደል ተገይሩሉ፤

- መንፈሳዊ ጽግዕተኛ
- ዋላ ሓደ ነገር ናተይ አይኮነን
- ካብ ባዕለይ ዝገብሮ ሓደ ነገር የለን
- ነገር ኩሉ ብዛዕባይ አይኮነን

እቲ ክሳራ ናይቲ ፈጣሪ እዩ
ንዓይ ዝበጽሖኒ ጉድኣት የለን
እነ ግዳይ አይኮነኩን

መንነት

- መንፈሳዊ ነጻነት
- ኩሉ ነገር ናተይ እዩ
- ኩሉ ነገር ብባዕለይ እዩ ዝገብሮ
- ኩሉ ነገር ብዛዕባይ እዩ

እቲ ክሳራ ናተይ እዩ
ክሳራ ውልቃዊ እዩ
እነ ግዳይ እዩ

ሓደ ሰብ ነቲ ዘጋጠሞ ግፍዒ ካብቲ ‘ናይ ፍጡርነት አረኣእያ’ ተበጊሱ ክትርጉሞ እንተ ዘይክኢሉ፡ ምሉእ ህይወቱ ኣብኡ ተኣሲሩ ይተርፍ፤ ብሰንኪ እዚ ድማ ሕማምን ኣካላዊ ስቓይን ክጸውር ይግደድ። ኣነ ምስ ገሊኦም ሰባት ተዛሪበ አለኹ፤ ንሳቶም ገና ኣብ ግዜ ንእስነቶም ገለ ዘስካሕክሕ ነገር ስለ ዘጋጠሞም፡ ድሕሪ 40፡ 50 ወይ 60 ዓመታት እውን ይሳቐዩ ኣለዉ።

ካብዚ ኣተሓሳስባ እዚ ንምምላጥ ካልእ ምርጫ የብልናን። ንኹሉ እቲ ዘጋጥመና ነገራት ክንጽብጽቦን ክንመዝናን ኣለና። ነቲ ሓሳብ ደጋጊምና ክንሓስቡ ግድን እዩ፤ ነዚ ‘ድሕሪ ፍጻሜ ዝመጽእ ኣተሓሳስባ’ ድማ ክንሃድመሉ፡ ክንሓብኦ ወይ ክንዘልሎ ኣይንኽእልን ኢና። ይኹን እምበር፡ ካብ ኣየናይ ኣንፈት ጌርና ከም እንሓስብ ምስ እንፈልጥ፡ ናይ ምሕሳብ ‘ናጽነት’ ይህልወና። ነቲ ብዛዕባ ገዛእ ርእስና ዘሎ ‘ሓቂ’—ማለት ነቲ ናይ ፍጡርነት አረኣእያ - ዝቐበል ዝኾነ ሰብ፡ ናጻ ይኸውን፤ ከምኡ እውን ከከም ከቢድነት እቲ ሕማሙ ክሓዊ ይኽእል እዩ።

13. ንተፈጥሮ ምጥማት - ኣብ ሓደ ሕማም ባልዕ እንታይ ግደ ኣለዎም፤

ኣብቶም ሕመማተይ ብተደጋጋሚ ናይ እዝኒ ረኽሲ እዕዘብ እየ። ኣብ ብዙሓት ረኽሲ ዘለዎም ኣእዛን ድማ ሓደ ዓይነት ባክቴሪያ ይርከብ እዩ። እዚ ባክቴሪያ እዚ ዝበዝሕ ዘሎ፡ ኣብቲ ናይ እዝኒ መጋረጃ/ከበሮ እዝኒ ወይ ኣብቲ ናይ እዝኒ መስመር፡ ‘ግራኑሌሽን’ — ማለት ቆርበት ዘይብሉ ‘ናይ በረኻ’ ስጋ ዝበሃል — ስለ ዝበቅል እዩ። እቲ ባልዕ ዘድልዮ መግቢ ክሳብ ዝረኽበ ድማ፡ ክራባሕን ፍርያቱ ከፍርን ይኽእል።

እሞ እቲ ሕክምና ካበይ እዩ ክጅምር ዘለዎ፤ ነቲ ባልዕ ክንዋግኡ ድዩ ወይስ ነቲ ረኽሲ፤ ኣብ ዓውዲ ሕክምና ክልቲኡ ኣገባብ ኣሎና። መብዛሕትኡ ግዜ፡ ነቲ ባልዕን ረኽሲን ሓንሳብ ንድሕሪት ንምምላስ፡ ‘ኣንቲባዮቲክ’ ምስ ‘ኮርቲኮይድ’ ብምሕዋስ ንጥቀም። ግናኸ፡ እቲ ናይቲ ረኽሲ መበገሲ ጠንቂ እንተ ዘይተወጊዱ፡ እዞም መድሃኒታት እዚኦም ንግዜኡ ጥራይ እዮም ዝሰርሑ፡ ሓድሓደ ግዜ ድማ ጭራሽ ኣይሰርሑን።

እዚ መስርሕ እዚ ብኸመይ ከም ዝዓይይ፡ ኣብ ብዙሓት ኣብነታት ክዕዘቦ ክኢሊ እየ።

መበል 12 ኩነት ፦ ሓደ ዕድሜኡ ኣስታት 60 ዓመት ዝኾነ ሕመምተኛ፡ ብብርቱዕ ረኽሲ የማናይ እዝኒ (ናይ እዝኒ መጋረጃ/ከበሮ እዝኒ) ንሕክምና መጸ። ነቲ ረኽሲ ንምዕጋት ድማ ነቶም ልሙዳት መድሃኒታት ተጠቐምኩ። ግናኸ፡ እቲ ረኽሲ ኣብ ክንዲ ዝሓውይ፡ በቲ ዝወሃቦ ዝነበረ ሕክምና እናገደደ እዩ ከይዱ። ስለዚ፡ ብዛዕባ ኩነታት ህይወቱ ሓተትክዎ። እቲ ሰብኣይ ኣብ ሓደ ከቢድ ግጭት ተሸሚሙ ነበረ፤ እቲ ጉዳይ ድማ ድሕሪ ሰለስተ ሰሙን ኣብ ቤት ፍርዲ ክርእ ቆጸራ ነበሮ። እቲ ናይ ቤት ፍርዲ ቆጸራ ክሳብ ዝሓልፍ ግን ዝኾነ ነገር ክሕግዞ ኣይከኣለን። እቲ ጉዳይ ምስ ተፈጸመ ግን፡ በቲ ዝወሃቦ ዝነበረ ሕክምና እቲ ረኽሲ ጠፍኦ፡ እቲ ባልዕ እውን ምርባሕ ኣቋረጸ (ባልዕ ፈጺምካ ክጠፍእ ኣይኽእልን እዩ፡ ክመውት ዘይኮነስ ክዝሕል ጥራይ እዩ ዝኽእል፤

ብመልክዕ ዝሕታለ ኩሉ ግዜ ኣብ ኣካላትና ኣሎ)። እሞ ሕጂ ነቲ ሕመምተኛ ዘሕወዮ እንታይ እዩ፡- እቲ ሕክምና ድዩ ወይስ እቲ ናይ ሓሳባቱ ለውጢ፤

ባክቴሪያታት መግቢ እንተ ረኺቦም ጥራይ እዮም ገለ ነገር ከፍርዮ ዝኽእሉ — እቲ ኣካል ድማ እዩ እዚ መግቢ እዚ ክህቦም ዘለዎ። ስለዚ ባክቴሪያታት ናይቲ ረኽሲ ‘ሳዕቤን’ እምበር ‘ጠንቂ’ ኣይኮኑን። ሓደ ባክቴሪያዊ ረኽሲ በቲ ዘፍርዮ መርዚ ተወሳኺ ጉድኣት ከምጽእ ይኽእል እዩ፤ ግናኸ ኩሉ ግዜ ከም ‘ካልኣይ ደረጃ’ እምበር ከም ቀንዲ መበገሲ ኣይኮነን።

ስለዚ፡ ኣብ ባክቴሪያ ይኹን ኣብ ፈንገስ፡ ቅድሚ እቲ ዘይጥዑይ ዕብየት ባልዕ፡ ኩሉ ግዜ ኣብቲ ኣካል ረኽሲ ይቕድም እዩ። በዚ ምኽንያት ድማ፡ እቲ ባልዕ ብዘፍርዮ መርዚ ንኣካላት ምስ ዝጐድእ ‘ኣንቲባዮቲክ’ ክጥቀም እኽእል እዩ። ግናኸ በዚ ጥራይ እቲ ረኽሲ ኣይሓውይን እዩ፤ ምኽንያቱ እዚ ‘ንጠንቂ ሕማም ምውጋእ’ ኣይኮነን። እቲ ሕማም ካበይ ከም ዝመጸ ንሕመምተኛ ክገልጸሉ ኣለኒ። እቲ ረኽሲ ምስ ጠፍአ፡ እቲ ባልዕ እውን ንጥፈታቱ የቋርጽ።

ባልዕ፡ እቲ ኣካል ቦታን መግቢን ምስ ዝፈቅደሉ ጥራይ እዩ ክዓቢ ዝኽእል። ባልዕ ኣብ ዝኾነ እዋን ክበራበር ይኽእል እዩ። እቲ ‘ኣኣንጋዲ’ (ማለት እቲ ሰብ) ጥራይ እዩ፡ መዓስ ነቲ ባልዕ መግቢ ክህቦ ከም ዘለዎ መዓስ ድማ ከም ዘይህቦ ዝውስን። ቫይረስ እውን ብኸምዚ መገዲ እዩ ብኣካላት ተፍሪዩ ከም መጋበርያ ረኽሲ ዝጥቀመሉ።

መበል 13 ኩነት ፡- ሓንቲ ዕድሚኣ ኣስታት 60 ዓመት ዝኾነ ሕመምተኛ፡ ብየማናይ ሸነኽ ኣካላታ ብዝመጸ ንፍሕቶ ቐርበት /ሕማም መቐንቶ ንሕክምና መጸት። ኣብዚ ሕማም እዚ፡ ኣብ መስመር ጭዋዳታት ብርክት ዝበሉ ማይ ዝመልኡ ጽፍፍቲ/ዕንፍፍር ኣብ ቐርበት ይወጹ። እዞም ዕንፍፍራት ቅድሚ ምውጽኦም፡ ንሰለስተ መዓልታት ዝኣክል ዝርኣ ነገር ከይሃለወ ቃንዛ ጥራይ ይስምዓካ። እቶም ዕንፍፍራት ምስ ወጹ ግን ሰባት ‘ኣዚ ቫይረስ እዩ’ ይብሉዎ። ግናኸ እዚ ቫይረስ እዚ ካበይ መጸ፤ መንከ ኣፍረዮ፤ ንምንታይከ ኣብዚ ናይ ኣካል ክፍሊ ጥራይ ወጸ፤ ነቲ ቦታ ዝወሰኖኸ መን እዩ፤

አነ ምስቲ ሕመምተኛ ብዛዕባ ክልቲኡ ሸነኻት አካል፡ ብዛዕባ እቶም ተተሓሒዞም ዘለዉ ክልተ ክፋላት ሓንጎልን ካብ ወለዲ ዝውረስ ባህርያትን ተዛራረብና። አብቲ ዘይምዕጋብ ዘለዎ ቦታን ኣብ ርክባት ግጭት ዘለዎ ቦታን፡ ሕማም ይግለጽ እዩ። ንሕመማት፡ ‘ሕማምኩም ካብ ኣተሓሳስባኹም እዩ ዝመጽእ’ ኢሊ ክነግሮም ከለኹ ክርድእዎ ይጽግሞም እዩ። ይኹን እምበር፡ ኣብቲ ልሙድ ሕክምና እውን ከይተረፈ ‘ውጥረት’ ሕማም መቐንቶ ከም ዘለዓዕሎ ይፍለጥ እዩ። ካብ ተመክሮይ ከም ዝፈልጦ፡ እቲ ብብዝሒ እትጥቀሙሉ ኢድ ዘለዎ ሸነኽ አካል፡ ምስ ኣዴኻ ወይ ምስ መጻምድትኻ ዘሎካ ርክብ ዝጸልዎ እዩ። ስለዚ ነታ ሰበይቲ፡ ሕማማ ካብቲ ኣብ ጸጋማይ ክፋል ሓንጎላ ዝነበረ ኣሉታዊ ኣተሓሳስባ ከም ዝመጸ ገለጽኩላ። እዚ ድማ ብርግጽ ‘ብሕታዊ ክሳራ’ — ማለት ንሳ ዘይተሰማማዓትሉ ነገር — ንኣካላታ ጉድኣት ዘስዓበ ክኸውን ኣለዎ። አካል ክሕሱ ኣይክእልን እዩ።

ንሳ ድማ ብዛዕባ እቲ ዝወድኣቶ ናይ ዕረፍቲ ግዜ ነገረትኒ፤ ኩሉ ጽቡቕ ከም ዝነበረን ዝኾነ ባእሲ ከም ዘይነበረን ገለጸት። ኣዲኣ ቅድሚ 5 ዓመት እያ ዓረፋ። ዕለተ ሞት ኣዲኣ መዓስ ከም ዝነበረ ምስ ሓተትክዋ፡ ልክዕ ምስቲ ግዜ ዕረፍታ ዝገጠመ ኮነ፤ እቶም ቀዳሞት ዕንፍሩራት ድማ ንጽባሒቱ ወጹ። ሽዑ እታ ሕመምተኛ ኣብቲ ዕረፍቲ ንኣዲኣ ትዝ ከም ዝበለታን ከም ዝሓዘነትላን ገለጸት።

ሓዘን ኣዝዩ ቃንዛ ዘለዎ ሰባሪ ሓሳብ እዩ፤ ምኽንያቱ የሕምም እዩ። ሓዘን ካብቲ ካልእ ሰብ ገለ ነገር ትደሊ ከም ዘለኻ መረጋገጺ እዩ። ግናኽ እቲ ሰብ ሞይቱ እዩ፡ የለን። ብዛዕባ እቲ ዝሞተ ሰብ ብዘይ ‘ዓቢ ክሳራ’ ጌርካ ምሕሳብ እንተ ዝከኣል ነይሩ፡ አካል ብትእዛዝ መንፈስ ቫይረስ ኣይምፈጠረን። ብሓቂ ግን፡ ነፍሲ ወከፍ ሰብ ነታ ኣዲኡ ወይ ነቲ ሰብ ስለ ዝሰኣኖ ‘ንርእሱ’ እዩ ዝሓዘን። በዚ ምኽንያት ድማ ሰባት ይጭነቁ እሞ ንርእሶም ከም ግዳያት ሞት ናይቶም ዝፈትውዎም ሰባት ይርእይዎ። ብኸምዚ ዓይነት ኣተሓሳስባ ነቲ ፍጻሜ ብትኽክል ክትትርጉሞ ኣይትክእልን ኢኻ። እዚ ድማ ናብ ሕማም ይመርሕ። ኣብዚ ደቀኞቲ ህይወታውያን ኣካላት ይሃልዉ ኣይሃልዉ፡ ነቲ ግጉይ ኣተሓሳስባ ከም ቀንዲ ጠንቂ ክልውጦ ኣይክእልን እዩ። ኣብ ሕክምና ግደ ይሃልዎም ይኸውን እምበር፡ ኣብቲ ቀንዲ መበገሲ ጠንቂ ምውጋድ ግደ የብሎምን።

አብ ተፈጥሮ ዘይቅየሩ መሰረታዊ ምትእስሳራት አለዉ። በዚ መሰረት ድማ፡ ግብዩ ህይወታዊ አካል ኩሉ ግዜ አብ ልዕሊ ደቂቕ ህይወታዊ አካል ይውስን። እዚ ብዘይ ዝኾነ ፍልይ ዝበለ ኩነታት ከምኡ እዩ። ይኹን እምበር፡ እቲ ዝንገርን ዝምሃርን ተገላቢጦሽ እዩ። ስለዚ፡ ነቲ ግሁድ አሰራርሓ ተፈጥሮ ከም መዐቀኒ ክንወስዶ ይግባእ እምበር፡ ነቲ ‘ክኢላታት’ ዝብልዎ ኣይኮነን። ንኣብነት፡ እቶም ካብ ምብስባስ ዝነብሩ ባልዕ ኩሉ ግዜን ኣብ ኩሉ ቦታን አለዉ። ሓደ ቱፋሕ — ገና ኣብ ኣም ከሎ ይኹን ድሕሪ ምእካቡ — መዓስ ከም ዝብስብስን እቶም ባልዕ መዓስ ‘ክበልዕዎ’ ከም ዝኽእሉን፡ ኣብቶም ባልዕ ዝተመርኮሰ ኣይኮነን።

ዝዓበዩ ህይወታዊያን ኩሉ ግዜ ኣብ ልዕሊ እቶም ዝደቐቐ ይውስኑ። እዚ ተገላቢጦሽ እንተ ዝኸውን ነይሩ፡ ዝለዓሉ ህይወታዊያን (ከም ወዲ ሰብ) ኣይምሃለዉን። ኣብ መዓንጣናን ኣብ ቆርበትናን ካብቶም ኣብ ብምሉኡ ኣካልና ዘለዉ ህዋሳት ንላዕሊ ዝበዝሑ ባልዕ አለዉና። ብቑጽሪ እንተ ኾይኑ፡ ብቐሊሉ ‘ክበልዑና’ ምኽኣሉ ነይሮም። ግናኸ፡ ምሳና ተላሚዶም ስለ ዝነብሩ፡ ከምኡ ኣይገብሩን እዮም።

ብሓፈሻ ክጥቀላል ከሎ፡- ባልዕ፡ ቫይረስ ይኹኑ ባክቴሪያ ወይ ድማ ፈንገስ፡ ንሳቶም ናይ ሕማምና ቀንዲ መበገሲ ጠንቂ ክኾኑ ኣይክእሉን እዮም። እቲ ካብ ቁሳዊ ነገር ንላዕሊ ዝኾነ ‘መንፈስ’ እዩ፡ ኣብ ልዕሊ ኣካልናን ኣብ ልዕሊ እቲ ብስንኪ ባልዕ ዝመጽእ ጽልዋን ዝውስን። ስለዚ፡ ነቲ ናይ ወዲ ሰብ አሰራርሓን ተግባራትን ከምኡ እውን ድሌታቱ ብልክዕ ክንፈልጦም ኣዝዩ ወሳኒ እዩ።

14. ወዲ ሰብ ኣብ ምንጪ ፍቕሪ ዘለዎ ጽግዕተኛነት

ወዲ ሰብ ብሰንኪ እቲ ‘ኣነ ኣምላኽ እየ’ ዝብል ኣብ መንፈሱ ዘሎ ስሕተት፡ ንርእሱ ከም ብመንፈስ ናጻ ዝኾነ ፍጡር ገይሩ እዩ ዝርእያ። ስለዚ፡ ነቲ ንርእሱ ካብ ምንጪ ፍቕሪ (ወይ ካብ ምንጪ ሓበሬታ) ናጻ ከም ዝኾነ ገይሩ ንዝሓስብ ሰብ፡ እቲ ጽግዕተኛነቱ ክትገልጽሉ ቀሊል ኣይኮነን። ይኹን እምበር፡ ኣብ ውሽጢ ወዲ ሰብ ዝካየድ ዝኾነ መስርሕ፡ ሓበሬታ ብምቕባል ከም ዝጅምር ዝኽሕድ የለን። እቲ ሓበሬታ ብዝኾነ ይኹን መገዲ ይምጻእ — ብምርኣይ፡ ብምስማዕ፡ ብሽታ፡ ብምስታይ ወይ ብምትንካፍ — ቅድሚ ምቕባሉ ግን ብመስርሕ ‘ግምገማ’ ክሓልፍ ኣለዎ። እዚ ብኸመይ ከም ዝዓይይ ድማ ኣቐዲምና ብሓፈሻ ርኢናዮ ኣለና። ሕጂ ግን ነዚ መስርሕ እዚ ብዝያዳ ዝርዝር ብዘለዎ መገዲ ክንገልጽ ኢና።

ኣብ ካናዳ ዝነብር ሓደ ንእሽቶ ወዲ፡ ብዛዕባ መንፈስ ወዲ ሰብ ዝሃብክዎ ስልጠና ምስ ሰምዐ ንኣዲኡ ከምዚ በላ፡- ‘ማማ፡ ሕጂ ልምምድ ፒያኖ ንክገብር መንፈሳይ ክተገድድዮ ከም ዘይትኽእሊ ትፈልጢዶ፤’ ቆልዑ ዘደንቁ ፍጡራት እዮም። ነቲ ምትእስሳር ነገራት ብተፈጥሮኣዊ ስምዒቶም መብዛሕትኡ ግዜ ኣዝዮም ጽቡቕ ገይሮም እዮም ዝርድእዎ። እቲ ወዲ፡ ኣዲኡ ክተገድዶ ከም ዘይትኽእል ይፈልጥ እዩ። ግናኽ እቲ ወዲ፡ ኣዲኡ ጸቕጢ ክትገብረሉ ከላ ስለምንታይ እዩ ልምምድ ፒያኖ ዝገብር፤ ምኽንያቱ መንፈሱ ኣብ ኣዲኡ ዝተጸግዐ ስለ ዝኾነ እዩ። መንፈስ ኩሉ ግዜ ብባዕሉ እኳ እንተ ተንቀሳቐሰ፡ ፈጺሙ ግን ‘ናጻ’ ኮይኑ ኣይዓይን እዩ። መንፈሳዊ ድሌታቱ ካብ ሓደ ምንጪ ክረክብ ኣለዎ። እቲ ወዲ ድማ ነዚ ካብ ኣዲኡ ስለ ዝረኽቦ፡ ዋላ እኳ እቲ ነገር ምሉእ ብምሉእ እንተ ዘይተሰማምዓሉ፡ ይእዘዛ እዩ።

ካልእ፡ መንፈስ ወዲ ሰብ ‘ጽግዕተኛ’ ምዃኑ ዘርእይ መረጋገጺ ድማ፡ ሓደ ሰብ ብባዕሉ ክገብር ዘይደሊ ነገር፡ ብመንገዲ ‘ኸልማት’ ወይ ‘ብመጠንቀቕታ’ ከምኡውን ብመቕጻዕቲ’ ክገብር ምኽኣሉ እዩ። እዚ ድማ ኣብ ስራሕ ቦታይ ብተደጋጋሚ ዝዕዘቦ ነገር እዩ። እቲ ቆልዓ ተቐሚጡ ኣፉ ክኸፍት ኣይደልይን፤

አዲሱ ድማ ‘በጃኸ፡ አፍካ ክፈት’ እናበለት ትልምኖ። መብዛሕትኡ ግዜ እቲ ቆልዓ አፉ ብዝያዳ እዩ ዝጸቕጦ። አዲሱ ግን ‘ድሕሪ ሕጂ ትፈትዎ አይስክሬም ክዕድገልካ እየ’ ምስ ዝበለቶ፡ እቲ ቆልዓ አፉ ይኸፍት፤ ምኽንያቱ መንፈስ እቲ ቆልዓ በቲ ‘ሽልማት’ ስለ ዝተሰማምዐ እዩ።

ግናኸ፡ ሓደ እዋን መንፈስ እቲ ቆልዓ በቲ አዲሱ እተቐርበሉ ነገራት ክዓግብ አይክእልን እዩ፤ ሽዑ ድማ ዝኾነ ተስፋታት ይኹን መጠንቐቕታታት ትርጉም አይህልዎምን። ሽዑ እቲ ቆልዓ ንአዲሱ ምንም ግምት ከይሃበ፡ ዝደለዮ ጥራይ ይገብር።

ብዛዕባ መንፈስ ሰለስተ ወሰንቲ ነጥብታት ድሮ ረጅብና አለና፡-

1. መንፈስ ዕጹው ስርዓት እዩ፤ ካብ ወጻኢ ክእዘዝ (ቁጽጽር ክግበረሉ) አይክእልን። መንፈስ ካብ ወጻኢ ጽልዋ ክበጽሖ ይኸእል እዩ፤ ግናኸ ነቲ ጽልዋ ክቐበሎ ድዩ ወይስ አይፋል ክብሎ ባዕሉ ጥራይ እዩ ዝውሰን።
2. መንፈስ ንርእሱ ባዕሉ ጥራይ እዩ ክመርሕ ዝኸእል፤ ነዚ ድማ ካብ ውሽጢ ናብ ወጻኢ እዩ ዝገብር።
3. መንፈስ ኩሉ ግዜ ንጡፍ እዩ፤ ኣብ መንፈስ ‘ትህኪት’ ወይ ‘ዝንጉዕነት’ ዝበሃል ነገር የለን።

መንፈስ ብድሌታቱ ስለ ዝምራሕ፡ እቲ ካብ ወጻኢ ዝቐርብ ሓበሬታ ምስ ድሌቱ ክሰማማዕ አለዎ። ማለት፡ ሓበሬታ ተቐባልነት ክረክብ (ክእመን) እንተ ኾይኑ፡ ከም ‘ሓቂ’ ተባሂሉ ክግመገም አለዎ። መንፈስ ሓቂ ጥራይ፡ ወይ ድማ እቲ ንሱ ‘ሓቂ እዩ’ ኢሉ ዝአምነሉ ነገር ጥራይ እዩ ክቐበል ዝኸእል። ስለዚ፡ ዝኾነ ሓበሬታ ቅድሚ ምቐባሉ ክምርምር ግድን እዩ።

እሞ መንፈስ ሓደ ሓበሬታ ሓቂ ምዃኑን ምስ ድሌቱ ዝኸይድ ምዃኑን ብምንታይ ይምርምር፤ ዝኾነ ገምጋም፡ መምዘኒ የድልዮ እዩ። እዚ መምዘኒ እዚ ‘ጭቡጥ’ — ማለት ፍጹምን ርጉጽን — ክኸውን ይኸእል፤ ወይ ድማ ‘ውልቃዊ’ ኮይኑ ዘይርጉጽ ክኸውን ይኸእል እዩ። ብዝኾነ ይኹን መገዲ፡ እቲ ንመዝነሉ መምዘኒ

ዓቢ ግደ አለዎ። (ብዛዕባ ፍልልይ ጭቡጥን ውልቃዊን መምዘኒታት ኣብ ምዕራፍ 2 ርኢናዮ ነይርና)።

እቲ መርመራ ‘እዚ ሓበሬታ ሓቂ እዩ’ ዝብል ውጽኢት እንተ ኣምጺኡ፡ እቲ ሓበሬታ ይእመን። በዚ መገዲ እዚ ድማ ኣብ መንጎ ‘ምእማንን’ ‘ምቕባልን’ ምትእስሳር ይፍጠር። ዝኾነ ሓበሬታ ብባዕሉ ስለ ዘይፍጠር፡ መንፈስ ብተመሳሳሊ ነቲ ምንጪ ናይቲ ሓበሬታ ይኣምኖ። ሓደ መንፈስ — ከም ውልቀ-ሰብ ክውሰድ ዘለዎ — ክተኣማመን እንተ ኾይኑ፡ እቲ ዝወስደሉ ምንጪ እውን መንፈስ ክህልዎ ኣለዎ። ስለዚ ካብ ካልኣት ሰባት — ወይ እውን ካብ እንስሳታት — ጥራይ እዩ ክወስድ ዝኽእል። ፍቕሪ ካብ ኦም ወይ ካብ ኬሚካላዊ ባእታታት ክርከብ ኣይክእልን እዩ። ንሓበሬታ ‘እምነት’ ትህቦ፡ ንውልቀ-ሰብ ድማ ‘ምትእምማን’ ትህቦ። ንሓደ ክኢላ ሰሚዕካ ምስ እትሰማማዕ፡ ነቲ ክኢላ ትኣምኖ፡ ነቲ ሓበሬታኡ ድማ ትቕበሎ ኣለኻ ማለት እዩ። እዚ ምግባርካ ጥበባዊ ድዩ ኣይኮነን ግን ካልእ ሕቶ እዩ።

ሓንሳብ ሓበሬታ ምስ ተቐበለና፡ እቲ ዝቕጽል መስርሕ ብቕልጡፍን ብዝተሰርዐ መገድን ይካየድ። እቲ መንፈስ ዝወሰኖ ውሳነ፡ ኣብ ቅርፊት ሓንጎል ኤሌክትሪካዊ ዋሕዚ ይፈጥር፤ ንሱ ድማ ብልክዕ ናብ ኣካል ይለኣኽ። ኣካል ድማ ብመሰረት እቲ ዝመጽ ትእዛዝ ምላሽ ክህብ ግድን እዩ። ብተወሳኺ ድማ፡ መንፈስ ድሌታት ኣካል (ምግቢ ወዘተ) ከማልእ ይግብኡ። መንፈስ ነዚ እንተ ዘይገይርዎ እሞ ድሌታት ኣካል ንጐኒ እንተ ገዲፍዎ፡ እቲ ኣካል ኣብ ሓጺር ግዜ ክመውት እዩ።

ወዲ ሰብ ዕላማ ፍጥረቱ ክመልእ ዝኽእል ኣብቲ ‘መውጽኢ’ ጥራይ እዩ። ብቕኑዕ መንነት እንተ ዝነበር፡ ወዲ ሰብ ናጻ ፍጡር ምኾነ ነይሩ። ጽግዕተኛ እኳ እንተ ኾነ፡ ኩሉ ግዜ ግን ናጻ ምሃለወ። ግናኽ ኣብቲ ‘መእተዊ’ መንፈስና፡ ኣብቲ መንነትና፡ እታ ‘ኣነ ኣምላኽ እየ’ እትብል ሓሶት ኣላ። እዛ ሓሶት እዚኣ፡ እንተዘየለሊናያን ዘየርሒቕናያን ክሳብ ሞት ትሰዕበና እያ። እዛ ብዛዕባ ርእስና እትነግረና ሓሶት፡ ‘ንሕና ባዕልና ምንጪ ፍቕሪ ኢና’ ኢላ ተዐሽወና። በዚ

ምኽንያት ድማ እቲ ምስቲ ናይ ሓቂ ምንጪ ፍቕሪ ዘሎና ምትእስሳር ይበላሾ፤ ከም ብሓድሽ ክንጽጋዕ እውን ይጽግመና። እቲ ‘ሕጊ ምርኮሳ’ ዋላ እኳ ዝቐጽል እንተ ኹነ፡ ካብ ኣረኣእያና ግን ይርሕቕ። ሽቡ ‘ንመንፈስና ዝኹነ ሓበሬታ ኣየድልየናን እዩ’ ኢልና ንሓስብ እሞ ብኸንቱ ንነብር። እዚ እቲ ነፍሲ ወከፍ ሰብ ተወሊዱሉ ዘሎ ዓቢ ምጥባር እዩ።

ህይወት ወዲ ሰብ ግን፡ ንሱ ናጻ ክኸውን ከም ዘይክእል ብንጹር ተረጋግጽ እያ። ኣብቲ ‘መእተዊ’ ኩሉ ግዜ ጽግዕተኛ እዩ። ኣብቲ ‘መውጽኢ’ ግን ወዲ ሰብ ናጻ እዩ። ቦቲ ዝተቐበልክዎ ፍቕሪ እንታይ ከም ዝገብር፡ ምሉእ ብምሉእ ኣብ ኢደይ እዩ ዘሎ። ካብ ፍቕሪ ተበጊሰ ግን ፈጺመ ጌጋ ክገብር ኣይክእልን እዩ። ምስ ጸገብኩ፡ ቦቲ ዝረኽብክዎ ሓይሊ እንታይ ከም ዝገብር ናጽነት ኣሎኒ። ብተመሳሳሊ ግን፡ ዝደለኸዎ ነገር ናይ ምብላዕ ‘ናጽነት’ የብለይን። ሓይሊ ክህበኒ ዘይክእል ነገር እንተ በሊዐ፡ ዝኹነ ረብሓ የብሉን። ‘እንታይ’ ክንወስድ ከም ዘለናን ‘ካበይ’ ክንረክብ ከም ዘለናን ምርጫ ናትና ኣይኮነን። እዚ ሕቶታት እዚ ኣብ ውሳኔ ወይ ኣብቲ ‘ናጻ ድሌት’ ናይ ሓደ ፍጡር ዝተመርኮሰ ኣይኮነን። ድሌታትና ኩሎም ኣቐዲሞም ዝተወሰኑ እዮም። ናጽነትና ግን፡ ነቶም ድሌታትና ንምምላእ ዝተቐበልናዮም ነገራት ብኸመይ ክንጥቀመሎም ከም ዘለና ምውሳን እዩ።

ካብ ፍቕሪ ተበጊስካ ክንደይ ነገራት ክትገብር ትኽእል፤ ማእለያ ዘይብሉ ብዙሕ። ሓደ ሰብ ካብቲ ብኤሌክትሪክን ብፕሮግራማቱን ጥራይ ተመሪሑ ዝተፈላለየ ውጽኢት ካብ ዝህብ ‘መካኒካዊ ኮምፒተር’ ንላዕሊ ብዙሕ ዕድላት ኣለዎ። ምኽንያቱ ኣብቲ ‘መውጽኢ’ ናጻ ኢና።

እታ ክንረኽባ ዘሎና ኣዝያ ኣገዳሲት ኣፍልጦ፡ ነቲ ‘ኣነ መን እየ?’ ዝብል ሕቶ እትህቦ መልሲ እያ። ብዘይ ዝኹነ ምርጫ ወይ ተሓታትነት፡ ካብ ዝውለድ ጀሚረ ኣብ ስሕተት ተኣሲረ እየ ዘለኹ። ብዘይፍላጥ፡ ክኸኖ ዘይክእል ‘መንነት’ ከም ዘሎኒ ገይረ እኣምን። ለውጢ ንኸመጽእን ካብቲ ሓሶት ንኸንወጽእን፡ መጀመርታ እዛ ‘ጌጋ መንነት’ እዚኣ ክትበርሃልና ኣለዋ።

አነ ብወገነይ፡ በዛ እተታልለኒን ህይወተይ እተኸብደለይን ‘ሓሶት’ ምእማን ሰልቸዮኒ እዩ። እቲ ናይ ሓቂ ጸገም ብጸተይ (ሰባት) ወይ ከባቢያይ ኣይኮኑን። ብርግጽ ኣብኡ እውን ዘይተመዓራረዩ ኩነታት ይህልዉ ይኹኑ፤ ግናኸ ነቲ ከባቢ ብሓቂ ገለ ክገብረሉ ዝኸኸለ፡ ኣነ ከም ‘መትረብ’ ክኸውን ከለኹ፡ ንርእሰይ ዝኹነ ነገር ክደሊ ምስ ዘቋርጽን ኣብ ‘ሓቂ’ ክነብር ምስ ዝጅምርን ጥራይ እዩ። ሰላም ኣብ ልቢ ምስ ዝህሉ፡ ግጭት ወይ ዕንወት ኣይመጽእን። ብሕግታት ወይ ብስጉምቲታት ግን እዚ ኩነታት እዚ ፈጹሙ ክርከብ ኣይክእልን። ጸገም ወዲ ሰብ ኣብ ውሽጡ እዩ ዘሎ። እስኪ ሕስብ ኣብሉዎ፡ ነዚ ሕጂ ዘሎ ዝተታለለ ኩነታትና ሒዝና፡ ድሕሪ ክልተ ሰሙን ኣብታ ፍጽምቲ (ዝሓወየት) ዓለም እንተ ንኣቱ፡ እታ ዓለም ከመይ ምመሰለት፤

ኣነ ብውሽጡይ ምስ ዝቐየርን ናብታ ‘ሓቂ’ ከምኡ እውን ናብቲ ‘ሕጊ ተፈጥሮ’ ምስ ዝምለስን፡ ኣብ ዙርያይ ንዘለዉ ሰባት ጽቡቕ ነገር ክገብር እጅምር። እንተ ዘይኮይኑ ግን፡ ነቲ ‘ናተይ ጽቡቕ’ ዝበልክዎ ነገር ንስድራቤተይን ንብጸተይን ንኸቐበልዎ ከገድዶም እዩ። ስለዚ፡ እቲ ቐንዲ ነጥቢ፡ መጀመርታ ኣብ ውሽጥና ገለ ነገር ክቐየር ኣለዎ። ድሕሪኡ ጥራይ ኢና ናብ ወጻኢ ወዲእና እንታይ ንሓስብ ከም ዘለናን ቅኑዕ ዝበልናዮን ክንዛረብ እንክእል። በዚ መገዲ እዚ ድማ ጽቡቕ ጽልዋ ክንፈጥር ንክእል። ዋላ እኳ እቲ ናትና ጽቡቕ ጽልዋ ብካልኣት ተቐባልነት እንተዘይረኽበ፡ ንሕና ግን ዕላማ ፍጥረትና ፈጹምና ኣለና ማለት እዩ።

ከምቲ ዝተገለጸ፡ ክልተ መንነታት ጥራይ እየን ዘለዎ፡- ‘ፈጣሪ’ ወይ ‘ፍጡር’። ፈጣሪ ብባዕሉ ዝነብርን ዕጹው ስርዓት ዘለዎም እዩ። ብተመሳሳሊ፡ ፈጣሪ ናጻ እዩ፤ ንፍጥረቱ ድማ ምንጪ እዩ። ኣነ ንፈጣሪ ከም ሓደ ‘ዑደት’ ጌረ ክምስሎ እፈቱ። ነፍሲ ወከፍ ፍጡር — ወዲ ሰብ እውን ሓዊሱ — ‘ምሃብ ምእንቲ ክትክእል ምቕባል’ ኣብ ትሕቲ ዝብል ሕጊ ዝግዛእ እዩ። ስለዚ ፍጡር ማለት ‘መትረብ’ እዩ፤ ንሱ ኸፋት ስርዓት ኮይኑ ኣብ ምርኮሳ ዝተመስረተ እዩ። ካብዘም ክልተ መን ቀዲሙ፤¹³ ብንጹር፡ ፈጣሪ ጥራይ እዩ ‘መበገሲ ጠንቂ’ ክኸውን ዝኸኸለ፤ ፍጡር ድማ እቲ ‘ሳዕቤን’ ጥራይ እዩ።

እቲ ‘ፍቕሪ’ ዝብል ቃል፡ ንኹሎም መንፈሳዊ ድሌታትና ከም ጥቕልል ዝበለ ስም ጌርና ደጋጊምና ተጠቂምናሉ ኢና። ፍቕሪ ብኸመይ ከግለጽ ይኽእል፤ ፍቕሪ እቲ ወዲ ሰብ ብትኽክል ንኽዓይይ (ንኽሰርሕ) ቅድሚኡ ኹሉ ዘድልዮ መጋበርያ እዩ። ፍቕሪ ብባህሪኡ ‘ውልቃዊ’ እዩ፤ ነፍሲ ወከፍ ሰብ ድማ ብዛዕባ ፍቕሪ ዝህቦ መልሲ ይፈላለ ይኸውን። ግናኽ ‘ፍቕሪ የድልየካ ድዩ፤’ ንዝብል ሕቶ ኩሉ ሰብ ‘እው’ ኢሉ እዩ ዝምልስ። ፍቕሪ ንምድላይ ወይ ንኽንፍቀር ምርጫ አሎና ድዩ፤ የብልናን። መንፈስና ብዘይ ፍቕሪ ክሰርሕ ኣይክእልን እዩ። ናጽነት፡ ፍትሒ፡ ስኒት፡ ኣፍልጦ ምርካብ፡ ውሕስነትን ካልኣት ብዙሓትን መንፈሳዊ ድሌታት ኣብ ትሕቲ ‘ፍቕሪ’ ዝጥቕለሉ እዮም። እዚኣም ኩሎም ዘይቅየሩ ድሌታትና እዮም። ወዲ ሰብ ከምኡ ኮይኑ እዩ ተፈጢሩ።

ኣነ ንርእሰይ ‘ስኒት’ ኣዝዩ ስለ ዘድልየኒ፡ ንኹሉ ሰብ ከሓጉስ እጽዕር እዩ። ኩሉ ሰብ ንኣድሕዱ ‘ፍቕሪ’ ዘርእየሉ ሃዋህው ባህ ይብለኒ። ግናኽ እቲ ስኒት ምስ ዝጠፍእ እንታይ እዩ ዝኸውን፤ ወለደይ ወዲ 8 ዓመት ከለኹ ተፋቲሖም። ድሕሪ ሓደ ሰሙን ብ‘ሄፓታይቲስ ቢ’ — ማለት ናይ ቫይረስ ረኽሲ ጸላም ከብዲ — ተታሓዝኩ። እቲ መበገሲ ጠንቂ እንታይ ከም ዝነበረ ክትግምቱ ትኽእሉዶ፤ ምፍልላይ ወለዲ ኣብቶም ደቆም ጉድኣት ከም ዘስዕብ ዝጠራጠር የለን። ግናኽ ብኸመይ እዩ ቫይረስ ናብ ጸላም ከብዲ ዝኣቱ፤ ኣብ መንፈሳዊ ደረጃ ጸገም ክህሉ ከሎ፡ ስለምንታይ እዩ ኣካላዊ ለውጢ ዝመጽእ፤ እቲ ምኽንያቱ እቲ ቆልዓ ኣብ ፍቕሪ ወለዱ ‘ጽግዕተኛ’ ስለ ዝኾነ እዩ።

ሽዑ ሕማም ባዕለይ ድየ መሪጸዮ፤ ንስድራቤተይ ክመርጽ ወይ ክነጽግ ኣይክእልን ነይረ። ወዲ 8 ዓመት ከለኹ ድሮ ብዛዕባ ናይ መጻኢ ስድራቤተይ እሓስብን ክምርቦ እሓልምን ነይረ። ኣቓልቦይ ኩሉ ግዜ ናብ ኣዋልድ ነበረ፤ ካብኣተን ድማ ‘ስኒትን’ ‘ፍቕርን’ እደሊ ነይረ። ብርግጽ ድማ ብኣጋኡ ተመርዓኹ፡ ምኽንያቱ ነቲ ‘ስኒት’ ክረክብ ነይሩኒ። ነፍሲ ወከፍ ወዲ ተባዕታይ ብዛዕባ እታ ዝምነያ ሰበይቲ ናቱ ኣረኣእያ ኣለዎ፤ ግናኽ ኩሉ ግዜ እቲ ዝተመነዮ ነገር ልክዕ ከምቲ ዝሓሰበ ኣይመጽእን እዩ።

ስኒት፡ ፍትሕን ካልኦትን ከም ዘድልዩና ምፍላጥ ‘ምርጫ’ ኣይኮነን። እዚ ኣብ መንፈስና ዝተቐርጸ እዩ። ነዞም ድሌታት እዚኦም እንተ ዘይመሊእናዮም፡ ሕጉሳት ኣይንኸውንን፡ ንሓምም ድማ። ኣነ ብመሰረት ኣሰራርሓ ኣካል ሓደ ትርጉም ፍቕሪ ረኺቢ ኣለኹ። ‘ሕጽረት ፍቕሪ’ ምስ ዝህሉ ኣካል ይሓምም። ፍቕሪ ኣብ ኣካል እንታይ እያ እትገብር፤ እታ ኣነ ዝገለጽከዋ ዓይነት ፍቕሪ፡ ኣካል ከይሓምም እያ እትገብር። መንፈስ ነዛ ፍቕሪ እዚኣ ወሲዱ ምስ ዝጥቀመላ፡ ብመንገዲ ዋሕዚ ኤፌክትሪክ ሓንጎል፡ እቲ ኣካል ብትኽክል ከም ዝዓይይ ትገብር። ምኽንያቱ እቲ ፍቕሪ ናይ ምርካብ ‘ድሌት’ ጥራይ ዘይኮነስ፡ እቲ መንፈስ — ልክዕ ከምቲ ፒያኖ ዝሃርም ሰብ — ነቶም ናይ ኣካል ቁልፍታት ብኤፌክትሪክ ተጠቂሙ ብትኽክል ንኸመርሖም ዝገብር ‘ጽልዋ’ እውን ዝተወሰነ እዩ። ወዲ ሰብ እንታይ ከም ዘድልዮ ክመርጽ ኣይክእልን እዩ። እቲ ምርጫ ዘሎ ኣብቲ ‘ነቲ ኣቐዲሙ ዝወሰዱ ነገር ብኸመይ ይጥቀመሉ’ ኣብ ዝብል ውሳኔ ጥራይ እዩ።

እሞ ፍቕሪ እንታይ እያ፤ እቲ ኣነ ዝሃብክዎ ትርጉም ንኸልተ ዓባይቲ ነገራት የተሓሕዝ፡- ‘ተገዳስነት’ ከምኡ እውን ‘ናጽነት’። ክልቲኦም ወሰን የብሎምን። ፍቕሪ በዚ መልክዕ እዚ ምስ እንጥቀመላ፡ ዝኾነ ሰብ ክጐድኣና ዘይክእል ናጻ ፍጡራት ንኸውን። ፍቕሪ ናይ ኩሉ ጸገማት ወዲ ሰብ መፍትሒ እያ። ፍቕሪ ማለት ነቲ ካልእ ሰብ ዘሎካ ‘ዝለዓለ ተገዳስነት’ እዩ። ስለምንታይ ደኣ ተገዳስነት ንፍቕሪ ኣገዳሲ ኮይኑ፤

ፍቕሪ ነቲ ካልእ ሰብ ዝለዓለ ተገዳስነት ክህልዋ ኣለዎ። ናይ ሰብ ፍቕሪ እውን ብዛዕባ እቲ ካልእ ሰብ ዓቢ ተገዳስነት ከርኢ ይኽእል እዩ። ግናኸ እዚ ‘ኣብቲ ካልእ ሰብ’ ዘሎ ተገዳስነት እምበር፡ ‘ንራብሓ እቲ ካልእ ሰብ’ ዝግበር ተገዳስነት ኣይኮነን። ነፍሲ ወከፍ ኣደ ንውላዳ ተፍቅር እያ። ግናኸ ካብ ውላዳ ገለ ነገር ትደሊ ድያ ወይስ ምንም ኣይትደልን፤ ኣዴታት ምስ ደቀን ስለ ዝተኣሳሰራ (ስለ ዝጠብቃ) ህይወተን እኳ ኣሕሊፈን ክህባ ከም ዝኽእላ ንፈልጥ ኢና። ግናኸ እቶም ደቀን እቲ ንሳተን ዝጽበያኦ ነገር ምስ ዘይገብሩ፡ መብዛሕትኡ ግዜ ኣዴታት ጣልቃ ይኣትዋ እየን። መብዛሕትኦም ሕሙማተይ ‘ኣብ ልዕሌና

ዓብላሊት ዝኾነት ኣደ ነይራትና፡ ይብሉኒ። ኣዴታት ንደቀን ከገድዳን ብመልክዕ 'ኮንዲሽንግ' ክቐርጽሉምን ዓቕሚ ኣለወን። ግናኹ ዝኾነ ሰብ ብካልእ ክቕረጽ ወይ ክግደድ ኣይፈቱን እዩ።

ወዲ ሰብ ካብቲ ናቱ ተበግሶ ኣብ ልዕሊ ካልእ ሰብ ዓቢ ተገዳስነት ክህልዎ ይኽእል እዩ፤ ምኽንያቱ ነቲ ሰብ ንናቱ ‘ፍቕሪ’ (ድሌት) ስለ ዝደልዮ። በዚ ምኽንያት ድማ ነቲ ካልእ ሰብ ክለቆ (ክሕድን) ኣይክእልን። ፍቕሪ ናይ ሓቂ ፍቕሪ ክትበሃል እትኽእል ግን፡ እቲ ተገዳስነት ‘ንራብሓ እቲ ካልእ ሰብ’ ምስ ዝኸውን ጥራይ እዩ እምበር፡ ‘ኣብቲ ካልእ ሰብ’ (Interest in the other - ንጥቕሚ ርእስኻ ምስ ዝኸውን ኣይኮነን። እዚ ድማ ዝከኣል፡ እታ ፍቕሪ ነቲ ካልእ ሰብ 100% ናጽነት ክትህቦን 100% ከተኸብሮን ከላ ጥራይ እዩ።

ምስ ከምዚ ዓይነት ፍቕሪ ዘዘውትር ሰብ ብሓባር ምንባር ከመይ ምኾነ፤ ህይወቱ ንዓይ ኣሕሊፉ ክህብ ድልው ዝኾነ፡ ግናኽ ዝደለኸዎ ክገብር ምሉእ ናጽነት ዝህበኒ ሰብ፤ እዚ ፍጹም ዝኾነ ርክብ ምኾነ ነይሩ። እንታይ ይመስለኩም፡ ኣየናይ እዩ ዝኸብድ፡- ንሓደ ሰብ ዝለዓለ ተገዳስነት ምርኣይ ድዩ ወይስ ምሉእ ናጽነት ምሃብ፤ ናይ ሰብ ፍቕሪ ንሰባት ክተገድድን ክትቀርጽን ምስ ዘይትኽእል፡ ሸለል ክትብልን ብደገ ክትርሕቕን ትፍትን። ብውሽጢ ግን ነቲ ካልእ ሰብ ናይ ምቁጽጻር ባህጊ መብዛሕትኡ ግዜ ይቕጽል እዩ። እታ ናይ ሓቂ ፍቕሪ ግን ንጽቡቕ ነገር እውን እንተኾነ ዝኾነ ‘ምግዳድ’ ኣይትፈልጥን እያ።

ሰባት ንምንታይ እዮም ንኻልኣት ሰባት ‘ንጽቡቕኩም እዩ’ እናበሉ ክገድድዎም ዝጽዕሩ፤ ብሓቂዶ ብዛዕባ ድሕንነት ወይ ረብሓ እቲ ካልእ ሰብ ተገዲሶም እዮም፡ ወይስ ንናቶም ዕላማን ምክልኻልን ክብሉ እዮም፤ ብዙሕ ግዜ ሓደ ትእዛዝ ወይ ሕጊ፡ ‘ንሓባራዊ ረብሓ’ ወይ ‘ንብጻይካ ካብ ዘሎካ ፍቕሪ’ ተባሂሉ ይንገረሉ። ግናኽ ትርጉም ፍቕሪ ከም ዘርእየና፡- ዝኾነ ዓይነት ምግዳድን ግፍዕን ዝጥቀም ሰብ ካብ ‘ሓቂ’ ወጻኢ እዩ ዘሎ። ናይ ሓቂ ፍቕሪ ንዝኾነ ዓይነት ጠባይ መተባብሒ ወይ ‘ኮንዲሽኒንግ’ ኣይትጥቀምን እያ። ኮንዲሽኒንግ (ምቕራጽ) ማለት ‘ምጥባር’/ምትላል እዩ።

ኣብቶም ሕሙማተይ ብቐጻሊ ከም ዘስተውዓልኩዎ፡ ኩሉ ጸገማቶምን ሕማማቶምን ካብቲ ንሰባት ‘ናጽነት ምሃብ’ ብዘይምኽኣሎም ዝመጸ እዩ። ዝኾነ ኮይኑ፡ መብዛሕትኦም ሰባት ነገራት ከምቲ ንሳቶም ዝደለይዎ ምስ ዘይኸይድ፡ ናጽነት ክህቡ ኣይክእሉን እዮም።

እነሆ ሕጂ ንኣስታት 40 ዓመታት ተመርዕዮ ኣለኹ፤ ገና ድማ ንሰበይተይ ምሉእ ናጽነታ ንኸህባ እለማመድ ኣለኹ። ንኻልኣት ሰባት ምሉእ ናጽነት እንተ ሂበዮም፡ ኣነ ባዕለይ ክንደይ ዝኣክል ናጽነት ይህልወኒ፤ ምሉእ ናጽነት ይህልወኒ። ናጽነት ምስ ዝኸልእ፡ ንኣብነት ድማ ኣብ ልዕሊ ካልኣት ክውስን ምስ ዝፍትን፡ እሓምም፡ ቃንዛ ድማ ይስምዓኒ።

ፍቕሪ ብትኽክለኛ መገዲ ምስ እነዘውትራ፡ ንዓና ንባዕልና ምሉእ ብምሉእ ናጻ ትገብረና እያ። ናጽነት ምስ እትህብ ጥራይ ኢኻ ናጽነት እትረከብ። ናጽነት ክትህብ እንተ ዘይክኢልካ፡ ንስኻ ባዕልኻ ናጽነት የብልካን። ምኽንያቱ፡ ነቲ ናጽነትን ፍቕርን ዝኸላእካዮ ሰብ ተጸጋዒኡ (ባሪኡ) ትኸውን ኣለኻ። ስለዚ፡ ነቶም ሰባት ብትኽክለኛ መገዲ ምስ ዘፍቅሮም፡ ኩሉ ግዜ ካባታቶም ናጻ ክኸውን እዮ። እቲ ቅድመ-ኩነት እዚ እዩ። ብናይ ሰብ ፍቕሪ ተመሪሕካ፡ እቲ ካልእ ሰብ ገለ ጌጋ ነገር ክገብር ከሎ፡ ንኣብነት ገንዘብ ከባኽን ከሎ፡ ስቕ ኢልካ ክትሓልፎ ትኽእልዮ፤ እታ ፍቕሪ ናይ ሓቂ ፍቕሪ ምዃና እትፍተነሉ ነጥቢ ኣብቲ ‘ናጽነት ምሃብ’ ዝብል ሕቶ እዩ።

ናጽነት ኣብ ዘይብሉ ቦታ፡ ኣብቲ ካልእ ሰብ ዝተመርኮሰ ጽግዕተኛነት ኣሎ፤ ምኽንያቱ ካብቲ ሰብ ገለ ነገር እደሊ ከም ዘለኹ ግሁድ እዩ። ሓደ ሰብ ንኻልእ ሰብ ዝለዓለ ተገዳስነት እናርአየ፡ ብተመሳሳሊ ድማ ምሉእ ናጽነት ዝህብ እንተ ኾይኑ፡ እዚ ዘረጋግጽ ነገር፡- እቲ ከምዚ ዓይነት ፍቕሪ ዘፍርይን ዝህብን ሰብ ካብቲ ካልእ ሰብ ‘ናጻ’ ክኸውን ከም ዘለዎ እዩ። ብሓቂ ናጻ ዝኾነ ግን ሓደ ጥራይ እዩ፡- ንሱ ድማ ኣምላኽ፡ እቲ ፈጣሪ እዩ።

አምላክ ጥራይ ናጸ ስለ ዝኾነ፡ ፍቕሩ ንነፍሲ ወከፍ ፍጡር ብዘይ ገደብ ክህብ ይኸእል እዩ። ነፍሲ ወከፍ ሰብ ነዛ ፍቕሪ እዚኣ መጀመርታ ብምቕባል፡ ድሕሪኡ ድማ ንኻልኣት ብምሕላፍ ክጥቀመላ ይኸእል። ወዲ ሰብ ነታ ፍቕሪ ናበይ ከም ዝህባ ናጽነት እኳ እንተ ሃለዎ፡ ነታ ፍቕሪ ምጥቃም ግን ንህይወቱ ቅድመ ኩነት እዩ።

ንሰኻ ብፍቓድካ ዲኻ ትበልዕ ወይስ ትግደድ፤ ኣነ ባዕለይ ምብላዕ እፈቱ እየ፤ መብዛሕትኦም ሰባት እውን ከምኡ ከም ዝኾኑ እግምት። ብልሙድ ‘ኣየ ዘሕዝን፡ እንደገና ክበልዕ ተገዲደ’ ኢሉ ዝሓስብ የለን። ፍቕሪ እውን ከምኡ እዩ፤ ከም ፍጡር መጠን ብደስታ ክቕበሎን ኣብ ግብሪ ከውዕሎን ዝግበኣኒ ነገር እዩ። ፍቕሪ እቲ ንምሉእ ህይወተይ ሓይሊ ዝህበኒ መሰረታዊ ባእታ እዩ። ከምዚ ዓይነት ፍቕሪ ድማ ኣብ ሓንቲ ቦታ ጥራይ እየ ክረኽቦ ዝኸእል — ንሳ ድማ ኣብ አምላክ፡ እቲ ፈጣሪ እያ።

ብዛዕባ አምላክ ዘሎና ኣረኣእያ ዝኾነ ይኹን፡- ሓደ አምላክ ጥራይ — ሓደ ምንጪ ፍቕሪ ጥራይ — እዩ ክህሉ ዝኸእል። ካብ ሓደ ምንጪ ንላዕሊ እንተ ዝነብር ነይሩ፡ እቲ መሰረታዊ ሕጊ ናይዚ ፍጥረት ተግባር ኣይምሃለዎን። አምላክ ሓደ ጥራይ እዩ፤ ንሱ መንፈስ ስለ ዝኾነ ድማ፡ ብግድን ‘ኣካል’ እዩ።

15. ውርሻን አተዓባብያን — ደቅና አብ ምንታይ እዮም ዝምርኮሱ፤

ብዙሓት ቆልዑ ብምምርማሪይን ብምምካሪይን ብዙሕ ነገራት ተማሂረ እዮ። ስለምንታይ እዩ ካብ ኣፍንጫ ቆልዑ ንፋጥ ዘረር ዝብል፤ ስለምንታይከ እዮም ዘይፍለጥ ምንቅጥቃጥ ኣካላት ዘማዕብሉ፤

መበል 14 ኩነት ፦ ሓንቲ ስድራቤት ምስ 10 ዓመት ዝዕድሚኦ ጓሎም ናባይ መጹ፤ እታ ጓል ንኣርባዕተ ዓመታት ዝኣክል ጎሮሮኦ ንምጽራይ ብግልጺ ትሕንፍጽ ነበረት። ‘ፖሊፕ’ “ዕብየት” ብምውጻእ ይኹን ብስነ-ኣእምሮኣዊ ሓገዝ ወይ ብኻልእ ልሙድ ዘይኮነ ሕክምናታት ክትሓዊ ኣይከኣለትን። እታ ቆልዓ ሕጂ ኣብ 3ይ ክፍሊ ነበረት፤ ኣብ ነፍሲ ወከፍ ክልተ ወይ ሰለስተ ደቂቕ ድማ ትሕንፍጽ ነበረት። መታዓብይታ ድማ ምሉእ ግዜ ይስሕቁላ ነበሩ።

ኣብ ከምዚ ዝኣመሰለ ‘ናይ ጭዋዳታት ምንቅጥቃጥ’፡ እቲ ጠንቂ ሓደ ፍሉይ ‘ሕጽረት ፍቕሪ’ እዩ፤ ንሱ ድማ ሕጽረት ውሕስነት እዩ። ሓደ ቆልዓ 100% ውሕስነት የድልዮ። እዚ ውሕስነት እዚኽ ካባይ ይረኽቦ፤ ካብ ወለዱ። ምስቶም ወለዲ ዓሚቕ ዕላል ምስ ገበርኩ፡ እቲ ምሕንፋጽ ድሕሪ ሰለስተ መዓልቲ ጠፍኦ። እዚ ብኸመይ ተኻእለ፤ ምኽንያቱ ሕማማትና ንሓደ ነገር ዘመልክቱ ‘ምልክታት’ ጥራይ ስለ ዝኾኑ እዩ። መንፈስ እታ ቆልዓ፡ እቲ ‘ውሕስነት ይጐድለኒ ኣሎ’ ዝብል ምልክቱ ከም ዝተሰምዐን እቲ ጸገም ከም ዝተፈትሐን ምስ ገመገመ፡ ነቲ ምሕንፋጽ ደው ኣበሎ፤ እቲ ሕማም ድማ ተዛዘመ።

ሓደ ቆልዓ ብኸመይ እዩ ዝሰርሕ፤ መጀመርታ ብዛዕባ ኣፈጣጥራኡ፡- ቆልዓ ካብ ክልተ ዋህዮታት እዩ ዝፍጠር። ሓደ ካብ ኣደ፡ ሓደ ድማ ካብ ኣቦ። እዞም ዋህዮታት እዚኦም ኣብ ‘ሻምብቆ ማህጸን’ ይራኽቡ። ብልክዕ ክንዛረብ እንተ ኾይና፡ እዚ ዝኸውን ‘ኣብ ውሽጢ’ ኣካል ኣደ ዘይኮነስ ‘ኣብ ልዕሊ’ ኣካል ኣደ እዩ። እቶም ክልተ ዋህዮታት ምስ ተዋሃሃዱ፡ ዋህዮታት ብባዕሎም ዝገብርዎ ነገር ስለ ዘየለ፡ ምስኦም ዝተኣሳሰረ ዘይርኣ ‘መንፈስ’ ክህሉ ኣለዎ። እቲ ቆልዓ

ፍርቂ ካብ ውርሻዊ ሓብሬታ አደ፡ ፍርቂ ድማ ካብ አቦ እዩ ዝፍጠር። እዚ ኣብ ኣካላዊ ደረጃ ጥራይ ዘይኮነስ፡ ኣብ መንፈሳዊ ደረጃ እውን ይሰርሕ እዩ። መንፈስ እቲ ቆልዓ ፍርቂ ካብ መንፈስ አቦኡ፡ ፍርቂ ድማ ካብ መንፈስ አዲኡ እዩ ዝቐውም (ዝፍጠር)።

እቲ ዝተዋሃሃደ ዋህዮ ክዓብይን ክመቓቐልን ይጅምር፤ ናብ ማሕጸን ድማ ይጓዓዝ። መን እዩ ኣብ መን ዝጽጋዕ፤ ብመሰረት ሕጊ ተፈጥሮ፡ ኩሉ ግዜ እቲ ‘ገለ ነገር ዘድልዮ’ ሰብ እዩ ኣብ ካልእ ዝጽጋዕ። ስለዚ፡ እቲ ዝፍጠር ዘሎ ቆልዓ እዩ ኣብ አዲኡ ዝጽጋዕ። ብመንገዲ መዳሕንቲን ዕትብቲን — እዚአም ክፋል ኣካል እቲ ቆልዓ እዮም — እቲ ቆልዓ ኣብ ማሕጸን አዲኡ ይጽጋዕ። እዚ ኣካላዊ መዳሕንቲ እዚ ንኬሚካላዊ መግቢ ዝምልከት እዩ። እቲ ቆልዓ 100% ኣብ ኣካል አዲኡ ዝተጸግዐ እዩ። ካልእ ኣካል ናይ ምምራጽ ዕድል ኣለዎዶ፤ የብሉን። እታ አደሽ፤ ንሳሽ ናጻ ድያ ወይስ ካብ ገለ ቦታ ክትወስድ ኣለዋ፤ ምንጪ ድሌታት አደ ‘ተፈጥሮ’ እዩ። አደ ካብ ተፈጥሮ ትበልዕ፡ እቲ ቆልዓ ድማ ካብ አዲኡ ይወስድ። አደ ኣልኮል እንተ ሰትያ፡ እቲ ቆልዓ እውን ይሰክር። አደ ሓንትን እንኮን ምንጪ እቲ ቆልዓ ስለ ዝኾነት፡ ንውላዳ ዝጐድእ ነገር ካብ ምውሳድ ክትጥንቀቅ ይግባእ።

መንፈሳዊ ምትእስሳር እቲ ቆልዓኽ ከመይ እዩ፤ ኣብ መንፈሳዊ ደረጃ እውን፡ ልክዕ ከምቲ ኣካላዊ፡ ምትእስሳር ኣዝዩ ኣገዳሲ እዩ። ካብ ግዜ ጥንሲ ጀሚሩ፡ መንፈስ እቲ ቆልዓ ኣብ መንፈስ አዲኡ ይጽጋዕ። ኣብዚ እውን ምርጫ የብሉን። ክወስድ ኣለዎ፤ ማለት ክተኣማመን ኣለዎ። ብኸምዚ ጥራይ እዩ እቲ መንፈስ ብወገኑ ‘ምሃብ’ ዝኽእል። እቲ መንፈስ ንህይወትን ዕብየትን እቲ ዕሸል ዘድልዮ ኤሌክትሪካዊ ዋሕዚ ከበራብሮን ክመርሖን ኣለዎ። መንፈስ እቲ ቆልዓ ብሓደ ‘መንፈሳዊ ዕትብቲ’ ጌሩ ካብ መንፈስ አዲኡ ይወስድ እዎ። ኣብተን ቀዳሞት ሰለስተ ኣዋርሕ ነቲ ኣካል ይሃንጽ። ድሕሪ እዚ ናይ ህንጻት ግዜ፡ እቲ ቆልዓ ይዓቢ እምበር፡ ብቐርጺ ኣይቅየርን እዩ።

መንፈስ አብ ኩሉ መስርሕ ዕብየት እቲ ቆልዓ ይውስን። አደ ብሰንኪ ‘ዘይናጸ ሓሳባት’ ዓቢ ውጥረት እንተ ኣጋጢሞዎ፡ መንፈስ እቲ ቆልዓ ነቲ ኣካል ብትኽክል ኣይሃንጽን እዩ። ሽዑ ገለ ክፋላት ኣካል ወይ ናይ ደም መትኒታት ክጎድሉ ይኽእሉ እዮም። ስለዚ፡ ሓንቲ ነፍሰ-ጾር ኣደ እንታይ ክትበልዕን ክትሰትን ከም ዘለዋ ጥራይ ዘይኮነስ፡ ‘እንታይ ክትሓስብ’ ከም ዘለዋ እውን ክትፈልጥ ይግባኣ። ናይታ ኣደ ሓሳባትክ መን እዩ ዝመርሖ፤ ንሳኽ እትወስደሉ ምንጪ ኣለዋዶ፤ ብርግጽ፡ ንሳ እውን ንኣደ ሰብ ክትተኣማመን ኣለዋ። ንበዓል ቤታ ድያ ትተኣማመን ወይስ ንወለዳ፤

መብዛሕትኦም ሰባት ምሉእ ህይወቶም ኣብ ኣዴታቶም ተጸጊዖም እዮም ዝነብሩ። ሓንቲ ዕድመ ዝደፍአት ሕመምተኛ ብሕርቃን ከምዚ ኢላትኒ፡- “በዓል ቤተይ ሕጂ ወዲ 70 ዓመት እዩ፡ ኣዲኡ ድማ ልዕሊ 90 ዓመት ኮይነን ኣለዋ፤ ንሱ ግን ገና ንዕኡን እዩ ዝሰምዕ!” ብሰንኪ እዚ ዘይበተኽ ጥብቆ ድማ እዩ፡ ብዙሓት ሰባት ኣብ ሰዓት ሞቶም ‘ሕጂ ናብ ኣደይ እኽይድ ኣለኹ’ ዝብሉ።

እቲ ኣብ ማሕጸን ዘሎ ቆልዓኽ እንታይ ይኸውን፤ ድሕሪ 9 ኣዋርሕ ይውለድ። ካብቲ እዋን እቲ ጀሚሩ ድማ ኣብ ተወሳኺ ምንጭታት ይጽጋዕ። ምጥባው ናቱ ግዜ ኣለዎ፤ ድሕሪኡ ግን እቲ ቆልዓ ካብ ኣካል ኣዲኡ ምውሳድ የቋርጽ። ብሓፈሻ፡ ‘እቲ ምንጪ ኩሉ ግዜ ካብቲ ዝወስድ ሰብ ክዓቢ ኣለዎ’ ዝብል ሕጊ ኣሎ። ኣካል ኣደ ነቲ ቆልዓ ንምምጋብ ዓቢ ክሳብ ዝኾነ፡ ኣደ ትኣክል እያ። ድሕሪ 9 ኣዋርሕ ግን እቲ ቆልዓ ባዕሉ ክተንፍስ ይጅምር።

ኣብ መንፈሳዊ ደረጃ ዘሎ ጽግዕተኛነትክ ከመይ እዩ፤ ስለምንታይ እያ እታ ንል ኣብ ‘ኣብ መበል 14 ኩነት/ኣብነት’ ትሕንፍጽ ነይራ፤ እቲ ጠንቂ ኣብታ ቆልዓ ድዩ ወይስ ኣብታ ኣደ፤ እታ ቆልዓ ምርጫ የብላን። በቲ ‘ናይ ጭዋዳ ትርታ’ ገይራ መንፈሳዊ ሕጽረት ከምዘለዋ ትገልጽ ኣላ። ንሳ ብመንፈስ ኣብ ኣዲኣ ዝተጸግዐት ስለዝኾነት ካብኣ ትወስድ። እዚ ጥብቆ እዚ ብሳይንሳዊ መገዲ ክረጋገጽ ይከክል እዩ። መንፈስ እኳ እንተ ዘይተራእየ፡ እቲ ዝፈጥሮ ኤሌክትሪካዊ ዋሕዚ ግን ክልካዕ ይኽእል እዩ። ናይ ኣደን ናይ ቆልዓን ዋሕዚ

ሓንጎል ሓንሳብ እንተ ለኪዕናዮ፡ እቲ ቆልዓ ኣብ ኣዲኡ ዘለዎ ጽግዕተኛነት ይርእእዮ። ኣደ ዋሕዚ ኤሌክትሪካ ምስ እትቐይር፡ እቲ ቆልዓ ድማ ብቐልጡፍ ይስዕባ እዎ ዋሕዚ ሓንጎሉ ይቐይር።¹⁴ እዚ ምትእስሳር እዚ ርሕቀት እኳ እንተ ሃለዎ ይሰርሕ እዩ፤ ግናኹ እቲ ርሕቀት ኣዝዩ ምስ ዝዓቢ፡ እቲ ‘መንፈሳዊ ዕትብቲ’ ይቋረጽ።

እቲ ቆልዓ ነቲ ምስ ኣዲኡ ዘለዎ ‘መንፈሳዊ ዕትብቲ’ ክሳብ መዓስ እዩ ክዕቅቦ ዘለዎ፤ ኣደ ቆልዓ ምስ ተወልደ ብኡንብኡ ምሉእ ሰብ ኣይኮነን። ኣብቶም ቀዳሞት ዓመታት ንዕብዮቱን ጥዕናኡን ወሳኒ ዝኾነ ነገር፡ ኩነታት ኣዲኡ ከመይ ከም ዘሎ እዩ። ስለዚ፡ ኣደን ውሉድን ኣብቶም ቀዳሞት ሸውዓተ ዓመታት ክፈላለዩ የብሎምን። ኣብ ኩሎም እንስሳታት — ብፍላይ ድማ ኣብቶም ዘጥብዉ — ኣደን እቶም ናእሽቱን ንተወሰነ ጊዜ ብሓባር ይጸንሑ እዮም፤ ንኣብነት ድቢታት ንሰለስተ ዓመት ብሓባር ይጸንሑ። እቲ ‘ኣእምሮ ኣሎኒ’ ዝብል ወዲ ሰብ ጥራይ እዩ፡ ሓድሓደ ጊዜ ንውላዱ ድሕሪ ሒደት ሰሙናት ኣርሒቐ ዝህቦ፤ በዚ ድማ ኣብቲ ቆልዓ እንታይ ዓይነት ጉድኣት የውርድ ከም ዘሎ ኣይፈልጥን።

ኣብ መንፈሳዊ ደረጃ፡ ኣደ ቆልዓ ካብ ጊዜኡ ወጻኢ ካብ ኣዲኡ ምፍላይ፡ ልክዕ ንኣደ ዓሳ ካብ ማይ ምስ ምውጻእ ክምስል ይኽእል እዩ። ብዙሓት ሕማማት፡ ዋላ እኳ ድሒሮም ዝመጹ እንተኾኑ፡ መበገሲኦም ካብ ጊዜ ሕጻንነት እዩ። እዚ ድማ ካብ ብዙሕ ትዕዛብቲ ዝረኽብክዎ ሓቂ እዩ። ናይ ብዙሓት ሕመማተይ ስቓይ፡ ካብቲ ድሌታት ቆልዑ ብግቡእ ዘይምርዳእ ዝመጸ ናይ ሕጻንነት ጸገም እዩ። ነተን ብዛዕባ እዚ ሓበሬታ ዘይነበረን ኣዴታት፡ ናይ ሕሊና ወቀሳ ክፈጥረለን ኣይደልይን እዩ። ግናኹ፡ ነገራት ከምቲ ዘለዎም ክገልጽም እፈቱ፤ ምኽንያቱ እዚ ሓቅታት እዚ ንነፍሲ ወከፍ ሰብ ምፍላጡ ኣገዳሲ ስለ ዝኾነ።

¹⁴ ቱርክ፡ ኢ.፡ ቡሮመን፡ ጄ.፡ ፎንከን፡ ዋይ.፡ ሌቪ፡ ጄ.፡ ቫን ደን ሂውቭል፡ ኤም. (2022)፡- ምስ ውሉድካ ምጥጣም (In sync)፡- ኣብ ምርምር ዕብየት ሕጻናት፡ ናይ ወላድን-ውሉድን ኤሌክትሮ-ኤንሰፋሎግራፊ (EEG) ዘለዎ ዓቕሚ፡ ዋይሊ፡ ዲቨሎፕመንታል ሳይኮሎጂ፡ ፍሉይ ሕታም፡ 1-16።

ድሕሪኡ ግን፡ እቲ ቆልዓ ብመንፈስ ኣብ ኣዲኡ ምምርኳስ ዘቋርጽሉ ግዜ ይመጽእ። እቲ ቆልዓ ኣደ መዓልቲ ነቲ ዝወስደሉ ምንጪ ክቐይሮ ኣለዎ፤ ምኽንያቱ ኣደ ከም ምንጪ መጠን ንዕኡ እኹል ኣይኮነትን። ግናኸ እታ ኣደ ባዕላ ንመንፈሳ ዝኸውን ቅኑዕ ምንጪ፡ በዓል ቤታ ወይ ካልኣት ሰባት ከም ዘይኮኑ እንተ ዘይተረዲአ፡ ከመይ ኢሉ ደኣ እቲ ቆልዓ ክርድኦ ይኽእል፤ እቲ ፈጣሪ ኣብ ክንዲ ሰባት ከም ምንጪ ድሌታትና ኮይኑ ክትካእ ከሎ ጥራይ እዩ፡ መንፈሳዊ ድሌታትና ብትኽክለኛ መገዲ ክማላእ ዝኽእል። እቲ ዝበለጸ መገዲ፡ ኣደ ቆልዓ ወዲ 12 ዓመት ምስ ኮነ ብመንፈስ ምስ ኣምላኽ ክተኣሳስር ኣለዎ። ብመንፈሳዊ ደረጃ ካብ ኣምላኽ ጥራይ ክወስድ ኣለዎ እምበር፡ ኣብ ኣዲኡ ወይ ኣብ ካልኣት ሰባት ተጸጋዒ ክኸውን የብሉን። እቲ ቆልዓ ካብዚ ግዜ እዚ ጀሚሩ ምሉእ ብምሉእ ምስ ኣምላኽ እንተ ዝተኣሳስር ነይሩ፡ ብመንፈሳዊ ሸነኽ ምሉእ ብምሉእ ባዕሉ ዝኸኣለ ምኾነ። እዚዶ ግሩም ኣይምኾነን፤ እታ ኣደ ኩሉ ነገር ብትኽክል ገይራ ኣላ ማለት እዩ፤ ነቲ ቆልዓ ድማ ብናጽነት ክትሰዶ ትኽእል።

ግናኸ አብ ዙርያና ክንጥምት ከለና፡ እቲ ተገላቢጦሽ እዩ ዝረከ። መብዛሕትአን ኣዴታት ንደቀን ክለቃ (ክሓድጋ) ኣይክእላን እየን። ኣዴታት መብዛሕትኡ ግዜ ኣዝየን ‘ለዋሃት’ ኣዴታት እየን። ውላደን ምስ ተመርዓወ እኳ፡ እንተ ዝከኣለን ነይሩ ኣብታ ጥቓ መደቀሲ ክፍሊ እቶም ሓደሽቲ መጻምድቲ ዘላ ንእሽቶ ክፍሊ ምኣተዋ ነይረን።

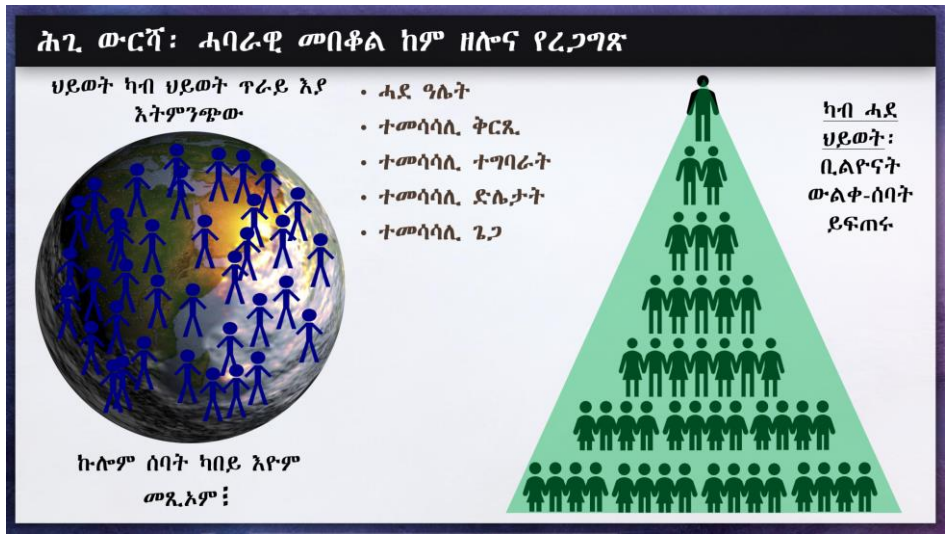
ዘገርም ነገር ኮይኑ፡ ኩሎም ሰባት ኩሉ ግዜ ሓንቲ ዓይነት ታሪኽ ከም ዘዘንትዉ ክርዳእ ክኢለ እየ። ምኽንያቱ ኩሉ ዘጋጥመና ነገራት ናብ ሓንቲ ጠንቂ እዩ ዝምለስ፡- ንሳ ድማ እታ ‘ጌጋ መንነት’ እያ። ስለዚ እቲ ቆልዓ እውን ቦታ ‘ኣነ ኣምላኽ እየ’ እትብል ዝተወለደላ ጌጋ መንነት እዩ ዝመላለስ። ካብ ኣዲኡ ብተወሳኺ ድማ ምስ ካልኣት ሰባት — ከም ኣቦኡ፡ ኣቦሓጎታቱን እኖሓጎታቱን፡ ኣሕዋቱን ወይ ኣዕሩኽቱን — ይተሓሳስር። ኣብ ኩሉ ርክባቱ ድማ ሓንቲ ዕላማ ጥራይ እያ ዘላቶ፡- ንሳ ድማ ‘ምውሳድ’ እያ። ኩሉ ነገር ከም ሰፍነግ ገይሩ እዩ ዝመጽዮ። ብተመሳሳሊ ድማ፡ ‘ካልኣት ሰባት ክፍቅሩኒ ኣለዎም’ ኣብ ዝብል ስሕተት ጸኒዑ ይነብር።

እቲ ቆልዓ ፍቕሪ እዩ ዝጠልብ። ቆልዑ ብወለዶም ክፍቀሩ መሰል ከምዘለዎም ኮይኖም እዮም ዝነብሩ። ሕማማት ዝመጹ ድማ እዚ ድሌት እዚ ክማላእ ምስ ዘይክእል ወይ ጐደሎ ምስ ዝኸውን እዩ። እቲ ቆልዓ ፍቕሪ ካብ ኣዲኡን ኣቦኡን፡ ከምኡ እውን ካብ እኖሓጎኡ ወይ ካልኣት ናይ ቀረባ ሰባቱ እዩ ዝጽበ። እቲ ቆልዓ ብክርስትያናዊ ኣተዓባብያ እንተ ዓብዩ ድማ፡ ኣምላኽ እውን ይውሰኽ እሞ ካብኡ እውን ፍቕሪ ይሓትት። እዚ ካብ ካልኣት ‘ምሕታት’ ዝመጸሉ ምኽንያት፡ ንርእሰኻ ከም ኣምላኽ ጌርካ ኣብቲ ዝለዓለ ቦታ ስለ ዘቐመጥኹ እዩ። ናይ ብዙሓት ሰባት ታሪኽ ህይወት ምስ ሰማዕኩ፡ ኣብ መወዳእታ ኩሎም ብተመሳሳሊ መገዲ ከም ዝሓስቡን፡ ነፍሲ ወከፍ ሰብ ድማ ንርእሱ ካብ ብጽቱ ዝለዓለ ገይሩ ከም ዝርእያን ተገንዚበ።

ሓንቲ ሕቶ ግን ገና ኣይተመለሰትን፡- ስለምንታይ ኢና ኩላትና ሓንቲ ዓይነት ጌጋ መንነት ዘላትና፤ ነዚ ንምብራህ ድማ ነቲ ‘ሕጊ ውርሻ’ ክንርእዮ እፈቱ።

ኩሉ እቲ ዘሎና ነገር ብዘይ ጥርጥር ዝወረስናዮ እዩ። ‘ህይወት’ ካበይ መጽ፤ ኩሎም ኣብ ምድሪ ዘለዉ ሰባትክ ካበይ መጹ፤ ሓድሽ ህይወት ካብቲ ድሮ ዘሎ ህይወት ጥራይ እዩ ክመጽእ ዝኽእል። ንሕና ህይወት ስለ ዘሎና፡ ካብ ሓደ ህይወት ዘለዎ ነገር ጥራይ ኢና ክንመጽእ ንኽእል። እዚ ድማ ንወለድና፡ ንኣባሓጎታታና ወዘተ ይሰርሕ እዩ። ኩሎም ሰባት ካበይ መጹ፤ ንሕና ሓደ ዓይነት ዓሌት ኢና፤ ሓደ ዓይነት ቅርጺ ድማ ኣሎና። ተግባራትን መሰረታዊ ድሌታትን ኩሎም ሰባት ተመሳሰልቲ እዮም። ብተወሳኺ ድማ እቲ ድሮ ዝገለጽናዮ መንፈሳዊ ሓባራዊ ነገር ኣሎና፡- ኩላትና ቦታ ሓንቲ ጌጋ መንነት እትብል ስሕተት ንምራሕ።

ሎሚ ኣብ ምድሪ ልዕሊ 8 ቢልዮን ሰባት ይነብሩ ኣለዉ። ንድሕሪት ናብ ወለዶታት እንተ ተመሊስና፡ እቲ መበገሲ ኣበይ ይኸውን፤

16. ሓድሽ ህይወት – እቲ እንኮ መፍትሔ ሽግር ደቂ ሰባት

ንሕና ሰባት፡ ዝተፈላለና ውልቀ-ሰባት እኳ እንተ ኾንና፡ ኩላትና ግን ካብ ሓደ ህይወት ኢና ንነብር። ዝኾነ ፍሉይ ነገር የለን። ኩላትና ሓደ እንኮ መበቆል ኣሎና፤ ንሱ ድማ ኣብቲ ‘ፍጥረት’ እዩ ዘሎ። እቲ ሕጊ ውርሻ እውን ኣብቲ ግዜ ፍጥረት እዩ ተወሲኑ። መጽሓፍ ቅዱስ ከም ዘርእየና፡ ኣምላኽ ኣብ መጀመርታ ሓደ እንኮ ውልቀ-ሰብ ፈጠረ፡- ንሱ ድማ ኣዳም እዩ። ብመሰረት እቲ ኣብ ኦሪት ዘፍጥረት ምዕራፍ 2 ዘሎ ጸብጻብ፡ ሄዋን ከመይ ጌራ ካብ ኣዳም ከም ዝተፈጥረት ንፈልጥ ኢና። ኣምላኽ ካብ ኣዳም ሓንቲ መሰንገለ ወሲዱ ንሄዋን ሃኒጽዋ። ሄዋን እውን ብመንፈስ ምስ ኣምላኽ ክትተኣሳስር ነበራ። ንሳ እውን ልክዕ ከም ኣዳም፡ ‘ኣነ ፍጥርቲ እየ’ ዝብል ቅኑዕ መንነት ነበራ። ኩሎም እቶም ኣብቲ ኩነታት እቲ ካብ ኣዳምን ሄዋንን ዝውለዱ ደቆም፡ ህይወት ኣዳም ምሃለዎም፤ በዚ ድማ ንዘለኣለም ክነብሩ ምኽኣሉ ነይሮም።

ኣዳም ብመንፈስ ምስ ኣምላኽ ዝተኣሳሰረ ነበረ፤ እቲ ‘ኣነ ፍጡር እየ’ ዝብል ቅኑዕ መንነት ድማ ነበሮ። ካብ ኣዳም ድማ ኩሎም ካልኣት ሰባት መጹ። ደቂ ሰባት ንዘለኣለም ክነብሩን ክባዝሑን ነበሮም፡ ማለት ብዘይ ገደብ ግዜ።

ሕጊ ውርሻ፡- ሓደ ህይወት፡ ቢልዮናት ውልቀ-ሰባት

ፈጣሪ

ፍቅሪ **ፍረ**

አዳም **ሄዋን**

እታ ሓቂ **እታ ሓቂ**

እነ ፍጡር እየ **እነ ፍጡር እየ**

"እግዚአብሔር አምላክ ድግ ካብቲ ካብ ሰብኢይ ዝወለደ መሰንገል፡ ሰበይቲ ገበረ እኛ ፍብቲ ሰብኢይ ኣምሥራኡ።"

ህይወት አዳም

ህይወት አዳም **ህይወት አዳም** **ህይወት አዳም** **ህይወት አዳም** **ህይወት አዳም**

ነፍሲ ወከፍ ውልቀ-ሰብ ንዘለአለም ክነብር ነይርዎ

ወዲ ሰብ ዘድልዮ ፍቕሪ፡ ካብቲ ካብ መጀመርታ ዓለም ተወሲኑሉ ዘሎ ‘ምንጪ’ ጥራይ እዩ ክረኽቦ ዝኽእል። ኣምላኽ ካብ መጀመርታ ኣክስጅን ካብይ ከም

እንረክብ ከም ዝወሰነ — ማለት ካብ ኣየር እምበር ካብ ማይ ከም ዘይኮነ — መንፈሳዊ ድሌታትና እውን ኣበይን ብምንታይን ጥራይ ከነዕግብም ከም እንኽእል ወሲኑ እዩ። ኣብ ትሕቲ ማይ ኬንና ‘ኣየር ክንስሕብ’ እንተ ጽዒርና፡ ውጽኢቱ ጽቡቕ ኣይክኸውንን። እቲ መንፈሳዊ ጥምየት እውን ከምኡ እዩ፡- ፍቕሪ ካብ ሰባት ክንረክብ እንተ ጽዒርና፡ ልክዕ ከምቲ ካብ ማይ ኣየር ክትስሕብ ምፍታን እዩ።

ንሓደ ሰብ ብዛዕባ እዚ ዘስካሕክሕ ‘ምጥባር ርእሲ’ ክትገልጸሉ ኣዝዩ ከቢድ እዩ፤ ምኽንያቱ ኣብ ሕክምናን ሳይንስን እቲ መንፈሳዊ ሸነኽ ናይ ኣመጻጽኡ ሕማም ብንጹር ስለ ዘይረኣ።

ወዲ ሰብ ‘ኣነ ኣምላኽ እየ’ ኢሉ ብምእማኑ ዝመጸ ምጥባር ርእሲ ምስ ተረዳእና፡ ኩሎም እቶም ንኣምላኽ ዝኽሕዱ ትምህርታት ካበይ ከም ዝምንጭዉ ክንርእዮ ንኽእል። ግናኹ እቶም ንኣምላኽ ብቐጥታ ዘይክሕዱ ሰባት እውን፡ ስለምንታይ ኣምላኽ ከም ዘድልዮም ኣይፈልጡን እዮም። ሃይማኖታት፡ እቲ ዘሕዝን ነገር፡ ናብቲ ፍቕሪ ናይቲ ፈጣሪ ዘመልክቱ ዘይኮኑስ፡ ዝያዳ ሓደ ‘ዓብላሊን ጨካንን’ ኣምላኽ እዮም ዘርእዩ። ስለዚ፡ ኩሎም ሰባት ምስ ኣምላኽ ኣብ ግጭት እዮም ዘለዉ ክበሃል ይከኣል። ናብ ጥቓኡ ክመጹ ኣይክእሉን። ስለዚ ወዲ ሰብ ካብ ኣሽሓት ዓመታት ጀሚሩ ብብዙሕ መገድታት ነቲ ዝሰኣኖ ‘ናይ ኣምላኽ ቅርበት’ ክትክእ ይፍትን ኣሎ። ብዙሓት ሰባት ኣብ ሃይማኖታት ወይ ስነ-ሓሳባት መፍትሒ ጸገሞም ክረኽቡ ተስፋ ይገብሩ። ቡዳ ይኹን ማርክስ፡ ኮንፉሸስ ይኹን ጋንዲ፡ ኩሎ ግዜ እቲ ዕላማ ንጸገም ወዲ ሰብ ብዝኾነ መገዲ ምፍታሕ እዩ። እዚ ግን ነቲ ‘ጌጋ መንነት’ ኣይእርሞን እዩ።

እቲ ኩላትና ካብኡ ዝመጸእና ህይወት ኣዳም፡ ንሓንሳብን ንሓዋሩን ካብ ኣምላኽ ተፈሊዩ እዩ። ስለዚ ብቐጻሊ ክንነብር ዓቕሚ የብልናን፤ ክንመውት ድማ ኣሎና። ካብዚ ከም ሬሳ ዝኾነ ኩነታት እንወጽኡ፡ ማለት ነዚ ህይወት እዚ ብናይ ዘለኣለም ህይወት እንቕይረሉ መገዲ እንተ ዘይህሉ ነይሩ፡ ፈጺምና ብህይወት ኣይምሃለናን።

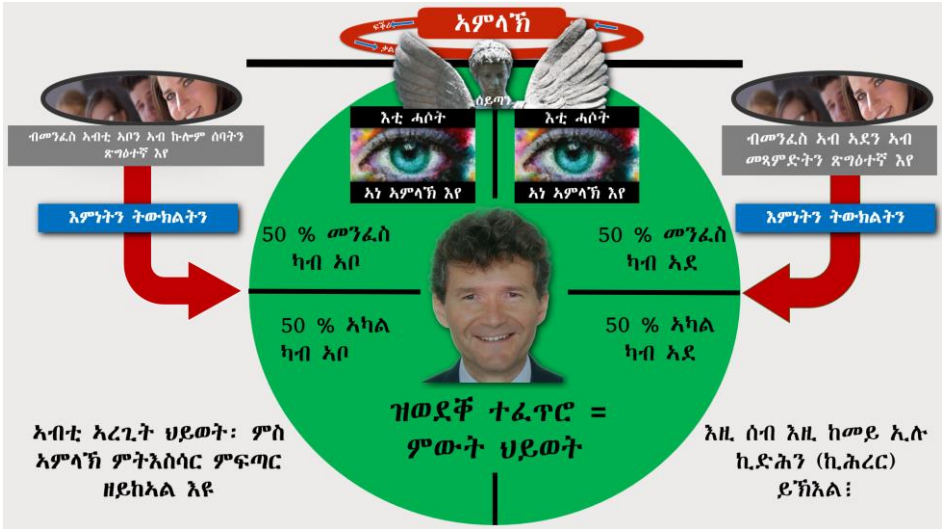
አብቲ ንርእሱ ከም ኣምላኽ ገይሩ ብስሕተት ዝሓስብ ሰብ፡ ለውጢ (ምምላስ) ክመጽእ ይከኣል ድዩ፤

መበል 15 ኩነት፦ ኣብ ርሑቕ ምብራቕ (ሚያንማር) ሓደ ቡድሃዊ መነኮስ ረኽብኩ። ንሱ ወዲ 50 ዓመት ኣቢሉ ይኸውን፤ ኣዝዩ ዝወሰኸ መጠን ሆርሞን ታይሮይድ ከምኡ እውን ከቢድ ናይ ልቢ ጸገም ነበሮ። ዝኾነ ዓይነት መድሃኒት ኣይሓገዝን። ቅድሚ 10 ዓመት በዓልቲ ቤቱ ተፈልያቶ፡ ነቶም ደቁ እውን ሒዛቶም ከይዳ። ብሰንኪ እዚ ድማ ኣብ ዓሚቕ ጭንቀት ወደቐ፡ ናብ ቁማር እውን ተጸጋዕነት ኣማዕበለ። ድሕሪ ገለ ግዜ፡ ኩሉ እቲ ናይ ወለዱ ገንዘብ — ኣስታት 60,000 ዶላር ኣመሪካ — ብቁማር ኣጥፍኡ። እዚ ኣብ ሚያንማር ሓደ ሰብ ኣብ መዓልቲ 1 ዶላር ጥራይ ኣብ ዝረኽበሉ ዓዲ፡ ኣዝዩ ዓቢ ሃብቲ እዩ። ነቲ ገንዘብ ምስ ኣባኸኖ፡ ንወለዱ ስለ ዘዕነዎም ብከቢድ ናይ ሕሊና ወቀሳ ተሳቐየ። ድሕሪኡ መነኮስ ኮነ፡ ብዙሕ ድማ የስተንትን ነበረ፤ ግናኸ ሰላም ልቢ ክረክብ ኣይከኣለን።

ነዚ ሰብ እዚ ዘሕመሞ እንታይ እዩ፤ ነቲ ኣብ ታይሮይድ እጢ ዝነበረ ጸገም ዝፈጠሮ መን እዩ? እቲ መልሲ፦ ንሱ ባዕሉ እዩ! መንፈሱ ንምሉእ ኣካላቱ — ታይሮይድን ልብን ሓዊሱ — ይመርሖ እዩ። መንፈሱ ተሰቢሩ ነበረ፡ ንጸገሙ ድማ መፍትሒ ኣይረኣየሉን። ንሱ ብመንፈሳዊ ደረጃ ኣብታ በዓልቲ ቤቱን ደቁን ዝህብዎ ‘ፍቕሪ’ ዝተጸገዐ ነበረ። ነዛ ፍቕሪ እዚኣ ምስ ሰኣና፡ ብዘይካ ብቁማር ጌርካ ጽቡቕ ስምዒት ምፍጣር ካልእ መገዲ ኣይረኣየን። እቲ ቁማር ናይ ፍቕሪ መተካእታ እዩ ነይሩ። እቲ ቁማር ባዕሉ ዘይኮነስ፡ እቶም ምስኣቶም ዝጸወት ዝነበረ ሰባት እዮም ነይሮም፤ ግናኸ ገንዘብ ምስ ተወድኦ ንሳቶም እውን ጠፍኡ። ነቲ ኩነታቱ ዝያዳ ናብ መከራ የውርዶ ከም ዘሎ ኣይተገንዘበን። ኣካላዊ ሕማሙ ናይቲ ጌጋ መንፈሳዊ ጥምየቱ መስትያት እዩ ነይሩ። መንፈሱ መፍትሒ ኣይነበሮን። እቲ ምንኩስና ይኹን ምስትንታን ሕውየት ኣየምጽኡሉን። ኣነኸ እንታይ መፍትሒ ኣቕረብኩሉ፤ ‘ንስኻ ሓድሽ ህይወትን ሓድሽ መንነትን የድልየካ’ በልክዎ።

ስለምንታይ ሓድሽ ህይወትን ሓድሽ መንነትን፤ ምክንያቱ እቲ ብሉይ (አረጊት) ህይወት፡ ንመንፈሳዊ ድሌታቱ ንምርካብ ኣብ ሰባት — ሓድሓደ ግዜ ድማ ኣብ እንስሳታት — ጥራይ እዩ ክጽጋዕ ዝኽእል። እቲ ብሉይ ህይወት፡ ቦታ ‘ኣነ ኣምላኽ እየ’ እትብል መንነቱ ጌሩ ምስ ኣምላኽ ክተሓሳስር ዓቕሚ የብሉን። እዚ ዕድል እዚ እንተ ዝህሉ ነይሩ፡ ምስ ኣምላኽ ጥራይ ዝተሓሳስር ሓድሽ ህይወት ኣይመድለየን ነይሩ። ኩሉ ጸገማት ወዲ ሰብ ኣብ ሓንቲ ሕቶ ክጥቕለል ይኽእል፡- ‘ብመንፈስ ኣብ መን እየ ተጸጊዐ ዘለኹ፤’ ኣብ ኣምላኽ ምጽጋዕ ተፈጥሮአዊ፡ ንቡርን ካልእ መተካእታ ዘይብሉን እዩ።

ብዛዕባ ድሌታትናን ምንጭታት ድሌታትናን ምርጫ ከም ዘይብልና ድሮ ርኢና ኢና። ወዲ ሰብ ነቲ ድሌታቱ ዘማልኣሉ ምንጪ ምስ ሰኣነ ክነብር ኣይክእልን። ጽሩይ ማይ እንተ ዘይረኺቡ ክመውት ኣለዎ። ብተመሳሳሊ ድማ ምንጪ ፍቕሪ እንተ ዘይረኺቡ ክነብር ኣይክእልን። ካብቲ ምንጪ ፍቕሪ ዝኾነ ኣምላኽ ተፈሊና ከለና እኳ ንሓጺር እዋን ብህይወት ምህላውና፡ ካብቲ አረጊት ህይወት ናብቲ ሓድሽ ህይወት ክንሰጋገር ምእንቲ ክንክእል፡ ሳላ እቲ ናቱ ‘ጸጋ’ ጥራይ እዩ። ወዲ ሰብ ነዛ ኩነታቱ ንምቕያር ዝተዋህበቶ ውስንቲ ግዜ እንተ ኣባኺንዎ፡ እቲ ዝተርፎ ዘለኣለማዊ ሞት ጥራይ እዩ።

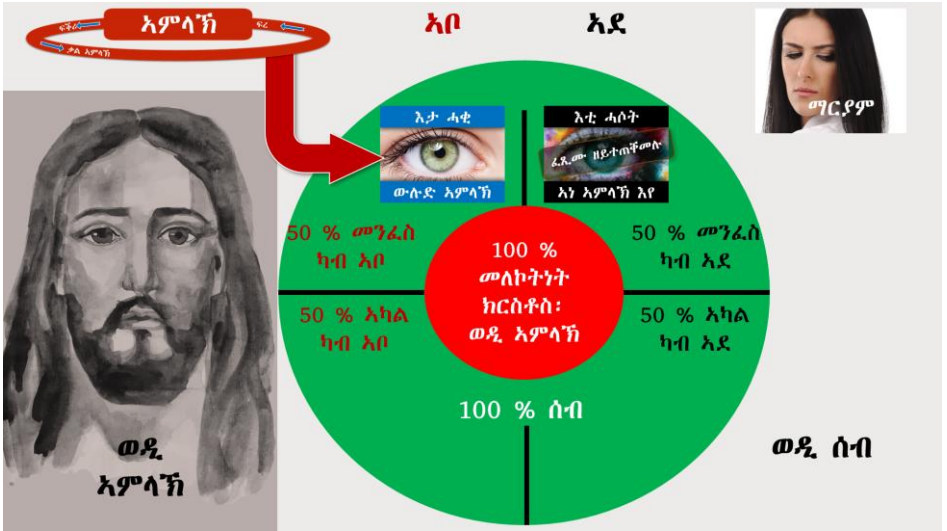
ስለዚ፡ ሕማማትናን ምልክታትናን ኣብቲ ጌጋ ዝኾነ መንፈሳዊ መላገቢ (ምስ ካልኣት ሰባት) ተኣሳሲርና ከም ዘለና ዘመልክቱን ዘጠንቅቁን እዮም፤ እዚ ድማ ምእንቲ ነቲ መላገቢ ጌጋ ምዃኑ ክነለልዮ እዩ። ከም ሳዕቤኑ ድማ፡ ነቲ ስሕተት ናይቲ ‘ኣረጊት ህይወት’ ክንፋድጎን፡ ኣብ ክንድኡ ብሓቂ ናይቲ ‘ሓድሽ ህይወት’ ጌርና ምስቲ ናይ ሓቂ ምንጪ ፍቕርን ህይወትን ክንተኣሳስር ምርጫ ይውሃበና።

እዚ ሓድሽ ህይወት እዚ ካበይ እዩ ዝመጽእ፤ ከመይከ ተፈጢሩ፤

17. ምፍጣር ሓድሽ ህይወት ምስ ሓድሽ መንነት

እቲ ‘ርእሰ-ምትላል’ ዝብል ጸገም ኣብ ውሽጢ መንፈስ ወዲ ሰብ ስለ ዝተፈጥረ፡ መፍትሒኡ እውን ኣብ ውሽጢ መንፈሱ ጥራይ እዩ ክርከብ ዝኽእል። ወዲ ሰብ ባዕሉ ነዚ ክገብሮ ዓቕሚ ስለ ዝሰኣነ፡ ኣምላኽ ዝሕግዘሉ መገዲ ረኽቦ። ግናኽ ኣምላኽ ንመንፈስ ወዲ ሰብ፡ ካብ ወጻኢ ኮይኑ ክቆጻጸሮ ብዘይኽእል መገዲ እዩ ፈጢርዎ። እቲ መንፈስ ባዕሉ ካብ ውሽጡ ተበጊሱ ብተኣማኖት ምስቲ ምንጪ ፍቕሪ ክተኣሳስር ኣለዎ። እቲ ናይ ሰብ መንፈስ ግን ኣብቲ ስሕተቱ ስለ ዝተሸመመ ነዚ ክገብሮ ኣይከኣለን፤ ስለዚ ድማ ኣምላኽ ባዕሉ ኣብቲ ህይወት ኣዳም ሓደ ‘ሰብ’ ወለደ።

የሱስ ብመንፈስ ቅዱስ ኣብ ማርያም ምጽናሱ፡ ንወዲ ሰብ መውጽኢ መገዲ ዝኸፈተ እንኮ መገዲ እዩ ነይሩ። ብመሰረት ‘ሕጊ ውርሻ’፡ የሱስ ብምኽንያት ካብ ኣቦ (ኣምላኽ) ምውላዱ፡ ነታ ብዛዕባ ርእሱ ዘላ ‘ሓቂ’ — ማለት ‘ኣነ ወዲ ኣቦይ እየ’ እትብል ሓቀኛ መንነት — ወረሳ። እቲ ዕሸል በዛ ብዛዕባ ርእሱ ዘላ ሓቂ ኣቢሉ ድማ ምስ ኣምላኽ ተኣሳሰረ። በዚ መገዲ እዚ ድማ፡ እቲ ካብ ምድራዊ ኣቦ ዝተወልደ ቆልዓ ፈጺሙ ክሰግሮ ዘይኽእል ዕንቅፋት ተሰገረ። እቲ ሰብ የሱስ ድማ ምስ ኣቦኡ (ምስ ኣምላኽ) ዝተኣሳሰረ ነበረ። ንሱ ኣብታ ‘ቅንዕቲ ተፈጥሮአዊት ጥብቆ’ እዩ ነይሩ።

ብመሰረት ሕጊ ውርሻ ግን፡ የሱስ ነቲ ስሕተት ካብ አዲሱ ማርያም እውን ወሪስዎ እዩ። ግናኸ፡ ነዛ ጌጋ መንነት እዚአ ፈጽሞ አይተጠቐመላን፤ አብ ክንድሱ ግን አብ ውሽጡ ክስዕራን ከጥፍኡን ነበሮ። የሱስ አብዛ ምድሪ እዚአ አብ ዝነበረሉ ግዜ፡ ዋላ እኳ ብመሰረቱ አምላኽ እንተ ነበረ፡ ከም ሰብ መጠን ‘አምላኽ ክኸውን’ ንዝመጸ ፈተና ክቃወም ነበሮ። የሱስ ከም አምላኽ መጠን ካብ ዘለአለም ዝነበረ ምጂኑ ምርዳእ ኣገዳሲ እዩ። የሱስ ነቲ አምላኽነቱ ብሰብአዊ ባህርይ ከም ክዳን ሸፈኖ። በዚ ድማ ሰብአዊ ባህርይሉ ግሁድ፡ አምላኽነቱ ድማ ስቱር ነበረ። ስለዚ የሱስ ብሓደ ሸነኽ ‘ወዲ አምላኽ’ እዩ፤ ብሸነኽ ማርያም — ማለት ካብ አዳም — ድማ ‘ወዲ ሰብ’ እዩ።

የሱስ አብ ምድሪ 33 ዓመትን ፈረቓን ነበረ። ነቲ ከም ‘ወዲ አምላኽ’ ዘለዎ መንነት ዘይፈቅዶ ነገራት ንኸገብር ብተደጋጋሚ ይፍተን ነበረ።¹⁵ ነቶም ብዙሓት መጥቃዕቲታትን ናይ ምትላል ስርሓትን ንምቕባል፡ ነቲ ሓቀኛ መንነቱ

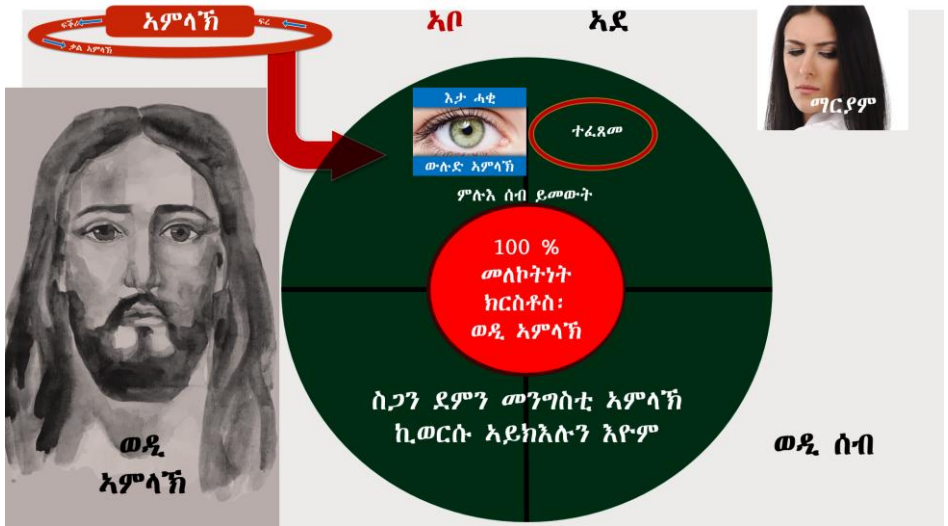
¹⁵ ንዚ ዚኸውን ሓደ ኣብነት እኳ፡ እቶም ደቂ መዛሙርቲ ያእቆብን ዮሃንስን እዮም፤ ንሳቶም ሓንቲ ዓዲ መሕደሪ ስለ ዝኸልኣቶም፡ ሓዊ ካብ ሰማይ ወሪዱ ኬጥፍኡም ደለዩ (ሉቃስ 9፡51-56)።

ክጠራጠረሉ ምተገደደ ነይሩ። እዚ ዕድል እዚ ነይሩ እዩ፤ ዕላማ ናይ ኩሉ ፈተናታት የሱስ ድማ ነቲ ድሕነት ወዲ ሰብ ንምዕንቃፍ ነበረ።¹⁶ የሱስ ግን ነቲ ካብ ሰማያዊ አቦኡ ዝተወልደ ‘ውሉድ’ ምዃኑ ዝገልጽ መንነቱ ፈጹሙ ኣብ ሕቶ ኣየእተዎን። በዚ ምኽንያት ድማ፡ ዝኾነ ሰብ ናብ ዝኾነ ጌጋ ተግባር ክመርሖ ኣይከኣለን። የሱስ ክሳብ እታ ኣብ መስቀል ነፍሱ ዝሃበላ ሰዓት፡ ምስ አቦኡ ኣብ ዝነበረ ጥብቆ ጸንዐ።

የሱስ ምስ አቦኡ ብምዃንን ምስኡ ብምትሕብባርን፡ ነቲ ኣብ መንፈስ ወዲ ሰብ ዘሎ ስሕተት ግሁድ ክገብሮን ክቃለሶን ተልእኮኡ ነበረ። የሱስ ነቲ ሓጥእ ባህርይ — ነታ ጌጋ መንነት — ኣብ ውሽጡ ኣልገሳ። እዚ ድማ ኣብ መስቀል ኩይኑ ‘ተፈጸመ!’ (ዮሃ. 19:30) ምስ በለ ምሉእ ብምሉእ ተወገደ። ሕጂ እቲ ኩላትና ካብኡ ዝመጸእና ኣዳም (ወዲ ሰብ) ካብቲ ሓጥእ ባህርይ ሓራ ወጸ።

ግናኽ በዚ ጥራይ ኣየብቅዐን። ስጋን ደምን መንግስቲ ኣምላኽ ክወርሱ ስለ ዘይክእሉ፡ እቲ ምሉእ ሰብ ክመውት ነበሮ። እቲ ህይወት ኣዳም ብሰንኪ እታ ሓንቲ ሓጢአት ምዉት እዩ ነይሩ። ወዲ ሰብ ባዕሉ ምስ ኣምላኽ ክተኣሳስር ዓቕሚ ስለ ዘይብሉ፡ ህይወቱ ክዕቅብ ኣይክእልን እዩ። ወዲ ሰብ ብህይወት ዝጸንሕ ዘሎ ሳላ ጸጋ ኣምላኽ ጥራይ እዩ፤ እዚ ድማ ካብቲ ኣረጊት ህይወት ንኸወጽእ ዕድል ንኸውሃቦ ንውሱን ግዜ ጥራይ እዩ።

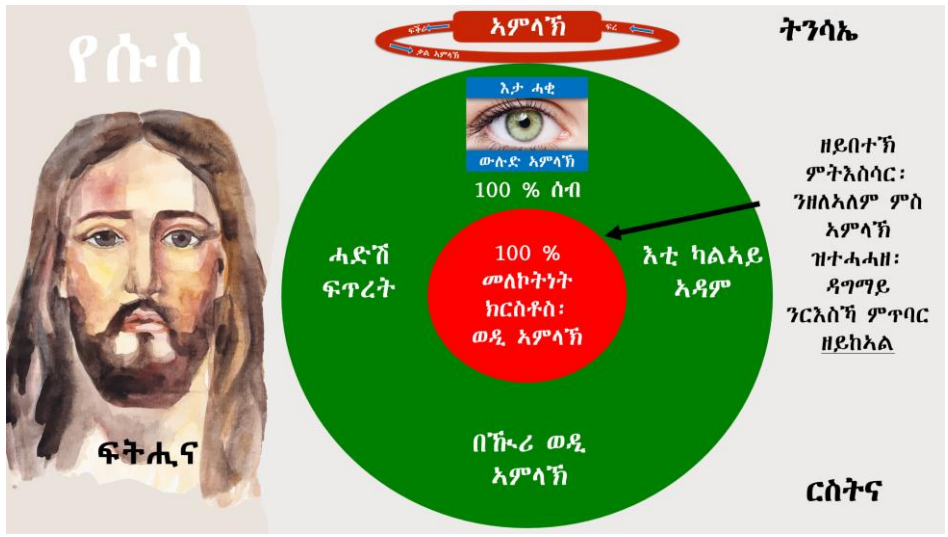
¹⁶ ነቲ የሱስ ኣብ በረኻ ብድያብሎስ ዝተፈተኖ ፈተናታት ርአ (ማቴዎስ 4:1-11፤ ሉቃስ 4:1-13)።

የሱስ ናብቲ ኩሉ ሰብ ዝነብረሉ ‘ህይወት አዳም’ ብምእታው፡ ነቲ ጠንቂ ኩሉ ሓጢአት ዝኾነ ስሕተት (እቲ ‘ኣነ አምላክ እየ’ ዝብል ትዕቢት) ወሲዱ ኣብ ውሽጡ ደመሰሶ። የሱስ ሓጢአት ብዘሎ ዓለም ኣብ ርእሱ ብምጽዓን፡ ከም ጻድቕ ፈራዲ ኩይኑ ፈረዶ። የሱስ ሓጢአት ኩሉም ኣብ ዓለም ዝነበሩ ሰባት ጸረ፤ ከም ስዓሪ መጠን ድማ ነቲ ጠንቅን ሳዕቤንን ሓጢአት ስዓሮ። ነዚ ንምግባር ድማ፡ እቲ ህይወት አዳም ዘይቅየር መወዳእታ ክረክብን ምሉእ ብምሉእ ከቋርጽን ነበሮ። ስለዚ ክርስቶስ ኣብ መስቀል ነቲ ‘ምሉእ ሰብ’ (ኣረጊት ባህርይ) ናብ ሞት ክመርሖ ነበሮ። ንመድሓኒትና ኢሉ፡ ነቲ ኣረጊት ህይወት ምሉእ ብምሉእ ምጥፋእ፡ ካብቶም ዝጸረዩ ባእታታት (ኣካልን መንፈስን) ድማ ብትንሳኤ ኣቢሉ ‘ምሉእ ብምሉእ ሓድሽ ህይወት’ ምፍጣር ኣድላዩ ነበረ።

ክርስቶስ ብሳልሰይቲ መዓልቲ ብትንሳኤኡ ‘ካልኣይ አዳም’ — ህያው ዝገብር መንፈስ — ኩነ (1^ይ ቆሮንቶስ 15:45)። ክርስቶስ ዘይመውት ባህርይ ሓዙ ምስ ተንስኦ፡ ንዘለኣለም ድማ ምስ አምላክ ምስ ተኣሳስረ፡ ንሱ ሓድሽ ፍጥረት ኩነ። ሕጂ ንዘለኣለም ኣብ ሓቂ እዩ ዘሎ። ንሱ እቲ በኽሓሪ ወዲ አምላክ እዩ።

እቲ ዘደንቕ መልእኽቲ ድማ እዚ እዩ፡- ኩላትና ብእምነት ኣቢልና ‘ደቂ ኣምላኽ’ ንኸውን። ድሕነትና እዚ እዩ። ንወዲ ሰብ ካብዚ ወጻኢ ካልእ መገዲ የልቦን። እቲ ኹሉ ዜድልየና እዚ ሓድሽ ህይወት እዚ ጥራይ እዩ! እቲ ኣረጊት ሰብ ነዚ ብእምነት እንተ ተቐቢልዎ፡ እቲ ሓድሽ ሰብ ተማቃሊ እቲ ‘መለኮታዊ ባህርይ’ ይኸውን። ጽድቅናን ኩሉ ተስፋናን ኣብ ክርስቶስ ጥራይ እዩ ዘሎ። እቲ ሓድሽ ህይወቱ ድማ ናብ ቅድሚ ኣምላኽ ይመልሰና።

እቲ ሓድሽ ሰብ ምስ ኣምላኽ ብዘይፍለ መገዲ ዝተኣሳሰረ እዩ። ኣብቲ ‘ሓድሽ ህይወት’ ድማ ምጥባር ርእሲ ንዘለኣለም ዝተገለለ እዩ። እዚ ድማ ቦቲ ድሕነት ዝተረኸበ ውጽኢት እዩ። ኣምላኽ፡ ዳግም ምጥባር ርእሲ ከይከኣል ገይሩ ሓደ ነገር ሰራሒ ኣሎ። እቲ ፈጣሪ ምስ ወዲ ሰብ ብዘይፍለ መገዲ ተኣሳሲሩ ኣሎ። ኣምላኽ ንምሉእ ዩኒቨርስ ካብ ፈጣሪ ወጻኢ ካልእ መተካእታ ከም ዘየለ ምሉእ ንጹርነት ፈጢሩ ኣሎ። ካብዚ ንደሓር፡ ዝኾነ ኣእምሮ ክጠራጠራ ወይ ከፍርሶ ኣይክእልን እዩ። ዝኾነ መንፈስ ድማ ደጊም ኣብ መንነቱ ክጥበር ዓቕሚ ኣይክህልዎን እዩ። እቲ ምጥባር ኣንሳብን ንሓዋርን ተቐሊዑ ንኹሎም ፍጥረታት

ተራእዩ እዩ፡- እቲ ኣብ መንጎ ፈጣሪን ፍጡርን ዘሎ ርክብ ፍጹም፡ ዘይቅየር፡ ጽቡቕን ቅኑዕን እዩ።

ኣምላኽ ነቲ ብትንሳኤ የሱስ ሓድሽ ዝተፈጥረ ህይወት ንነፍሱ ወክፍ ሰብ የቐርበሎ ኣሎ፤ እዚ ድማ ብእምነት ምእንቲ ክቐበሎ እዩ። ነዚ ‘ሓድሽ ህይወት’ እዚ ብእምነት ምቕባል፡ ንኹሉ ጸገማት ወዲ ሰብ እንኮ መፍትሒ እዩ። እቲ ብሰንኪ ውድቀት ኣዳምን ሄዋንን ዝጀመረ፡ ናብ ኩሎም ደቆም ድማ ዝሰገረ ‘ካብ ኣምላኽ ምፍላይ’፡ ወዲ ሰብ ብናቱ ዓቕሚ ክመልሶ ኣይክእልን እዩ። ናብ ኣምላኽ ምምላስ ንዓና ዘይከኣል እዩ — እዚ ማለት ድማ ክንመውት ኣሎና ማለት እዩ። እቲ እንኮ መውጽኢ መገዲ ግን፡ ነቲ ህይወት የሱስ ብእምነት ምቕባል ጥራይ እዩ።

ንሕና ንድሕነትና፡ እቲ ምድራዊ ህይወቱ ጥራይ ዘይኮነስ፡ ነቲ ከም ‘ካልኣይ ኣዳም’ መጠን ካብ መቓብር ምስ ተንስኦ ዘምጽኦ ‘ሓድሽ ህይወት’ እውን የድልየና እዩ። እዚ ማለት ንዓይ ብውልቀይ፡- ንኹሉ ሓጢአተይ ሕድገት

ምርካብን ናብ ሓድሽ ህይወት — ማለት ናብቲ ህይወት የሱስ — ምእታው ማለት እዩ። ኣብዚ መስርሕ እዚ መንፈስ ቅዱስ ዓቢ ተራ ኣለዎ። ንሱ ነቲ ህይወት የሱስ ብእምነት ኣቢሉ ክህበና (ወይ ከዳልወልና) ይኽእል እዩ። መንፈስ ቅዱስ ኣብ ልቢ ነፍሲ ወከፍ ሰብ ክዓይይ ኣለዎ።

እታ ሕቶ ግን እዚኣ እያ፡- ሓደ ሰብ ብሓርነት ንኽነብር፡ ነዚ ‘ሓድሽ ህይወት’ እዚ ብኸመይ ኣብ ግብሪ ከውዕሎ ይኽእል፤

18. ሓርነት ወዲ-ሰብ ካብቲ ምስኡ ዝተወልደ ጸገም (ወይ መከራ)

ወዲ ሰብ ተፈጢሩሉ ዘሎ መገዲ፡ ከመይ ጌሩ ጥራይ ውልቃዊ ሓርነት ክረከብ ከም ዝኽእል የነጽር። ሓደ መንፈስ ካብ ውሽጡ ጥራይ ክምራሕ ስለ ዝኽእል፡ ነቲ ኣምላኽ ዝፈጠሮ ‘ሓድሽ ህይወት’ ኣብ ግብሪ ከውዕል ዝኽእል እቲ ውልቀ-ሰብ ባዕሉ ጥራይ እዩ። እዚ ሓድሽ ህይወት እዚ ከም ድሉው ‘መድሃኒት’ ወይ ‘ፈውሲ’ ቀሪቡ ኣሎ፤ ግናኽ ብነፍሲ ወከፍ ሰብ ጥራይ እዩ ክውሰድ ዝከኣል። ወዲ ሰብ ነዚ ብእምነት ተቐቢሉ ናይ ህይወቱ ክፋል እንተ ዘይገይርዎ፡ እቲ ኣምላኽ ዝፈጠሮ ሓድሽ ህይወት ንዕኡ ብውልቁ ከንቱ እዩ ዝኸውን።

ካብቲ ዝወረስናዮ ስሕተት ሓራ ምውጻእን ድሕነት ምርካብን ዝከኣል ምስ ኣምላኽ ብምትሕብባር ጥራይ እዩ። ኣምላኽ ነቲ መፍትሒ (ፈውሲ) ፈጠሮ፤ እቲ ኣብ ግብሪ ምውጻል ግን ኣብቲ ውልቀ-ሰብ ዝተመርኮሰ እዩ። ስለዚ፡ ሓደ ሰብ ሓራ ክኸውን ይኹን ኣይኹን ባዕሉ እዩ ሓላፍነት ዝስከም። ብዘይካ እቲ ሰብ ባዕሉ፡ ካልእ ዝኾነ ሰብ ኣብ ክንድኡ ክገብረሉ ዝኽእል ነገር የለን። ግናኽ ነዚ ንምግባር፡ ዝተወሰነ ‘ርእሰ-ምልላይ’፡ ብዛዕባ ሕግታት ተፈጥሮ ምርዳእን፡ ብመንፈሳዊ ደረጃ ኣብ ኣምላኽ ጽግዕተኛታት ምዃንና ምግንዛብን የድሊ።

ነዚ ‘ሓድሽ ህይወት’ ብእምነት ናይ ምቕባል መስርሕ፡ ብናይ ገዛእ ርእሰይ ተመክሮ ክገልጽ እፈቱ።

ካብ ንእስነተይ ጀሚሩ፡ ሕጉስቲ ስድራቤት ምህላው ናይ ህይወተይ ምልኣት ከም ዝኾነ እኣምን ነይረ። ስለዚ እዚ ሕልመይ ቀልጢፉ ምእንቲ ክሰምር፡ ገና ብንእስነተይ ተመርዓኹ። ግናኽ ነገራት ከምቲ ዝተጸበኸዎ ኣይኮኑን።

እቲ ቀዳማይ መንፈሳዊ ድሌተይ (ሰኒት) እዩ። ስለዚ ካብ በዓልቲ ቤተይ ነዚ ድሌተይ ከተርውየለይ ዓቢ ተስፋ ነበረኒ። ብመሰረቱ ሰለስተ ድሌታት እየ ካብ በዓልቲ ቤተይ ዝጽበ ነይረ፡-

1. ክትርድኣኒ ደለኹ፡- ውሽጣዊ ስምዒተይ ክትርድኣለይን ክትከናኸነንን ተመነኹ።

2. ክትሰምዓኒ ደለኹ፡- ገለ ነገር ክነግራ ከለኹ ክትሰምዓኒ እደሊ ነይረ። ንሳ ግን ኩሉ ነገር ድሮ ዝፈልጠት ኮይና ስለ ዝተሰምዓትኒ፡ ክዛረብ ዕድል ኣይረክብን ነይረ።
3. ፍሽኽ ክትብለለይ ደለኹ ፡- እዚ ፍሉይ ድሌት እዩ ነይሩ፤ ንሳ ንግሆ ክትትስእ ከላ ፍሽኽ ክትብለለይ (ክትስሕቀለይ) እደሊ ነይረ። ከም ሓደ ስኒት ዝናፍቕ ሰብ መጠን፡ በቲ ናታ ፍሽኽታ ገጽ እዩ ዝነብር ነይረ።

ኣብቲ ስሕተት ዝመልእ ልበይ፡ በዓልቲ ቤተይ ነዚ ድሌታተይ ከተርውየለይ ከም ግቡእ ይርኣየኒ ነበረ። እቲ ተስፋታተይ ስለ ዘይተማልአ ድማ ኣብቲ ርክብ ሕጉስ ኣይነበርኩን። ከም ክርስትያን ዝዓበኹ ስለ ዝኾንኩ፡ ሓዳር ከም ድሌትካ ዝግደፍ ዘይኮነስ ንምሉእ ህይወት ከም ዝጸንሕ እዩ ተምሂረ። ስለዚ ብውሽጠይ ከይተቐበልክዎ፡ ኣብቲ ኩነታት ተገዲደ ተቐመጥኩ።

ሓደ ሰብ ኣብ ዘይሕጉስ ኩነታት ምስ ዝህሉ፡ ድሌታቱ ብኻልእ መገድታት ንምርዋይ ይጽዕር። በዚ ምኽንያት ድማ፡ ብፊልምታት ተወለፍኩ፡ ብኢንተርነት ተጸለውኩ፡ ከምኡ እውን ብስፖርት ተታሓዝኩ። ምስ በዓልቲ ቤተይ ዝነበረኒ ዘይምርድዳእ እናገደደ ምስ ከደ፡ እቲ ወልፊ እውን እናሓየለ መጸ።

በቲ ሓደ ሸነኽ ድማ፡ ካብ ንእስነተይ ጀሚሩ ቐሺ ክኸውን ባህጊ ስለ ዝነበረኒ፡ ኣብቲ ማሕበር እምነተይ ኣዝየ ንጡፍ ነበርኩ። እዚ ንጥፈታት እዚ እውን እንተኾነ፡ ትርጉም ህይወተይ ንምርካብ ዝገብሮ ዝነበርኩ ፈተነ ምዃኑ ከይፈለጥኩ፡ ዘሎኒ ዓቕሚ ኩሉ እጥቀም ነበርኩ። ግናኸ ኣብ ዝኾነ ቦታ ዕግበት ክረክብ ኣይከኣልኩን። እቲ ኣብ ሆስፒታል ዝነበረኒ ናይ ሓኪምነት ሞያ፡ እቲ ኣብ ቤተ-ክርስትያን ዝነበረኒ ንጥፈታት፡ እቲ ኣብ ገዛ ምስ ስድራቤተይ ዝነበረኒ ኩነታት - እዚ ኩሉ ክመልኣኒ ኣይከኣለን። እቲ ካብ ከባቢየይ ዝነበረኒ ትጽቢት ኣይተማልአን። ስለምንታይ ከምዚ ዝበለ ዘይሕጉስ፡ ግድድን ዕረፍቲ ዘይብሉን ከም ዝነበርኩ ምንም ኣይፈለጥኩን።

ስለዚህ አብ መወዳእታ 2002፡ ናይ ስፔሻሊስት መርመራይ ምስ ወዳእኩ፡ ዕረፍቲ ከም ዘድልየኒ ወሰንኩ እሞ ናይ ሓደ ዓመት ናይ ዕረፍቲ ግዜ ክወስድ መደብኩ። እቲ ባህግይ ነቲ ናይ ስድራቤት ኩነታት ንምምሕያሽን ሓዳረይ ንምቕጻልን ነበረ።

ነቲ አብ መወዳእታ 2002 ዝነበረ ናይ ስድራቤትና ስእሊ ንጹር ንምግባር፡ ሓደ ተወሳኺ ነገር ክጥቀስ አለዎ። አብ 1998 አብ ማሕበርና ሓንቲ 6 ቆልዑ ዘለዎ ስድራቤት ተበተነት። ሽዑ እቶም ካብ 7 ክሳብ 17 ዓመት ዝዕድሚኦም ዝተሓደጉ ቆልዑ እንታይ ክኾኑ አለዎም፡ ዝብል ሕቶ ተላዕለ። ብመሪሕነት አምላኽ፡ ብቕጽበት ነቶም ቆልዑ ናብ ስድራቤትና ክንቕበሎም ወሰንና እሞ ናይቶም 6 ቆልዑ መዕበይቲ ኩንና። እዚ ኩነታት እዚ አዝዩ አድካሚ እኳ እንተነበረ፡ ንዓይ ግን አዝዩ ዘዕግብ ነበረ። ነቶም ቆልዑ አፍቅሮም ነበርኩ፡ ምስአቶም ድማ ብዝተፈላለዩ ንጥፈታት ብዙሕ ግዜ አሕልፍ ነበርኩ።

እዚ ሓድሽ ኩነታት እዚ፡ ሃብታም ተመክሮ እኳ እንተሃበኒ፡ ገና ግን ዕግበት አይሃበንን። እቲ ‘ሓንቲ ሕጉስ ክትገብረኒ እትኽእል ሰበይቲ’ ዝብል ሕልሚ ኩሉ ግዜ አብ ሓሳብይ ነበረ። ካብቶም ቆልዑ ክርሕቕ ስለ ዘይደለኹ ድማ፡ አብ መወዳእታ 2002 እቲ ናይ ዕረፍቲ ዓመት ወሰድኩ። አብ ስድራቤተይ ሕጉስ ክኸውን ዝከአለኒ ኩሉ ክገብር ተዳለኹ። ‘በዓልቲ ቤተይ ምእንቲ ክትቅየርን ከም ስድራቤት ክንቅጽልን፡ ኣነ ንዓኣ ዝያዳ ክርድኣ አለኒ’ ኢለ ወሰንኩ።

ግናኽ እቲ መደብ ከምቲ ዝተሓሰበ አይከደንን። ገና አብቶም ቀዳሞት አዋርሕ ናይ 2003፡ ንበዓልቲ ቤተይ ክቕይራ ከም ዘይክእል ተገንዘብኩ። ብመሰረት እቲ ሽዑ ዝነበረኒ አተሓሳስባ፡ ካብ ምፍታሕን ሕጉስ ክትገብረኒ እትኽእል ካልእ ሰበይቲ ካብ ምንዳይን ወጻኢ ካልእ ምርጫ አይነበረንን። አብቲ ዝነበርኩዎ ጭንቀት፡ ንሓንሳብን ንሓዋሩን ሕጉስ ክኸውን እንተኾይነ፡ ካብቶም ዘዕብዮም ደቀይ እውን ክርሕቕ ድሉው ነበርኩ። ሽዑ ወዲ 39 ዓመት ነበርኩ፤ ‘ሕጂ እንተ ዘይገይረዮ፡ ምሉእ ህይወተይ ዘይሕጉስ ኮይነ ክተርፍ እየ’ ኢለ ድማ ሓሰብኩ።

ነቲ ምፍልላይ ኣብ መወዳእታ ናይ ትምህርቲ ዓመት ንምፍጻም ሓድሽ መደብ ኣውጺኡ። ነቲ ምስቶም ቆልዑ ንነብረሉ ዝነበርና ገዛ ናይ ኪራይ ውዕል ሰረዝክም። እቶም ገና ትሕቲ ዕድመ ዝኾኑ ቆልዑ ናብ ኣዲኦም ክግዕዙ፡ ኣነ ድማ ናብ ኣደይ ክምለስ፡ በዓልቲ ቤተይ እውን ናብ ወለዳ ክትኣቱ መደብኩ። በዚ ድማ ነፍሲ ወከፍ ሰብ መዕረፊ ረኺቡ ከም ዝተኣልየ ክኸውን ነበረ።

እቲ ናይ ክረምቲ 2003 ናይ ምፍልላይ መደብ ቅድሚ ምፍጻሙ፡ ምስ ሓንቲ ኣማኸርቲ ሓዳር ዝኾኑ ሰብ ሓዳር ዘለዉዎ ስድራቤት ንምርኻብ ናብ ሕቡራት መንግስታት ኣመሪካ ክንገይሽ ወሲንና ነበርና። እቲ ጉዕዞ ተታሒዞ ስለ ዝነበረ፡ ዋላ እኳ ምፍልላይ ቆሪጸ እንተነበርኩ፡ በቲ ዝተሰማማዕናሉ ግዜ በረርና። ሰነ 1, 2003 ኣስታት 3 ሰዓታት ዝወሰደ ናይ ሓዳር ምኽሪ ምስ ገበርና፡ ኣነ ግን ነቲ መርገጽየይ ጸኒዐ ተሽላኸልኩሉ እምበር ክዕረቕ ኣይደለኹን። ሽዑ ግን ሓደ ሓሳብ መጸኒ፡- ‘ንትእዛዛተይ እንተ ሓሊኻ፡ ኣነ ድማ ንድሌታትካ ክከናኸኖ እየ’ ዝብል።

እዚ ኣዝዩ ዝገርም ሓሳብ እዩ ነይሩ፤ ኣብ መጀመርታ ሕጉስ ክኸውን ከም ዝኸእል ተስፋ ስለ ዝሃበኒ ኣሓጎሰኒ። ግናኸ ዝያዳ ምስ ሓሰብኩሉ፡ እቲ ድሌታተይ ንምርዋይ ዝተቐመጠ ቅድመ-ኩነት ተረድኣኒ፡- ‘ትእዛዛተይ ምሕላው’። ከም ክርስትያን መጠን ካብ ንእስነተይ ጀሚረ ነተን 10 ትእዛዛት እፈልጠን ነበርኩ፤ ኣብቲ ናተይ ኩነታት ድማ እታ ‘ኣይትዘመ’ (ሓዳርካ ኣይተፍርስ) እትብል ሻብዓይቲ ትእዛዝ እያ እትሰርሕ ነይራ።

ኣብ ውሽጠይ ክማገጐት ጀመርኩ፡- ‘ኣብታ ስድራቤት ን20 ዓመታት ብኣካል እሙን ኮይነ ጸኒሐ እየ፡ ግናኸ ሕጉስ ኣይነበርኩን። ሕጂ ድማ ሕጉስ ክኸውን ኢለ ድየ ኣብታ ስድራቤት ክጸንሕ ዘሎኒ፤’ እዚ ክርድኣኒ ኣይከኣለን፡ ስለዚ ድማ ብዛዕባኡ ምሕሳብ ሓደግክዎ።

ድሕሪ ሓደ ሰሙን፡ ምስቶም ኣማኸርቲ ስድራቤት ንምፍናው ተራኽብና። ኣብ ሓደ ክፍሊ 10 ሰባት ነበርና፡- ኣነን በዓልቲ ቤተይን ምስ ሰለስተ ካብቶም እነዕብዮም ደቅና (ዕድሚኦም 14፣ 16 ከምኡ እውን 18 ዓመት)፡ ከምኡ እውን

እቶም ሰብ ሓዳር ምስ ሰለስተ ተመሳሳሊ ዕድመ ዘለዎም ደቆም። ብዛዕባ እቲ ብሓባር ዘሕለፍናዮ ግዜ ሓጺር ሓሳባት ክንለዋወጥ ነበረና። ኣብቲ ዕላል እቲ ኣቦ እታ ስድራቤት ናባይ ግልጽ ኢሉ ብሃንደበት፡- ‘ቆሪጽካ ዲኻ፤’ ኢሉ ሓተተኒ። ነዚ ቃላት እዚ ምስ ሰማዕኩ፡ ካብ ስድራቤተይ ንምፍልላይ ምቕራጻይ ይሓተኒ ከም ዘሎ ርግጽኛ ነበርኩ፤ ምኽንያቱ ክሳብ ሽዑ ነዚ ሓሳብ እዚ ብንጹር እገልጽ ነበርኩ። እቲ ዝተረፈ ሕቶ ከይተጸበኹ ድማ፡ ብዓብዪ ድምጺ ‘እው’ ኢሊ መለሰኩ። ግናኽ እቲ ሕቶኡ በቲ ተገላቢጦኽ መገዲ እዩ ነይሩ፡- ‘ኣብ ስድራቤትካ ንምጽናሕ ቆሪጽካ ዲኻ፤’ ዝብል። እቲ ዓው ኢሊ ዝሃብክዎ ‘እው’ ዝብል መልሲ ንኹሉ ሰብ ተሰሚዑ ነበረ። ደቀይ እውን እንተኾነ ተገረመ፤ ምኽንያቱ ኣነ ንምፍልላይ እምበር ንምጽናሕ ከም ዘይቆረጽኩ ይፈልጡ ነበሩ። ኣብ ከቢድ ምስሕሓብ ኣተኹ እም መፍትሒ ደለኹ። ነቲ ፈጺመ ዘይሓሰብክዎ ነገር ‘እው’ ኢለዮ ነበርኩ።

ሽዑ ክልተ ምርጫ ጥራይ እዩ ነይሩ፡- ወይ ነቲ ‘እው’ ዝበልክዎ መልሲ ብኡንብኡ ምስራዝ፡ ወይ ድማ ምቕባሉ። ኣብታ ስድራቤት ንምጽናሕ ነቲ ‘እው’ ዝበልክዎ መልሲ ክቐበሎ ዘገደደኒ እንታይ ምዃኑ ኣይፈልጥን እየ፡ ግናኽ ብውሽጢይ ተቐበልክዎ። ኣብታ ቅጽበት እቲኣ ድማ እቲ ኣብ ስድራቤተይ እንተ ጸኒሐ ድሌታተይ ከም ዝረዊ ዝብል ተስፋ ኣምላኽ ተፈጸመ።

ከመይ ኢሉ ከም ዝተፈጸመ ክገልጽ ኣይክእልን እየ፡ ግናኽ እቲ ካብ ሰበይተይ ፍቕሪ ንምርካብ ዝነበረኒ ዓቢ ጽግዕተኛነት ጠፍኦ። እቲ ዘሰንየኒ ዝነበረ ጭንቀትን ዕረፍቲ ምስኣንን ድማ ብኡንብኡ መወዳእታ ረኽበ። ካብታ ሰዓት እቲኣ ጀሚሩ ድማ ክሳብ ሕጂ ዘይተፈልየኒ ውሽጣዊ ሰላም ረኽብኩ። ኩሎም እቶም ኣብቲ ዘይሕጉስ ግዜይ ተጸጋዒ ዝነበርኩሎም (ወልፊ)፡ ክቃለሶም እኳ እንተጸዓርኩ ክስዕሮም ዘይክኣልኩ ኩሎም ጠፍኡ። ካብኡ ንነጀው ድማ ድሕሪ 20 ዓመታት እኳ ክሳብ ሎሚ ተመሊሶም ኣይመጹን።

እቲ ተመክሮ ኣዝዩ ዘገርም ስለ ዝነበረ፡ ብሓቂ ክትገልጽ ዝከኣል ኣይኮነን። ኩሉ ውሽጣዊ ህይወተይ ተቐየረ፤ ካብ ሓደ ውሽጣዊ ቤት ማእሰርቲ ሓራ ወጸእኩ። ኣካላተይ እውን ነዚ ለውጢ እዚ ምላሽ ሃበሉ እም፡ ካብቲ ንዓሰርተታት ዓመታት

ዘላቅየኒ ናይ ሕቆ ቃንዛ ሓወኹ። እቲ ካብ ወዲ 15 ዓመተይ ጀሚሩ ዝነበረኒ ናይ ርእሲ ፍልጻት/መርዘን እውን ካብታ ግዜ እቲኣ ጀሚሩ ጠፍኦ።

እዚ ተመክሮ እዚ፡ ‘ምቕያር ህይወት’ ከም ዝኾነ እየ ዝርእዮ። ነቲ ‘ካልእ ሰብ ሕጉስ ክገብረኒ ኣለዎ’ ኣብ ዝብል ስሕተት ተመስሪቱ ዝነበረ ኣረጊት ህይወተይ ሓደግክዎ፤ ኣብ ክንድኡ ድማ ነቲ ኣምላኽ ኣብ ወዱ ዝፈጠሮ ‘ሓድሽ ህይወት’ ኣብ ልበይ ተቐበልኩ። እዚ ድማ ምስቲ ምንጪ ፍቕርን ሰላምን ኣተኣሳሰረኒ፡ በዚ ድማ ድሌታተይ ክረግኡ ከኣሉ።

ቅድሚ እዚ ተመክሮ እዚ፡ ሓድሓደ ግዜ ኣምላኽ ብሓቂ ኣሎዶ የለን ዝብል ዓቢ ጥርጣረ ነበረኒ። ክርድኦ ኣይክእልን ነበርኩ፡ ‘ኣበይ ኮን ይኸውን?’ ኢሉ ድማ እሓስብ ነበርኩ። እዚ ተመክሮ እዚ ግን ንሱ ከም ዘሎን ምንጪ ኩሉ ሓጎስ ከም ዝኾነን ንጹር ምልክት ሃበኒ።

ነቲ ጥርጣሪይ ንሓንሳብን ንሓዋሩን ንምውጋድ ድማ፡ ኣብቲ ድሕሪኡ ዝነበረ ናይ 20 ዓመታት ናይ ሕክምና ስራሕ ተመክሮይ፡ ንሱ ከም ዘሎ ዘየከራክር መርትዖታት ሃበኒ። እቲ ሰብኣዊ መንፈስ ዘለዎ ናይ ፍቕሪ፡ ናጽነት፡ ጽድቂ፡ ውሕስነትን ካልእን ድሌታት፡ ካብኡን ብእኡን ጥራይ እዩ ክረዊ ዝክእል። እቲ መንፈሳዊ ድሌታትና ብርግጽ ብሰባት ወይ ኣብ ተፈጥሮ ብዘሎ ነገር ኣይኮነን ዝምላእ። በቲ ሓደ ሸነኽ ድማ፡ ግሁድ ድሌታት ሃሊዩና ክነሱ፡ መርወዪ መገዲ ወይ ምንጪ ዘይብሉ ክኸውን ኣይክእልን እዩ። ኣምላኽ ንመንፈሳዊ ድሌታት ወዲ ሰብ ባዕሉ ጥራይ ክመልኦም ገይሩ እዩ ኣዳልዩዎ።

19. እቲ ሓድሽ ህይወት እንታይ የምጽእ፡

ኩሉ ግዜ ተጠራጣሪ እኳ እንተነበርኩ፡ ሕጂ ግን ናብቲ ናይ ምእማን ደረጃ መጻእኩ። ኩሉ መንፈሳዊ ድሌታተይ ብሓንሳብ ክረዊ ምኽኣሉ፡ ብዘይካ ስራሕ ኣምላኽ ካልእ መግለጺ ኣይነበርን። ከም ውሉዱ መጠን ድማ ነዚ ርክብ እዚ ክምርምርን ብእኡ ክነብርን ጀመርኩ። ሎሚ፡ ነዛ ሰነ 7፡ 2003 ናብቲ ሓድሽ ህይወት ዝኣተኹላ መዓልቲ ኢሊ እእውጃ ኣለኹ። ሽዑ እቲ ቀዳማይ ‘ሞት’ ናይቲ ‘ኣነ ኣምላኽ እየ’ ዝብል ስሕተተይ ተጀመረ፤ ኣብ ክንድኡ ድማ ‘ኣነ ውሉድ ኣምላኽ እየ’ ብዝብል ሓቂ ተተክኦ።

ካብ ሰነ 7፡ 2003 ጀሚረ፡ ነታ ሕጂ ረኺበያ ዘለኹ ፍቕሪ ኣምላኽ ኣብ ግብሪ ከውዕላ እምሃር ኣለኹ። ነፍሲ ወከፍ ሰብ ናይ ምፍቃር ዓቕሚ እኳ እንተሃለዎ፡ እታ ባዕሉ ክፈጥራ ዘይክእል ፍቕሪ ግን ይጎድሎ እዩ። ኣብ ኣካላዊ ደረጃ፡ ነፍሲ ወከፍ ሰብ ናይ ምስትንፋስ ዓቕሚ ከም ዘለዎ፡ ግናኽ ነቲ ኣክስጅን ካብ ወጻኢ ምንጪ ክረኽቦ ከም ዘለዎ ብቐሊሉ ንርድኦ ኢና። እቲ ‘ፍቕሪ’ ኢልና እንጽውዖ መንፈሳዊ ድሌትና እውን ከምኡ እዩ። ሕጂ ምስ ኣምላኽ ካብ ዘሎኒ ጥብቆ ተበጊሰ፡ ፍቕሪ ኣምላኽ ናብቶም ንዓይ ፍቁራት ኮይኖም ዘይርኣዩኒ ሰባት እኳ ከይተረፈ ከመሓላልፍ እምሃር ኣለኹ። እዚ ድማ ካብ ካልኣት ሰባት ፍቕሪ ክሳብ ዝመጸኒ ምጽባይ ምቁራጽ የጠቓልል።

እዚ ምስ ሰማያዊ ኣቦይ ዝግበር ጉዕዞ ናጽነት ዝህብ መስርሕ እዩ። ነቲ ጉዕዞ ከቢድ ዝገብሮ ግን፡ ገና ኣብ ውሽጠይ ተሪፉ ዘሎ ተረፍ መረፍ ናይቲ ስሕተት እዩ። እቲ ዘሎኒ ስሕተት ብጸገማት ኣቢሉ ግሁድ ክኾነለይ ኣለዎ፤ ሽዑ እቲ ጠንቂ - ማለት እቲ ‘ርእሱ-ምጥባር’ - ብሓቂ ክትክኦ እኽእል። እዚ እዩ እቲ ናይ ክርስትያን ናይ እምነት ቃልሲ፤ ምኽንያቱ ብዛዕባ ርእሶይ ከይፈለጥኩ፡ ኣቦይ ከም ዝጥበር ዘለኹ ከየለለኹ፡ ምሉእ ብምሉእ ሓራ ክኸውን ኣይክእልን እዩ።

ኣብዚ ነጥቢ እዚ፡ ኣብቲ ልሙድ ናይ ክርስትያን ምርዳእ ድሕነት ዝጎደለ ነገር ኣሎ። ሰብ ብዛዕባ ኣሰራርሓ መንፈሱ፡ ርእሱ-ምምራሕን እቲ ዝወረሶ ስሕተትን ፍልጠት ስለ ዘይብሉ፡ ክርስትያን ብመሰረቱ ኣብ ክልተ ጉጅለ ተመቐሎም ይርከቡ። እዚ ምኽፋል እዚ ኣብ ካልኣት ሃይማኖታትን ስነ-ሓሳባትን እውን ይርከብ እዩ። ብላዕሊ ላዕሊ ‘ዓቃባዊ’ ወይ ‘ሊበራል’ ንብሎም ንኸውን። ኣብ መወዳእታ ግን ኣብቲ መስመር ኣቦይናይ ጫፍ

ምህላውካ አገዳሲ አይኮነን (የማን፡ ጸጋም ወይ ማእከል)፤ አብቲ ሓደ መስመር ጥራይ ኢኻ ዘለኻ። እቲ ንሓደ ናብ የማን ንሓደ ድማ ናብ ጸጋም ዝደፋፍእ ‘ርእሱ-ምጥባር’ አይተለልየን። እዚ ግን ንነፍሲ ወከፍ ሰብ ብዘይፍላጥ (ንገለጹም ድማ ብፍላጥ) ናይ ገዛእ ርእሱ ረብሓ ጥራይ ከም ዝደሊ ዝገብር ሓደ ዓይነት ስሕተት እዩ። ሓደ ሰብ ንገዛእ ርእሱ ገለ ነገር ክገብር ከም ዝኽእል ክሳብ ዝሓሰበ፡ ነቲ ‘ሕጊ ፍቕሪ’ ይጥሕሶ ኣሎ። ምኽንያቱ ዝኾነ ፍጡር ንርእሱ ኢሉ ክገብሮ ዝኽእል ነገር የለን። ሰብ እውን ከምኡ። ግናኹ ኣብቲ ስሕተት ዝመልኦ ልቡ፡ ንርእሱ ገለ ዝገብር ዘሎ ይመስሎ።

የሱስ ነቲ ጌጋ ዝኾነ ‘ኣነ ኣምላኽ እየ’ ዝብል መንነት ኣብ መስቀል ክሰቕሎን፡ እንደገና ብሕጊ ፍቕሪ ዝሰርሕ ‘ሓድሽ ፍጥረት’ ክፈጥርን እዩ መጺኡ። ከምቲ ኣምላኽን ኩሉ ፍጥረታትን ዝኾኑዎ፡ ጥቕሚ ርእሱ ዘይደሊ ህይወት ንምሃብ።

ኣነ ‘ኣነ ኣምላኽ እየ’ ብዝብል ሓሳብ እየ ተወሊደ። ክሳብ ሰነ 7፡ 2003 ዝገበርከዎ ኩሉ ነገር ካብ ጥቕሚ ርእሲ ዝመጸ ነበረ። ኩሉ ንዓይ ኢለ እየ ዝገብሮ ነይረ፤ እዚ ድማ ካብ ሕጊ ወጻኢ እዩ። ዋላ እኳ ኣብቶም ዝሓለፉ 39 ዓመታት ብዙሕ ጽቡቕ ዝመስል ስራሕቲ እንተገበርኩ፡ እቲ ድራኽ ግን ጌጋ ነበረ። ኩሉ ግዜ ብዛዕባይ እዩ ነይሩ። ኣብ ሰነ 7፡ 2003 ውሳኔይ ምስ ወሰድኩ ድማ ‘ምልውዋጥ’ ተፈጸመ። እቲ ናይ ቀደም ህይወተይ ናብ መስቀል ከደ፡ እቲ ሓድሽ ህይወት (ህይወት የሱስ) ድማ ተቐበልኩ። በዚ ድማ ካብ ፍቕሪ ተበጊሰ ክዓይይ ዝኽእለሉ መገዲ ተጀመረ።

እዚ ምርዳእ አገዳሲ እዩ፡- ካብ ስሕተት፡ ጥቕሚ ርእሲ ጥራይ እዩ ዝወጽእ። ካብ ሓቂ ግን፡ ፍቕሪ ጥራይ እያ ትወጽእ። ሕጊ ተፈጥሮ ነዚ ንጹር ይገብሮ። ኣብ ሉቃስ 6፡44-45 ከምዚ ይብል፡- ‘ኩሉ ኣም ካብ ፍሪኡ ይፍለጥ እዩ እሞ፡ ካብ እሾኹ በለስ ኣይእረን፡ ካብ ጨዓውን ወይኒ ኣይቅንጠብን እዩ። ኣፍ ካብ ምልኣት ልቢ እዩ ዚዛረብ እሞ፡ እቲ ሕያዎይ ሰብ ካብቲ ጽቡቕ መዝገብ ልቡ ጽቡቕ የውጽእ። እቲ ኽፉእ ድማ ካብቲ ኽፉእ መዝገብ ልቡ ኽፉእ እዩ ዜውጽእ።...’

በቲ ኣብ መስቀል ዝተገብረ ምልውዋጥ፡ ንዝሓለፈ 39 ዓመታት ሕድገት ረኽብኩ። ሕድገት ክኸውን ዝኽእል ግን፡ እቲ ጠንቂ ሓጢአት (እቲ ጥቕሚ ርእሲ ጥራይ ዝደሊ ተግባር) ምስ ዝለለ ጥራይ እዩ። እዚ ድማ እቲ ኣብ ልቢ ዘሎ ስሕተት — ወይ ከምቲ የሱስ ዝበሎ ‘እኩይ መዝገብ ልቢ’ እዩ። ስለዚ ሕድገት ዝርከብ ነቲ ኣረጋጊት ህይወት ብሓድሽ ህይወት ብምልዋጥ ጥራይ እዩ። ነቲ ጠንቂ ከይኣለኻ ንተግባራት ጥራይ ይቕረ

ምባል ምስ ጽድቂ ኣምላኽ ኣይሰማማዕን እዩ። ስለዚ ድማ እዩ እቲ ኣብ ብሉይ ኪዳን ዝነበረ ስርዓት መስዋእቲ፡ ‘ብምልውዋጥ ህይወት’ (ምንጪ ተግባራት ብምቕያር) ጥራይ ጽድቂ ከም ዝርከብ ዘርኢ።

እዚ ‘ምልውዋጥ ህይወት’ ዝበልኩዎ፡ መንፈሳዊ ናይ እምነት ስራሕ እምበር፡ ገና ኣብ ኣካላዊ ጭብጢ ዝተፈጸመ ዘይምዃኑ ክርዳእ ተስፋ እገብር። የሱስ ነቲ ሓድሽ ህይወት ፈጢርዎ ኣሎ፡ ንሱ ሓቂ እዩ፤ ግናኹም ምሉእ ብምሉእ ብኣካል ዝርከኦ ኣብቲ ንሱ ዝመጸሉ ግዜ ጥራይ እዩ። ሽዑ ኢና ምሉእ ብምሉእ ናብቲ ሓድሽ ፍጥረት ክንልወጥ። ክሳብ ሽዑ ግን በቲ ሓድሽ ህይወት ብእምነት ንነበር።

እዚ ‘ብእምነት ዝግበር ምልውዋጥ’ ብተግባር እንታይ ማለት እዩ፤ እምነት ትሕዝቶ የድልዮ እዩ፤ መንፈስና ክስዕቦ ዝኽእል ንጹር ሓበሬታ የድልዮ። ክልተ ውሽጣዊ ኣረኣእያታት ድማ የድልዮ፡-

1. ብዛዕባ ሕሉፍ ግዜ ዝምልከት ንጹር ሕሊና ምህላው። ዝኾነ ሓጢአት ወይ ጌጋ ከም ዘይገበርኩ ክኣምን ኣሎኒ። ኣብቲ ኣረጊት ህይወተይ እንተ ቀቲለ፡ እንተ ዘሚወ፡ እንተ ሓሰውኩ ወይ ዝኾነ ነገር እንተ ጌረ፡ ሕጂ ግን ኣነ ኣይኮንኩን ዝገበርኩዎ። የሱስ ነዚ ኩሉ ወሲድዎ እዩ። እቲ ኣረጊት ነገር ናተይ ኣይኮነን፡ ሕጂ ናይ ክርስቶስ እዩ። ንሱ ድማ ኣብቲ ፍርዲ ብዛዕባኡ ክውስን እዩ። እዚ እቲ ካብ ሸነኽ ኣምላኽ ዝመጸ ሕድገት እዩ። ሓደ ሰብ ገና ናይ ገበን ስምዒት እንተሃልይዎ፡ ነቲ ‘ምልውዋጥ ህይወት’ ገና ምሉእ ብምሉእ ኣይኣመነሉን ኣሎ ማለት እዩ። ሽዑ ገና ነቲ ኣረጊት ህይወቱ ከም ናቱ ገይሩ ይርእዮ ኣሎ፡ ነቲ ዝሓለፈ ተግባራት ድማ ከም ናቱ ገይሩ ሒዝዎ ኣሎ። ኩሉ ነገር ንክርስቶስ ኣይሃቦን ማለት እዩ።
2. ኣብ ዝሓለፈ ግዜ ዝኾነ ሰብ ኣይጎድኣንን፡ እዚኣ እታ ኣብ ውሽጣይ ክቕበላን ክኣምናን ዘሎኒ ሓበሬታ እያ፤ እዚ ድማ ርእሶይ ከም ‘ግዳይ’ ካልኣት ሰባት ገይረ ከይርእያ እዩ። ብዝኾነ ይኹን ይሕለፍ፡ ካልኣት ሰባት ዝኾነ ይኹን እከይ ይግበሩለይ፡ በቲ ምልውዋጥ ኣቢሉ ግን እቲ ነገር ናተይ ኣይኮነን፡ ንዓይ ብውልቀይ እውን ኣይምልከተንን እዩ። እዚ እቲ ካብ ሸነኽ ዝግበር ሕድገት እዩ። ሓደ ሰብ ገለ ዕዳ ከም ዘለዎ እንተ ሓሲበ፡ ወይ ሓደ ሰብ ኣብ ሕሉፍ

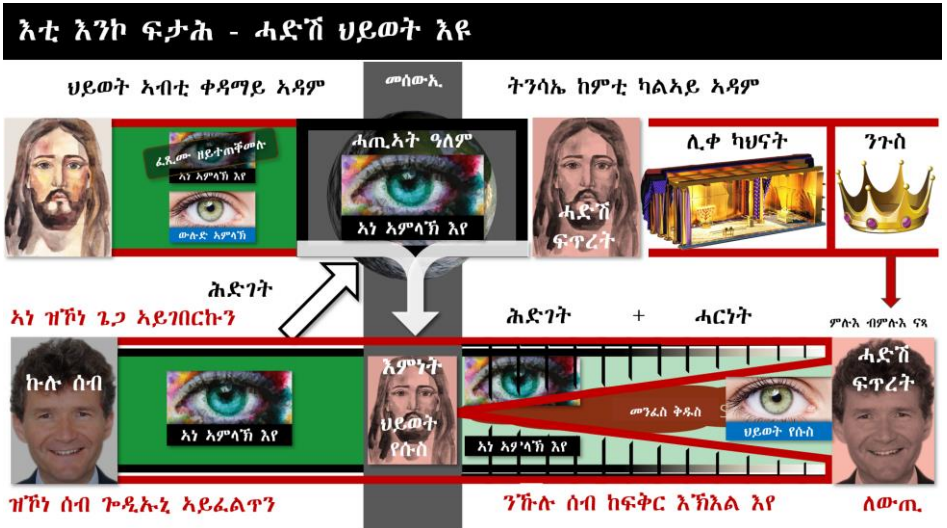
ጎዲኡኒ እዩ ኢሉ እንተ ኣሚነ፡ ገና ብእምነት ኣብቲ ሓድሽ ህይወት የሱስ ኣይኣተኹን ዘለኹ።

እቲ ኣረጊት ህይወት ብሓድሽ ህይወት የሱስ ምልውዋጥ፡ ንኹሉ ጸገማት ወዲ ሰብ ይፈትሖ እዩ፤ ነዚ ድማ ኣብ ክልተ ክንመቅሎ ንክእል፡- ርእሰ-ወቐሳን ንኻልኣት ምውቃስን። ወዲ ሰብ ወይ ‘ግዳይ ናይ ገዛእ ርእሱ ተግባራት’፡ ወይ ድማ ‘ግዳይ ናይ ካልኣት ሰባት ተግባራት’ ገይሩ ንርእሱ ይርእያ። ክልቲኡ ጌጋ እዩ፤ ክልቲኡ ካብ ርእሰ-ምጥባር ዝመጸ እዩ፤ ንወዲ ሰብ ድማ ጸላእ ርእሱ ክኸውንን ባዕሉ ክጠፍእን ይመርሖ።

ሰነ 7፡ 2003 ካብ ዝሓልፍ ጸኒሖ እዩ፡ ኣነ ድማ ብእምነት ንቐድሚት ሶጊመ ኣለኹ። እቲ ዝተረፈ ‘ኣነ ኣምላኽ እየ’ ዝብል ስሕተት ሕጂ መዓልታዊ ደረጃ ብደረጃ ክእለ ኣለዎ። መዓልታዊ ብዛዕባ እታ ዝሓለፈት መዓልቲ ካብ ኣየናይ ምንጪ ከም ዝነበርኩ ርእሰይ እምርምር። መብዛሕትኡ ግዜ እዚ ምርመራ እዚ ምስቲ ሰማያዊ ኣበይ ኮይነ ኣብ ተፈጥሮ እየ ዝገብሮ፤ ንሱ ድማ እቲ ርእሰ-ምጥባር ኣበይ ከም ዝነበረ ብንጹር ክፈልጥ ምእንቲ ክሕግዘኒ ኣለዎ። በዚ መገዲ እዚ፡ ብተግባራተይ ሓሳባተይ፡ ብሓሳባተይ ድማ ድራኽይ፡ ብድራኽይ ድማ ነቲ ሱር - ማለት እቲ ሓሶት ወይ እታ ብዛዕባይ ዘላ ሓቂ - እምርምር። ምእንቲ ኣብታ ዝተጠበርኩላ ነጥቢ ነታ ሓቂ ክትክእ፡ ኣበይ ከም ዝተጠበርኩ ብንጹር ክረክብ ኣለኒ። ኣበይ ‘ኣምላኽ ክኸውን’ ከም ዝፈተንኩ ብንጹር ክርእይ ኣለኒ። ከመይ ገይረ ሓድሽ ህይወት ክመርሖ ከም ዝኸእል ክፈልጥ ኣለኒ፤ ውሉድ እቲ ኩሉ ዝኸእል ኣምላኽ ምዃነይ ድማ ክግንዘብ ኣለኒ። ከም ውሉዱ መጠን፡ ዘገልግለኒ ወይ ድሌታተይ ዘማልኣለይ ሰብ ኣየድልየንን እዩ። ድሌታተይ ባዕለይ ጥራይ እየ ክመልኦ ዝኸእል፤ ንሱ ድማ ካብ ኣምላኽ ብምውሳድን ነዛ ፍቕሪ እዚኣ ናብ ካልኣት ብምሕላፍን ጥራይ እዩ።

እዚ ዝስዕብ ስእላዊ መግለጺ፡ ሓደ ሰብ ኣብቲ ናይ እምነት ቃልሲ ካብ ማእሰርቲ ሓሶት ናብቲ ምሉእ ናጽነት ሓቂ ዝገብሮ ጉዕዞ ዘርኢ እዩ። ነፍሲ ወከፍ ሰብ ነዚ መገዲ እዚ ብውልቁ ክበጽሖ ስለ ዘለዎ፡ ናይ ገዛእ ርእሰይ ስእሊ ተጠቂመ ኣለኹ። ሓደ መዓልቲ ነቲ ሓድሽ ህይወት ምሉእ ብምሉእ ብእምነት ናብ መንፈሰይ ክቕበሎ ተስፋ እገብር። ሽዑ ዝኾነ ተግባር ብጽተይ፡ ንኻልኣት ሰባት ናብ ጽቡቕ ነገር ንክመጹ ብሓይሊ ክድርኮም ኣይክገብረንን እዩ። ከምዚ ዝበለ ንኹሉ ዘፍቅርን ንዝኾነ ሰብ ክግድድ

ዘይፍትንን ውሉድ ሰማያዊ አቦይ ክኸውን እዩ ባህማይ። እዚ እዩ እቲ ዕላማ ናይቲ ናጽነት።

ሕጂ እውን ናብዚ ሸቶ እዚ ኣብ ጉዕዞ እየ ዘለኹ፤ ነዚ ድማ ብተግባራተይ ዘይኮነስ ብእምነት እየ ዝደልዮ። ተግባራተይ ናይቲ ውሽጣዊ ኣረኣእያይ ግዳማዊ መርትዖ ጥራይ እዮም። እቲ ጽቡቕ ተግባራተይ ይኹን እቲ ሕማቕ፡ ካብ ጌጋ ድራሽ ክመጽእ ይኽእል እዩ። ስለዚ ብዘይ ረድኤት እቲ ብመንፈስ ቅዱስ ኣቢሉ ዝድግፈኒ ሰማያዊ አቦይ ክኸውን ኣይክእልን እዩ። ደረጃ ብደረጃ ንሰባት ዝነበረኒ እምነት እናጉደልኩ እመጽእ ኣለኹ፤ ሓደ መዓልቲ ድማ ምሉእ ብምሉእ ኣብ ኣምላኽ ጥራይ ዝተሰረተ እምነት ክህልወኒ እዩ። ኣብዚ ኩነታት እዚ ደጊም ርእሰይ ኣይጥብርን እየ፡ እቲ ሕጊ ድማ ኣብ ልቦይ ተጻሒፉ ይርከብ። እዚ ኩሉ ድማ ብውሽጣዊ ናይ እምነት መስርሕን ምስ ኣምላኽ ብምትሕብባርን እዩ ዝፍጸም፤ ምኽንያቱ ኣምላኽ ንዝኾነ ሰብ ኣይገዝእን ወይ ኣየገድድን እዩ። እምነትና ናብ ኣምላኽ ከነቕንዕ ዝከኣለና ባዕልና ጥራይ ኢና። ስለዚ ድማ ድሕነት ምስ ኣምላኽ ብምትሕብባር ጥራይ እዩ ዝከኣል።

ብሓፈሻኡ፡ ሓሳባት ካብ ክልተ መንነታት ጥራይ እዮም ዝምንጭዉ፡- ወይ ካብታ ‘ኣነ ኣምላኽ እየ’ እትብል ሓሶት፡ ወይ ድማ ካብታ ‘ኣነ ውሉድ ኣምላኽ እየ’ እትብል ሓቂ። ሓሳባት ብዘይፍላጥ ስለ ዝጅምሩ፡ ካብ ኣየናይ መንነት ከም ዝመጹ ክምርምርም ዝኽእል ምስ ነቃሕኩሎም ጥራይ እዩ። ስለዚ ብንቕሕ ሓሳባተይ ገይረ ርእሰይ እጥበር ኣለኹ ድየ የለኹን ከለሊ እኽእል። ሽዑ ጥራይ እየ ድማ ነቲ ሓሳባይ ‘ምምጋብ’ ክቐጽሎ ድየ ኣይኮንኩን ዝብል ምርጫ ዝህልወኒ። እቲ ሓሳብ ካብ ርእሰ-ምጥባር ከም ዝመጸ ምስ ኣለለኹ፡ ደጊም ብዛዕባኡ ንኸይሓስብ ስጉምቲ ክወስድ እኽእል። ዋላ እኳ እዚ ወይ እቲ ሓሳብ ካብ ሓሶት ከም ዝመጸ እንተ ተረድኣኒ፡ እቲ ሱር ግን ንጹር ኮይኑ ብኡንብኡ ኣይልለን ይኸውን። ሓንሳብ ሓንሳብ ነታ ስቱር ሓሶት ንምርካብ መዓልታት ይወስደለይ። ነዛ ሓሶት እዚኣ ብሓቂ ምስ ተካእክዋ ጥራይ ድማ እየ ካብቲ ጸገም ሓራ ዝኸውን።

ስለዚ፡ እዚ ኣብ ውሽጥና እንገብሮ ስራሕ ቀሊል ኣይኮነን፡ ግናኸ ናጽነት ዝህብ ተግባር እዩ። ካልኦት ሰባት እከይ ስለ ዝገበሩለይ ወይ ጽቡቕ ነገር ስለ ዝኸልኡኒ ጥራይ፡ ህይወተይ ዘኽብደለይ ስሕተት ሒዘ ክነብር ኣይደልን እየ። ነቲ ስሕተት ምውራሰይ ባዕለይ ዘምጻእክዎ እኳ እንተ ዘይኮንኩ፡ ብጸጋ ኣምላኽ ግን እዛ ሓሶት እዚኣ ደጊም ንኸይተሳቕየኒ ገለ ነገር ክገብር እኽእል እየ።

እዞም ዝስዕቡ ገለ ሓሳባት ካብ ምንታይ ከም ዝምንጩ ዘርእዩ ንጹራት ኣብነታት እዮም፡-

ኣመና ዘገድድ ሓሳባት፡- ኩሉ ግዜ ካብ ሓሶት እዮም ዝመጹ። ናይ ግዳጅ ሓሳባት ኩሉ ግዜ ጌጋ እዮም። ንኣደ ሰብ ከተገድዱ እንተ ደሊኹም፡ ወይ ብኣደ ሰብ እንተ ተቈጢዕኩም፡ ኣብ ስሕተት ኢኹም ዘለኹም። ብኣደ ሰብ ዝቐጥጠዎ ሰብ ንርእሱ እዩ ዘጥፍእ። ናይ ገዛእ ርእሰኹም ኣተሓሳስባ ክትቆጸጹ ዘይትኽእሉ እንተ ኬንኩምን ብስምዒት ትድረኹ እንተ ኬንኩምን፡ ኣብ ትሕቲ ግዳጅ ኣለኹም ማለት እዩ። ናይ ግዳጅ ሓሳብ ምስ መጽኣኩም፡ ርእሰይ እጥበር ኣለኹ ኢልኩም ንርእሰኹም ከተዘኻኽሩ ወስኑ። ኣብቲ ጉዳይ ክንደይ እኳ ሓቂ እንተ

ሃለወኩም፡ እቲ ካልእ ሰብ ክንደይ እኳ ጌጋ እንተ ገበረ ብዘየገድስ፤ ግዳጅ ኩሉ ግዜ ውጽኢት ርእሰ-ምጥባር እዩ።

ናይ ፍርሂ ሓሳባት፡- ኩሉ ግዜ ጌጋ እዮም። ፍርሂ ምስ ተሰምዓኩም፡ ብኡንብኡ ‘ደው በሉ፡ አበይ እየ ርእሰይ እጥብር ዘለኹ፤ እንደገና አምላኽ ክኸውን እጽዕር ኣለኹ ድየ፤’ ኢልኩም ክትሓትቱ ኣሎኩም። ፍርሂ ዝመጽእ ካብ ቁጽጽርና ወይ ካብ ግዝኣትና ወጻኢ ንዝኾነ ኣሉታዊ ነገር ንምውጋድ ክንጽዕር ከለና እዩ። ነፍሲ ወከፍ ሰብ ክሰግር ዘይክእል ናይ ስራሕ ደረት ኣለዎ። ኣብ ኣካላዊ ደረጃ ነዚ ምርዳእ ቀሊል እዩ። ዝኾነ ሰብ ብናይ ኮንክሪት መንደቕ ክሓልፍ ኣይፍትንን እዩ፤ ብኽፋት ማዕጾ እዩ ዝኣቱ ወይ ዝወጽእ። ኣብቲ ኣካላዊ ዓለም ካብቲ ክንሰግር ዘይክእል ደረት ክንወጽእ ኣይንፍትንን ኢና። ኣብቲ መንፈሳዊ ስሕተት ግን ነቲ ደረተይ ኣይርእዮን እዩ። ስለዚ ነቲ ክቆጻጸር ዘይክእል ነገር ክቆጻጸር ብምፍታን ነቲ ዘይክእል ነገር ክገብር እፍትን። እዚ ድማ ንህይወት ኣደ፡ ንበዓል ሓዳር፡ ንደቅና፡ ዋላ እውን ንናይ ገዛእ ርእስና ህይወት ይምልከት። እዚ ዓይነት ምቁጽጻር ግን ኣብ ትሕቲ ዓቕምና ኣይኮነን። ስለዚ ካብ መጀመርታኡ ክንፍትን የብልናን። ፍርሂ ነቲ ስሕተት ንኸነለሊ እሞ ነቲ ሱር ክንደሊ ይሕግዘና። እቲ ሱር ምስ ተረኽበን ብሓቂ ምስ ተተክኦን ድማ እቲ ፍርሂ ይጠፍእ።

ጸቕጢ፡- ኣብ ኣካል ዝስምዓና ጸቕጢ ውጽኢት ርእሰ-ምጥባር እዩ። እቲ ኣካል ንሓደ ኣሉታዊ ዝኾነ ስቱር ሓሳብ ብኡንብኡ ምላሽ ብምሃብ ነቲ ስሕተት የርእየና። ሽዑ እቲ ጌጋ ሓሳብ ካብ ምንታይ ከም ዝመጸ ንርእስና ክንሓትታ ኣሎና፤ እዚ ድማ ነቲ ሓሳብ ንምስዓብ ዘይኮነስ፡ ኣብ ክንድኡ ነታ ሓቂ ንምሕሳብ እዩ።

ናይ በደለኛነት ሓሳባት፡- እዚኣቶም ኣዝዮም ጎዳእቲ እዮም። ናይ ገበን ስምዒት ዝመጽእ፡ ‘ጌጋ ክሰርሕ ከለኹ ካልእ ምርጫ ነይሩኒ እዩ’ ካብ ዝብል ስሕተት እዩ። እዚ ስምዒት እዚ ዝመጽእ ድማ ስለቲ ተግባርና ስለ ዝተጸጸትና ዘይኮነስ፡ ሳዕቤን እቲ ተግባር ኣሉታዊ ስለ ዝኾነ እዩ። እቲ ስሕተት ድማ ብተግባርና ገለ ክሳራ ከም ዝወረደና ገይሩ የእምነና። ክንከስር ድማ ስለ ዘይንኽእል፡ ንርእስና

ከንወቅስ ንጅምር። አነ ‘አምላኽ’ እንተ ኩይነ፡ ንርእሰይ ይኹን ንካልኣት ክፈርድ እኽእል እየ። ኣብ ሓደ ፍጡር ግን ናይ ገበን ስምዒት ክመጽእ ኣይክእልን እየ፤ ምኽንያቱ ፍጡራት ኣብ ልዕሊ ርእሶም (ወይ ካልኣት) ፍርዲ ናይ ምሃብ ስልጣን ስለ ዘይብሎም። ከም ውሉድ አምላኽ መጠን ንርእስኻ ክትርኢ ከለኻ ድማ፡ ዝኾነ ውልቃዊ ክሳራ ክበጽሓካ ኣይክእልን እየ።

ጽምዋ፡- እዚ ጌጋ መደምደምታ እየ። ከም ውሉድ አምላኽ መጠን እናፈለጥኩ፡ ከመይ ገይረ ጽምዋ ይስምዓኒ፤ ‘በይነይ እየ!’፡ ‘ወለደይ ሞይቶም ወይ ኣብ ካልእ ቦታ ይነብሩ ኣለዉ’፡ ‘ንውሉደይ በይነይ እየ ዘዕብዮ’፡ ወይ ‘ዝሕግዘኒ የብለይን’ ዝብሉ ሓሳባት ቅኑዓት ክኾኑ ኣይክእሉን። እዞም ሓሳባት እዚኣቶም ሕማች ስምዒት ይፈጥሩ፡ ንኣካል ድማ ይጎድኡ። ናይ ጽምዋ ሓሳብ ዝመጽእ ‘ካልኣት ሰባት ንዓይ ክህልዉለይ ኣለዎም’ ካብ ዝብል ስሕተት እየ። ኣካልናን ኣእምሮናን ነዞም ሓሳባት እዚኣቶም ንክይንኣምናም ክሕግዙና ኣለዎም፡ ምኽንያቱ ሓቂ ኣይኮኑን። ንሕና ብፍጹም በይንና ክንከውን ኣይንኽእልን ኢና፤ አምላኽ ኩሉ ግዜ ምሳና እየ፡ ኣብ ቅድሚኡ ከለኹ ድማ ስለምንታይ እየ ጽምዋ ዝስምዓኒ፤

ምንጻግ፡- እዚ ናብ ሓያል ርእሰ-ምዕናው ሓሳባት ይመርሕ። ከም አምላኽ መጠን ሰባት ከምልኹኻ ትደሊ፡ እዚ ምስ ዝኽልኣካ ድማ ክትቅበሎ ትጽገም። ካልኣት ሰባት እንተ ዘይናኣዱና፡ እንተ ዘይኣኽቢሮምና ወይ እንተ ዘይተቐቢሎምና፡ ከም ውልቃዊ ክሳራ ጌርና ንርእዮ። ግናኽ ኣነ መን ኮይነ እየ ካብ ሰባት ከምዚ ዝበለ ትጽቢት ዝገብር፤ ወለዲ ንደቆም ክነጽጉ ከለዉ፡ እቶም ቆልዑ ከም ዓቢ ናይ ኣእምሮ ማህሰይቲ ይርእይዎ። እዚ ድማ ነቶም ቆልዑ ኣብ ምሉእ ህይወቶም ናብ ከቢድ መከራን ሕማማትን ይመርሖም። ብዘይ ጸጋ አምላኽን ‘ወለደይ ይኹኑ ካልኣት ሰባት ምንም ዕዳ የብሎምን’ እትብል ሓቂ ምርዳእን፡ ርእሰይ ደረጃ ብደረጃ ንኸጥፍእ ተፈሪደ ኣሎኹ ማለት እየ ። ስለዚ ብዛዕባ ርእስና ዘላ ሓቂ ክንፈልጥ ኣሎና፤ ካብ ሰባት እንጽብዮም ውልቃዊ ጠለባት ኩሎም ቅኑዓት ከም ዘይኮኑ ክንርእይ ኣሎና። ወለድና (ዋላ እውን ዓበይቲ)

ጌጋታት ስለ ዝገበሩ ጥራይ ርእሰና ንኸይነጥፍእ ክትሕልወና እትኽእል እታ ሓቂ ጥራይ እያ።

ተስፋ ምቁራጽ፡- እዚ ጌጋ እዩ። እዚ ዝመጽእ ‘ንመጻኢ ክፈልጦ እኽእል እየ’ ካብ ዝብል ስሕተት እዩ። ከም ኣምላኽ መጠን ካብዚ ኩነታት እዚ እንታይ ከመጽእ ከም ዝኽእል ዝፈልጥ ስለ ዝመስለኒ እዩ። ግናኽ ብሓቂ እፈልጦ ድየ፤ ‘መውጽኢ የብለይን’ ዝብል ሓሳብ ንብዙሓት ሰባት ናብ ጭንቀት፡ ርእሰ-ምዕናው ክሳብ ነፍሰ-ቅትለት ይመርሖም። ሽዑ ድማ ከም ሓገዝን ፍልጠትን ክንርድኦ ዘሎና ነገር፡- ዝኾነ ናብ ርእሰ-ምዕናው ዝመርሕን ኣሉታዊ ስምዒት ዝፈጥርን ሓሳብ፡ ብርግጽ ምስ ሓቂ ዝተሓሳሰር ክኸውን ኣይክእልን። ኣበይ ከም እትጥበር ዘለኻ ብኡንብኡ እንተ ዘይተረድኣካ እኳ፡ ‘መውጽኢ የልቦን’ ዝብል ሓሳብ ካብ ምሕሳብ ደው ክትብል ኣሎካ። ሰማያዊ ኣቦና፡ ንርእሰና ንኸንእርም ሓገዝ እንተ ሓቲትናዮ ክሕግዘና ይኽእል እዩ። ኣምላኽ ኣብ ክንዳይ ኮይኑ ክሓስብ ኣይክእልን እዩ። ግናኽ እንተ ተቐቢለዮ ናጽነት ዝህበኒ ንጹር ምልክት ክህበኒ ይኽእል እዩ።

እቲ ቃልሲ ኣብ ኣተሓሳስባና እዩ - ከመይ ገይረ ክስዕር እኽእል፤

ጌጋ ሓሳባት፡

- ▶ ናይ ግዲ
- ▶ ናይ ፍርሒ
- ▶ ናይ ጸቕጢ
- ▶ ናይ በደል
- ▶ ናይ ብሕትውና
- ▶ ናይ ጽምዋ
- ▶ ናይ ተስፋ ምቁራጽ

ንቕሓተ ሕሊና

ሓሳበይ ካብ ኣየናይ ምንጪ እዩ ዝመጽእ ዘሉ፤

ሓቂ ምስ ፈለጥካ ጥራይ ኢኻ ንምልዋጥ ምርጫ ዝህልወካ

ቅኑዕ ሓሳባት፡

- ▶ ብናጽነት ዘንቀሳቕሶም
- ▶ ምርጫ ዝሓድጉለይ
- ▶ ናይ ተስፋ
- ▶ ክውነታውያን ዝኾኑ
- ▶ ለባም ዝገብሩ

ትሕተ-ሕልና / ልቢ

መበገሲ ሓሳባት

ገሊአም ኩነታት ናብ ኣሉታዊ ምላሽ ከም ዝመርሑና ዘይከሓድ ሓቂ እዩ። ብተመሳሳሊ ድማ፡ ገሊአም ኩነታት ናብ ናይ ሓጎስ ምላሽ ይድርኹና። ግናሽ እዚ ሓጎስን ጽቡቕ ስምዒትን እዚ ካብ ሓቂ ድዩ ወይስ ካብ ሓሶት ከም ዝመጽ ከመይ ጌርና ንፈልጥ፤ ብርግጽ፡ ኣብቲ ስሕተት ዝመልኦ ልብና እውን፡ ሓደ ነገር ከም ውልቃዊ ረብሓ ምስ እንርእዮ ሓጎስ ይስምዓና እዩ። እዚ ምላሽ እዚ ኣብታ ቅጽበት እቲኣ ንኣካልና ኣይጎድኣን እዩ። እቲ ጉድኣት ዝመጽእ ግን፡ እቲ ዝረኽብናዮ ረብሓ ምስ ዝጠፍእ ጥራይ እዩ።

ስለዚ፡ ኣወንታዊ ስምዒታት ስለ ዝተሰምዓና ጥራይ ኣብ ሓቂ ኣሎና ክንብል ኣይንኽእልን ኢና፤ ምኽንያቱ እቲ ስሕተት ከም ረብሓ ዝርእዮ ዝኾነ ነገር፡ ንኣካል ዝሰማማዕ ናይ ኤሌክትሪክ ምንቅስቓስ ስለ ዝፈጥር፡ ደስ ዝብል ስምዒት የሕድረልና እዩ። ግናሽ፡ ኩነታትና ሕማቕ ኮይኑ፡ ምስ ድሌታትና ዘይሰማማዕ ክነሱ፡ ኣብ ኩነታትና ዘይኮነስ ኣብ ሰማያዊ ኣቦና ስለ ዝተወከልና ጥራይ ሰላም እንተ ተሰሚዑና፡ እዚ ምላሽ እዚ ካብ ሓቂ ከም ዝመጽ ርግጽኛታት ክንከውን ንኽእል ኢና።

መድሓኒና የሱስ ክርስቶስ፡ ኣብቲ ኣዝዩ ከቢድ ናይ ህይወቱ ኩነታት - ኣብ ጸርፊ፡ ብሓሶት ክኸሰስ ከሎ፡ ናይ ሞት ሓደጋታት ከጋጥሞ ከሎ፡ ክላገጹሉን ክገርፉዎን ከለዉ፡ ኣብ መወዳእታ ድማ ኣብ መስቀል ክሸንክሩዎ ከለዉ - ኣብ ሓሳባቱ ሓንቲ እኳ ኣሉታዊ ምላሽ ኣይነበሮን። ስለዚ፡ ነቲ ዝተገብረሉ ኩሉ እኮይ ተግባራት ብውሽጡ ኣይተቓወሞን፤ ምኽንያቱ እቶም ገበርቲ እኮይ ነቲ በደል ኣብ ሰማያዊ ኣቦኡ ከም ዝገበርዎ ይፈልጥ ነበረ፡ እቲ ኣቦ ድማ ነቲ ዘይጽድቂ ከም ዝፈርዶ ይኣምን ነበረ። በዚ ምኽንያት ድማ፡ ኣብቲ ኩሉ ከቢድ ኩነታት ገና ኣወንታዊ ስምዒታት ነበሮ። ንሱ ብኣተሓሳስባኡ ገይሩ ሕማቕ ስምዒት ኣብ ርእሱ ኣይፈጠረን። ከምዚ ዝበለ ኣተሓሳስባ ኣዝዩ የደንቕ። ኣነ እውን ነዚ ክበጽሖ እጽዕር ኣለኹ፡ ንስኹም እውን ከምኡ ክትገብሩ ተስፋ እገብር።

ይኹን እምበር፡ ካብቲ ናይ ሓቂ መንነት ተበጊስካ እውን ሓድሓደ ጊዜ ንኣብነት ምብካይ ዝእመሰሉ ኣሉታዊ ስምዒታት የጋጥሙ እዮም። እዚ ኣብ ህይወት የሱስ እውን ተራእዩ እዩ። ከመይ ጌርና ደኣ ኢና ነቲ ‘ቅኑዕ ኣሉታዊ ስምዒት’ ካብቲ ‘ብሓሶት ዝመጸ ኣሉታዊ ስምዒት’ ንፈልዮ፤

ኣብዚ እውን ሓሶትን ሓቂን ንምፍላይ ንጹር መዐቀኒ የድልየና። እቲ ምላሽና ካብቲ ንቐሕ ዘይኮነ ኣእምሮና ስለ ዝጅምር፡ በቲ ሳዕቤኑ ክንመዝኖ ንኽእል ኢና። እቲ ሕጊ እዚ እዩ፡- ዝኾነ ኣብ ልዕሊ ርእሰይ ዘሎ ቁጽጽር ዘጥፍእ ነገር ካብ ርእሰ-ምጥባር ዝመጸ እዩ። ዝኾነ ኣሉታዊ ኮይኑ ግን ቁጽጽር ርእሰይ ዘየጥፍእ ነገር ካብ ሓቂ ክመጽእ ይኽእል እዩ።

ብተወሳኺ ድማ ድራኽይ ክምርምር ኣሎኒ፡- ጉዳዩ ብዛዕባይ ድዩ ወይስ ብዛዕባ ሰማያዊ ኣቦይ፤ ካብ ጥቕሚ ርእሲ ናጻ ምስ እንኸውን እውን ኣሉታዊ ነገራት ክስምዓና ይኽእል እዩ። ግናኹ እዚ ዝኸውን ስለቲ ዝጠፍእ ዘሎ ፍጥረት ኣምላኽ ብሓቀኛ ድንጋጽ ምስ ኣምላኽ ክንጻዝን ከለና እዩ። ጉዳዩ ግን ብዛዕባይ እንተ ኮይኑ እሞ ናብ ‘ርእሰ-ድንጋጽ’ እንተ ወዲቐ፡ እዚ ብርግጽ ካብ ስሕተት ዝመጸ እዩ። ምኽንያቱ ንሱ የጥፍኣና እዩ። እቲ ፍልልይ ኩሉ ጊዜ ብኡንብኡ ኣይልለን ይኸውን፡ ግናኹ ጊዜ እናሓለፈ ምስ ከደ ብርእሰ-ምልላይ ልምምድ ስለ እንረክብ፡ ካብ ስሕተት ተበጊስና ንርእሰና ንደሊ ኣሎና ዲና ወይስ ካብ ሓቂ ተበጊስና ንሰማያዊ ኣቦናን ንፍጥረቱን ንሓስብ ኣሎና፡ ክንፈልይ ንኽእል ኢና።

ኣብ ሓቂ ምስ እንኸውን፡ ነቲ ዝተገብረልና ዓመጽ፡ ግፍዒ፡ ንብረትናን ደቅናን ምምንዛዕን ክንቅበሎ ንኽእል ኢና፤ ከምቲ መድሓኒና ‘ኣቦይ፡ ዚገብርዎ ኣይፈልጡን እዮም እሞ፡ በደሎም ሕደገሎም...።’ (ሉቃስ 23፡34) ዝበሎ ድማ ነቶም ገበርቲ እከይ ክንድንግጸሎም ንኽእል ኢና። እዚ ኣረኣእያ እዚ ኣብ ሓቂ ናብ ምልኣት ምብጻሕ ይሓትት። ኣነ በዚ እኣምን እየ፡ ሓደ መዓልቲ ድማ ከምኡ ክነብር እደሊ።

በቲ ቅኑዕ ናይ ‘ውሉድ ኣምላኽ’ መንነት፡ ኣተሓሳስባይ ምሉእ ብምሉእ ክቕይሮ እኽእል እየ — ግዜ እናሓለፈ ምስ ከደ ድማ ንኹሉ ጸገማተይ ክፈትሖ እኽእል። ኩሉ ነገር ናብ ሓንቲ ነጥቢ ጥራይ ክጽሞኝ ምኽኣሉ ጽቡቕ ኮይኑ ይስምዓኒ፤ ንሳ ድማ ወዲ ሰብ ካብ ኣበይ ይጅምር፤ እትብል እያ። እዚ ድማ መንነቱ እዩ። እዚ ኣብ ህይወት ወዲ ሰብ እቲ ኩሉ ዝውስን ነጥቢ እዩ።

ኣብ መወዳእታ እቲ ዘድሊ ነገር፡ ነዛ ነጥቢ እዚኣ ምርዳእን፡ ብእምነት ተደፋፊእካ ነቲ ብጌጋ መንነት ዝተሰረተ ኣረጊት ህይወት ክትሓድጎ፡ በቲ ካብ ኣምላኽ ዝተወልደ ሓድሽ ህይወት ድማ ክትትክኦ ምውሳኑ እዩ። ዝኾነ ሰብ ኣብ መንፈሱ ገለ ነገር ንኽገብር ብሓይሊ ክግደድ ኣይክእልን እዩ፤ ነፍሲ ወከፍ ሰብ ብእምነትን ብፍቃዱን ጥራይ እዩ ክበጽሖ ዝኽእል። እዚ ድማ ጽቡቕ እዩ፡ ምኽንያቱ ፈጣሪና ንርእስና ክንመርሖ ገይሩ እዩ ፈጢሩና።

ሓንቲ ምርጫ ጥራይ እያ ዘላትና፡ ንሳ ድማ ካብቲ ኣረጊት ህይወት ምውጻእ እያ። ግናኽ ነቲ ኣረጊት ህይወት ክጽግኑን ከመሓይሹን ከም ንዝደልዩ ሃይማኖታትን ስነ-ሓሳባትን ክንከታተል የብልናን። እቲ ጸገም ኣብ ውሽጢ ሰብ ክነሱ፡ ንግዳማዊ ነገራት ጥራይ ዋጋ ምሃብ መፍትሒ ኣይኮነን። ሓደ ሰብ ነቲ ሓድሽ ህይወት ዝቐበሎ፡ ካብቲ መከራ ናይቲ ኣረጊት ህይወት ምስ ጸገበ ጥራይ እዩ። በቲ ኣረጊት ህይወቱ ደጊም ክኸይድ ከም ዘይክእል ምስ ኣመነ ጥራይ እዩ። ኣብ ውሽጣዊ መንነትና ሓድሽ ህይወት የድልየና እዩ። እዚ ድማ ብእምነት ጥራይ እዩ ዝርከብ። እቲ መከራ ወዲ ሰብ ኣብ ውሽጡ ስለ ዝኾነ፡ ክፍታሕ ዝኽእል እውን ኣብኡ ጥራይ እዩ። ግዳማዊ ለውጥታት ፈጺሞም እኹላት ኣይኮኑን። ሓንቲ ብውሽጣ ዝረኽቡት ብልቃጥ ብግዳም ጥራይ ምሕጻብ ብልህነት ኣይኮነን፡ ነታ ብልቃጥ እውን ኣየጽርያን እዩ።

እቲ ድሮ ጀሚሩ ዘሎ ኢሊ ዝኣምነሉ ናይ መወዳእታ ዘመን ቅልውላው፡ ንደቂ-ሰባት ኣብ ክልተ ክመቐሎም እዩ። ሃብታምን ድኻን፡ ወይ ዓብይን ንእሽቶን ብምባል ኣይኮነን - እዚ ፍልልይ እዚ ድሮ’ኳ ኣሎ። ደቂ-ሰባት ኣብ ነጻን ምሩኽን እዮም ክምቀሉ። እቲ ኣብዛ ዓለም ዘሎ ቃልሲ ብዛዕባ ‘ሓርነት’ እዩ።

ገዲድ (ግዳጅ) አብ ዘለዎ፡ ናይ ውልቀ-ሰብ መንፈስ አብ ዘይክበረሉን ቦታ፡ ፍቕሪ ክህሉ ኣይክእልን እዩ። መጽሓፍ ቅዱስ አብ 2^ይ ቆሮንቶስ 3፡17 ብንጹር ከምዚ ይብል፡- ‘ጐይታ እቲ መንፈስ እዩ፤ መንፈስ ጐይታ አብ ዘለዎ ድማ አብኡ ሓርነት ኣሎ።’

ኣነ ብውሽጢይ ምሉእ ብምሉእ ሓራ ክኸውንን ብመንፈስ ኣምላኽ ክነብርን ወሲነ ኣለኹ። ባዕሉ ሓርነት ዘለዎ ሰብ ንኹሉ ሰብ ሓርነት ክህብ ይኽእል እዩ፤ ንዝኾነ ሰብ ክቕይድ፡ ክጭቁን ወይ ክእዝዝ ኣይፍትንን እዩ። እዚ እዩ እቲ አብ ሓቂ ትነብር ከም ዘለኻ ዘርኢ ንጹር መርትዖ። ፍቕሪ አብ ዘለዎ ቦታ ሓርነት ኣሎ። ፍርሂ አብኡ ክህሉ ኣይክእልን እዩ፡ ተደምሲሱ እዩ። ከምዚ ዝበለ ሰብ ድማ ብኻልኣት ሰባት ኣይጽሎን እዩ። ዝኾነ መከራ ይምጻእ ብዘየገድስ፡ ንሕጊ ፍቕሪ እሙን ኮይኑ ይጸንሕ።

መከራ ክመጽእ እዩ፡ ነፍሲ ወከፍ ድማ አብ ውሽጡ ዘሎ ነገር ብግብሪ ከርእይ እዩ። እቲ ሓራ ዝወጸ ሰብ፡ ረጊኡን ብኣምላኽ ተኣማሚኑን፡ ነቲ ሕሊናኡ ቅኑዕ እዩ ዝበሎ ነገር ብምግባር ከርእዮ እዩ እምበር፡ ነቲ ሰባት ብሓይሊ ዝጽዕንዎ ነገር ኣይኮነን ዝገብር። እቶም አብ ሓሶት ዝነበሩ፡ ንጽዕንቶ ብጽዕንቶ እዮም ዝምክትዎ። ሓይሊ ብሓይሊ፡ ዓመጽ ብዓመጽ፡ ሓሶት ብሓሶት፡ ጥልመት ድማ በጥልመት። በዚ ድማ ወዲ ሰብ ነቲ አብ ልቡ ዘሎ ስሕተት የርእይ። ንጽዕንቶ ብሓርነት ጥራይ ኢና ክንምክቶ ንኽእል። ንእኩይ ብጽቡቕ ጥራይ እዩ ዝሰዓር። ንሓሶት ብሓቂ ጥራይ ኢና ከነጥፍኦ ንኽእል።

አብ መወዳእታ እቶም ክልተ ጉጅለታት ብንጹር ክፈላለዩ እዮም። ነፍሲ ወከፍ ሰብ ናይ ኣየናይ መንፈስ ውሉድ ምዃኑ ብንጹር ክርክ እዩ። ነፍሲ ወከፍ ሰብ ናይ መወዳእታ ውሳኔ ዝህበሉ ግዜ ቀሪቡ እዩ። ገና ነፍሲ ወከፍ ሰብ ምርጫ ኣለዎ፡- ወይ ሓራ ክኸውን ወይ ድማ አብቲ ዝወረሶ ዝሞተ ህይወቱ ተኣሲሩ ክተርፍ። ንስኹምከ ሎሚ እንታይ ትመርጹ፤